

Válogatás Pálóczi Horváth Ádám Ötödfélszáz Énekek c. gyűjteményéből

Válogatta: dr. Németh Imre

TARTALOM

1. Menőke Budáról Bécsbe 2. Lengyel sors, az orosz Katalin alatt 3. Kakasszó 4. Szaturnus triumphusa 5. A Mátyás palotáján a specula 6. Menőke a nagy-gyűlésre 7. Gyepre a törökkel 8. Vissza-nevetés 9. A korcs magyar 10. Égi fenyegetés, üstökös csillag 11. Rákóczi Ferenc 12. Travestált franc átok 13. Travestált Rákóczi 14. Magyar föld 15. Jubileum 16. A franc király requiemje 17. A maga-elszánt Lajos 18. Orosz retiráda 19. Suvarov takarodója 20. Postasíp Petersburgban 21. Sándor cár fenyegetődzése 22. Austerlitz kurir 23. Orosz pardon Jénai ütközet Hat énekben. 24. Lajos herceg halála 25. 2dik ének: A király 26. 3dik ének: Lajos és Káron 27. 4dik ének: Fridrik és Lajos. 28. 5dik ének: Fridrik maga 29. 6dik ének: A szép királyné Pétersburgban 30. Somogyi gyalog insurgents 31. Fut a nemes 32. A szentenciázott vőlegény és a mátka 33. Napoleon Fridlandnál 34. Pör-vesztés a muszka szélén 35. A spanyol kapucinus 36. A spanyol insurgents Coronánál 37. Vissza-mars, a francoknak 38. Haza-mars, a győri futás után 39. Hadi busongás 40. Kisérő mars, arany hid 41. Új félelem 42. Triesztben anglus kontratánc 43. Bécsben német tánc 44. Magyar felelet 45. Insurgens Mars. Tul-a-dunai. a Magyar Genius 45/a Dunamellyéki mars 46. Tiszamellyéki mars, ekhós tárogató 47. Túl-a-tiszai mars 48. Rábaközi stájer tánc 49. Ekuzén felel Napoleon 50. Török muzsika	51. Zrinyi Miklós árnyéka 52. Officimum majus mortuorum 53. A Mars metamorphosisa Győr alatt 54. A rabbá tett Mars 55. Hébe reménysége 56. Menyegző 57. Jó szerencsét a muskaui úthoz 58. Ennek beteljesedése 59. Szentenciázás 60. Aluszik a kakas 61. Gyónás 62. Aki erősebb, az hatalmasabb 63. Halálos búcsúzó 64. A Meduza feje 65. Lemondás a hivatalról 66. Pilinger uti cédulája 67. A búcsúzó szerelmes 68. A szerelem genealogiája 69. A szerelem tövises útja 70. A gyanúba esett szerelmes 71. A rab szerelem 72. A szeretettjétől eltiltódott 73. A megunt szerelem 74. Az erőltetett mátka 75. Hideg tűz, meleg jég. 76. A házasság hasznai és kárai 77. Hagyj fel a felhagyóval 78. Ámor hatalma 79. Az elszalasztott szerető 80. A megpáratlanult pár 81. A kiszabadult madár 82. A szerelemföltő Fillis 83. Nem azé a madár, aki utánna jár 84. Egy férjhezmenésit megbánt asszony 85. Kurvák fortélyjai 86. Maradj a seggeden 87. Isten hozzád párta 88. Visszamarás 89. Náni lakadalma 90. A szemérmetlen 91. Kora szerelem 92. Szenvedhetetlen veszteség 93. Szűzek egymás mátkái 95. Jobb közelebb 96. A malecontenta 97. Mondanám is, nem is 97/a Elég már 98. Nem bűn a szerelem 99. Ámor menyországja 100. Ciprus és Páfus 101. Édes rabság 102. Nehéz lemosni

103. Ohajtott elválás
104. Hideg ruha, de édes
105. Próbáld még egyszer
106. A maradhatatlan mátká
107. Szán engem a madár is
108. Félti, de se teszi, se veszi
109. A ciklops
110. Nagy kincs a nyugodt szív
111. Megcsalatkozott apelláta
112. Ámor panassza
113. Vétek is, nem is
114. Marasztás
115. Csók a bor közt
116. Elpártolt szerető
117. A tolvaj Ámor
118. Apáca, anyáca
119. Lekötelezettség
120. Elég már
121. Édes kin
122. Ámor monárka
123. Páratlan epekedés
124. Tiszta a házasság
125. Lelked rajta
126. Némának anyja sem érti szavát
127. Segits Isten! nincs más mód
128. Száz közül egy
129. Sem szebb, sem jobb
130. Ne gondold az iriggyel
131. Fáj, de nem tudom mi
132. Téli rózsá
133. Rajtavesztett vőlegény
134. Férfi-gond, a néhai kis világban
135. Kontestáció
136. A férjhez vágyó özvegyasszony
137. A hódoltató
138. Nem lesz mindenkor így
139. Kedves tolvaj
- 139/a Hol lakik a Damon Nisája
- 139/b Csikóbőrös kulacs
- 139/c Magyar tánc
- 139/d Katonahűség
- 139/e A kegyetlen és késő tél ellen
- 139/f [Az Ötödfélszáz Énekek 1814-i kéziratából]
- 139/g [Az Ötödfélszáz Énekek 1814-i kéziratából]
- 139/h (Az Ötödfélszáz Énekek 1814-i kéziratából)
140. Remete-lakás
141. Hibás égi számvetés
142. Cimon és Iphigenia
143. Az énekes nápeák
144. Bábi
145. Üss bár, nem fog
146. Egy van, az is próba után
147. Vólt, nincs, keresem, nem találom
148. A buba szokott
149. A buba merült
150. Triumphus a szerencsén
151. A sorsával megelégedett
152. Az elvesztett békességes türés
153. Békételenség után nemes meghatározás
154. Hűségtelen világ
155. Heraklitus
156. A hűség és szeretet ingerje
- 156/a Nincs állandó hűség
157. Parnasszusról a csillagos égbe
158. A barátság csak kettős társaság
159. Kutyaször a marás ellen
160. Bús magánosság
161. Nincs igaz szív
162. Színes szív kölcsön hív
163. A szerencse, ha megbuktat, ki is csúfol
164. Álom, álom!
165. A régi kis világ, arany idő
166. Az interesszált szeretet
167. Ritka madár
168. Kazinczy Ifigénia
169. Árion felszenteltetése
170. Gyermek-ész, piros alma
171. Az özvegy gerlice
172. Eső után napfény
173. Az Isten se siet, se felejt
174. Szédelő fej a kerengő táncban
175. Belgrád búcsúzása
177. Tihan búcsúzása
178. Tihan siratja az apáturát
179. Bosszús biográfia
180. Mikolányi búcsúztatója
181. Gyilkos kő
182. Hipokondria
183. Pokol és lelkiismeret
184. Kölcsönös lekötetés
185. Jó nap mondás, Fokra
186. Tengeri veszedelem
187. Sohajtás a hazához
188. Pásztorélet
189. Türokké, szenvedőké a menyország
190. Bú és vigasztalás
191. Síralom és bizodalom
192. A kis világbeli nagy világ
193. Páratlan hattyú
194. A károsodott könnyenívés
195. A barát
197. Szépség, kincs, pompa, mind semmi
199. Más a való, más a szín
201. Szív szív rabja
202. A tündöklő holdhoz
203. A tiszta holdhoz
204. Hat esztendőseb
205. Ráró
207. A holdvilágnál az árnyék
208. Polikszena vagy Kalliroe

209. A szerető a sirnál
210/a
210/b
211. Mars a törökre
212. Húszár-mars
213. Oskolás gyermek-mars
214. Kisérő mars
215. Isten veled
216. Elútazás
217. Isten hírével
218. Raj-mars: másod raj
219. Balatoni mars
220. Feleség! Isten maradjon veled
221. Tiszt-mars
222. Verbungos húszár
223. Laudon és Belgrád
224. Nyert is, veszett is
225. Gyalog verbunkos
226. Megyek, de visszajövök. Szerelmes mars.
227. Mars, megyek: elhagylak, de szeretlek
228. Pajkos húszár
229. Marasztás
230. Holnapután-mars
232. Takarodóra mars
233. Búsuljon a ló, elég nagy a feje
234. Csalt, de nem bánom
235. Kozák tánc
236. Tapsos tánc
237. Bécsi magyar tánc
238. Szala hala, Szala rákja
239. A meztelen Rozi
240. Ad formám Dábár, Sós András módjára
241. Isten fizesse meg
242. Travestált Lorenekhenmein
243. Rák-mászás
244. Deák Ciceró
245. Klázli és kancsó
246. Hamis rovás
247. Pedig hogy hálá Istennek
248. Kuruc tanya
249. Fejd anyám, fejd
250. Rákoczy Sámuel
251. Kuruc, hajdú és paraszt
252. Tél, szél
253. Gyere be rózsám!
254. Uri remete
255. Bűdös a rokka
256. Megholt feleségem
257. Kend be a fejért
258. Miskólczi leányok
259. Kátedli, Bábedli
260. Cigánytor
261. Tessék
262. Korpa cibere
263. Fing és fütty
264. Búfelejtés
265. Kopasz fejedelem
266. Taníts meg magyarul
268. Gondáné kakasa
269. Ama kislány eladó. Sós András
270. Töltött galamb és kutyacomb
271. A mádi ártány
272. Tüzet eszik
273. Bálámné báránnya
275. Nos quoque fuimus Troies
276. Mi hijja a tavasznak?
277. Járd meg tubám! járd meg
278. Kontyos komámasszony
279. Nincs maradás
280. Mészáros, csapláros.
281. Lektikás kapitány
282. Világ fattya, világ csufja
283. Fenyőfa legény
284. A részeg baka
286. Német corivalis
287. Mikor lesz nyár?
288. Karikát a végére
289. Kató ángyom
290. Nyár és tél
291. Majd meglátom én
292. Ki veszi ki a kigyót?
293. Ropp
294. Cigány temetség
295. Boszorkányos
296. Rossz szerszám
297. Ba-ba-barát
298. Nézz szemre, főre
299. Pusztá lik
300. Várj meg holló, várj meg!
301. Keserű lejtő
302. Megunt párta
303. Jobban vigyázz ezután
304. Ühühü
305. Generalis insurrectio
306. Adakozó komámasszony
307. Ki a Náni bolondja?
308. Beteg a szeretőm
309. Az ángyom pogácsája
310. Német katona
311. Ujjatlan, aljattan üng
312. Fosó gém
318. Subscriptio
320. Mindenkinek kurvanyja
324. Ej! haj! beteg asszony
325. Ki a katona?
327. Szájahült legény
329. Jámbor tus
330. Pokol-tagadó tus
331. Szántodi tus
332. Billikumos tus

333. Bajomi tus
 335. Magános tus
 336. Éjféli tus
 338. Veres-boros tus
 339. Gyűléskori tus
 340. Diétai tus
 341. Kerengő tus
 342. Vénember tus
 343. Krápulás tus
 344. Vig-dombi tus.
 345. Ifju legény tus
 346. Vénasszony-tus
 347. Menyecske-tus
 348. Szűzleány-tus
 349. Pap-tus
 350. Szüreti tus
 351. Poéta-tus
 352. Véssei tus
 354. Fejér boros tus
 355. Korcsma-tus
 356. 1806-diki tus v[agy] vig-dombi
 357. Böjti csik és - - -
 358. Van-e, szívem! tudodra?
 359. Sebes kutyaftutában
 360. A borbélylegény
 361. Te se szólj, én se szóllok
 363. Ennye!
 364. Pipás orvos
 367. Leány-a. b. c.
 368. Két szerető, két kerítő
 369. Hagyján
 370. Angyal és ördög
 371. Pi-fa-ba
 372. Sokfelé
 373. Kicsiny, de jó
 374. Gyöngyvirág
 375. Enyim vagy, nem másé
 376. Ki kocogtat az ajtón?
 377. Szép leány
 378. Válaszolj vagy oszolj
 379. Szép asszony
 380. Tuba gilice
 381. Nagy leány
 382. A deák
 383. Péntek, szombat, vasárnap
 384. Ne szólj neki, csak ints neki
 385. Edd meg magad
 386. Kató lányom!
 388. Közel van, csak egy hajtás
 389. Papi és Csát
 390. Bogár és tetű
 393. Alúl veszed hasznát
 395. Egy garas ára
 396. Mosogató szolgáltató
 397. Cigány Lackó
 398. De az igaz
 399. Facipő
 400. Könnyen megismerszik
 402. Hajja csók, gyerere
 403. Aranyhal
 406. Gunáryak
 407. Kadenciák
 407/a Göcseji falusi ének
 408. Hajnal
 409. Esthajnal
 410. Születéskori esztendőfordulat
 411. Újesztendei ének
 412. Isteni gondviselés
 413. Az Isten: - természet
 414. Halál
 415. Kálvinista karácsony
 416. Pápista karácsony
 417. Rengesd
 421. Jézushoz sohajtás
 422. Szent szeretet
 423. Bizodalom
 424. Világ
 425. Szent! Szent! Szent!
 426. Uram! segits akkor
 427. Térj meg
 428. Távozz hivság!
 429. Bálám csillaga
 430/a Isteni jelentés a természet felett
 430/b Trisagion
 430/c Uram Jézus! Segíts meg
TEMLOMBELI ÉNEKEK
 431. Vasárnap
 432. Hetfű
 433. Kedd
 434. Szerda
 435. Csötörtök
 436. Péntek
 437. Szombat
 438. Karácsonkor
 439. Karácsony másodnapján
 440. Nagypénteken
 441. Húsvét
 442. Pünkösöd
 443. Mennybemenetelkor
 444. Virágvasárnap
 445. Mindennap, reggel.
 446. Új esztendőben
 447. Te Deum az auszterlici ütközet után
 448. Bölcs Salamon énekje
 449. Ugyanazé [*Bölcs Salamoné*]
 450. Ugyanazé [*Bölcs Salamoné*]

1. Menőke Budáról Bécsbe

Menj el, menj el szegény magyar! a kétség partjára,
Tekints az ingadozó reménység pólcára,
S te aki tűztől, vastól nem tudsz megborzadni,
Borzadj, mikor a vég-sors hideg jelt fog adni.

Vezetted magadat szem-bekötve, vakon,
Elfajult testvéridtől csinált áll-utakon,
Kik őseink hamvait rútul megtapodták,
Arany szabadságunkat aranyon eladták.

Ott bontsák ki takaró-fedelit szemednek,
Ahol egy irtóztató mélység, reményednek
Alá van ásva, s nevet a kegyetlen here,
Mint zuhog a mélységben a kétség tengere.

Szakadoznak a partok, az oszlopok dülnek,
A nem rég *meleg* vérrel buzgó szivek *hűlnek*.
Minát ásott alája s kemény tüzet vetett
A *köz-jó* bástyájának a *maga szeretet*.

A viz-ész négy nagy folyó-vizet megrekesztett,
Békozó lánc keríti a *kettős keresztet*.
Nyög ama *Szent Szűzanya*, és gyászba öltözött,
Csak alig *csillog* a sok kis *csillagok* között.

Te csak menj, nem újjak már a terh-viselések,
Engedj a végzéseknek, ha ugyan végzések;
Csak nyögj, és ha az egek segédre jönnek
Ne virtusidnak köszönd, hanem az időnek.

Menj, add egy olyan kézbe szabadságod fékit,
Mely egyszer úgy betöltse a balsors mértékit,
Hogy meg érezd, amit még sokan nem éreznek:
A szabadság s a rabság, miben különböznek!

2. Lengyel sors, az orosz Katalin alatt

Látod, a szegény lengyel mint jára,
Mint hágott maga királyja torkára!
A népnek benne vala reménysége,
S ő pedig országának ellensége.

Páfusi kut fakadt *Pétervárott*,
Bő viz ez, s Varsóban is ki nem száradt,
Baldakin alatt hamisan esküdött,
Ki muszka zászló alá beszegődött.

Örzsébet királyné volt Londonban,
Thresia is királlyá lett Pozsonban.
De másként vette hasznát e két főnek
A világ, mint a muszka fejkötőnek.

Vénus Amon mennykövit tompítja,
Marsot is édes álmra tanítja;
Vulkané! tekerj rájuk fogó-láncot,
Mig a fényes Porta fuj lengyel táncot.

[Én pedig, s minden álmos mérészek [!]
Majd akkor hangos torkú *kakas* leszek,
Ha rásüt a tüzes nap Cipriára
S minket is invitál komédiára.]

3. Kakasszó

Mit akarnak a magyarnak az igazságos egek?
Hiszen régen, e térségen a nagy szcitha seregek
A tótoktól, gothusoktól foglaltak helyt magoknak;
S oroszlányok! most zsákmányjok legyünk a *kakasoknak?*

[Vagy tán éppen kedvek sincsen ezeknek zsákmányolni;
Nem hadzajra, csak *hajnalra* kezdnek kukorikolni.
S oroszlány! kakas hangjára ha nem nyitod szemedet,
Egér formát vesz magára s elrágja köteleidet.]

A nap kerül, hajnal derül, de sugári élesek,
Megvakúlnak a bagolnak szemei, mert kényesek.
De míg téres torkát nyitja a Márs rikkancs madara,
Bálámot szólni tanítja terh alatt nőtt számar.

4. Szaturnus triumphusa

Kitöltéd Szaturné fogoly esztendőket,
Hajnalra derítéd szép arany idődet,
Pártütött szülötteredet földig legyaláztad,
A Jupiter köntösét magadra ruháztad.

Illik hát óltárod újra felépíteni,
Áldozni tenéked és templomot nyitni,
Imádni eredeti és örök felséged,
S b a l g a t a g s á g h é j j á b ú l k i f e j t e n i t é g e d.

Te adtad Ammonnak a pálcát kezébe,
De ő mennykövet vett a pálca helyébe',
Veled együtt Apollót mennyből levetette,
Szántó-vető s legelő mezőre kergette.

De addig dolgozott neved édessége,
S Fébustúl lövellett sugár fényessége,
Hogy kinyílt ama *sűz nek* mind szeme, mind szive,
Kit *fiad bika hátán* orozva elvive.

Száz kezű orjasok voltak ott vitézi,
Szavait mennydörgő hangokkal intézi.
Akkor jókedv, erkölcs, ész, mind rakásra hulltak,
Minden ékesen szólló nyelvek megnémultak.

De találtál mennykő-szivatot nyilának,
S már a tüzek önnön nyakába hullának,
Mikor ősi felséged ismét megismérte,
S azt utat Olympusra tinektek kimérte.

Nehezebb harcolni az édesatyával,
Nehezebb a Fébus tüzes sugárjával,
Mint a Titán gyermeki erős táborával,
A nagy egekre törő halandó csordával.

[A *Töredék* szövege a 23. sortól:]

Téged immár *Felségnek* s Istennek ismernek
Levetkezték sullyait a gyilkos tehernek.

Vidd véghez, ha kezdted, természet munkáját,
Adj a még vadakra emberség ruháját;
A megunt *Centaurosok* erejét rokkantsd meg,
Egy édes tekintettel minket is pillants meg.

Idvez légy azonban, s országolj erőssen,
Forogj a rab-kínzók között vas-vesszősen,
Az *emberség* szent kardját tedd érezhetővé;
Mutasd meg, hogy ő az úr, s az egész föld övé.

5. A Mátyás palotáján a specula

Hová lett dicsőséged, dicső Buda-vára?
Ki formátlanított el e csonka formára?
Dubranovszkij csufot tett a Mátyás házából,
Csillagvizsgálót csinált király lakásából.

Restelt tornyot csinálni magasabb hegyekre,
Ahonnan kukucskálni kelljen az egekre;
Kettős fényes tórnyunkat párotlanná tette,
Ezt pedig Krasalkovits nem arra szerzette.

S hát te, ki most itt lakol, hazánk koronája,
Megszenveded-e, hogy így maradjon formája,
Nem küldöd a speculát vagy a Szent Gellérre [!]
Vagy annál is magasabb napnyúgoti térre?

Ide Mátyás épített a királyok számára;
Vajha fejedelmeink a nemzet hasznára
Ezt választánák legalább nyári lakásának
Egy sokak felett fényes király udvarának.

[A *Töredék* eredeti szövege:]

Mátyás palotája

Hoválett dicsőséged? Dicső Buda-vára!
Mért ősi fényességed nem hat onokára?
Kiholtak örökösid a *Mátyás* házából,
S így származtak gyilkosid ama mostohából.

Kívül-belül érdemed nagy vólt hajdanában,
Míg vólt törzsökös nemed maga divatjában;
De miolta fészkedbe a *Sas* beleköltött,
Kígyó szállt kebeledbe s méreggel eltöltött.

Szemem milyennek leli most is palotádat?
Sir szívem, ha képzeli hajdan pompádat,
Mikor olyan magyarok s úgy tudtak szeretni,
Kiket én csak akarok s nem tudok követni.

Mentessen, kalpagosan jöttek udvarolni
Annak, ki magyarosan tudott parancsolni;
De nem rég *Bécs* németül írt csak egy-két rendet,
S édes magyarom! ettől eltiltotta kendet.

Restelt tornyot csinálni magasabb hegyekre,
Ahonnan kukucskálni kelljen az egekre.
Kettős fényes tornyunkat páratlanná tette,
Tanítani sogorunkat honyunkba vezette.

Derülj kies hajnalunk, ragyogj a szép égen,
Adj győzedelmet minden házi ellenségen;
Hozd fel ismét hajdani szabadságunk fényjét,
Töltsd be hamar szívünknek régen várt reményjét.

6. Menőke a nagy-gyűlésre

Menjetek hív követek! Isten szent hírével,
Járjatok azon uton ezer szerencsével,
Melyen, mint könnyű jutni dicsőség halmára,
Ugy nem újság lecsuszni kétség barlangjára.

A három magos hegyre hideg szellők fújnak,
Ezt a zivatart ugyan nem tarthatjuk újnak.
De mikor meleg nap süt s felleg fut előle,
Vigyázzatok, hogy ragya ne legyen belőle.

A Haza most egy terhes menyecske formája,
Félő, hogy ha értetlen vagy sok lesz bábája;
Sok vipera van benne, hasát kihasítja,
Ami kis diszünk van is, meghomályosítja.

Adjon Isten nagy erőt erős szívetekbe,
Buda dicső várába azzal menjete be;
Erősítsék az egek okos lépésteget,
S békével hozzanak meg vissza benneteket.

Mi megáldunk titeket, ti viszontag minket,
Kérjük ott is, itthon is dicső egeinket,
Hogy a magyar örüljön, veszélytől ne féljen,
Ez a boldog kívánság; - Isten úgy segéljen!

7. Gyepre a törökkel

Jere velem pajtás! ránts kardot, űlj lóra,
Most van ismét módod, ama pusztitóra,
Aki sokszor öszverontott,
Számptalan magyar vért ontott,
Égből átkot kérni,
S bosszus fegyvert mérni.

Tudod mint pusztított Mohácsnál, Várnánál,
Űlj lóra, ne késsél tovább virradatnál;
Csákány illik a sisakra,
Magyar kard a kopasz nyakra;
Gyepre a törökkel,
A kutyakölykökkel.

Puha e pogány már, nem oly nyers, mint régen,
S noha te már régen vóltál ellenségen,
Semmi kétséged ne légyen,
Hogy az egy-két régi szégyen
Ma letörülődik
S ő földhöz verődik.

[A *Töredék* eredeti szövege:]

Fénixi készülő

Jere velem pajtás! temető-sírt ássunk,
Elébb mint több szégyent s bosszút nyelvünk s lássunk,
Rejtsük el a föld gyomrába,
Nagyapáink sírhalmába,
Nemes nemzetünket, szép eredetünket.

Ember a nevünk, de meg vagyunk nyergelve,
Egy csúf áldozatra előre szentelve,
És örökös szégyenünkre
Korcsosúlt nemességünkre
Jármat taszigálnak, békót vet az álnok.

Úgy járjuk a táncot, mint a sípok szólnak,
Vesztünkre megteesszük, amit parancsólnak;
Borotvát tettek nyakunkba,
S bízták tulajdon magunkra,
Hogy azt elnyiszáljuk, vérünket rongáljuk.

Némúlni s nem látni nagyon megtanúltunk,
Múljunk el egy úttal, ha már megvakúltunk;
Felejtjük el lételünket,
S minden emlékezetünket
Egymás után sorba temessük a porba.

Hogy vagy ne maradjon semmi maradékunk,
Vagy ha még feléled *dibdáb fogyatékunk*:
Egy új nemzetséggé váljon,
Mely vagy örömet szolgáljon,
Vagy ugyan *nemesen szabadnak* szülessen.

8. Vissza-nevetés

Mind azzal neveltetek, sok irigy szomszédink!
Hogy nagy feltételinkhez nincsenek segédink;
Hogy hevesen fogadtuk dicső koronánkat,
S felséggé véltük válni független hazánkat.

S lám jóra fordítottuk a csúf nevetséget,
A magyarok istene küldött segítséget;
Nem vagyunk felségesek, de van oly felségünk,
Kinek mi, és ő viszont nekünk örökségünk.

Lám megvan a korona hazánk birtokába',
Visszament bosszútokra e szent kincs Budába;
S vidd el bár hív őrzőink vigyázó markából,
Több menykű fog kísérni mint Pozsony várából.

Egy a király s az ország, mindenik felséges,
E kettőt öszveköté egy oly dicsősséges,
Akit sokan vesztünkre véltek lenni főnknek,
De az ég szerencsénkre tette legelsőknek.

Ne mondd már, hogy velünk csak szem-bekötőt játsznak,
Nálunk sem titkok azok, amik másutt látsznak;
De úgy vonsz a magyar szív édes hazájához,
Hogy hiv is tud egyszersmind lenni királyához.

9. A korcs magyar

Hova levél nemzetemnek jó világa!

Hol vagy édes magyar hazám szép virága!

Odavagyon, elhervadott, puszta kóróvá,

Elméd, erőd, tehetséged, régi nemes virtusod lett
csupa hijjába-valóvá.

Elveszett már természeted, régi nemem!

Ah! hogy leve így semmivé, én Istenem!

Nincsen legkisebb cseppje is a magyar vérnek,

Hát fiaink, maradékink, ha így megyen a változás,
még valahára mit érnek?

Ha megtudják a törzsökök, megsiratnak,

Hogy beléjek vad ágakat oltogatunk;

De lehetnek-e magyar magbúl más nemzetek?

Nem, hanem az erőltetett majmolások után én is
akarmi nemzet lehetek.

[A magyar is tud már színes *policiát*,

Ha mit mond más, felel ez is: *ita fiat*.

Hát! ilyenek voltak-e régi magyarok?

Nem magyarnak, de parasztnak mondanak, ha színt mutatni
mások előtt nem akarok.]

Azt gondolja a korcsosúlt magyar gyerek,

Hogy jó magyar lónak is az anglus nyereg,

Majmolja a német és franc viseleteket,

Azonban azok nevetik, mikor látják nem illeni
a magyar testhez ezeket.

Jer, magyar! ha magyar véred van, egy szóra:

Vágyik-e az igaz magyar bugyogóra?

Csizmaszárodat a füled mellé rakatod,

Toldott lábad mozsár-forma magyar-csufoló stiblivel
oh nagy magyar! bevonatod.

Hol az öved? hol a magyar mente, dalmány?

Minek az a lajbi, kaput, rác kacagány?

Minek az a kurta gatyá, csak térdig érő?

Hívd ide bár vagy Etelét, vagy Hunyadit, én azt mondom,
tégedet meg nem ismér ő.

A nadrágod miért nem ér hát bokáig?

Miért szabták csak az inad hajlásáig?

Lábikrádon strimfli vagy, s a lábad fején

Topány helyett csatos papucs, régi nemed így csufolod
a kutya-kurvanyja helyén.

Hol a gucsma, csákos süveg s a kalpagod?

Minek az a felleghajtó nagy kalapod?

Nem tudod-e, hogy vadbőrökkel ruházkodtak

A magyarok Hunniában, sőt itt is, míg más nemzetekkel
öszve nem sogorodtak.

Mutogasd a tászlidat, mancsétodat,
A mellyeden viseled a taréjodat
Nyomórúd formára csinálod a hajadat,
Nyakravalód úgy fedezi, mint a cseh lónak a hámja,
hosszúra nyújtott nyakadat.

Magyarságod néha mégis fitogtatod,
Nadrágodat magyar formára varratod,
De bugyogót mutat fellyül a gomb s zseb rajta;
Prém nélkül is viseli már a mentéjét, adja jelét,
hogy még ő is magyar fajta.

Az állod s az órod alja meztelen,
A magyar pedig bajusz nélkül színtelen;
Szép az holmi asszony-természetű embernek,
De magyarnak kopasz óralj csupa piszok; mással öszve,
édes nemem! hogy kevernek?

Ma magyarnak akkora kard lógg oldalán,
Valamint egy közönséges főzőkalán,
Nem egyéb, csak görbe bicsak, vékony gyikleső,
Az se magyar, tudja mi vólt? aki ilyen kardot kötött
és hordozott, a legelső.

Igazán, hogy mennél inkább okosodik
Ez a világ, annál többet bolondozik;
Hagyd el, édes jó magyarom! az ilyeneket,
Szeresd, kövesd, és megbecsüld, ha magyar vagy, nemzetedet
s a nagy magyar öregeket.

10. Égi fenyegetés, üstökös csillag

Örök tüzek! Égi karok, legmagasabb fellegek!
Mondjátok meg mit végeztek mirólunk a szent egek?
Közel származik hozzátok
Mind az áldás, mind az átok,
S mi van itt? mind látjátok.

A teremtő segéd nélkül nézi magas székibül,
Mint reng a föld és készülget kimozdulni helyébül.
A csillag-rend csudálkozik,
Hogy nem első s nem második,
Hanem csak ez változik.

Vénus most is egész fényben öltözve jár az égen,
Mercurius noha kicsiny, szintolyan szép, mint régen.
Egyiknek sincs változása,
Holott alább jár forgása,
Mint ezen föld járása.

De ezen mi lakhelyünknek már tétováz tengelye,
Ugy tetszik, mozog talpának mozdúlhatatlan helye.
Tán utolsó véget értünk,
S amit mi az égről értünk,
A föld ég meg miértünk.

Értünk; mert rendetlenségünk terheit nem bírhatja
A föld, s megvonta fenntartó kezét az egek atyja,
Azért tétováz útjába'
S omlik ily ifjú korába'
Régi valóságába.

A negédes emberi nem teremtőjét csufolja,
Hogy vonja meg gondviselő kezét, mintegy unszolja,
Maga vesztét sietteti,
Bűne rakássit nőteti,
A földet reszketteti.

Oh ha a farkas csillagot, mely majd elérkezendő,
Akkor találja felhozni ez feltetszett esztendő,
Mikor a rendetlenségnek
Terhe megfeszül az égnek,
A felső tengely-végnek.

Kinyomja ez gombolyagot elintézett útjából,
Amelyre kigördítettett a teremtő markából;
Szép kerületje elromol,
Természet rendi felbomol,
S e nagy test összeomol.

A közép-tűzhöz vonódik, eltévesztvén tűzhelyét,
Eltűn, mint egy futó csillag, és kitölti idejét;
Akkor a tűz megpróbálja,
Ha a teremtő formája
Sullyos kezét kiállja.

[Ha tud-e, akit Felségnek neveznek, Isten lenni?
A kevély, amaz Erősnek keze közül kimenni?
Meglátják a méltóságok,
Hogy ők s minden ő nagyságok
Csupa alacsonyságok.

Akik tulajdon kedvéért ártatlan vért ontottak,
Csupa szóval minden rendet s törvényt összevargattak,
Akkor érzik meg lelkekben,
Mit ők minden erejekben
Az isteni kezekben?

Most egy néhány nagynak szaván úgy függenek mindenek,
Hogy azt hiszi sok balgatag szív, hogy azok istenek;
Holott, amely tűz éleszi
Lelkeket, majd megrekeszti,
Sebes lánggal elveszti.]

Mars hadi tűzbe borítja most a föld kerekiségét,
Nem elégli birtokának a világnak két végét;
Holott, ha Isten csudát tesz,
És a föld tűzzel el nem vesz,
Egy ölnyi sir elég lesz.

A halandók lakhelyekből fegyverrel kergettetnek,
Ki holtan, ki elevenen másuvá költöztetnek;
Érzi a föld mozgássokat,
Nyeli a vér-omlásokat,
Sajnálja romlásokat.

Ugy vagy-e, édes anyám! ott is, ahol születted,
Mint itt, ahova vesztetre fegyverrel vezettetted;
Talán születésed helye,
S laktod sivatag erdeje
Nem ilyen vér-mezeje.

Nem jobb volna-e, rongált szüz, Sodomából kimenni,
Mint itt majd kísérteteket, majd kénkövet szenvedni?
Melyet mindenkor javalla
S már többször rá is vett vala
Véred őrzőangyala.

Itt ugyan, amint te hitted, Kanahánra találtál,
De hogy hónyi nyerseséged helyett puhává váltál,
Szűz köntösöd rongyosodott,
Szép orcád beráncosodott,
Véred elkorcsosodott.

Probáld meg, ha feltalálnád ismeretlen hazádat,
Kérdezd meg ott és forgasd fel sors-jegyző kronikádat.
Ott tanítanak jövődöket
Az egek, kérdezd meg őket,
Mit érsz s milyen időket?

[Rávezetnek tán az egek egy Soár városára,
Honnan bátran nézhetsz vissza a Sodoma langjára,
Mert itt már minden veszni tért,
A Föld kiált ártatlan vért,
S a bosszúság készít bért.]

Örök tüzek! égi karok sat.

11. Rákóczi Ferenc

Haj Rákóczi, Bercsényi, Bezerédi!
Magyar vitézek nemes vezéri!
Hová lettek, hová mentek válogatott vitézi?

12. Travestált franc átok

Verd meg Uram, verd meg
A világ ostorát,
Sodomain felleg borítsa táborát;
Zabolázd meg szent erőddel,
Vagy kergesd el vasvessződdel,
Hatalmas kezedd.

[A *Töredék* eredeti szövege:]

Német-átok

Verd meg Uram, verd meg
Ebadta németjét.
Országunk szemetjét,
Kutya-teremtettét.

13. Travestált Rákóczi

Haj Rákóczi! Bercsényi! Bezerédi!
Magyar vitézek nemes vezéri!
Mit mondanak azok a meghóltak ezeri?
Akik a Haza földében, Édesanyjok kebelében
Elvesztek honyi fegyverrel, Értetek buzogván vérrel
Pannon mezei.

[A *Töredék* eredeti szövege:]

Travestált Rákóczi

Haj Rákóczi! Bercsényi! Tököli!
Ha hamvatok nemét nem gyűlöli,
Keljetek fel, a nemest a hatalom öli.
Ez rab ugyan *Emberiség*,
De neked is, szép nemesség!
Vesztedet e veszedelem,
És az adott engedelem
Már jövendőli.

14. Magyar föld

Egy éneket mondok, Akik nem bolondok s meghallják,
Hogy időt tölteni Jó, s verset költeni, megvallják,
De vajjon miről lesz notám?
Mit penget az én hurom s kotám?
Im mindjárt megmondom, Mert most szünik gondom;
Perdülj azért szaporán én rotám!

Elkészítem számat, Szép magyar hazámat dicsérem,
Apolló felségét És ő segítségét megkérem;
Kiki dicsérje országát,
Melytől ő legszebb jószágát,
Azaz éltét vette, S melynek zsírját ette,
És jól látja s tudja jószágát.

Magyarországi föld Zsíros, termékeny, zöld, itt mi nincs?
Buzával sok verem teljes, bőven terem e nagy kincs;
Bővölködik gabonával,
Melyet nem kell babonával
A jó földbe vetni, Mert úgy is vehetni
A jó természetnek hatalmával.

Árpa, köles, rozs, zab, Hajdina, cirok, bab, kender, len,
Melyekhez kell orsó, Ismét lencse, borsó van jelen,
Sok tök, dinnye és ugorka,
Melyre jó egy ital borka.
Törökbúza és mák, Mellyel teli sok zsák,
Mind van, amit kíván az ember torka.

Hagyma is sokféle, Rakva sok kert véle, saláta.
Lássátok, jöjjetek, Sok a répa, retek, káposzta,
Torma-gyökér, petrezselyem
Zöldellik, mint szép zöld selyem,
Ugy az ánizs, kapor, Sűrű mint a sok por,
Nincson többreül szólnom időm s helyem.

Hát a virágokrúl, Rózsáknak szagokrúl mit mondjak?
Mint csillagok égben, Ragyogó szépségben, szintolyak.
Violákbúl ifjú és szűz
Bokrétát és koszorút fűz.
Szegefűnek illatja, Órunkat meghatja,
Liliumtól távol fut a rossz bűz.

Aër meleg hüves. Mező kies füves, - villákkal
Rakunk sok baglyákat, Töltünk saráglákat színákkal,
Sokat teremnek a rétek,
Mely a barmoknak friss étek,
Nyárban fű, mely nedves, Télben széna kedves;
Nincs a mi földünkben semmi vétek.

Vedd a lovat számba, Melyet fognak hámba: nem lehet;
Számláld a sok barmot, Ökröt, mely húz jármat: nem lehet;
Sokaságát a tehénnek
Láthatd itt ifjunak, vénnek;
Tinónak, borjunak, kecskének és juhnak,
Erdőn-mezőn disznók legelnek.

Rakvák hegyek-völgyek. Téjjel tele tölgyek [!] folytatnak,
Mely hasznót hajt s hajtott, Abbúl túró, sajtot nyomtatnak.
Kimondani volna nagy baj,
Mennyi itt a tehén- s juh-vaj!
Zsiros ettül szájunk, Van faggyúnk és hájunk;
Kasokban mézet rak a sok méhraj.

Nossza hasat töltsünk, Mert terem gyümölcsünk bőséggel,
Barack, meggy, gesztenye, Cseresnye, berkenye körtvélyvel;
Csudálkozhat a sok szilván,
Amelyet megláthat szilván;
Nagy e föld halalma, Terem itt sok alma,
Hogyha kárt nem tesz az ég ártalma.

Naszpolyát és diót, Mogyorót sokat s jót bőven ád,
Mert fák a kertekben Sűrűk, mint vizekben a sok nád.
Mit mondjak a szőlőtőrül,
Sok fürtök függenek errül.
Egy mindennek feje, Nemes fának teteje,
Amely leszivároga a szőlőtőrül.

Mustok a pincékben, Pintekben, iccékben megfornak;
Nincs itt drágasága, hanem olcsósága a bornak,
Ilyen jó föld sohol sincsen,
Ennek párja másutt sincsen;
Isteni jól-tétel, bő itt a tál étel,
Melyet mi nem adnánk semmi kincsen.

Szarvast, nyulat, őzet Ur itt süttet-főzet a szakáccsal;
Fogja a sok vadat, Indítván nagy hadat vadással.
Szabados itt a vadászat,
Szabados a madarászat.
Elhallgatom nevét, Madarak sok nemét,
Mert eszembe juttat a halászat.

Tekints jobbra-balra, Mindenféle halra a vízben,
Ha halászást teszel, Halat könnyen eszel sok ízben;
Viza, harcsa, csuka, ponty, tok,
Kecsege s compó igen sok;
Számolni ki győzné, Jobb ha szakács főzné,
Mert eleget fognak a halászok.

De mint a hal-tanyák, Ugy arany s üstbányák [!] földünkben
Imitt-amott vannak, Kik sok hasznót annak [!] kezünkben.
Ezekből sok kincset nyernek,
Melyből országban pénzt vernek,
Mélly sóbánya-kutak, Táplálásra utak
Étekben izt adnak az embernek.

Vagyon még egy dolog, Mely eszemben forog; találunk
Sok csudás vizeket, Csudálhatd ezeket minálunk;
Vagynak néhol itt elegek,
Természet szerént melegek,
Van sok savanyúviz, Melyekben van bor-iz,
Fördenek ezekben a betegek.

Sok dolgot elhattam, Keveset mondhattam Hazámról,
Szám is elfáradna S nyelvem elszáradna a számról.
Hogy kibeszéljem egészen,
Torkom arra nincsen készen.
Áldj meg Uram! minket, Áldd meg szép földünket,
Hogy itt lakjunk bátran és merészen.

15. Jubileum

Uristen! kegyelmezz Szegény hiveidnek,
Kértére figyelmezz Elgyengült népednek,
Hatalmas kezedd A kakast kergesd el,
Lábát, kezit tördeld el.

Véletlen ránk csapott, Mint ölyv a csirkére,
Délcegül rákapott A más szemetjére;
Pásztorunk, rezzentsd el, Vagy taréjját mesd el,
Lábat, [kezit tördeld el.]

[Két nagy *sast* megszeldel S koppaszt elől-hátúl.
Az oroslány is fél Rikkantó szavátúl.
Bajnokunk! ébredj fel, Órát, körmit szedd el.
Lábát, [kezit tördeld el.]

Pétert is hangjával Ugy megrijsztotta
Hogy székit Romával Csaknem odahagyta;
Vérmességét vedd el, Tedd kappanná, verd el.
Lábát, [kezit tördeld el.]

Szent búcsúkat járunk A te félelmedben,
Győzedelmet várunk Szent segedelmedben;
Nem bírjuk erőnkkel, Hanem magad kelj fel.
Lábát, [kezit tördeld el.]

Öt milliomot ér Szent búcsújárásunk,
Több halált nem is kér Ájtatoskodásunk.
Megalégyszünk ezzel, Csak ennyit veszejts el;
[Lábát, kezit tördeld el.]

Ha Senakeribnak Minden bajnokjai
Egy erős angyalnak Lettek zsákmányjai,
Csak egy angyalt küldj el Vérengző fegyverrel.
Lábát [kezit tördeld el.]

Csakhogy válogató Legyen ez a fegyver,
Mind fegyverfogható Vesszen tiz-száz-ezer;
A többi széleszd el Vasvesszős kezedd.
Lábat, [kezt tördeld el.]

Áldozatot teszünk Bosszú-állásokért,
Hív népeid leszünk Szent segedelmedért,
Csakhogy hamar jöjj el, Gyilkosunkat dúld fel,
Lábat, kezt tördeld el.

16. A franc király requiemje

Idvez légy Szent Péter! engedd, hadd menjek be,
Imhol van egy ember, akit a mennyekbe
A Földről hallatlan uton bocsátottak
Jobbágyim, kik hajdan istennek vallottak;
Nincs köztük, úgy mondnak, helyje hatalmamnak,
A mennyben válasszak koronát magamnak.
Minden-tehetőből láncos rabbá tettek,
Pompás fel-székemből nyak-fejszét szerzetek,
Megbüntettek, Elvesztettek.

Nyisd meg hát, Szent Péter! engedd, hadd menjek be,
Méltó egy ily ember, hogy lakjon mennyekbe'.
Őseim bátyái voltak s neveztetnek
Az egy szent római üdvözítő hitnek,
Én is jól őrzöttem hármaskoronaodat,
Mindaddig mig engem s a te unokádat
A hármaskakasszó rútul megrettentett,
S engem már felsőség mártírjává is tett;
Ez, úgy vélem, Elég érdem.

Szánj meg hát, én Szentem! engedd, hadd menjek be,
Azt mondják, kik velem jöttek az egekbe,
Hogy köztetek megvan a s z e n t e g y e n l ő s é g,
M e l y e t a v i l á g b a n ü l d ő z a f e l s ő s é g.
Hogy a serafimok és az aprószentek,
Egyformán boldogok gazdag s kóldus lelkek;
Hogy csak egy a felség, ki teremtett mindent,
S ott is három szentség egy és egyformán szent.
Itt jó lenni, hagyj bémenni.

(bemegy)

Áldott légy ör-álló! én hát elmégyek be,
Van egy rab szolgáló Párizsban rejtekbe';
Mártir ő is mint én, felsőség mártirja,
Kész neki is szintén, mint nekem, a sirja,
Ha eljön, bocsásd be szép Antoniámat,

Hadd osszam meg vele itt is koronámat.
Te pedig dög testem! békével nyugodjál,
Minden nagynak estem által példát adjál,
Hogy a nagyság Nem boldogság.

17. A maga-elszánt Lajos

Hol az én nevem? koronás fejem? aranyos felemelt székem?
Buzogányomat, baldakinomat hisz az Isten adta nékem!
Hol az a sereg, amely őrzötte testemet?
hol a tábori győzhetetlen erősségek?
Hiszen lám! főnek a nép választott engemet;
hát mikép lehet ezeknek ily hamar végek?
Hol az a puha piperés ruha? hosszas asztal, gazdag étek?
Hisz akarkinek örökséginek langot eresztetni vétek.
Hát hová megyek? és mivé legyek? Istenek személyje voltam;
Egek gyermeke, polgár légyek-e? szolga lenni nem tanultam,
Odahagyjam-e Istentül vett hatalmamát?
és felállani lássam az egyenlőséget?
No! de hasztalan is erőltetem magamat,
ezután soha senki sem ismér felséget.
Jobb, ha nem élek, Indulj hát lélek az örökkévalóságra,
Földi lak-heled ha így bánt veled, ne is ügyelj a világra.

18. Orosz retiráda

De mi az a reteráda,
Gyerek módra bújni hátra:
Az orosz nem tanúlt retirálni,
Nem jövök futni, de szembeszállni.
Hadra nem puha nem való vólna,
De ki sem kérne, sem pardonolna.
Rajta rácok, friss kozákok!
Suvarov megy elől, az apátok.

*

Retiráljunk! Reteráljunk!
Mind lehullunk, ha megállunk.
Minap a fene Móró kartácса
Vólt kemény reteráda tolmácса,
Ma meg a vérszopó Masszénának
Ezreket áldozék ostorának. -
Mennyi kár van táboromban?
Fuss fiam! vond magad sátoromban.

*

Reteráljunk, reteráljunk!
Suvarov megy elől, mit csináljunk.

19. Suvarov takarodója

Ühü! Phi! ühü! ühü! phi! ühü! ühü! hatvanöt csak huszezer;
Bajnok létemre, már vénségemre minden ördög össze-nyer.
Masszénánál kereszt, se kincs, Semmi böcsbe nincs
le-ver, le-verve verve ver.
Sem Mórónál a száz ordó semmit sem tesz, üldöz agyba-
fejbe ver - A fene fegyver.
A fene fegyver-ve verve verve ver.

20. Postasíp Petersburgban

Oda negyven- s több-ezer ember,
Megvert a francia fegyver;
És csakugyan utólszor, - meg - utólszor.
Rossz hír Pétervárott: Megverték Suvarovot
Nagyon - s sokszor.
Végre Masszénának hátat fordítanak,
Elpusztult a tábor. - A tábor.

21. Sándor cár fenyegetődzése

Megverem, megverem, fegyverét is a fejére tördelem!
Vakmerő kis erő, - oh de gyenge még kikötni énvelem;
Üldözöm! - honyig űzöm, - öldözöm, majd megérzi fegyverem,
táborát is elnyerem;
Azt a fényt, Korszikának egy hitetlen fiának a fején,
soha meg nem ismerem.
Suvarov táborát előkérem, és ha vérem ontom is hivemért
Bonapart' sátorát elveszem, azzal kérlelem a megcsalt ősz vezért.
Ez lesz legszebb ordója, s Bonapárt hirmondója, hogy a cár
bosszúlója vesztinek
Hogy akadt ma pajtássa, hogy a Nagy Sándor mássa leve fel-
forgatója székeinek.

22. Austerlitz kurir

Odalettünk! megverekedtünk, Megijedtünk, megkeveredtünk,
Tűz-víz közé rekedtünk;
Ki elestünk, öszvelöveltünk, ki rabúl franc kézre kerültünk,
Ki tavakba merültünk.
Fuss vagy bujj el Sándor, Rabbá lett a tábor,
nincs ments-várunk;
Vége van a nagy pörnek, Mindjárt rajtad törnek,
s még csúfabbul járunk.

23. Orosz pardon

Félre tündér remény! játszi szerencse, csalóka tünemény!
Napoleoné az ész, ő Nagy Sándor, első vitéz, de nem én.

*

Hát gárdám elmehet-e? Vagy a cár rabbá lett-e?
mondd meg franc: mint akarja az urad?

*

A vezér parancsolja, hogy mind néped hullója
elmehet, ha gondolja, mind magad.

Jénai ütközet

Hat énekben: 24, 25, 26, 27, 28, 29.

24. Lajos herceg halála

Rosszúl mértem, már most értem, hogy halálos óra cseng;
Ezt kerestem: gyilkolt testem maga vériben fetreng.
Hát hogy? egy franc kvártélymester lett olyan nagyon galant?
Kvártélyt mérni egy Oberster Burgus Princnek is kívánt.
Isten véled édes élet! szégyenem kiszenvedem.
A jobb véget, dicsőiséget vitézebbnek engedem.
Szép királyném! Isten veled! bennem ne bízz ezentúl,
Táboromban nincs ments-heled, viselj gondot magadról.

25. 2dik ének: A király

Rejtsd el, vitéz királyném! orcádat; irtózom esetünktül,
Fordítsd Königsbergnek paripádat elszéledt seregünktül,
Biztam benned, bátor amazonba', s hát azonba' mely goromba tűzzel
Csap meg, sátorombúl, táborombúl, birtokombúl üz el
A nagy jóbarátbúl lett ellenség! Oh szörnyű kegyetlenség!

Biztam régen nyugodt táboromba', fegyverembe' s eszembe',
Biztam jól hagyott birodalmamba', hatalmas frigyesembe'.
Mert Sándor, kedvéért mit nem tenne ő ellene! bár veszene s benne
Magának tulajdon nyeresége, reménysége, jó vége ne lenne;
És így mind az erő, mind a remény, mind csak csalfa tünemény.

Én, én! kétes próbára kitétem népemet s magamat is,
S nagyját birtokomnak elvesztettem, vagy tán koronámat is.
Ott termett Bonaparte véletlen, a kegyetlen, kéméltelen öldöz,
Berlinbül, vagy tán Magdeburgbül is, Stettinbül is, Spandaubül is üldöz;
Fuss most, ha magadé gyenge vala, szomszéd muszka fal alá.

Jer most, jer a Nagy Fridrik sirjára, s alkudj szerencsére,
Bízz már, bízz a Sándor oltalmára, kérdezd meg, mit igére?
Mondd meg s fessd le; milyen hatalmas a más kakassa, támogassa székem,
Mert már, mint Lajosnak, olyan véget, kisebbséget jövendőlkhet nékem.
S Fridrikhez magam megyek mostani sorsomról hir-mondani.

26. 3dik ének: Lajos és Káron

L. Mennyi lélek! és be félek, újra még ma hány vesz el?
Dölyfös elme! Márs szerelme! mennyi károkat teszel?
Jer hamar, te holtak szentte! Káron-e vagy kicsoda?
Vigy el engem, én öregem! a mezőkre - túl - oda.

Vigy! ne hagyj hijjába késni. - K. Várákózz csak hólnapig.
L. Fridriket megyek keresni; vigy! mutasd meg, hol lakik?
K. Félre! mit? ni! egy öregnek hogy parancsol e gyerek?
Eltemettetleneknek ez hajóba' nincs helyek.

L. Jaj nekem! hiszen talán királyom eltemettetett.
K. Nem tehette, mert felette népe megverettetett.
Csak maradj, mivel bizony mi herceget nem ismerünk,
Én tudom, kinek s mikor tilalmas e mi tengerünk.

Fridriket, mikor hajóm kitesz túl ált' e berkeken,
Maglehet kivált találni a vitéz ligeteken;
Nem találni várőrzőkre, ut sem is mutattatik,
A vitéz ezen mezőkre titkosan vonattatik.

*

K. Jerr Lajos! ma már tilalma nincs hajómnak, ált'jöhetsz,
Fridrikedhez, őseidhez idvezülni elmehetsz. - -
L. Mely gyönyörű laurus-erdő! Fridrik úgye, szent egek!
Fridrik-e az? - Fridrik ám az; - Fridrik, - ő az, - rettegek.

27. 4dik ének: Fridrik és Lajos.

F. Mit keressz? Ki vagy? - L. Lajos vagyok. - F. Mi hirt hozol?
L. Prussziában franc erő van; halni parancsol.
F. Hát az édes frigykötésnek, a sirom felett
Tett hatalmas esküvésnek, ugye? vége lett?
Hát! hol a király s az asszony, aki vezetett
S százöt esztendővel újra hátra-visszatett?
L. Oh! de nem múlt a királyon s a királynémon,
Penthesileát mutatott az az amazon.
F. De mit ér Achilles ellen? Ki seregével
Míg ti késtek, már ott toppan hipp-hopp hírével.
L. Meg-kerített. F. S egy idegen? - otthoni földön.
Százezret el hogy borithat bármi vizözön?
L. Ó szerencsés. - F. A szerencse csupa puszta szó.
Egy vakot könnyen bekerít szemes bajvivó.
L. Megijedtünk Austerlitztúl. - F. Te nem ijedtél,
Mert hiszen te nem régen is ablakot törtél.
L. De a király. - F. mert a király nem az én apám,
Egy maga-hitt bajnok ellen katona kell ám.
Mig hallgat, okosnak vélünk minden ostobát;
Beszédesnek, mig nem makog, akarmi kukát.
Ugy hagytam én halálommal a monarchiát,
Hogy minden győzhetetlennek hitte Prussziát;
Ami Linznél, Austerlitznél ütött ki rosszúl,
Mind az ő *neutralitássa* vettetett okúl.

28. 5dik ének: Fridrik maga

Im! az én nagyapám koronája,
S hiveim, kinek esnek alája?
Koszorút ki fejére tetéznek?
Egy Korszikabéli vitéznek.
Ti halál ura néma vidéki!
Feleresztetek-e? Szabad-e ki-
Mennem, kisegíteni hazámat?
Felemelni levert unokámat?

Oh nem! pedig angyala sincsen,
Ki paladiumomra tekintsen,
S örökös *vesztére* nememnek
Más lesz ura bajnok-övemnek.

Süllyedj ide Eliziumba
Potsdam! s mausoleumomba
Lerakott cimerem! ha hogy e' lett
Berlinbül, az engemet illet.

Irtózz, te vitéz,! kirabolni,
Vagy fegyverem eldarabolni;
Neked is majd más s hamar így tesz,
Ha te megszeptségtelenítesz.

29. 6dik ének: A szép királyné Pétersburgban

Jön Napoleon hadával, Állj elejbe, törd agyon!
Nem birunk a franciával. Állj elejbe, törd agyon!
Berlinen túl ált'-hatott, Engem is megugratott,
Sándor! azt ígérted, - add meg - Állj elejbe, törd agyon,
Állj elejbe, törd agyon.

Hírt kapott még Bambergához, Állj elejbe, *törd* agyon,
Hogy menyecske komendíroz, Állj elejbe, *verd* agyon.
Udvariássan [!] megjelent, Oh goromba komplement!
Sándor! azt ígérted - add meg: Állj elejbe, *törd* agyon,
Állj elejbe, *verd* agyon.

Jénát Austerlitz-cé tette, Állj elejbe, *törd* agyon,
Mezeit vérrel festette, Állj elejbe, *lúdd* agyon;
Rosszabb *reváncs* ez annál, Mint Fridrik tett Roszbaknál.
Sándor! azt ígérted, add meg: Állj elejbe, *törd* agyon,
Állj elejbe, *lúdd* agyon.

Táborunkat is elnyerte, Állj elejbe, *törd* agyon,
Százezrünket széjjelverte, Állj elejbe, vágd agyon.
Kit hadi tűzzel borít, Kit a tengernek szorít,
Sándor! azt ígérted, add meg: Állj elejbe, *törd* agyon,
Állj elejbe, *vágd* agyon.

Üzve-futva már elére - Állj elejbe, *törd* agyon,
A király Király-hegyére. Állj elejbe, *szúrd* agyon.
Én akarmire jutok, Karjaid közé futok.
Sándor! azt ígérted, add meg: Állj elejbe, *törd* agyon.
Állj elejbe, *szúrd* agyon.

Oltalom, karod hatalma, Állj elejbe, *törd* agyon,
Számkivetésem jutalma. Állj elejbe, nyomd agyon.
Csak a titkos friggyel is Segíts, ha nem győzől is.
Sándor! azt ígérted, add meg: Állj elejbe, *törd* agyon!
Állj elejbe, nyomd agyon!

(Sándor felel:)

Én ígértem, én - azonba' Berlinnél kiesb hely ez.
Légy itt bátor oltalomba': Spandaunál bátrabb hely ez.
Ismerlek amazonom! Ne siránkozz asszonyom!
Jobb itt lakni Pétervárott, Berlinnél is szebb hely ez
Spandaunál is jobb hely ez.

30. Somogyi gyalog insurgens

Rajta polgár! a szabadság Itt van, egy erős igazság
emberíti a rab barmot, Úzve-dulva láncot, jármat izre-porra ront.
Botra, fejszére, villára, Egyet se hagyj virradtára,
Aki bir nemes jószágot, Aki vörös s kék nadrágot vagy bugyogót vont.
Pagnétom ellenállókat Ől, globicsom nyit ajtókat,
Öreg fejszém lakatokat Űt le, likat bont,
Puskaszóra kapj karóra, kap jó borra, hat hordóra, aki ma nemes vért ont.
Gombja bomlik a kötélnek, kit dagállya sok kevélynek a nyakadra font.

31. Fut a nemes

Hajnal derül, de felszélről mely halálos óra cseng!
Puska pattan, ajtó csattan, bot zörög, kard peng.
Kapsza nemes! paripára, zsoldosink jöttek portára,
hallod-e, mint zeng?
Ezer pagnétos puskátúl, s kétezer paraszt lármátúl
Harsog az ég, zúg a helység, s még a föld is remeg.

32. A szentenciázott vőlegény és a mátká

R[ab:] Halni mégyek! ah ne legyenek áldozat, kemény egek!
Mindenestül egy kegyestül elszakadni! rettegek!
Fogj meg Angyal! és karoddal ah! ragadj el engemet,
Adj reménylni, veled élni számkivettetésemet.
M[átka:] Drága lélek! érted élek; hát bucsúzol! Édesem!
Vasba verve, szív keserve közt nyög, ah, szerelmesem!
Félre láncok! a halálnak ez hatalma hogy lehet,
Elgyűrűzött, öszvefűzött egy jegyest hogy elvehet?

- R. Lehetetlen! e kegyetlen áldozat kívántatott,
A bíró-szó, mint utolsó végezet, kimondatott.
Oh, te fényes ég! ki édes éltemet pihegteted,
Véremet ne add cserére: szülj belőle életet.
- M. Véredet? de hát magad te vér nekül hová leszel?
Nem lehet! - nem! - ha jegyesem elvesz, énvelem vesz el.
Mérgeesebbek a bús égnek ostoni s tűz-árjai,
Ha kettőnknek öszvezengek egybeforrt panasza.
- R. Csendesedj; ne háborogj, ne vonj fejedre is tüzet.
Él Ferencem, én helyettem aki fog veled kezét,
Majd, ha vérbe békeverve testemet, te sírverem,
Rakva lélsz új növészel, ez mag új magot terem.
- M. Menj tehát te! hív s nemes, de özvegyet hagyott jegyes!
Mennybe lélsz új s egészen égi kincséd, oh kegyes!
S bár, ha véredet kezére bírta egy erős, tegye,
Nincs hatalma, hogy jutalmadat kezedből elvegye.

33. Napoleon Fridlandnál

- Meg van alázva Nagy Sándor, Semmire kelt az erős tábor.
Nem az erő, s vakmerő Szív, csak az ész a had-verő.
Benningszennél sincsen Megsérthetetlen
Aegis, nincs is az mostan, Vagy ha van is, Párizsban van.
Ott van az ész, a mesterség, Nemzeti tűz, rátermettség,
A nemes eltökéltség, S kis darabon nagy népesség.
Mit Párisnak Pétervár? Több egy nemzet, mint egy cár,
Látd-e, te más védője valál, s most koronád hajszálon áll.
- Nem született császár vagyok én, Ugy nevezett a köz-törvény,
Érdememért, nem nememért Kaptam el a koronát, mint bért.
De hát már Péter cár kisebb-e, mint te?
S a Nagy Fridrik nagyatyja Vilhelmnél kisebb szinte?
Vad dölőfősség Sándortúl Rangom meg nem ismerni;
Vagy nem elég Auszterlitznél? Itt is meg kellett verni?
Mennyi erőt elrontottál, Mennyi ezer vért ontottál,
Menj, számolj most népednek, kik temiattad szenvednek.

34. Pör-vesztés a muszka szélen

- Fuss kozák a vár fokára, Jön Napoleon prédára,
Már a Benningszen nyakára, sátorára ro-ro-ront,
Győzedelmesek módjára, Cserfa-koszorú formára
Zöld ágokat homlokára, Zászlójára fo-fo-font.
Százerezet hoz ma csatára, Hatvant bizott Masszénára,
Ki dühös tigris módjára Ől, vérözönt o-o-ont.
Százerezet hoz ma csatára, Hatvant bizott Masszénára,
Fuss kozák sat.

Addig csúrt-csavart, mellőzött, Aprón vesztett, s bezzeg győzött,
 Tálalja már amit főzött, Udvarunkra tör-ör-ör.
 Az olasz földön kezdődött Pör Auszterlitzhez vivődött,
 Most határunkon végződött, Ritka hosszú pör-ör-ör.
 A törvényszék, ott, egy sátor, Hol Suvarov sem untig bátor,
 Benningszen sem jó prokátor, Büntet és gyötör.
 Hol Suvrov [!] sem untig bátor, Benningszen sem jó prokátor,
 Az olasz földön kezdődött sat.

Probálj hát a pör-vesztével *Amicát* a Mária népével,
 Sándor! és szerencsésével Ujra ne csatázz,
 Nehogy a sor utoljára Rákerüljön Pétervárra
 S jusson a Berlin díjjára A nagy cári ház.
 Egy csalárd és egy kegyetlen Öszvefogva győzhetetlen,
 Űz, kerül, kerit szünetlen, Elnyom és aláz.
 Egy csalárd és egy kegyetlen Öszvefogva győzhetetlen,
 Probálj hát a pör-vesztével sat.

35. A spanyol kapucinus

- [a] Bizonyára szánakozásra méltó a mi sorsunk,
- [b] Mikor így az élet és halál között futkosunk.
- [c] Oh seregek királyja! Mennyei Ur! Nagy fejedelem!
- [d] Akinél erő, hatalom vagyon, kezében a remény
- [e] És a kész segedelem, bátor sziv s félelem.
- [f] Tégy csuda dolgot, mennyköveket lövelj a francra,
- [g] Kénköves esőt Bonaparte csoportira.
- [h] Erősítsd, sőt Te magad hajtsd végre a Junta hagyásait;
- [i] Adj az érseknek szívet, erős tábor és hivat,
- [j] De bolondítsd meg ama franc Akitofel tanácsait.
- [k] Ti mennyei karok és hatalommal erős angyalok,
- [l] *Senakerib* ellen fegyvert ragadjatok,
- [m] Minden egy kapucinus mellé százezren álljatok,
- [n] Velünk tűzbe rohanjatok, az egekre kiáltatok:
 Velünk tűzbe rohanjatok,
- [o] S ha veszünk, mivelünk meg is haljatok.
 Verd meg uram, verd meg sat. (lásd Ének 12.)

[A *Töredék* szövege a 15. sortól:]

Verd meg Uram! Verd meg
 A világ ostorát
 Sodomai felleg Borítsa táborát,
 Vagy veszed el Szent erőddel,
 Vagy kergesd el Vasvessződdel,
 Hatalmas kezedd.

(repet. ab *Ti mennyei*, usque *velünk tűzbe rohanjatok*; és azután):
 Ha veszünk, mivelünk meg is haljatok;
 Verd meg Uram! sat.

36. A spanyol insurgents Coronánál

Meddig mentek? s nem szégyenltek, Tengerek isteni! futni viszont?

Felbújtátok s itt hagynátok? Vért ugye, hát ma is a spanyol ont?

Mint ki lidércek előtt maga bont

Rést, ha fut, a tűz is arra osont,

Igy mig futtok, félénk utotok-

on az erő kebelembé beront.

Csak Mórétül a Kasztrotúl tett reteráda ne vólna, talán

Nem hódolna most *Koronna*, Francia sas se lobogna falán,

Lám pedig ő se vihette halá-

los sebeit haza London alá;

Csalt, de vesztett, megrekesztett

utja magát ma verembe csalá.

Bámul Róma, hogy főpapja bizik eretnekek ezrediben;

A színlett hív, a cinkos szív kár, ha talán ma se tűnt szemiben.

Kölcsön az, amit az anglus ígért,

Mit se tesz ő spanyol oltalomért,

Brittannusnak nem másért, csak

önhaszonért szabad ontani vért.

Hogy a sziréneknek vérénn érte vezérjeket a hideg ón,

Ellódúlnak mint a ludak, úsz, repül a ravasz amphibium;

A becsapott kakas így szabadon

S csak mi magunkra tör, öldöz agyon.

Majd tálolnak a spanyolnak,

a feketébb leves hátra vagyon.

37. Vissza-mars, a francoknak

Mars! siess hazádba vissza kis seregem!

Ez a magyar klíma nekem nem, nem egem;

Ritka volt talán keményebb fergetegem,

Nincsen annyi fegyveresem, mint betegem.

Java-java táborom elvesztegetém,

Egynéhány jó vezéremet eltemetém;

Ha van egy-két nyert, de véres ütközetem,

Mi nyereség drága véren? nem szeretem.

Eddig nevem hangja vala *hódoltató*,

Karom, kardom a *szárazon mindenható*,

Magam valék *országokat osztogató*

Hadi mester, Alpeseiken út-mutató.

S im! ma mi fordulat esett jobb sorsomon,

Szégyen erős, győzhetetlen táboromon;

Mi van, amit haza tudok vinni velem?

Kétszer-áron vett keserű győzedelem.

Mit se tehet a magyarral sem az *erő*,
Se *biztatás*, még engemet nem ismer ő.
Ha nagy haddal fenyegetem, fegyvert ragad,
Ha jó barátot mutatok, bé nem fogad;
Bálványjai *hónyi szokása s teleki*,
Szabadságnál jobb az *aranybulla* neki.
S tán ez az a magyarok erős *istene*,
Hogy se vas, se *manifestum* nincs ellene.

Most, midőn hazámbúl a remény kicsala,
Nem tudom, mi lélek azt sugallta vala,
Hogy ha nincs is a magyarnak érc-kőfala,
De van egy kidúlhatatlan őrangyala.
Bár ide se táboroztam volna soha!
(a magyar felel:)
Ugye csunya visszamenni most, ha! ha! ha!
(franc folytatja:)
Visszatérek új erővel még valaha.
(a magyar:)
Még valaha? ha! ha! ha! ha! ha! ha! ha!

38. Haza-mars, a győri futás után

Jer haza vitéz pajtásom!
Itt ezentúl nincs szállásom;
Rába-közbe, szép földünkbe
Francia rukkol helyünkbe.
A Napoleon nagy karja
S hosszú keze úgy akarja.

Lám eleget emberkedtünk,
De ha Isten nincs mellettünk;
Hogy Győr alatt elszéledtünk,
A sok ellen mit tehattunk,
Bárha Pallás és Bellona
Aegis alatt őrzött volna.

Bezzeg akadtunk *cinkosra*,
De jönne csak a Rákosra!
Sátorát is felforgatnám,
Agyvelejét eltipratnám,
Megtagolnám a *gyöpszélen*,
Meg én, engem úgy segéllen!

De ma csakugyan menjünk el,
Az időnek engednünk kell,
Itt akarki csákányoljon,
Szántanom nekem *jobb otthon*;
Gyülölöm az ellenséget,
Adjon Isten békességet.

39. Hadi busongás

Látd-e pajtás! megmondám, mi koszorút kötözünk,
Mikor olyanba kapánk, amihez semmi közünk.
Eddig nevem jó vitéz, jó lovas nemzet vala,
Példám után másnak is huszár az őrangyala.
Példám után másnak is [huszár az őrangyala]

Most pedig az ellenség fel se vesz és kinevet,
Drága zsoldos seregünk minket okoz, fenyeget.
Uj vagyok én, régibb ő, gyakoroltabb lehetett,
De mi haszna, ha vakot világtalan vezetett?
De mi haszna, [ha vakot világtalan vezetett?]

És így a franc hatalom ránk is im! elterjedett,
Birtokunk egy résziből birtoka nevedett,
Europa-szűz köldökén már alúl táborozott,
Gazdag ágyéka körül szép hazánkban motozott.
Gaz[dag ágyéka körül szép hazánkban motozott.]

No! de hát sem orvoslás, sem óltalom nincsen-e?
Te állj bosszút értünk, te, magyarok istene!
Tudod, hogy ez őseink véres árú birtoka,
És hogy ez most megcsorbúlt, nem a magyar az oka.

40. Kisérő mars, arany hid

Ugy tetszik mintha sipolna - Megy - bár ide se jött volna, -
megy s hazamegy a Bellona gyilkos anygala.
Rábaköz megszabadúla, Győr alúl már elmozdúla,
s a francról ma kitisztula gyöngy vára fala.
Irtóza szemünk nem régen, Bámúlt a nagy ellenségen,
amidőn e szép térségen Napoleon maga nyargala,
S most most öröme szenderíti, Esetünket felsegíti,
szép napunkat kideríti a békeesség kies hajnala.
Menj tehát, ellent nem állunk sőt arany hidat csinálunk,
békepohárral kínálunk, vissza-marsot trombitálunk, trallalalala.
Menj hazádba, menj, kegyetlen! és pihenj; de lehetetlen,
ugye? győzni telhetetlen Isten ostora!
Most törökre, mert ki másra? Vagy talán a cimborásra
törsz; kit áldoz hódolásra fegyvered sora?
De mit törődöm én vele? Csakhogy itten nem telele,
van s szabadon élhet vele Sopronyomnak kenyere-bora;
Szombathelyt is egy új élet támad, oszlik az ítélet,
tán Pozsonnak is feléled őszverogyott fala kő-pora.
Menj tehát, ellent nem állunk sőt arany hidat csinálunk,
békepohárral kínálunk, vissza-marsot trombitálunk, trallalalala.

41. Új félelem

Szegény hazám! talán meg rám tör az ellenség,
Új rezzenés, vissza-menés nem jó jelenség;
Talán megint Tantalusként a fegyver-özön
Új tort készít s Pelops testét darabolni jön?

Nem vólt elég, cinkos vendég! szép szigetemet
Öszvedülni, elrabolni vállpercemet,
Hanem mivel titkos mívvél a magyar isten
Vissza-szabta s megtartotta pestised ellen,

Zsákmányodat felváltottad drága cserével,
Neptun kulcsát elragadád páros öblével,
Cimeremből, négy vizemből egyet elnyirtél,
Ősi honyom s alkotmányom hohérja lettél.

Több nyirbálást, új szaggatást, gyilkos! ne próbálj,
Kebelemben, istentelen! többé ne turkálj.
Nem hagyott még úgy el az ég, mint ijeszt sorsod,
S felfogadok, nem maradok holtig adósod.

42. Triesztben anglus kontratánc

Meddig altatod [!], te csalfa szirén a királyokat?
Kénszerited anglus hangra jární kontratáncokat?
Tégy le róla, Cibelének ütni-dobni tornyait,
Tethi! mert Achillesekné ismerik ma sarkait.
Most ugyan Napoleonnak annyi taktikája van,
Tud vizes hatalmad ellen ostromolni szározan.
Kolchis, elhiszem, teremthet, adhat újra kincseket,
És te újra más szigetbe tömd halomra ezeket.

Fellovaltad új csatára a mi udvarunkat is,
Pénzt is adni megígérted, és szerezni társat is.
Az arany nem is hibája; bezzeg ám! de sziveket
Hol veszünk? erőt, tanácsot, egyező vezéreket?
Győzedelmet olajágra törekedve keresünk,
S békerítettik azonba' maga-hitt Achillesünk.
Nem jövől, ugye, te szirén! akkor, Isztriánk felé,
S most te sem, sem én, hanem sok ezer ördög ült belé.

A kereskedő, ha harcol, ám ha legnagyobb vitéz,
Nem segédre, oltalomra sem, csak ön haszonra néz.
A spanyolnak is segített ily alakos oltalom;
S ügye Kádix, vagy talán nagyobb leendő jutalom?
De a száraz Európának arra gondolatja sincs,
Hogy kezébe' minden anglus-adta kincs csak új bilincs.
Brittus! amidőn halászni hasznosan akarsz, zavarasz,
Más újjával a parázsból ugye gesztenyét kaparsz?

43. Bécsben német tánc

Látd-e, magyar! hogy én mégis élek,
Sorsot tevéled most sem cserélek;
A szolga-jármot eddig ha tűrtem,
A régi pólra újra felültem.

Engemet mégis épen hagyának,
És tebelüled elnyirbálának;
Nem úgy ütött ki, mint gondolatok;
Bécs maga kárabb, mint Isztriátok.

Kedves szomszédom! fogj kezét újra,
Táncolj jó szívvvel a régi hurra;
Tarts ezentúl is kövér marhával,
Tarts s szerencséltes sok uzsorával.

Lám együtt láttunk köz-ellenséget,
Ott is én birtam az elsőséget;
Most is hozzám jön, s akár mint várjad,
Nem megy Budára lakni királyod.

44. Magyar felelet

Légy te, nem bánom, anyjok azoknak
A minden szóra meghódolóknak,
S mint amely lyálynak nincsen orcája,
Minden új úrnak fekügy alája.

Nem olyan vándor az én hűségem,
Nem kapja tőlem azt ellenségem;
Száz szabadsággal kenje bár számat,
Fogytomig őrzöm aranybullámat.

Azt régen láttam már, ha nem másbúl,
Abbúl a hosszú fegyver-nyugvásbúl,
Hogy a' lesz díjja a sok szép vérnek,
Meghagyják Bécset s engem megnyirnek.

De hát azt véled hogy szárnyam újra
Ne sarjazzék ki szintoly hoszúra?
Hátha e l v é g z e m m a g a m m a r k á v a l,
Amit nem birtunk k ö z ö s csatával?

Akkor nem hizol földem zsirjával,
Nem gazdagítlak több uzsorával:
Ne kínálj nekem bécsi kesztyűket,
Gyülölöm én a tolvaj seggüket.

45. Insurgens Mars. Tul-a-dunai. a Magyar Genius

Marsot fujnak, hadba hívják, kapj paripára vitéz magyarom!
Szent óltára óltalmára a haza istene várja karom.
S unszol ama buja diadalom
fényje miatt magahitt hatalom,
Kit feldúlni, fellyülmúlni Érdem is, és maga kész jutalom.

Látd, mint egy szentet s Mars istent tiszteli Korszika Napoleont,
Midőn látja, hogy magzatja tétova vér-özön árokat ont.
Tépd le fejről az ily hamar út-
on keresett hadi cserkoszorút,
Kit fejére sok nép vére, s a kidobolt remek öt csata font.

Mindig hatra, csak sakmatra játszik az a tekeres hadi nyom,
Mig, mint régen egy térségen, gyepre szoríthatod én magyarom.
Majd, ha lovagjaid állnak elő,
Verd le *pionjait*, - elszelel ő.
Igy fortélyját, sakjátékját öszvezevarja vitézi karom.

45/a Dunamellyéki mars

Lóra pajtás! már nincsen más, csak nemesi védelem,
Erre kísztet, amely éltet, az a szerelem;
A Haza, hónyi törvényed,
Ősi javad, szerzeményed oltalomra vár.
Oly erős tör a Hazára, oly vitéz keres csatára,
Akivel ki tud kikötni? csak nemes huszár.

Jer, a Rákoson fulánkos élre fend ki kardodat,
Fel se vedd Hazád javára bármi károdát.
Kész haszonra vár az érdem,
Én, mit adnak! azt se kértem: a Napoleon
Vesztesége drága bérem; és ez engem, ám ha vérem
Ontom, éltem elveszejtem, a csatára von.

46. Tisza-mellyéki mars, ekhós tárogató

Bent van hát már a franc a német térségen? - régen.
Jer, várjuk be pajtás! ama határ-végen. - végen;
Paskoljuk meg ott lelkesen,
Előbb, mint kakas repdessen
A szép magyar égen. - égen.

Régen járt kaparni a más portájára. - jára.
Várjuk el, mint repül fel hazánk halmára? - mára,
Fut, fogadom, megrijjadva,
Probájának meg lesz adva
Ma legutoljára, - ára.

Megbirok én a franczal, mint egy kis lánnyal, - s hánnyal?
Pagnétjával öszvecsapok egy csákánnyal, - s hánnyal?
Ez bajnokra nem rabszolga,
Sem nem nyúlakkal van dolga,
Hanem oroszlánnyal, - s hánnyal?

47. Túl-a-tiszai mars

Francia jön! Lóra huszár!
Idejöhet; lássa mint jár!
Marsalját is megölöm,
Büszke hírét eltörülöm, Lecsepülöm.

De neki nagy gárdája van.
De ha csak nem halhatatlan,
Leverem, vagy megugratom,
Vas-mellyemet megmutatom, Nem a hátom.

De jó az ő taktikája.
Jobb biz a huszár szablyája;
Táborát megzavarom,
Ugy forog, mint én akarom, Majd elvárom.

De temérdek a tábora.
Ám legyen bár hat-akkora,
Huszárit elterelem,
Gyalogjait leszeldelem, Lemetélem.

Jól lúnek ám azok, pajtás!
Ugrass mellé, míg lúne más;
S bár veszek, míg vivódom,
A dicsőségrül aggódom; Az a zsoldom.

Vet-e hát a kocka hatot?
Vet, - fujd meg a tárogatót!
Enyim a diadalom;
Ma múl el a franc hatalom, Mint az álom.

48. Rábaközi stájer tánc

Hát isten néki! kapjunk rá, szokjunk rá a német táncra;
Bécs után úgyis minket ver a fegyver a szolgálancra.
A táncmester nem isméri, nem méri a mi hangunkat,
Csoszkatót [!] vér; ne pengessünk hát, vessük el sarkan[t]yunkat
Szánd meg Árpádom! szánd unokádat,
Tartsd meg ez vérrel szerzett hazádat.

Már a Rábán túl a nagy sas, a kakas körme mivé tett?
Stájer tánc végzi a manifestummal kezdett minétet;
Nyalka csizmám elrombolja pór szolgál-saru formára,
Fűzött topányom elszabta francia cipő-kaptára.
Szánd meg Árpádom! szánd unokádat,
[Tartsd meg ez vérrel szerzett hazádat.]

Isten, úgy látszik, elvette, letette szent kezit rólunk,
Agyarkodunk, s egy franc komandó-szóra futva harcolunk.
Az orosz lány is így futa valaha a kakasszóra.
Oh gyávaság! be méltó lett nemzet ilyen ostora!
De szánd meg Árpádom! szánd unokádat,
Tartsd [meg ez vérrel szerzett hazádat.]

[Az eredeti szöveg a *Töredékből*.]

Stájer tánc

Hát Isten néki! Kapjunk rá, szokjunk rá a német táncra, a német táncra,
Ugyis már régen megnyertek, ráverték a szolgálancra, a szolgálancra.
A muzsikás nem ismeri, nem veri a mi hurunkat, a mi hurunkat
S ha stájert húz, mit pengessünk? jobb vessük el sarkantyunkat, el sarkantyunkat
Szánd meg Árpádom! szánd unokádat,
Tartsd meg ez vérrel szerzett Hazádat.

Már régen érzem, a nagy sas, a kakas körme mivé tett?
Hogy stájer végzi a nem rég vig vendég-hozta minétet.
Nyalka csizmám elrombolja, pór szolgál-sarú formára,
Fűzött topányom elnyírte, s ütötte cipő-kaptára,
Szánd meg Árpádom! még unokádat,
Tartsd meg [ez véren szerzett Hazádat.]

Isten úgy látszik elvette, letette szent *kezeit* rólunk,
Panaszkodunk, de mind írva, mind sirva hijjába szóllunk;
S hogy gyávaságunk büntette, jól tette: igaz Biróra
Találunk benne; méltó lett e nemzet ilyen ostorra;
De szánd meg Árpád! még unokádat,
Tartsd meg ez [véren szerzett hazádat.]

49. Ekuzén felel Napoleon

Nem minétre lépek én, Szökni szoktam ekuzén,
Sok csatám', vitéz nevem' ez nyerte meg velem;
Sőt ez adta trónusom', Bécsi hercegasszonyom';
Szerszem elme, friss kezek Által épül a remek.

Nem minét hozta tehát A stájer litániát,
De mind te, jó magyarom, Mind ipam, mind sógorom,
Hogy velem kiszálltatok, Ekuzét ugrottatok,
Kificamla lábatok, S bankóra szorultatok.

Tudsz-e? sánta, érzeni? Sorsod az elébbeni
Sok erőlködés, kozák S kontratánc határozzák.
Megcsomósodott a vér, Megrekedt az aranyér,
A podágra meglepett, Bénna bankó-lábra tett.

Már neked csak stájer jó, Melyben nincs mutáció;
Szokj hozzá, szegény nemes! Másra nem vagy érdemes.
Egy s közös a muzsikás, Egy a szála, tánc se más,
Ma már a régi lejtő Sem lesz a búfelejtő.

50. Török muzsika

Látd-e? rokon! ült feletted, s nem szeretted, egy nemes uradalom:
S jobb-e vajjon sógor bácsi, mint az ősi atyafi lágy hatalom?
Volt-e bajunk? mit fizettél? mit szenvedtél? mig a Porta fényle Budán?
Volt aranyunk; só, kenyér, bor, kávé, cukor, annyi vagy több, mint ma talán;
A védelem fej-béredért, kis dijjodért jó csere, sőt jutalom.

Asszonyidon hirlelének kegyetlennek, és deli szüzeiden;
S hát azokon nehezebb-e az erőszak, mint ősi törvényiden?
Sarcba nekem, amit adtál, vagy fogadtál, egyebet el nem ragadám;
Ami terem térségeden, bérceiden, magadtúl meg nem tagadám,
Sem alacsony hóhér kardja nem csattoga birtokosid nyakokon.

[És te *viszont* megvetettél, nem szerettél érzeni *dupla* haszont,
Napnyugaton ha sipolnak, a rokonnak a magyar ellene ront.
Dulva, kivont karddal üldöz, ő is üldöz, maga is vér-árokat ont.
És kinek ont? ki nyakára nemsokára szőr-kötelet gunyolva font.
Nyögj; de ne *mondd*, aki a maga hasába kést kever, ugye bolond?
Nyögj; de ne *mondd*, kést ver a maga hasába a magyar! *ugye bolond?*]

51. Zrinyi Miklós árnyéka

Mit beszélsz, te kutya-fajta! Kapd üstökön fiam! rajta!
Fizesd meg néki helyettem, Amit Szigetbe szenvedtem.

Hiszen sohasem volt nékem Turbányos királyi székem,
Uralkodtál ugyan nálunk, De mint rabló, nem királyunk.

Igaz, hogy atyafi vóltál, De kegyetlen! elpártoltál,
Nemes vérem zavarója, Édes hazám pusztítója.

Hogy a sogor jobb-e, mint te? Tán engem érintesz szinte?
Többet tettél te hazámnak, Mint amaz az unokámnak.

És csak hogy téged üzött ki, Már én megengedek néki;
Lássák, akik ma szenvednek, Ha ennél többet engednek,

Hogy ezek az elfajultak Annyira megbolondultak,
Ha nincs kinek észrevenni, Mit tud a puhaság tenni!

Jele, hogy pórtúl fajzottak, Idegennel sógorodtak,
Nagyobbára török fajta, S német asszony nyargal rajta.

Ha ily utódimat látom, Most is borsozik a hátom;
S bár bűnökért nem adózom, De a díjjátúl irtózom.

[A *Töredék* eredeti szövege:]

Zrinyi Miklós

Mit beszélsz te? kutya fajta! Kapd üstökön fiam! rajta!
Fizesd meg néki helyettem, Amit Szigetbe' szenvedtem.

Hiszen sohasem volt nékem Turbányos királyi székem;
Uralkodtál ugyan nálunk, De mint rabló, nem királyunk.

Igaz, hogy atyafi vóltál, De kegyetlen! elpártoltál.
Nemes vérem *zavarója*! Édes hazánk pusztítója.

A sogor jobb-e hát mint te? Egyik, mint a másik szinte;
Te azt tetted szép hazámnak, Amit az, az unokámnak.

De csak hogy téged üzött ki, Már én megengedek néki.
Lássák, akik ma szenvednek, Ha ennél többet engednek.

Hogy ezek az elfajultak Annyira megbolondultak,
Ha nincs kinek szégyenelni A szolga-jármot viselni.

Jele, hogy pórtúl fajzottak, Pór néppel sógorosodtak,
Nagyobbára török fajta, S német asszony nyargal rajta.

Illik nekik stájeret járni, S nemsokára zsinórt várni;
De abban, ki így *megkábúl*, Egy csepp vér sincs Scithiából.

Ha ily *utóimat* látom, Most is borsozik a hátom,
S bár bűnökért nem adózom, De a díjjátúl irtózom.

A kopasznak valójában Torkig úsztok az átkában;
Csak vele ne tudatnátok: A rossz szomszéd török átok.

52. Officium majus mortuorum

Jertek velem! imádjuk a nagy Urat,
Énekeljünk Istenhez zsoltárokat.
Ő nagy Ur és király mindenek felett,
Ő csinált minket is s megsemmisíthet.
Környülvettek engem a halál fájdalmi,
a pokol langjai környülvettek engem.

Ő birja a földet, a nagy hegyeket,
Látja, miként nyeli a völgy ezeket.
Lám elég kemény vólt a nagyvázsonyi,
Mégis a völgy le tudta szállítani.
Környülvett[ek engem a halál fájdalmi,
a pokol langjai környülvettek engem.]

Övé a tenger, tán még, ád vizeket,
Elóltani a pokoli tüzeket;
Sirva kérjük őtet, mi Istenünket,
Mert ő népe vagyunk, ő csinált minket.
Környül [vettek engem a halál fájdalmi,
a pokol langjai környülvettek engem.]

Közel negyven esztendeje bujdosunk
E pusztán, nincs maradandó városunk;
Egy vólt, de hibázott az is szivibe',
Mert a nagy Ur utjait nem ismerte.
Körny[ülvettek engem a halál fájdalmi,
a pokol langjai környülvettek engem.]

Ma, midőn a nagy Ur szavát hallandjátok,
Ma, mivel ma mindnyájan meghalljátok,
Sziveteket meg ne keményítsétek,
Mert szörnyüképpen el kell vesznetek.
Körny[ülvettek engem a halál fájdalmi,
a pokol langjai környülvettek engem.]

Megesküdött a nagy Ur haragjában,
Hogy nem jutunk az ő nyugodalmában;
Juttass hát az örök tűzben végünkre,
S adj ezáltal nyúgodalmat örökre.
Környül[vettek engem a halál fájdalmi,
a pokol langjai környülvettek engem.]

E tűz által, majd amaz erősebbek
Elváltoznak: jobbak lesznek s kissebbek;
Mi Féniksként szülünk új halandókat
Szebbeket, de tán addig sem tartókat.
Körny[ülvettek engem a halál fájdalmi,
a pokol langjai környülvettek engem.]

53. A Mars metamorphosisa Győr alatt

Mars és Hébe

M. Mit láttatok én szemeim! mit?
H. Mit láttatok én szemeim! mit?
M. Az elő-bástyán tündöklük az ég remek angyala, Hébe,
H. Legelől komendiroz maga Mars, de sisakja letéve.
M. Úgy tetszik, mintha fejr zászlóval kínálta;
H. Úgy tetszik, mintha velem békélni próbálna.
M. és H. Nem ellenségem ő nekem: - Nem - nem.

H. Ne! ne higgy szemem a hatalom s kár-
tétel neki vérbe' van már;
M. No! de mit nékem Hébe? ragyogó tüzetet tova lúdd be,
Falait rontsd, bástyáját elegyisd [!] csupa lángba - csak azt ne!
H. Gyilkos! dúló! de miért vonsz hát hozzá szívem?
M. Tűnj el, szépség! De miért vonsz hát hozzá szívem?
M. és H. Nem ellenségem ő nekem: - Nem - nem.

M. Fut már! kora futni: - csak az ne!
H. Már népemet üzi, - csak az ne!
M. Ne szaladj! én nem bántlak; ne magyar! fenyeget tova Hébe.
H. Ha ki fut, tessék; én itt maradok, s rohanok kebelébe.
Oh! nem bánt ő, nem is oly gyilkos, amint rettent.
M. Űzd Mars! én már kebelemben érzek más istent.
De van hát oly láthatatlan? - M., H. Van, - van. -

54. A rabbá tett Mars

Vége van: - én rabbá lettem. Nyertem-e hát vagy vesztettem?
Oh szerelem! Győzedelem! ha Ludovikát megnyertem.
Ez légyen egy szégyen, melyet vallottam
Éltemben, hogy Ámornak s Hébének meghódoltam.
Isten hozzád, szép környék! tőled elesni sajnállok,
De ha így rendelték az egek, más nyereséget próbálok.
Mars is aludt lágy keblébe A szerelemnek, jer Hébe!
Jer akadályozd fegyver alatt Izzadozó vas-karjaimat.

55. Hébe reménysége

Oh egek! álom-e? vagy ha való,
Hol terem oly csuda hódoltató?
Dulni kezével! - s győzni szívével!
Mások előtt neve rettenetes,
S énnekem ő maga kellemetes.:/:

Sok fut előle, ha hallja szavát,
Kardja hegyén hiszen ülni halált.
Én meg imádom, lételit áldom,
Angyal-e ő, kihez így vonatom?
Vonsz szívem és ragad indulatom.:/:

Nincs lehetetlen az egek alatt,
Vajha ne múljon el, ami haladt.
Mellye ha érc is, van szive mégis,
S az ha vas, abba se lesz heverő
Egy csuda mágneses égi erő.:/:

Már neki a hatalomra törő,
S trónusokat leverő nagy erő,
Rettegi székit, s többeket épít,
Ily csuda hogy ne tehetne csudát?
Bécsbül emel bele Antoniát.:/:

56. Menyegző

Himen! ég gyermeke! Te kis angyal! mégis nagy!
Természet remeke! mely hatalmas isten vagy!
Mennyit elvégzel, amit nem képes hinni,
Amit Mars, s minden más nem tudnak véghezvinni.

Nagy tábor tört reánk, szerencsejét rettegtük;
Szenvedett is hazánk, Isztriát elvesztettük,
S im későn vallást tőn trónusunk őrangyala,
Hogy e két ellenség Cézár és Pompéj vala.

Mért nem sugtál ennek, hogy téged küld ellene
Mint győzedelmesnek a magyarok Istene?
Mennyi vért megkémélhettél volna csak egy szón!
Hogy Ferenc veje lesz mahólnap Napoleon.

Hát, ha már elkéstél felfedezni titkodat,
Hajtsd végre kis isten! a mi jónkra dolgodat.
Pelops vállperecét forraszd vissza helyére.
Kösd Napoleonnak, hogy sogor lett, szívére.

Mért ne is lehetne a fejedelmek között,
Hogy amely házakat Himen öszvekötozött,
Mint az emberi nem több az alsóbb sorában,
Hív fiú legyen a vő az atya házában.

Templomot építünk akkor e kis istennek,
Jo peánt éneklünk a jól-tévő Himennek,
Most is már ez új pár öszvekelten mindenek
Jó reményt építvén azt kiáltják: éljenek.

57. Jó szerencsét a muskaui úthoz

Micsoda gondolat? a kies ég alatt
 új menykövekkel dörögni? zivatart csinálni?
S a miatt ezreknek, büntetlen népeknek
 törvényjének s lételének kétségessé válni?
Vad tigris az, nem ember az, aki tudva embervért ont.
Frigyessire is kedvire tör, beléköti és reáront;
Engem is oltalom nélkül a hatalom
 kényje szerint rabszolgaként kénszerit szolgálni.

Addig is, míg maga járt kaparni s raga-
 dozni, dühös volt e kakas hatalma dagályja.
Europát széltire dúlja, köldökére
 béhat és szemünk láttára ágyékát is vájja.
De miolta nőtt sisakja, nincs előtte sem bűn sem szent,
Fortélyitúl, csapásitúl már az Árpád vére sem ment.
Tudja-e, hogy? s miként? Noé osztályjaként
 A Sém sátorában is van Magógnak hazája.

És ha már e kakas oly kevély, oly magas
 emberi vérrel pirosuló sisakos taréjja,
Én is, ha már neve oly rettentő leve,
 ha rám is kihat hatalma s ellenem fortélyja,
Kakas-hegyekre tekintek, ott is aggnak ős nememre,
Moeotisom, Tanaisom kész kikelni védelmemre;
A Magóg fiai, Kakas tatárjai
 lesznek a nyugoti kakas ellen karvaly s héjja.

De ha ők a hegyek alatt összemennek,
 Öszveszedik ott tüzes nyilait Apollónak.
Abaris vesszeje lesz Isten ereje
 s ostora nyakán a dúlónak s nyomorgatónak.
Majd rádtörnek, visszatérnek hónyod dúlni és gyötörni,
Székedet kiküszöbölni és taréjodat letörni.
Ellened majd akkor, s lejárt órákor
 Executor testamenti és lesznek Russzónak.

58. Ennek beteljesedése

Fél az erős, fut a kevély,
 Letörött a kakastaréj.
Hazarepült, nem is szaladt,
 Sárkány-e? vagy grif név alatt, Szárnyas állat?

A fél-világ nézi vala,
 Melyet elébb benyargala,
Mint szalad rabló hada,
 De annak ő nevet ada, Reterada.

[Negyedfélszáz mértföldnyire
Repüle más szemetjire,
S hozza vele más sokakat,
Tik fiaikat, kappanokat, Rabszolgákat.]

Már az asibok hónyjába,
Kakas hegyek erányába
Villoga véres fegyvere,
Olcsó vala sok ezere Drága vére.

De hajt az ég bűdös szelet,
Kikezdte már a napkelet
Szárnyait darabolni,
Tik fíjait letagolni, Visszatolni.

Érzi ma, hogy neki *rossz szó*
Mind az *oros*, mind a *Russzó*,
Az a tanaísi sarok,
Veszedelmes, dühös karok A tatárok.

Én is a' tájrúl eredtem,
De van itt is gyöngy szemetem,
Sós, aranyas, búza-szemes,
Ide többé be ne repdess: - Hess-e-he-hess!!

59. Szentenciázás

A szerencse gyermekének az segít, ha vakmerő,
Hisz tulajdon érdemének a sokat próbált erő.
Bátor az magasra hágni, aki még le nem esett,
Büntelen ölni-vágni, aki sok nyakat nyesett.
Miglen egyszer a buvár is rosszúl uszik, elmerül,
A kidúlhatatlan vár is a sorára rákerül.
Sámson akit ért, leverte, mert hajába' vakmerő;
Egy erőtlén azt lenyírte [!] s az erősbe' nincs erő.

A szerencse is megunja egyszer azt segíteni,
Aki jobbra-balra vonja, kényszeríti védleni;
Ott Minerva sem fog adni óltalomra kecskebőrt,
Aki bőriben maradni nem tud, és az égre tört.
Napkelet felül nyugotra költöz, aki vándorol,
Botlik, aki lép visszára s a szokás ellen sorol,
Fél elég a napsugárnak, fél felül setét az ég,
Ha bírója fél-világnak egy erős vadász, elég.

Nincs az Istennek vicéje, vagy ha van, bizony nem egy,
Annak ő nem áll melléje ki világot dúlni megy.
Egy nagy urnak egy kalapja van, hanemha sokfejű,
És ha nincs elég alapja, csökken a nagy erejű.
Csak az, aki végzetetlen fő-hatalmú mindenén,

Nincs halandó győzhetetlen, mert ki győz az Istenen?
Természetben egy erővel egyarányos más erő,
S jobban bír visszaverővel, ami tompa vagy merő.

60. Aluszik a kakas

Mi suhog itt valahol? Látsz-e valamit, bagol?
Fekete sas? csit! csit! csit!
No! de hallgass! csit! csit! csit! Hadd alugyon a kakas.
Napkelet felül repül; De mit keres itt körül
A barna sas? csit! csit! csit!
No csak hallgass, csit! csit! csit! Idecsalta a kakas.
A kakas-e? de hogyan? Hisz ez mély álomba van;
Tán nem is sas, csit! csit! csit!
Az, de hallgass, csit! csit! csit! Borsot evett a kakas.
A sas, hogy kergesse ki, Török borsot vet neki,
De csak hallgass, csit! csit! csit!
Üzi a sas, csit! csit! csit! De megszédült a kakas.
Már kitépi tollait, Elszedé tik-fiait
Az erős sas, csit! csit! csit!
Te csak hallgass, csit! csit! csit! Már halódik a kakas.
Majd mikor felébred, rí, Tábor-hegyre hecbe hí.
Hát csak hallgass csit! csit! csit!
Mert feje vas, csit! csit! csit! S ezermester a kakas.

61. Gyónás

Gyónom a Seregek Ura Istenének,
Europának és seregem ezredinek:
Nem hallgattam a hatalmas Isten szavát
Sem nem az emberi nem valódi javát.
Kimozdúla szivemből a szent tartalék,
Elhibáztam, amire rendelve valék,
És Saturnust, kit az égre felvezeték,
Számkivetém újra, s gyülölője levék.
Hogy hatalommal nagyítsam népem javát,
Cserkoszorúimra rakaték koronát,
S azzal kapám, nem az erkölcs szent erejét,
Hanem az Amon kegyetlen vasvesszejét
Mint fanatizmust lenyomám a nagy papot,
Ugy, hogy ő tevé nekem fel a kalapot,
De csakhamar, mind a világ, mind a hazám,
Napvilágát feketén béárnyékozám.

Mint angyali véd-hatalom, sőt isteni,
Szent örömet küldve valék eszközteni.
S én ehelett szabadokat nyomorgatok,
Rikatok és nemzeteket hódoltatok.
S mintha fi nélkül ne tehetnék semmi jót,
Nem erkölcsben fészkelem a successiót,
Azt, akitül vettem előmenetelem,
Leteszem, s a világ szépít elemelem.

Bennem a zsidó reményile várt Messiást,
A levert Híram sorsosi feltámadást,
Bennem a pokol-ürítő égi kezes
Második eljövételit Origenes.
S én ezekbül a világnak szem-bekötőt
Szűttem, az emberiségnek gyászlepedőt,
Szép szín alatt kivégezém Ábelemet,
Nem öl-e meg, aki rám talál, engemet?

(absolutio:) *Genius*:

Megbocsátja Isten a te bűneidet,
De jóval kell helyrehoznod tetteidet:
Kinek-kinek add meg, amit elragadál,
És szabadítsad fel, akiket megláncolál.
Tedd egészszé a magyarnak is cimerét,
Légy erős; de féljed a nagy Isten kezét,
Bontsd fel a Híram behantolt sir-vermeit,
Hol az akác elárulá vércseppjeit.

62. Aki erősebb, az hatalmasabb

- [a] Hát nincsen egyéb hatalom?
Csak erő, az erő maga minden birodalom.
- [b] Az erő felemeli, az erő meg leveri
- [c] Az erőt; jóra nincsen tekintet és jutalom.
- [d] Enceládok ülik az egeket, Ellepik az isteneket.
- [e] Tömlöc és halál az élet? Virtus, elme semmivé lett.
- [f] Themis egészen Itt hagyta, nincsen
- [g] Temploma, bírja tirán uradalom.
- [h] És im! az ég s erkölcs remeki
- [i] Közt, egek ellen Nimród itt kele ki,
- [j] Itt láncolta le kezeit, itt
- [k] Kötötte be minden okosok szemeit.
- [l] Seneárt kap a tudós hazába',
- [m] Babilont rak Európába',
- [n] Itt talál okosba barmot, Itt rak a szabadra jármot,
- [o] Szólni vagy irni, kérni, se sirni
- [p] Nem szabad, egytül ered a tilalom.

[Hát hol van az emberi szív?

Kiveszett-e belüled az erkölcs? Mennyei miv!
Az erőtlen is az az anyag, és az az eredeti tűz,
Kinek a hatalom ellene viv.
Mind *por* anya-szerei valának
*Pór*nak és a *pór* urának;
S tégedet mikor tevének, Ember! ember Istenének!
Hogy eszes, és nagy csak te magad vagy
S csak rabot illet az az emberi név.
Már minap Éden kertje helett
Ősi szabad ments-vár Filadelfia lett;
Hát nektek van-e? Feleim! - van
Édenetek; onnan eredők őseim:
Ott Prometheus teremte minket; Ő csinálta testeinket
Nem tirán, de tiszta kézzel, S lelkesite égi tűzzel:
Fussatok errül a rabi térrül!!
Jer oda! Prometheusunk haza hív.]

63. Halálos búcsúzó

Bucsúzz pajtás honyodtúl s ezentúl csak az időre
Várj, nints mért bizd magadat, sorsodat magad eszére;
Fél, mivel nincs tüzed,
Vesta-tűz istened Vesztedet venni szivére.

A lelketlen sziveken, ha Isten tud segiteni,
Tud hát ő más kövekből, s remekül fog teremteni
Nagy Magógnak magot
S az ettől elfajzott fajzatot - megemésztetni.

[Mert lám érzékeny valál a halál eszköze lenni,
S érzéketlen a talált csúf halált, szived, érzeni,
Nem erkölcs, de hijjába való csecse báb-ok
Inkább szíved ösztönzi.

Elmellőzöd a kegyes ég jeles intézeteit;
Bosszúsággal illeted életed védő kezeit.
Bolond, aki sorsát rontja,
Mind a hazát, mind magát, mind gyermekeit.]

Báláember sem tehet már sokat, bármint pöki markát,
Mert nem árván fogta fel, s vitte el Valadamarkát.
Kár, hogy várt és nem várt,
Féli mint jobb kalmárt, Vinitárt, déli monarchát.

Mig Isten bölcs ujjait, utait akadályozod,
Kasszandrád látásait, szavait gyanuba hozod.
S hogy a várt jövőendő
Vagy nem, vagy több idő múlva jó, magad okozod.

64. A Meduza feje

Bezzeg elalélt a nagy erő,
Leveré magát a vakmerő.
Hogy magának ártson, ideje
Már a csuda Meduza feje.

Nincs ma hatalom bánthatatlan,
Bármi rettentő és szokatlan,
Nincs beronthatatlan tündérvár,
Százkezű orjás őrizze bár.

Nemródot is azzal biztaták
Egynehány erőltetett csaták,
Hogy kezeit Pallás vezeti
S a világ urává teheti.

De megmutatá egy erős, más:
A borzas szakállú Boreas,
Hogy ki a hideg medvére tör,
Nem elég kemény a kecskebőr.

Az észak dühös darázssai,
Belial töretlen fiai,
Holtra csipdezék rabszolgáit,
S honyig úzik egynehányjait.

Megtanúlt mind észak, napnyugot,
Mind akik ellen fegyvert fogott,
S kiknek ő elébb leckét adott,
Győzni szinte úgy, mint ő tudott.

Most tehát pihenj és azonba'
Belzebubot kérd Akharonba,
Áldozatul küldj száz ökröket,
Verje el rólad a legyeket.

[A *Töredék* 64. sz. darabja:]

Bújtó Mars

Trombitaszó, dobzördülés, Hallatik, ágyúdördülés;
Mars jel ez, rettentő, Halni vagy ölni serkentő:
Itt van az ellenség: rajta! pusztítsuk,
Minden erőnk a szabadság oltalmára fordítsuk.
Lesz dicső nemzetünknek Az a Felség mindene,
Aki az egyenlőség és szabadság istene.
Bár ég-föld ránk szakadjon:/:
Mégis vitéz nemzetünk győzhetetlen maradjon.

65. Lemondás a hivatalról

Nemzet! amit eddig gyors kezemre bízatok,
Ám! vegyétek tőlem vissza magatok.
Nem magam vadásztam a parancsoló nevet,
Ti emeltetek fel arra engemet.
Istené a nép szava. Isten és a nép java
Volt ösztön, hogy koszorumra koronát raknátok.
Nemzet! amit eddig [gyors kezemre bízatok,
Ám! vegyétek tőlem vissza magatok.]

Konzul is körül-irt néha nagy királyokat,
Tettem én is konzul fejjel sokat,
De ti öszvemértetek Más fejjel s kedvetek
Jött, ne hogy curulison, hanem tronuson üljek.
Nemzet! amit eddig gyors kezemre bízatok,
Hát vegyé[tek tőlem vissza magatok.]

Én örökösítve kaptam ez hatalmammat,
Mint örök érdemmel nyert jutalmamat;
Ezt szerencse-változás, Veszteség s akarmi más,
Semmivé nem is tehettem, mint haza-árulás.
De ti amit eddig [gyors kezemre bízatok,]
Ám vegyétek [tőlem vissza magatok.]

De mivel nem illett majd utánnam új pöröst,
Hanem ágyékombul hagynom örököst:
Vélem öszvepározott, És a tőle származott
Hitvesemre s magzatomra viseljete gondot.
Nekem amit eddig gyors kezemre [bízatok,]
Ám vegyétek [tőlem vissza magatok.]

Én az egek ellen sorsomat nem untatom,
Vagyon igazam, de nem vítatom;
Felóldom hűségetek, Kit nekem esküdtetek,
Nincs nekem reátok annyi, mint reám szükségtek.
Hát ti, amit eddig [gyors kezemre bízatok],
Ám vegyétek [tőlem vissza magatok.]

Vólna még reményem, még van annyi seregem,
Mely elég elűzni fergetegem,
Hogyha népem is hozzám Vonszna, mint a katonám;
Vagy mint Cézár, honyi vérben uszni nem irtóznám.
Jobb, hogy amit eddig [gyors kezemre bízatok,]
Csak vegyétek [tőlem vissza magatok.]

Vittem, amig birtam, nemzet! a te terhedet,
Rettenetessé tettem nevedet.
Két erőt s ötöt-hatot Hercules se birhatott,
Engemet pedig segítni népem is lemondott.
Hát ti amit eddig [gyors kezemre bízatok,]
Csak vegyétek [tőlem vissza magatok.]

Kik a közös fegyvert most úgy ellenem fenik,
Érzték erőmet már mindenik;
Kedvezék s jótétemért Várhaték vala jobb bért,
De hozzám, csak ön-haszonra alkudozni nem fért.
Nemzet! amit eddig [gyors kezemre bíztatok,]
Hát vegyétek [tőlem vissza magatok.]

Im! pedig a nemzet haszna mellett izzadót,
S népe dicsőségét munkálkodót,
Népem! elárúztatok, S amiket fogadtatok,
Csak kilenc esztendő múlva mind visszavontátok.
És így amit eddig [gyors kezemre bíztatok,]
Ám vegyétek [tőlem vissza magatok.]

Én, ki pöröly voltam törni a hatalmakat,
Tettem és aláztam királyokat,
Nép szavára mi vagyok? Példa, hogy minden nagyok
Az erőt, nevet, hatalmat másoktól bírjátok.
Nemzet! amit eddig [gyors kezemre bíztatok,]
Hát vegyétek [tőlem vissza magatok.]

Már szigetem a kis *Ilva*, vas hazája, lesz,
Oszthatok *ordót*, ki érdemeket tesz;
Fél világot én bírák, s *Kozmopolis* a hazám.
Jól van! a halál után egy ölnyi sir elég lesz.
Nemzet! amit eddig gyors kezemre bíztatok,
Hát vegyétek tőlem vissza magatok.

[A *Töredék* 65. sz. darta:]

Emlékeztetés

Ugy-e? magyar! a mi nemünk közös angyala volt,
Aki azt jövendölé, mikor neked a buta trombita szólt,
Hogy: szabad nemed, nagy erőd rabi sorsra hajólt.
Látd-e? jött-e napnyugot felül segedelem?
Jött erő, de jött tirán s örök veszedelem.

Elharácsolád őseid szabad esztendejét,
Felvevéd a rabbilincset, a hatalom fene vasvesszejét;
Elaludtad égi reményed arany idejét.
Már, ha jobb időkre vársz, csak álmot álmodol,
Mert csak arra vagy teremtve, hogy raboskodol.

66. Pilinger uti cédulája

Veszni hívnak, el kell mulni, Pilinger indul ki dúlni;
Vagy kitesz tatár-kardélre, Vagy kinyomkod e sir-szélre.

S ő nem első, régen ássa Már e vermet sok pajtása,
Még pedig úgy, mintha szemre Sáncot ásna védelemre.

Százhuszonhat esztendeje, Hogy a török vérmezeje
 Szűnt, de belül dolgozának Készületin egy minának.
 S már egész élet-időre, Hetvenhárom esztendőre
 Fordúl amiolta látom, Hogy a vérem sem barátom.
 Sok puhák szemem láttára Nagy gödröt egy sir-formára
 Ásna, és e csuf munkára Gyermekem jön mind jobbára.
 Hogy elébb is a munkásnak Nyaka szegjen, mert míg ásnak,
 Kész nagy üregre találnak, S belebuknak, rászolgálhatnak.
 Okot adnak, elpuhulni S lételemből is kimúlni,
 Csufra mars-utat mutatni, Tatár földre igazgatni.
 Im! mi vólt? mi lett a magyar! Ez a világ-rettentő kar,
 Ma fegyver nélkül is ölnek, Tollal is kiküszöbölnek.
 Angyalom! adj hát szárnyakat, Segítsd ez egynehány jókat
 Az irigyeket kerülni, Szemek elől elrepülni.
 Mintsem az anyjok sirjába Bukjanak e kis hazába,
 Vidd el az Etil mellé be, Öreganyjok kebelébe.
 Mármárosúl alá délig Megtérnek a tenger-szélig,
 Mert az a föld nagyságára Kétannyi, mint e vér ára.
 S nekem a Jaik partjára, Üres sirhalom-formára,
 Pusztá templomot szentelnek, S egy oszlopot felemelnek,
 Sorsomat felmetszik kőre, Tanúságul jövőre:
 Mi okozta elmúlásom, örök magvaszakadásom:
 Hogy a vér a vért gyűlölve S irigyimmal közösülve
 Szültem ily édesanyákat Holtra rágó viperákat.

[A *Töredék* eredeti szövege:]

Haza kísérő

Veszni hívnak, el kell múlni,
 Encelád elindult dúlni,
 Ide van határja mérve
 Léteünknek, e sírszélre.
 Nagy gödör ez, régen ássa
 A hatalom sok munkássa.
 Messze kezdte, mintha szemre
 Sáncot ázna védelemre.
 Százhuszonhat esztendeje
 Bír az Ámon vasvesszeje,
 S gyermekim is dolgozának
 Készületin e munkának.

Már egész életidőre,
Hetvenhárom esztendőre
Fordúl, amióta látom,
Hogy fiaim nem sajátom.
Most pedig szemem láttára
Új gödröt egy sir formára
Ásnak, és e csuf munkára
Gyermekeim jöttek jobbára.
Hogy elébb is a munkásnak
Nyaka szegjen, mert míg másnak,
Kész nagy üregre találnak,
S belebuknak, rászolgálnak.
De velek a tisztább vérnek
Java is mind veszni térnek,
Kik erővel nyakra-főre,
Nyomatnak a sir szélére.
Im! mi volt s mi lett a magyar!
Ama világrettentő kar
Lételem vérrel szerzette,
S fegyver nélkül elvesztette.

67. A bucsúzó szerelmes

Itt kell hagynom szívem felét, itt szerelmet,
Eltiltotta tőlem a sors szerelmesemet.
Isten hozzátok! gyakorlott ölelgetések!
Szűz egymásra pillantások! kedvelt nyögések!
Mennyi nyájos hang jött ki számbúl! és enyelgő ének,
Mikor a hűss Hesperusok lengedezének,
És felkapván hangzatimat szárnyjok hegyére,
Sietteték kedvesemnek nyugvó helyjére.
Egyengették a hang nyomán gyenge lépésit
Arra, ahol hallja számnak zengedezését,
S elérkezvén, ott áldoztunk a szerelemnek,
Magamat tettem szívének s őtet szívemnek.
Már vége van mindezeknek: kedveim szűnnek,
A Hesperus tündérré lett repdési tűnnek,
Forgószelek sem viszik el sok sohajtásom
Oda, ahol vár szívemmel vivő *pajtásom*.

68. A szerelem genealogiája

Oh gyenge sziv! Kivel ha viv,
Egyszerre rabúl ejti Kupido;
Ha önként éleszti Tüzét és elveszti
Éltét is egy kegyetlenért Dido.

Miként valál Soknak halál?
Oh te gyönyörűségek istene!
Enyves vesszőt vetve, Vig nótát pengetve,
Törődbe sok szív repülve mene.

A sziv körül gyengén örül
S szemérmesen nevet eleinte.
Menti indulatit, s csalóka szózatit
Az ártatlanságon kezdi szinte.

Ha gerjeded is, enged ez
A tűz a gyenge szívnek eleve.
S addig piritgatja, Míg többre szoktatja
Aminek csak jókedv még a neve.

Elébb szemér-mesen se mér,
Hát egyszer a gyanus száj csókot ad;
Mely ha kölcsön esett, Megvan a kereset,
S vallást tett szerelmedről néma száz.

Talán vagyon olyan nagyon
Ártatlan szerelmű két gyenge sziv,
Hogy maga is egyik sem tudja még eddig,
Hogy vele más képében Vénus viv.

No! hát előljön másfelől
Titkosabb képzésekkel Cipria:
Emezt hitegeti, hogy amaz szereti,
Bent van már a szivben Vénus fia.

Ha sok között úgy ütközött
Öszve e két gyenge új szerető,
Hogy egy pillantással, Vagy más jeladással
Kettő közt a titok kitetszhető:

Már meglövé Vénus, övé
Mind a két rabbá lett ártatlan sziv.
Már gyengén érezi, Mikor így fedezi,
Hogy amaz őhózzá titkosan hiv.

Ohajtja már, hogy vajha bár
Fél-órát lehetne külön vele;
Mely mennél kevesebb, Még annál kedvesebb
És annál nehezebb unni bele.

De akkor is, ha csókol is,
Szemérmes az első két-három csók;
Mig azt elárúlja A sziv titkos bújja,
S a miatt sok talpra-esetlen szók.

Mert e kevés együttlevés
Szégyenli az ok nélkül hallgatást,
Ne hogy azért tessék öszve-érkezések,
Hogy némán gyönyörködtessék egymást.

Beszél azért; de alig ért
A tulajdon szavábúl csak egy szót;
S mig azt mondogatja, titkosan forgatja
Szívében a nagyobb s titkosabb jót.

Egyszer eláll szava, s talál
Szívében szemérmetlenebb okot
Az együttlétele, és nagyobb hitelre
Szaporázza a kölcsönös csókot.

Ölelgetés, szem-felvetés,
Az is álmos-formán hunyorgató,
Menten következnek, S ketten úgy egyeznek,
Hogy emez amannak útmutató.

Egymás ölen, lágy kebelén
Csüggedez, mint az, aki haldokol;
Ugy-e? meglöveltél, Már félholtta lettél;
De oh sziv! még ez csak első pokol.

Még csak titok; nem tudja sok,
De levél zördül, terjed a gyanú.
Most! most, kezd ébrenni A sziv s kíván lenni
Egymás ártatlanságárúl tanú.

Panaszkodik, hogy második
Együttléteünk után egy néhány
Irgy gyanút formált, bennünk hibát talált;
Ki lesz, ki egyet-mást szememre hány.

Megsértetett a szeretet
S ettül fogva csúf szerelemmé vált;
Mások bosszújára, Maga jobb voltára
Hogy nyilván szeressen, okot talált.

Nem nézi már e két madár,
Hogy mint lett egymás ellen fogó-lép?
Ohajt együtt lenni, s már bátrabban menni
Mervén, a lineán beljebb is lép.

69. A szerelem tövises útja

Pünkösti piros rózsákat, Valamint a bojtorjánokat,
tövis között szoktuk tördelni;
Szintúgy szép szeretőket is, Szintúgy szép feleséget is
sok fáradsággal lehet lelteni;
Sok fullánk lepi ezt a lépet, Elnyerni nehéz a szépet;
Hol a szerelem, Ott a félelem;
s melyik nagyobb? nehéz megfelelni.

Apolló borju-pásztorra, Jupiter szép szőke bikává,
Pazifáé fa-tehénné vált.
Faunus nagy ütést szenvedett, hogy Dejanirára berzenkedett,
akivel akkor Herkules hált.
Mars lett az istenek csufjává, Kormos Vulkanus rabjává,
Hogy feledtibe Vénus ölibe
virradtig elalunni talált.

Fáradtság, sok szégyenvallás, Néha »kurva kurafi« hallás
késértik a szerelmeseket,
Számosan kockára vetik, Számosan még el is temetik
a szerelemért életeket.
Mennyi kérőit kardra hányta, De csak egyhez ment Atalánta;
Hát érdemel-e, az ördög bele
bujjon, Kupídó ilyeneket?

Nagy a szerelem insége, Keserű mind kezdete, vége,
de kivált a vége félelmes;
Lám Párisnak csalfasága, S Helenával esett barátsága
egész Trojának veszedelmes.
Addig dolgozott a Kupido, Hogy magagyilkosa lett Dido.
Piramus Thisbe, szomorú lesbe
egy kardba borúlt két szerelmes.

70. A gyanúba esett szerelmes

Sári rózsám! hová mégy? állj meg csak egy szóra,
Be keservesen néztem szerdán az ajtóra.
Hogy gyanakodó anyád bezárta előttem,
Mikor alkonyodatkor előttem eljöttem.

Észrevette mindig is azt a lopott mézet,
Melyet ajakam kölcsön ajkadra tetézett,
Azolta, ha fél szóval mondom is, hogy Sára!
Ugyan szemesen vigyáz szemem járására.

Az ördög s hozta be akkor a szobába,
Mikor titkos szerelmünk indul a munkába,
Mert ha letten volna is hozzád tiz lépésre,
Gyanút ragaszt az olyan minden billenésre.

De csak tudnám, hogy a sőt, ha vén is, megnyalja,
Szép Sárkám, szerelmem előtted megvallja,
Nem kímélném csókomat ráncos pofájátúl,
Csakhogy el ne tiltana engem a lányátúl.

Sári rózsám! ha szeretsz, mit nem tennék érted!
Minap pedig, hogy szeretsz, titkon megigérted,
Mikor rajtam ajakad akkorát cuppantott,
Hogy gyanúságba hozánk amazt az agg-lantot.

Sári rózsám! ha szeretsz, dülj le a subámra,
Senki sincs most, senki sem vigyáz most a számra;
Nyalakodjunk, nincs most benn módja a banyának,
Hogy az órát a tejbe verje a macskának.

71. A rab szerelem

Oh Ciprus! kinek kies ligetidbe hüsselni olyan édes,
Mért vett el? mért cserél Páfust heletted sok csalfa, sok negédes?
Mert hogy a Vénus oltára Nehéz szagot hajt jobbára
Diána bosszújára.

Oh! hogy ne? hogy ne vólnának rabjaid, oh Ámor! a halandók!
Ha néked tömjénezni az istenek, a főbbek is hajlandók.
Az egek példát mutattak, Nyögött a föld is alattak,
Mikor néked adóztak.

Apolló borjupásztor suba-bundáját öltözte magára,
Egy szépért Jupiter is általcserélte testét egy bikára.
S hát Pazifaë mit vétett, hogy egy tinót megszeretett
és érte tehénne lett?

Oh pedig, mely gyönyörű ez a tiszta szerelem édessége!
Oh szebb ez, mint ama páfusi templom szemvesztő fényessége;
Ez ült egy pásztor kértére Hesperusok szárny-hegyére,
S szállt Diána szívére.

72. A szeretettjétől eltiltódott

Egyetlen kegyetlen, aki harcol énvelem;
Szerelem! szerelem! be nincs nálad kegyelem;
Ha néha éjtszaka ébrednek érzékenységim
s elbágyadt szemeim felemelem:
Felesen, könyvesen, siratom, zokogom,
hogy bus fejem kebelétül s ártatlan fejétül
távoly a kebelem.

73. A megunt szerelem

Aki vitéz vala jó idején

A hitető szerelem mezején,
Sok keserűvel Vérzi idővel
A maga-unt komor és szomorú
Szívet a győzelem-koszorú,
Szívet a győzelem[-koszorú.]

Majd ha csalóka tekinteteit

És deli pillogató szemeit
Könyvek epesztik, S rájuk eresztik
Ama homály sűrű fátyolait,
Mint a halál követ-angyalait,
[Mint a halál követ-angyalait.]

Majd mikor a nevetést siralom

Váltja fel, az örömet unalom;
S kit kebelében Nyugtata régen,
Futja, kerüli tekinteteit,
Rejti előle komor szemeit,
[Rejti előle komor szemeit.]

Fut Eneas, noha kéri Dido;

Már vak is és süket is Cupido.
S kinek örökre, Boldog időkre
Karjai közt felajánlta szívét,
Az unalom odahagyta hívét,
[Az unalom odahagyta hívét.]

Oh ti, Amor hitető szavai!

Csalfa Citerea madarai!
Hol, tova tűntök? Merre repültök?
Ellenetek se kalitka se tör,
Szárnyatok fát, vasat egyre kitör,
[Szárnyatok fát, vasat egyre kitör.]

74. Az erőltetett mátká

Amit édesnek mondanak, hogy nem mind édes,

Sok éretlen próbálta már és sok negédes;
Kinek a *hü-bele-balázs* lévén szokása,
Megégette mohó száját a forró kása.

És ez csakugyan törvényje a szerencsének,

Hogy hamar érzékenyek csúffá lennének;
Hogy a rútat megcifrálja fényes fedéllel,
S a vastag savót takarja vékony tejfellel.

És így, akinek van szeme, de nem használja,
 Jól esik, ha néha forrót döntenek alája;
 Nem méltó szánakozásra akarki kára,
 Ha azt csupa délcegségből vonta magára.

Jól van, hatalmas szerencse! bölcsen intézed,
 Ha vak vagy is, csak úgy legjobb, amint te nézed;
 Neked sir sok, aki próbált, de rajta vesztett,
 És emelt tiszteletedre házi keresztet.

De hát azok mit vétettek istenségednek,
 Akik éppen nem hibáztak, mégis szenvednek?
 Akiknek, amint van szemek, úgy jól is néznek,
 Mégis méreg jön helyébe sokszor a méznek.

Aki nem akarja hinni a rosszat jónak,
 Mégis hinni kell egy olyan parancsolónak,
 Akinek hinni pokol és nem hinni vétek;
 Szóljatok angyalok! mert ezt ti sem hinnétek.

Nem szereti, s pedig azt is úgy eltökélve,
 Hogy akarmit tenni halva, mintsem ezt élve,
 Nem szeretni; sőt mit mondok? nem szerethetni,
 És mégis tűzbe, békóba s törbe vettetni!

Nagy istenasszony! szerencse! hát itt mit vétett,
 Aki szót, fogadást, hitet, mind semmivé tett?
 Aki hogy egy erőltetett hangot eresztett,
 Szerellemmel nyert, kelletlen házi keresztet.

Nem volt itt sem hamarkodás, sem képzelt édes,
 Nem volt itt sem *hebehurgya* szív, sem negédes,
 Mért teszel hát áldozattá a más bünéért?
 S nyomorúlttá akarkinek kedve-töltéért?

Vétkezem-e? ha ilyenkor elkeseredve
 Bűnnel tóldom a más bűnét, olyat szenvedve,
 Ami után, ha akarmit *elkövetni* vétek,
 Mind az átok, gyilkosim! mind a bün tiétek.

75. Hideg tűz, meleg jég.

Láttál-e oly jeget, melybe' meleg legyen?
 S tüzet, mely fagyhaló borzadozást tegyen?
 Jer! tapogasd, én azt mellyemben viselem;
 Meleg jég, hideg tűz a tilos szerelem.
 Meleg jég, [hideg tűz a tilos szerelem.]

Oly kemény szívűek sokszor a leányok,
Mint marpesszusi kő s párusi márványok;
Pedig lágy húsnak kell ott a szívnek lenni,
Ahol minden nyílnak könnyű sebet tenni,
[Ahol minden nyílnak könnyű sebet tenni.]

De én a lágyságot, nem a keménységet,
Érzem, engem a tűz fagylal s ez jég éget;
Lágy is lehetsz szívem, ha mind hus lehetett
Vólna is, ami már éltemben illetett.
[Vólna is, ami már éltemben illetett.]

Ah! de bár se kemény se lágy ne lett vólna
Szívem, hogy ennyi sok kín ne marcangolna;
Ah, könnyebb szív, könnyebb vér nélkül hagyatni,
Mint szeretni a hiv szívet s nem láthatni.
[Mint szeretni a hiv szívet s nem láthatni.]

Seb ez s nagy tűz égni s meg nem emésztetni;
Csúfság, amit Vénus el szokott követni.
Sokszor egy-két órát megjutalmaz pappal,
S néha két esztendőt két lopott hónappal.
[S néha két esztendőt két lopott hónappal.]

76. A házasság hasznai és kárai

Másféle a természet majd minden emberben,
Alig látni egyformát kettőt egy ezerben,
Ki hetykét, gőgöst szeret, ki szelid-ártatlant,
Ki a páros életet, ki meg a páratlant.

Pedig ha válogatás nélkül megvizsgáljuk,
Mindeniket jónak is, rossznak is találjuk;
Mindenikben van, ami gyaláz és magasztal,
Vagyon, ami keserít, van, ami vigasztal

Hol van annál szebb élet, mint aki párjával
Szelid galamb-formán él, s úgy bír, mint magával;
Kiket egymáshoz páros hűség kötelezett,
S kölcsön mossza az egyik kéz a másik kezét.

Ha sír, van siralmában aki részesüljön,
Ha örül, van ki vele egyszersmind örűjön.
Könnyebb pedig, ha van társ a nyomorúságban,
Párosodik az öröm a páros vigságban.

Ha mihez kap, van aki tiltsa, vagy javallja,
Ha bánkódik, van párja, aki vigasztalja;
Öröm pedig a búsna a jó vigasztaló,
A házastársnak a társ éppen arra való.

Öröm az igaz társnak itala s étele,
Ha etetik-ihatik hiv párjával vele.
Szert mindenik állandó kincsekre tevének,
Kincse egyiknek szive a másik szívének.

Van őriző mellette, ha fekszik ágyában,
Ártatlanul nyúgosznak egymás árnyékában,
Nem égnek a fajtalan szerelem lángjával,
Mert ez úgy él amazzal, mint tulajdonával.

Ha elfáradt, ölében van, ki megnyugtatja;
Ha beteg, ha nyomorúlt, van ki apolgatja.
Nincs pedig annál egy-egy nagyobb gyönyörűség,
Mint ahhoz ki magán nem segíthet, a hűség.

Egyszóval, sok hasznait a páros életnek,
De azok közt ám, akik igazán szeretnek,
Csak aki már próbálta, az tudja mondani,
Aminthogy ez a szokás már nem is mostani.

De lehet ezt a jót is, mint mást, rosszá tenni,
Lehet rossz feleségnek s gonosz férjnek lenni;
S mivel már közönséges nagyon e rosszasság,
Nem csuda, ha nem tetszik soknak a házasság.

Aki párosodik csak bujaság kedvéért,
A leány csak legényért, emez menyecskéért,
Nem eggyez ez az igaz házasság céljával,
S csuda itt a párosság ha nincsen híjjával.

Sok rossz csupán csak azért kíván férjhez menni,
Hogy, ha magot szaporít, tudja kire kenni;
Sok legény azért kíván feleséget venni,
Hogy, ha mást nem kap, tudjon kivel hálni s lenni.

Sok asszony a férjével meg nem elégeszik,
Néha *Pazifae*ként bikahust is eszik.
Sok férjfi jó Junóját néha megútálva
Vétkezik mint Jupiter, vad bikává válva.

S ez a legnagyobb oka a lármás életnek,
Ah! akik ezt nem tudják, boldogok lehetnek,
Ez a holtig való kínos keserűség
Mikor nincs, avagy csak köz mással is a hűség.

Soknak azért nincs dolga jól, nincs becsülete,
Mert nem eggyez amazzal ennek természete;
Ha egyik nagyon fösvény, másik vesztegető,
Készen van ott még élvén mind sír, mind temető.

Néha az asszony feljebb héjjaz az uránál;
Mely rosszabb mindeniknek a pokol kínjánál;
Vagynak ezeken kívül más házi keresztek,
Kiket, bóldogok vagytok, akik nem éreztek!

Van szintűgy a páratlan, egyes életben is,
 Ami hasznos, ami szép, ami kelleetlen is.
 Tudnak sokan magános életet úgy élni,
 Hogy nem akarnák páros étellel cserélni.

Ki magát megtanulta szűzen tartóztatni,
 Nem szokta sem egy, sem más dolgába avatni,
 Ki nem érzi melegét a Vénus tüzeinek,
 Örvend és örvendhet is páratlan éltének.

Sem fiára nincs gondja, sem feleségére,
 Szabados, nem köteles senki hűségére;
 Ha senki szerelmére nem buzdúl a vére;
 Nem vágy sem más férjére, sem menyecskéjére.

Egyedül él gond nélkül magános házában,
 Ha mi titkos bűja van, tartja csak magában,
 Öröm az is, ha más nincs, akarmi bajában,
 Hogy senki sem tekinget a szíve titkában.

Egyszóval, mint akarmi szabad madár, úgy él,
 Sem hűségtelelenségűl, sem panasztúl nem fél.
 A gavallér nem szenved, nem tűr a dámának,
 A dáma, ha nincs ura, ura ő magának.

De e szabadságból is származhatik rabság,
 Lehet e nagy jóból is rossznál is rosszabság,
 Változhat ez örömből minden nap siralom,
 És nyughatatlansággá ez a nyugodalom.

Ha nem szűz a magános a magánosságban,
 Esik, eszre sem vévén, nem reményl rabságban,
 És gyakran olyannak lesz, nyomorúlt! rabjává,
 Akinél jobb lett volna mást tenni mátkává.

Ha nem győzi szerelme tüzeinek hevét,
 Torkán akad, s nyelni kell ökredezve levét,
 Ritka pedig az olyan, aki megállhassa,
 Hogy vagy neki ne legyen, vagy ő más kakassa.

A legény addig *módiz*, hogy egyszer módjával
 Titkon szabaddá hagyják mind inggel, szoknyával;
 S követi tilalmasan a maga kárával,
 Amit szűzen vihetne véghez a párjával.

A leány, minthogy módi, nem tartja szégyennek,
 Egyre csapni a levet, mind annak, mind ennek.
 Szintűgy rá-tartja magát, hogy szűz az ő neve,
 Egyszer eszre sem veszi, hogy kurvává leve.

Játszik a policia bemázólt színével,
 Mintha nem is esmerné, titkos kedvessével;
 S míg csak színnel kártyáznak, nő a *vojta* száma,
 De mihelyt tök lesz a *tromf*, megbukik a dáma.

S mikor sok mézes mérget, melyet titkon nyala,
 A már szembetűnt Vénus torkára forrala,
 Akkor osztán sajnosan, de későn fájlalja,
 Hogy az édes *téjfel*nek *savó* vólt az alja.

Mind ezt tehát, mind amaszt csak az ártatlanság
 Teszi jóvá, a többi mind haszontalanság.
 Mind párral, mind pár nélkül lehet szűzen élni,
 S lehet szüzesség nélkül mindeniktől félni.

A szüzesség a minden kincseknél drágább kincs,
 Ellenben nagy szegénység van ott, ahol ez nincs;
 A nőtelen s a nős is magát úgy tarthatja
 Boldognak, ha »szűz vagyok«, igazán mondhatja.

Nem a *himen* s a *frenum* csinál szüzességet:
 Az szűz, akit idegen tűz nem lankaszt s éget.
 Szűz lehet mind a páros szív, mind a páratlan,
 Ha bújáság vétkétől igazán ártatlan.

77. Hagyj fel a felhagyóval

Ne gondoldj vele pajtás! hogy le nem törhetted
 A rózsát, kinek a Vénus nevét engedted;
 Nem mind arany, ami fénylik, csillámlik a réz is,
 Sokszor rakott, ámbár édes, fullánkkal a méz is.

Jól tudom: az a rózsza, mint napra forduló,
 Lett volna szerelmednek könnyen meghóduló,
 De sok tövis és sok szúros Szaturnus szakállá
 Hogy letörhesd, gyenge kezed szúrta s ellentállá.

Vénusnak az kell, aki Vulkanus formába',
 Jön, s akit Káron hordoz füstös sajkájába';
 Más *Mars* is vólt e rózsánál, de le nem törhette,
 Mit gondolsz hát te *Vénussal*? *Minerva* szülötte!

De a béka-virágot se véljed rózsának,
 Ne gondold a vad egrest édes malozsának;
 Különben is egy kis fecskét mit siratna egy nyár?
 Hiszen nincsen egy félpénzben száz s ezer arany kár.

Bellóna adott neked szopni a tejébül;
 Hát miért szivnál mérget a Vénus mellyébül?
 Szégyenlené szűz asszonyod, *Minerva* szablyája,
 Ha sebet ejthetne rajtad *Kupidó* dárdája.

Még valaha keserves lészen ez *rózsának*,
 Körme közé kerülni holmi ostobának;
 Még valaha ez a *Vénus* biz' elkeseredik,
 Mikor megútván *Vulkánust*, *Mársra* vetemedik.

De így jár, aki eszik a más kalanával!
 Mint a hajó, tudatlan kormányozójával;
 Ritka sótalan nem enni sok szakács főztébe',
 El szokott a gyermek veszni sok bába kezébe'.

Téged hogy megcsalt *Vénus* szép rózsaszínével,
 Mind a bajt, mind a szégyent szenvedjed békével;
 Lám, ellene harcolt *Mársh*nak *Vénus*, még Trojánál,
 Mégis maradt a nyereség a *Mars* táboránál.

Elég nimfái vagynak a te *Minervá*dnak,
 Múlasszűzei között az édes anyádnak,
 Különben is, elhullám még az a rózsaszépe,
 S nem is oly családok ezek, mint a *Vénus* képe.

A te szerelmed jóra még ezután vál el,
 Sok nimfát egy aszzonyért miért is hagynál el?
 Miért hagynál egész ménest akarmely kancáért?
 Szabadságod miért vetnéd zálogba szoknyáért?

Éljed még világodat ifju legénységben,
 Még elég részed lehet a páros inségben;
 Ritkán fordul a kockája úgy a szerencsének,
 Hogy öröm legyen ölében a szép menyecskének.

Egy mázsa sót megegyél ismeretségébe',
 Annak, kit fogni kíván szived szerelmébe;
 Mert nehéz ám ismeretlent kedveseddé tenni,
 Akivel, vagy jó vagy nem jó, mind holtig kell lenni;

Egy asszonynak nem elég ismeretségére
 Két-három nap, nehéz belátni a szívére;
 A *Mómustól* kívánt ablak akkor nyitattik meg,
 Mikor a külső szín mellett a szív ismerszik meg.

Az a *hűbele-balázs* akkor sem mindig jó,
 Mikor az, amit akar az ember venni, ló:
 Ezt pedig, ha hibás lenne, nem adhatd cserébe,
 Akit szűznek köszöntöttél, de *Vénus* képébe'.

Ha látod a tehozzád *hasonló* személynek
 Szép *jeles indulatit nemes elméjének*,
 Ezt a veled megegyezőt válasszad mátkának,
 Ezt tartsd igaz *Vénus*odnak, ezt szagos rózsának.

78. Ámor hatalma

Oh Ámor! ki nem fél tégedet?
 Ki nem imádja szentségedet?
 Téged az egek, Magas fellegek,
 Föld s tenger istennek neveznek, Tömjéneznék.

A szerencse tiéd egészen,
Akit te kedvelsz, boldog leszen;
Ha kit befogadsz, Kincset osztogatsz
S kit nyilad üldöz: minduntalan Boldogtalan.

Ha óltárod eleibe mégyek,
Megégek, bár hideg jég legyek;
Langod gyújtogat, Füstöd fojtogat,
És mégis édes ott múlatni: Megfogatni.

Kedvelj engemet, kedves szépem!
Fogj meg, ragadj meg, enyves lépem!
Bár rabod legyek, Repülve megyek
Szerelmem édes hálójába, Fogházába.

Csak aki békódba vezetett
S téged velem megismertetett,
Maradjon velem: Ez a szerelem
Kedvesebb nékem az egeknél S mindeneknél.

79. Az elszalasztott szerető

Szerelmes jegyesem! Hol vagy, szerelmesem?
Mely nehéz, kedvesem! hogy tőled elesem, édesem!
Talám a kerteken vagy magas hegyeken,
Csendes ligeteken mulat; majd ezeken keresem.
Hol vagy, célja vig kedvemnek?
Vidámitója szívemnek!
Oh szerelem! szerelem! Légy velem, szíven viselem
Szép képedet, Régi szerelmedet.

Diana szűzei! Vénus gyermekei!
Szivem szerelmei! Szerelmem tüzei, magatok
Vezérim legyetek, És rávezessetek;
Jár, tudom, veletek, akit én szeretek s siratok.
Nem találja szivem helyét,
Búnak eresztette fejét;
Szerelmemet, szívemet, kedvemet, szerelmesemet
Elvesztettem, Özveggy-árva lettem.

Szívemnek jegyese, Kit lelkem keresse,
Odavan kedvese, Nincsen szerelmese, kegyese.
Járatlan utakat, Béomlott kutakat,
Hamis barátokat, Nem néki valókat keresse.
Ezt könyvezem, ezt siratom,
Ezt zokogom, ezt jajgatom;
Aggodalom, siralom, fájdalom, holtig unalom
Már életem; Buba rekesztetem.

Sokakat általvere Cupidó fegyvere,
Sok szívet megnyere, Kin a bú ezere sebet ért;
Tudok ezereket Ily szerelmeseket,
Letették élteket, Ontották véreket, ezekért.
Thisbe Pirusus egymásért,
Meghalt Didó Eneásért;
Nem is csuda: kicsoda? s micsoda írat köt oda?
Szívem vérzik Ez seb és ott érzik.

Én még mindezeket, Noha nehezeket,
Tűröm e sebeket, Hosszas keserveket, tüzeket.
Ah légyen kegyelem: Vénus! légy te velem;
Gyógyítsd, oh szerelem! mert kinnal viselem ezeket.
Nyögök, sohajtok, zokogok.
Sirtam, sirok s sirni fogok.
Szerelmemet siratom, jajgatom, ki nem mondhatom
Fájdalmamat, Régi siralmamat.

80. A megpáratlanult pár

Kis hegyek! szelid erdők! hűss árnyékok!
Boldog mezők! eredeti szent hajlékok!
Szállást kérek udvarotokban,
Szállást csak egy kicsiny sarokban;
Hadd lakozzam az egyedül-boldogok sorában,
Feledékenység istene *néma* templomában.

Nincsen egyéb kedves lakása szívemnek,
Más orvosát sem ismerek sebeimnek.
Az vigasztal, ha senki sem lát,
S hogy én is csak követ, fűvet, fát,
De semmi vígat, semmi búst s érzékenyt ne lássak,
Hogy mi valék? s mivé levék, ne érezzék mások.

A társaságot egy csinálta édesnek,
Énnekem is, amint minden szerelmesnek;
Egy, ah! egyetlen egy igaz hív!
Ez már eltűnt és engem is hív
Az elrepült páratlanok *puszta* mezejére,
Az egynehány boldog napok elfelejtésére.

Nincs az örömnél ereje jobbra birni;
Biblis alig tudna velem versent sirni.
Hát mit használ így kesergeni?
Minden könyvem kimeríteni,
Melyek elég áldozatok sohasem vólnának,
Elköltözött szerelmem boldog árnyékának.

Ha olyanná tudok lenni, még míg élek,
Mint egy eget fellyülhaladt nemes lélek,
Nem ügyelvén semmi bajokra,
Semmi földi alacsonyokra;
Akkor leszek hasonlatos hivem árnyékához,
Úgy tarthat ő is engemet méltónak magához.

Szent ligetek! s sorsotok megvan néktek,
Eget mutat - boldog eget, kiességtek.
Mély csendesség, *néma* hallgatás
Környéktekben; s csak ez és nem más
Számkivetett szerelmemnek egyedül mentsvára;
Ti fektessétek szívemet kedeselem hamvára.

81. A kiszabadult madár

Trombita, rézdob, tárogató vagy tábori billegető *sip*
Hangzik, az álom közbe, csudálom; útra megyünk, hihető.
Utra bizony: csak emeld szemedet, ébredj szerelembe merült *szív*!
Most szabadithatod el nyakadat, mely ily kalodába került.
Bontsd el azért már sátorodat, mely a szerelem mezején, *fel*-
Vonva vagyon szép oszlopokon, de csak töredékenyeken;
Rántsd ki szivedbe lövellt nyilait, vagy törd bele dárdadarabját,
Szárnyad az égig emelve mutasd meg, rab vagy-e? nem vagy-e rab?
Mely gyönyörű *Mars*, szép utazás ez! mely neked ily nehezedre
Láttatik esni, mert kötelekre vólt vala szokva kezed;
Majd az arany*szinü* drága szabadság, vasba raboskodó lélek!
Akkor örömbé merít be, ha szived nyugalomra lel, él.
Jer velem oh költött örömet ma *kedvire* képzelő szív, *im*!
A hajadon Diana kezét kinyújtva szerelmire hív.
Hagyd el *Idália* hegytetjét és ott kötözött koszorúdat,
Rakd az *Efezusi* templom előtt le: tűzbe temesd vele búd.

82. A szerelemföltő Fillis

Fillis kezét valami megsértette,
Az fájt neki, mikor Montánt féltette,
Mégis, ha Montánt keresik, azt mondja:
Hogy őneki a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?
Fillis egy pántlikát adott Montánnak,
Az meg elajándékozta más lyánnak.
Nem hijjában, ha keresik, azt mondja:
Hogy őneki a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?

Fillis fejét anyja előtt fájlalja,
Azért fáj, hogy hajladozott, azt vallja.
S ha az anyja gyanakodik, azt mondja:
Hogy őneki a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi [gondja?]

Fillis könnyen pirúl Montán nevére;
Az öccse is rávallott szerelmére.
Látd-e? mégis a csintalan azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis örül, ha Montán sípját hallja,
S hogy a hangra ő az Ekhó, azt vallja;
Mégis, ő nem barátnéja s azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis megvallja, hogy Montánt szerette,
De az ötet - a hitetlen - rászédte;
Nem csuda hát, ha szegényke azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis megvallja, hogy meg is csókolta,
A civódást is édesnek gondolta;
Hogy lehet hát, hogy ő mégis azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillist Montán mivel szégyenbe hozta,
Pántlikáját, szerelmét megátkozta;
Innen van, hogy ha kérdezik azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis egy szép rigót adott Montánnak,
Melyet nem rég Mirtil elcsent magának;
Ezt ha talán látja Fillis, nem mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis fut, s Montánt látni sem kívánja,
Haragszik, hogy tettét Montán nem bánja;
Még ma bizony esküvéssel is mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis elő-kéri az ajándékot;
Erre fut Montán értvén a szándékot;
De ő ugyan, míg nem látja, azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis sárgúl, hogy a Montán barátja
Keze között a rigóját meglátja;
Haragszik, hogy Montán adta s azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis, mikor a rigót megfojtotta,
Mirtil, hogy csak úgy csente, megvallotta;
Bánja Fillis, de most is csak azt mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis tettét Montán ugyan sajnálja,
De kedvesebb neki Fillise szája;
Itt a pántlika; talán már nem mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis maga Kloénál megvizsgálta,
S a pántlikát nem övének találta;
Bánja tettét, s soha többé nem mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis, noha szeretője meghozta,
Már a pörös pántlikát megátkozta;
De azt ugyan soha többé nem mondja:
Hogy őneki [a pásztorra mi gondja?
mi gondja? mi gondja?]

Fillis a pört csókkal félbeszakasztja,
Mirtilt, Dorist nevetésre fakasztja;
Nem mondja már, sőt ellenben azt mondja:
Hogy őneki a pásztorra *van gondja*;
van gondja, van gondja.

Fillis, ha játsznak s zálogot kívánnak,
Azt mondja, hogy örömet ad Montánnak;
Látszik, akar mondja, akar ne mondja:
Hogy őneki a pásztorra van gondja,
van [gondja, van gondja.]

Fillis! akik szeretgélnek, mit tesznek?
Mit? hol megbékélnek, hol összevesznek;
Féltik egymást, s Fillis igazán mondja:
Hogy Montánra nagy Fillisnek a gondja:
a gondja, a gondja.

83. Nem azé a madár, aki utánna jár

Az én nehéz fájdalmamon aki segíthet,
Az engem a legmagasabb égre repíthet;
De nincsenek *Galenus*nak ahhoz írbai,
Csak *Évim*nek vóltak olyan könnyű szárnyai.

Azokra is más üle fel nem igen régen,
S lebeg velek a hajnallal szomszédos égen;
Olyannak lett gyógyítója, tündér hűsége,
Akinek nem vőlt írjára semmi szüksége.

Én tartottam az eleven szívenben,
Melytől bűdös maszlag gyűladt meg kebelemben;
S égne szívem bosszujára derék erőben
A jó szagok, más idegen tömjénezőben.

84. Egy férjhezmenésit megbánt asszony

Siralmas életem, bánom cselekedetem,
 hogy asszonnyá lettem;
 Éltem bódogságban, Míg szűz magánosságban
 férfit nem szerettem;
 Nem jött kedvemre Gond, búbanat fejemre,
 siralom szememre.

Éltem e világon, mint kis madár az ágon
egész szabadságban;
Sorsomon örültem, És csaknem nyakig ültem
minden boldogságban;
Nem jött kedvemre [Gond, búbanat fejemre,
siralom szememre.]

Szüzesség pártája, szüz fejem koronája
 volt vigasztalásom,
 Nem is vólt, mondhatom, Amint elgondolhatom,
 boldogságba' másom.
 Nem jött [kedvemre Gond, búbanat fejemre,
 siralom szememre.]

Szép társaságokat, Uri gavallérokat
jól szível fogadtam.
Mutattam magamat, Szűz hajlandóságomat,
de kezet nem adtam.
Nem jött [kedvemre Gond, búbanát fejemre,
siralom szememre.]

Egyik sem bírta velem, Közös volt a szerelem,
az is pedig szűzen.
Szabadon evezett, háborút nem érezett
kis hajóm a vizen.

Nem jött [kedvemre Gond, búbanat fejemre,
siralom szememre.]

Csókolták kezemet, Karon fogva engemet
sétálni vezettek.
Diana kertjében A nimfák seregében
királynévá tettek.

Nem jött [kedvemre Gond, búbanat fejemre,
siralom szememre.]

Egyedül nyugodtam, Vig álmakat álmadtam
magános ágyamban;
Megunván kedvemet, Vig örömeinkemet
dúdoltam magamban.

Nem jött [kedvemre Gond, búbanat fejemre,
siralom szememre.]

De jaj már éneke; Változik víg éneke
ezer siralomra:
Aki mellett ültem, Hálójába kerültem,
lép ragadt lábamra.
Jaj szűz virágom! Odavan jó világom,
minden boldogságom.

Megtört kedvem kényje, Ragyogó napom fényje
felhőbe borúla.
Elhervadt zöld ágom, Rabbá lett szabadságom,
víg kedvem elmúla.
Jaj szűz [virágom! Odavan jó világom,
minden boldogságom.]

Van már parancsoló, Van kedvem ellen szóló,
van ki keserítsen;
Van úr a házamban, Van aki bánatomban
sirni kényszerítsen;
Jaj szűz [virágom! Odavan jó világom,
minden boldogságom.]

Társam az ágyomat, Kis gyermekim álmomat
nyugodni nem hagyják.
Siralom szívemet, Gond búbanat kedvemet
egész' elragadják.
Jaj szűz [virágom! Odavan jó világom,
minden boldogságom.]

Sirba már életem Elevenen temetem,
jaj! jaj! hová légyek?
A magas hegyekre, kietlen ligetekre
szarándoknak mégyek.
Jaj szűz virágom! odavan jó világom,
minden boldogságom.

85. Kurvák fortélyjai

Nehéz tudni célját, végít,
Kitanúlni mesterségét A kurvának;
Száz meg ezer útja vagyon,
Tekervényes az is nagyon, Fortélyjának.
Birj bár bölcssek nagy eszével,
Legszentebbek szentségével,
Egy ördög egy menyecskével Megcsalának.

A hálót maga megveti,
Ha rút, képét festegeti Szép formára,
Melyből sok madár nyakára
Madzag s lép ragad lábára Nemsokára.
Hív, csal, hiteget jámborúl,
Itat mérget édes borúl,
S másnak igen ritkán szorúl Fortélyjára.

Mézes kérdés, szép felelés,
Titkon adott csók s ölelés Első próba,
Sokszor egy kis gyönyörűség,
Szép ajánlás, színes hűség Visz hálóba;
Hogy az sokszor megrontója,
Aki száját megcsókolja,
Nem minden ember gondolja Meg valóba.

De találkoznak okosok,
Kiknek a titkos gyilkosok Nem árthatnak,
Gyengéllvén tehát eszeket
Segítségre ördögöket Hivogatnak.
Mig végre az okosok is,
Bölcs és szemérmes ifjak is,
Az ártatlan madarak is Megfogatnak.

Ha egyik kurva nem győzi,
Kettő-három addig főzi, Hogy végtére
Sok az egyet megragadja,
Mert egyik másiknak adja A kezére.
Ki szabad vólt, rabúl esik,
S minél jobban törekedik,
Még több békó tekeredik A kezére.

Ha már egyebet nem lelnek,
Vénasszonyokat rendelnek Kerítőknak;
Akkor mer bízvást próbálni,
Ha ilyeket tud találni Hitetőknak;
És nehezebb is ezeknek
Megállni mesterségeknak,
Mint sok ezer pokolbeli Ördögöknek.

Sem ebédet, sem vacsorát,
Sem kenyerit, sem a borát Nem sajnálja.
Ad neki mindent eleget,
Gondolván, hogy mindezeket Megszolgálja;
Ha dolgában véget érhet
S vagy kurafit kap vagy férjet,
És a gatyá mellé férhet A szoknyája.

Sokat hazud, sok szín mutat,
Gondol forral titkos útat, Mesterséget;
Öszveveszt társat társával,
S abból csinál ő magával Egyességet.
Hét ördög telik magából,
Tüzet gerjeszt egy szikrából,
S magának tesz a prédából Nyereséget.

De ki tudná kitalálni?
Ki győzné előszámlálni Sok fortélyját?
Igy a bolond az okosnak
Töri, s a tyuk a kakasnak A taréjját;
A bölcs elmét fennakasztja
A kurva, gonddal fárasztja
Az okost, és leragasztja Szeme héjját.

Aki tehát e tüzekből
Tart, jobb, magát az ilyektől Ha megójjá;
Ne legyen Cupidó bakja,
Ha ötlet a Vénus vakja Megcsókolja;
Játsszon ugyan, de szemesen,
Úgy, hogy vakká ne lehessen,
De vissza-csalja jelesen, Ki megcsalja.

86. Maradj a seggeden

Addig szerencsésen éltem,
Semmi aggságtól nem féltem, És örültem,
Mig özvegyen a házamban
Mint egyes madár magamban Otthon ültem;
Már most siratom magamat,
Bú kettőzi siralmamat,
Felleg borítja napomat. - Be nem véltem!

Mikor férjem eltemettem,
Amint módi, már kinéztem, Kihez menjek.
S bezzeg ugyan ráakadtam,
Szabadságomat eladtam, Hogy rab légyek.
Az elsőtől csak függöttem,
Ez békót fony körülöttem,
Rabláncot csörget előttem. De mit tégyek?

87. Isten hozzád párta

Hervadjatok koszorúim! Törjetek őszve dióim!
Junó kivett engemet a gyermek sorból,
Leszakasztott Himen a virágbokorból;
Szűz fejem címereit, Szép pártám gyöngyjeit
Még ma lerakom, velek Fejkötőt cserélek.

Gyászünnep ez a szüzeknek, Hogy páratlan szerelmeknek,
Véget vetek, ki nem rég valék mátkájok,
S csak ma szóllok még mint hajadon hozzájok;
Szűz fejem cimereit, [Szép pártám gyöngyjeit
Még ma lerakom, velek Fejkötőt cserélek.]

88. Visszamarás

Ni! mit gondolt nékem is,
Talált hibát bennem is Az irigység;
Oh! be keserves dolog,
Mikor színesen forog Az ellenség;
Szemben édes a negédes megcsúfolás,
Mérget hozott az átkozott ember-szóllás.

S mit vétettem ellened?
Hogy így ellenem fened Agyaradat;
Mocskodat rám háritod,
S hát talán kitisztítod Így magadat?
Ki mit adott? S ki fogadott hírmondónak?
Hogy magához, mondj, kurvához hasonlónak.

Nem társad ám mindenik,
S nem oly könnyen billenik A szoknyája,
Amint magát mutatja
Jószivű indulatja S kedves szája;
Tréfálhatunk, mutathatunk barátságot,
De nézzünk jót, nem bugyogót, nem nadrágot.

A barátság-szeretés,
A senkit meg nem vetés nem is véték;
Bár ebek! magatok is,
Kik engem ugattok is, így tennétek;
Ne lenne sok gonoszra ok nevetségtek,
Veszteg ülne s meg ne dülne kegyességtek.

Hogy egy kicsinyt magamat,
N[y]ájós barátságomat kimutattam,
Sok nagy világ-rosszának,
Hogy talpig leszóllnának, okot adtam;
Aki büzt tett, amit vétett, abba' gyanús,
Lest keresnek Herkulesnek a sok faunus.

Jobb volna varrogatni,
Jobb Verbőczit forgatni a kezébe',
Mint mást jobbat rosszalni,
Hazugságot koholni ellenébe.
Igy színeli bünnel teli mocskos képit
A hamis pör; fényes tükör rutat szépít.

De kurvanyja mindennek,
Mind amannak, mind ennek, aki bánja;
Ki rossznak tart engemet,
S jó, de tiszta kedvemet szemrehányja;
Nálam nagyon nyilván vagyon, amiólta
Élek s éltem, szeretetem tiszta vólta.

Akarmint fend agyarad,
Az arany tiszta marad a rozsdátúl;
Minn örülök és kinek?
Nem kérdem én senkinek kurvanyjátúl;
Hálok mással, hív pajtással: te is hálhatsz;
Hát híjjába más órába mit piszkálgatsz.

Ne hányd te hát szememre,
Ha múlatok kedvemre s vigan élek.
Mert rágalmazásodtúl,
Agyarkodó fogadtúl úgysem félek,
A világot, ha megrágott, visszarágom,
Szóval téged s irigységed kettévágom.

Mind a koncot, mind a bűnt,
Amely így szemedbe tünt, neked adom;
Ha sajnálod, élj vele,
Azt sem bánom, bújj bele, felfogadom.
De az én becsületembe ne piszkálodj:
Mord szemeddel, gaz nyelveddel ne mocskolodj.

89. Náni lakadalma

Zengjétek ki, Gráciák! csendes muzsikával,
Mint bánt nem rég Vénus egy kedves magzatjával.
Mint csinált kicsiny asszonyt egy kisasszonykábúl,
Lucinának cserélvén társat Dianábúl.

Vénus rózsakoszorút ad Rozáliának,
S ezt ő Szent Anna napján felteszi Annának,
Klára vólt segítsége a koszorúzásban,
Ezekben bizodalma több lévén, mint másban.

De neki kerül Judit, a Mars felesége,
Nem úgy, úgymond, Annának más az ékessége,
Leszedi s visszaadja szűz koszorújának
Rózsáit a nyoszolyó két kisasszonykának.
Le is tevé ama szűz-koszorút fejébül,
Junó esthajnala lett Anna estvéjibül;
Rozáliát, sem Klárát nem hiv már mátkának,
Mert Ciprus Boldizsárt ad mátkául Annának.
Látd-e, mit nyert a pajtás egy rövid útjával?
Öszveköte Nagy-Görbőt Anna Mihályfával;
S ellakván Anna napját tegnap nyolcvannégyen,
Ma haza mint menyasszony, nem mint mátka mégyen.

90. A szemérmetlen

A szemérmes sziv és az okosság
E világon nem csekély boldogság,
Mely ha együtt van a bátorsággal,
Bizvást szembeszállhatsz e világgal.
Dolga s beszédje a szemérmesnek
Szép és tetszik mindennek kedvesnek,
Szeretik, becsülik minduntalan,
Nem úgy, mint aki gonosz, fajtalan.
De nincsen annál nagyobb utálat,
Mint a nagyon szemérmetlen állat,
Kin az egyszer úgy erőt vehetett,
Hogy szemérmetlennek neveztetett.
Bocskorbőr már annak az orcája,
Dobja minden titoknak a szája.
Sem tisztesség, sem rút nincs már annál,
Oktalanabb az oktalannál.
Nem gondol sem jó, sem rossz hírével,
Sem maga, sem más becsületével;
Annak jónak lenni lehetetlen,
Annál minden becsület kelletlen.
Nevezd azt tolvajnak vagy gyilkosnak,
Bár mondjad paráznának, lustosnak,
Úgy van, úgy ám: ez minden mentsége,
Mert odavan szemérmetessége.
Csak neki kedve teljen vagy tesszen,
Hogy dolgába jó vége lehessen,
Felvesz sok szitkot-átkot, mocskokat,
Becsületével nem gondol sokat.

Mint a szemérmetlen tolvajokat
 El nem rettentí, ha látnak sokat
 Az akasztófán is olyanokat,
 Amilyeneknek tudják magokat.

Úgy a neki-szokott paráznának,
 Csuf büntetési a sok kurvának,
 Csak olyan, és szintúgy nem szokatlan,
 Mint amely dolog elmúlhatatlan.

Csak egyszer öneki kedve teljen,
 Nem bánja, akárki mit feleljen;
 Főbbnek tartja a gyönyörűséget,
 Mint ezt az utálatos rút véget.

S mivel már nem gondol ő magával,
 Mint különben is világ csúfjával,
 Gázol másnak is becsületébe,
 S truccol sok jámbornak ellenébe.

Ezek mondatódhatnak gyilkosnak,
 Ezek pestissei a városnak;
 Igaz szó hát nem hijjábavaló,
 Mikor azt mondják: *kicsapni való*.

Oh bárcsak itt is véghez mehetne,
 Bár ezek ellen törvény lehetne,
 Amint vétkezik, úgy büntettetne,
 S e tűznek a hóhér tüzet vetne.

91. Kora szerelem

Ha már a szerelem Ily korán gyötrelem
 Közt játszik-e velem? S rontson a félelem engemet?
 Ah nem: még ideje Sincs, hogy érdekelje
 Vénus nyilvesszeje S zavarja mételye véretem.
 Még távolról nézegettem,
 Mikor korán észrevettem,
 Hogy eleget hiteget, feszeget,
 De ha hát megett van, kinevet S fenyeget engemet.

Sok sziv nem hiheti, Hogy Vénus kergeti,
 Mert törit ha veti, Mézzel kenegeti madzagát,
 Osztan csak neveti, ha megkeritheti,
 Többre hitegeti, Lopva hintegeti maszlagát,
 Űzi a jajt csalfa szókkal,
 Festi a kint színes csókkal,
 Már fegyverivel veri, megnyeri,
 Mig megismeri a sziv magát, Érzi büne szagát.

Nincs osztán kegyelem, mikor a gyötreme,
Örökös félelem Lángol a szerelem tüzein,
Méreg, bú, fájdalom, Gyász, bánat, siralom,
Kétséges unalom, Nincsen más hatalom erején.
Kedvetlenség a kedves is,
Izetlen lesz az édes is,
Szivdobogás, szivfogás, zokogás -
Sirva-zokogás hangzik mellyén, Könyv buzog szemein.

Adieu hát, szerelem! Nem fogsz kezét velem,
Pártámat viselem, És rád sem emelem újomat,
Mert nem is illene, Hogy, ha vagy egy *fene-*
*Vad*nak így ellene Szegezzenem kellene magamat,
Vagy nyilátul megsértetni,
S ily korán eltemettetni;
Nyilvasadat, magadat, s fiadat,
E fenevadat elmellőzöm: Mérget meggyőzőm.

92. Szenvedhetetlen veszteség

Hol vagytok szivem rontói! Ti tündér képzések!
Érzésem elaltatói! Nyájas enyelgések!
Hideg jéggé vált mellyemből Messze repültetek,
Nevetni temett szememből Könyvet préseltetek.

Szépem édes ajakain Szám mint csüggedezett!
Ah! mint függöttem karjain! Édes emlékezet!
Sohajtozó pillantások! Visszás pihegések!
Álomforma andalgások! Kedves enyelgések.

Egymásnak lehelletétül Együtt élesztetni,
Tanúlni egymás szivétül: Mit tesz szerettetni?
Ez az az igaz édesnek Olyan rajzolványa,
Melyről a nem szerelmesnek Nincsen tudománya.

Sőt nincs, én szivem! neked is Nincs tovább érzésed,
Magadnak hagyott téged is Vidám képzelésed:
Ha mivel még látszol bírni, Az csak emlékezet;
S éppen ez az ami sirni S nyögni kötelezett.

Látom előttem szépemnek Árnyékát rémleni,
Látom ölelő kezemnek Kezét terjeszteni:
Erőltetem hát karomat, Ölelni próbálom,
Ölelni szép angyalomat, S hát csak árnyék - álom.

Tűnjetek el hát képzésim! Ha ez a szép eltűnt;
Szűnjetek meg lehellésim! Ha az lenni megszűnt;
Aki nélkül élnem s lennem Nem tudom elhinni,
Avagy csak ezt el kell mennem Neki hirül vinni.

93. Szűzek egymás mátkái

Jer ártatlan galambjaim! Szűz virágzó virágjaim!
Mig virágzik szűz virágunk, Jobb addig örülünk,
Mert mahólnap hervadásra, S kénytelen kerülünk.
Minervának szűz vendégi! Diána gyönyörűségi
Hajdani tüdér szűzeknek Mi vagyunk társai,
Junó páváival járó Gyenge galambjai.
Az említett galambokkal Illessük egymást csókokkal;
Ez a kölcsönös szeretet Nem búja szerelem,
Melyet közlök én teveled, Te pedig énvelem.
Szüléink háza díszének Minket tartnak örömének,
Kerti teljes virágokat Mutat szép személyünk,
Mint egy bokron termett rózsák, Mi tehát úgy élünk.
Addig lesz boldog életünk, Mig mint szűzek, úgy élhetünk;
Ha társa lesz e galambnak, Elhervad e virág,
Szüzességünkkel bomlik el Ez a bódog világ.

95. Jobb közelebb

Míg szerelmem közel értem, megölelt az engemet,
Csak egy csókkal is eloltá lánggal égő tüzemet;
De mióta nem találom e tűzoltó vizemet,
Tűzem éget, s megemészti tüze miatt eltüzésedett szívemet.

96. A malecontenta

Mások azért busok s nyomorúltak,
Hogy magános életre szorúltak;
Az való hogy nehéz is, És nem édes a méz is,
Ha csak magad érzed.
Természeti törvény szerint mégyen,
Hogy az ember társalkodó légyen.
Egy törzsokből eredtünk, Egy köz atyátúl lettünk,
Köz tehát az élet.
S e nyavalyát ezen okok szülik,
Hogy némelyek feljebbre becsülik
A mord magánosságot, Mint a vig társaságot
E kevert világban.

Másnak a' fáj és azt neheztelli,
Hogy a társaság gonddal terhelli.
Lót-fut s barom módjára Nagy igát vesz magára
Csak a társaságért.

Ha a társaság oly grádiccsába
Ugrott csak születve, vagy vaktába',
Hogy rangját megtartani Nem tudja, ha izzadni
Restell aranyjáért.

Oh! hány ezer boldogabb van nálam!
Ha társaimat rendre vizsgálom,
Ritka ez három bajjal Némán, mégis nagy zajjal
Igy küszködni, mint én.

A társalkodásban kevés részem,
S csak alig van akkor mikor eszem;
Egynehány jó barátom Esztendőben ha látom
Egyszer, időm lévén.

Csak azokat értem, kiknek szívek
Egyenetlen rangban is oly hívek,
Mint a nagy társaságnak Vagy e kevert világnak
Közös grádiccsában.

Akikkel ellenben, míg aggódok,
Néha társalkodni vólna módok,
Különböz természetek, Vagy ha nem, nem léphetek
Rangjoknak nyomába.

Ki fősvény, ki mord, ki kevély lélek,
Ki nem oly híven él, mint én élek.
Hiteget, csal, szint mutat, Józsefnek keres kutat
Az ebédvivésért.

Hogy pedig én azon törekedjem,
Hogy vagy az ebekkel veszekedjem,
Vagy azt megismerhessem, Ha mikor kacsint a szem:
Szeret-e vagy kísért.

Igy vagy igaz jó társ alig leszek,
Vagy indulatimból csúfot tészek
S gyanút szerzek magamnak, Hogy legjobb barátomnak
Se lehessen hinni.

Viszketeges elmém tudósokkal,
Nemes vérem nálam nagyobbakkal,
Sorsom alacsonyokkal, Friss erem nyájasokkal
Szeretne társ lenni.

De a társak együtt nem egyeznek,
S ha egyikért jobban megjegyeznek,
Hogy keressem kedveket? S azzal is több terheket
Vegyek-e fejemre?

Pedig úgyis untig nehéz nékem
Úgy ülnöm, hogy magam tartsam széke[n],
Reggel ölnöm magamat, Hogy majd nyúgodalmamat
Megleljem estvére.

Ne tegyem-e hát magam marhával
Öszve? S ne eposszem nagy munkával?
Ugy de reményl a lélek, Hogy ha több gonddal élek,
Több nyugalmat várok.

Szerencsém elém elhaladta,
Földet kapál hát Timon; alatta
Tán vaktában megleli, Amivel felemeli
Földre görbült vállát.

Sok izzadozás közt pihegtemben
Sohajtva néhánykor jut eszemben:
Mely boldogok lehetnek, Akik készre születnek,
S seggen ülve élnek.

De hiszen vagyon terhe mindennek:
S hát az én panaszim mire mennek?
Terhemet csak viselem, Sok cserélne énvelem,
Kit boldognak vélnek.

97. Mondanám is, nem is

Ne fűjj rám Ámor szele!
Most is fejem fáj bele, hogy nem régen
Egy Vénus-anyád mellett
Nőtt nimfa rám lehellett e térségen;
Ne vonjátok úgy hozzátok kedvem fékit,
Hogy reátok felosszátok szívem székit.

Nem fér kettő szívembe
Valamint egy hüvelybe két hegyes tör;
Ha kettő fog beszállni,
Mindenik fog rongálni és ajtót tör.
Oly negédes, noha édes a szerelem,
Hog nem lesz hiv együtt két szív, s nem bir velem.

Hol is vetted magadat?
Hova célzod nyiladat? Vénus fatyja!
Hogy lövésed engemet
Ugy talált, és szívemet fojtogatja;
Ah! ragáncs lép! mért hogy a szép oly búbajos?
Vagy e vett seb, míg még kissebb, mért oly fájos?

Megsértetted szívemet,
Gyógyítsd meg hát sebemet azon szőrrel,
Amely, mivel szerette,
Oly lopva megsértette titkos tőrrel,
S mást sebemmel, seb-mérgeimmel mit csinállok,
Más nyugságot, orvosságot nem találok.

Előttem kietlenek,
Gyászosaknak tetszenek a zöldségek;
Vadak Pannon mezei,
Barlangok az erdélyi erdőségek;
A szerelmek, a félelmek gyötrelmének
Fogházába, békójába kerítének.

Szűnj meg Ámor! vagy segits,
Ne égess, ne melegíts több tüzekkel;
Vajha most úgy lehetne,
Hogy Pallás ölelgetne szent kezekkel;
Mentegetne s fedezgetne paizsával,
Nem vesződném a szerelem kis fiával.

97/a Elég már

Meddig nyilazol még szívemre?
Tekints valaha vénségemre!/:
Meddig jársz, szerelmek istene!
Nyugodalmamnak így ellene?
Könnyítsd terhemet, Oldd fel szívemet,
Hagyj el már, repülj el Cipria szárnyas fia!

Ötven esztendőt leszolgáltam,
Sok százaknál többet próbáltam;
Ha felesleg van elégsége,
Az édesnek csömör a vége.
Sort áll előttem, Amit bűnhödtem
S már vagy elhagy a bűn engemet, vagy eltemet.

98. Nem bűn a szerelem

Szűz szívem! hát vétek-e?
Ha szerelmem értéke tiszta tűzzel
Közöltetik mással is,
Férfival s asszonnyal is, csakhogy szűzzel.
Ki törvényje s költeményje tilt meg, oh szűz!
Hogy csendesen lángot vessen ez parázs tűz?

Mert az tagadhatatlan,
Hogy akarmely ártatlan s kemény a szív,
Célba veszi láthatlan
Egy eltitkolhatatlan titkos kézív,
Kit Cpria szárnyas fia jobbkezeiben
Tart, és szegez sok szűz tegez ellenében.

Ez természet törvényje,
Hogy a szűz szív szekrényje noha zárral
Van zárva, és félelmes,
Vetelkedjen szerelmes galambpárral,
Amely szokott közös csókot kölcsönözve
Osztogatni, s ráraggatni megkettőzve.

Igy a szűz szív szűz szívvel
Ártatlan galamb-mívvel szokott bánni,
Kár is az ily készséget,
Ezen szűz egyességet szemrehányini;
Addig vitéz ez nyilas kéz, a szerelem,
Mig kiszivetve s hittel kötve nem vagy velem.

Nem virtus azt szeretni,
Kit kéntelen követni a hites szív.
Madár az Ámor, s úgy szép,
Ha mind kalitka, mind lép nélkül is hiv.
Ha köteles, már nem jeles a szeretet,
Kéntelen a szerelem, ha lekötöttet.

Sőt az érdemel hitet,
Aki hiven szeretett azelőtt is,
Mikor még szabadosan
Tarthatott, nem titkosan több hívőt is;
Ha hát szívem, van kit hivemnek ítélhetsz,
Béfogadni s csókot adni kívül félhetsz?

99. Ámor menyországja

Oh szerelem mezeje! Páfusi vár teteje!
Vénus arany ideje! Gyenge szívek ereje!
Mely gyönyörű veletek, S bennetek élni!
Érzeni gyúlt tüzetek, S semmire vélni!

Manci mikor kebelem Meglepi, s átölelem,
Ez dobogó figyelem Álom-e? vagy szerelem?
Mondja meg, aki velem Szenvedi s érez;
Enmagam azt felelem: Kincseket ér ez.

Egy beteg itt keneget más elalélt beteget;
Jégbe teremte meleget, S tűz melegébe jeget,
Szívem alatt remegett Domború melle;
S szája mikor pihegett, Számba lehelle.

Cenci, ne vond magadat, Csókolom ajakadat,
Tartsd nyakamon karodat, Karjaimon nyakadat.
Nálad ez a hatalom, Köss le magadnak,
Édes ez, és jutalom A te rabodnak.

100. Ciprus és Páfus

Kettő a szeretet, Ciprusban született Mind a kettő;
Egyik meztelen, Sok szívnek hirtelen Kész temető.
Nyíla van s kézive, Vak, de csalfa szive.
Temploma negédes, Lakása szép kies Egy hegytető.

Kupidónak hívják, Anyjostúl ők vivják A sziveket,
Ejtnek sok szépeken, Gyengéken, szüzeken Csuf sebeket:
S ha kit megejthetnek, Csufra kinevetnek,
Páfusban áldozzák, Uj sebbel tornyozzák Sebhelyjüket.

A másik ártatlan, nem hoz ez váratlan Kínzásokat,
Öszveket szerelmes Sziveket, sok kedves Barátokat;
Ez már ép szemmel bír, S bár ez is ritkán sir,
De fellyúl-haladja Kedves indulatja Amazokat.

Nekem csak ez kellett, Maradj is e mellett, Jámbor szívem!
Soha Vénus fattya Pajkos indulatja Nem vólt mivem;
A tiltott szerelem Nem fog kezét velem;
Ha játékát űzöm, Csókom egyre fűzöm, Egy a hivem.

101. Édes rabság

A szerelem szárnyan jár,
Repül mint tündér madár;
Ha kire száll, s ki bevár,
Kincsre tesz szert, és jól jár.

Igaz, hogy gond s félelem
Elébb minden szerelem,
De mivelhogy szerelem,
Édes ez a gyöttelelem.

Elbír ez vasláncokat,
Bilincseket, békókat;
S mint köteles zsóldokat,
Könnyen tűri azokat.

102. Nehéz lemosni

Ki ganéjiba keveredik, Bár akarmint törekedik,
Noha szép, noha tiszta vólt maga, De megérezik a ganéjj szaga;
Én is annyira belekeveredtem,
Hogy belúle csak alig menekedtem, soha
nem reményltem, ezt valaha hogy elérjem.

103. Ohajtott elválás

Meddig üldözzsz, oh kegyetlen
Sorsom ilyen kéméltetlen?
Hagyj békét már, Hagyj békét már.

Hát! az első tévelyedés
Lett örökös kínszenvedés;
Hagyj békét már, [Hagyj békét már.]

Nem csuda, ha megbotlottam,
Gyermekekésszel választottam;
Hagyj békét [már, Hagyj békét már.]

Későcskén esett tudtomra,
Mint akadtam gyilkosomra;
Hagyj békét [már, Hagyj békét már.]

Menyegzőmből tort csináltál,
Hóhérommal elhálattál;
Hagyj békét [már, Hagyj békét már.]

Oh! de lesz-e jobb jövőndő,
Mint e kínos öt esztendő?
Hagyj [békét már, Hagyj békét már.]

Lesz, lesz, lám el is kezdettem,
Életemet megmentettem;
Vége van immár, Vége van immár.

Nincs már tesem hatalmában,
Nincs nyakam s szívem markában;
Vége van [immár, Vége van immár.]

Csak te is, Themis! légy velem;
Szaggasd el láncom, kötelem;
Vége van [immár, Vége van immár.]

Hát szívem! mit siránkozol?
Hová s meddig gondolkozol?
Vége van [immár, Vége van immár.]

Ha kik szeretnek suttogni,
Tanúld őket farba-rúgni;
Vége van [immár, Vége van immár.]

De ezt tartsd meg fő tanácsnak;
Ne higgy semmi fogadásnak;
Vége van [immár, Vége van immár.]

104. Hideg ruha, de édes

Adj egy csókot rózsám! kettőt adok érte;
Legszebbiket adom, pedig más is kérte.
De a te szerelmed kedvesebb énnálam,
Mint a szép lépesméz, vagy az édes álom.

Nem bolondság az én szerelmemmel bírni,
Szóval azt nem lehet s betűvel kiírni;
Ha szivem szereted, szived add cserébe,
S zálogul adj egy pár csókot hevenyébe.

Ha pedig nem tetszik szivem ajánlása,
Ne legyen úgy felém szemed mozdulása,
Hogy tekinteted rám nyilakat lövelljen,
Hanem végy végbúcsút ezen álló helyen.

És ha csak egy csók is olyan drága nálad,
S tőlem azt a hideg ruhát is sajnálod:
Százezer bojtortján teremjen szoknyádba,
Keress mást, fuss hamar tőlem kurvanyádba.

105. Próbáld még egyszer

Náni ugyan jól gyanított, s édes neki engenni;
Nem rég engem is tanított Ekhó szerelmeskenni;
S amire téged, gyenge szűz! lappangó lang vezetett,
Arra engen sem szél, sem tűz, Csak az Ekhó vehetett.

Ekhó, ki az Ámor anyja esküdt ellenségének
Vólt szerencsétlen leánya, A nagy Jupiternének.
És mégis Ámor tőribe úgy belekeveredett,
Hogy Narcisszus szerelmébe' egészen elepedett.

Kedvesse után futtában Lerogyott, elfáradott,
A vér s nedvesség bújjában Testéből kiszáradott;
S nem maradt egyéb belüle, Csak bús szava hangzatja,
Mellyel, míg szalad előle, Narcisszust csalogatja!

Ez hanggá vált szerelmes szűz vigasztal sok sziveket,
A szintúgy, mint ő, titkos tűz Lángjától sebeseket,
Kettőzi a gonddal teli fülnek Azt a hangzatot,
Mely legjobban érdekli a biztos indulatot.

Ez Fébusnak Dafnét kiált, Danaët Jupiternek;
 Marsnak Vénust, mert azzal hált; Kincsemet sok ezernek;
 Neked Náni! *Legényt* súgott; jele, mert visszhang vala,
 Hogy nálad, ami most zúgott, már elébb helyt foglala.
 Nekem mintha mind úgy szólna: *Az asszonyok angyalok.*
 Hát miként veszhett volna el a világ általok.
 Van kész oka, mert szívemet birja egy mélyly tisztelet,
 Mellyel a remek szép-nemet imádja mások felett.
 Egy búst, kit rútol rászedtek hajdan csalfa szirenek,
 Nem rég egy bércre vezettek Az erdei istenek;
 Szép templom van ott Benedek Szent nevének emelve,
 Tul a vizen erdős hegyek, kies fákkal zöldellve.
 Kezd a bús panaszolkodni, tekintvén a hegyekre:
 Nem merek megpárosodni, esküszöm az egekre.
 Mert a szép-nem, kit szerettem, *Ádámot* megrontotta.
 Az Ekhó - eszre sem vettem - A panaszt mind hallotta.
 Hallotta, s mig ez panaszol, egyszer megszóllal amaz:
 S hát nincs már jó asszony sohol? s oly gyilkos nem az? (echo:) nem az.
 Hát már *Árion* bújjában ne házasodjon-e meg?
 Mert ő már erről Kumában Istent kérde meg. (E.:) de meg.
 Ha a szívet általlátnom lehetne, mint a képet!
 Milyent kell hát választanom? jót-e vagy szépet? (E.:) szépet.
 Úgyde a szép képből jót is, ha rossz, valyon ki tehet?
 Hogy egy szép is legyen, jó is, talán nem lehet; (E.:) lehet.
 Lám téged is elepesztett a szerelem! - Valóba'
 Hogy üljek, mely megijesztett, olyan hajóba, (E.:) jóba.
 Száz közül alig van, tudom, egyes feleleteddel;
 Tudok egyet, - nem civódom tovább kedveddel. (E.:) vedd el!

106. A maradhatatlan mátká

Minden óra egy egész nap az olyan szívnek,
 Akit a tiszta szeretet fel-szentelt hívnek;
 Kinek Himen egy kis édes reményt surgallott,
 Az távolról jött hangot is közelre hallott.
 Erős angyal a szeretet, sok telik tőle,
 Sok repülő golyobist is csinál belőle;
 Ha pedig egyszer kölcsönös, még hatalmasabb,
 Szélesebb az egész földnél, s égnél magasabb.
 Hát az enyém kölcsönös-e? Kitől kérdezzem?
 Mondd meg Himen! csak te tudod; s add, hadd érezzem!
 Csak te tudod, mert szerelmem hived szívébe
 Nem Páfusban szállott, sem a Vénus ölébe'.

107. Szán engem a madár is

Írígyl már a madár az ember szívének,
Hogy csak ő vegye hasznát a szép cseresznyének.
Pusztítja gyümölcsünket kettős hegyes óra;
Nem hajt sem a pásztorra, sem kerepő[!] szóra.

Nagy emberség vólt tőle az is, hogy kertemre
Nem vetett mégis zsákmányt ez egynehány szemre;
Szán engem a madár is, tudja, kinek szántam,
S van-e ily szánakozó még egy szív erántam?

Egy szív, aki álmában jár sirhalmok között,
Ahol koszorút Klothó, nem Flóra kötözött!
De jól van, mert Morfeus, ki az álmot bírja,
Ezt a maga könyvében párosságról írja.

108. Félti, de se teszi, se veszi

A szerelem hasogatja szívemet éretted;
Tegnapelőtt vettem észre valakit melletted;
Amint látom, feles társot eresztél jussomba,
Botránkozásnak köveit görgettél utamba;
Más érzi csókjaidat, Más szedi virágodat,
Osztozik szerelmembe', Tüske van szemembe'.

Tudod-e, hogy a szerelem csak addig drága kincs,
Mig szívemnek sem osztózó, sem pörös társa nincs?
Nem örökség a szeretet, hanem oly kereset,
Amelyben rész egyen kívül senkinek nem esett;
Nekem adtad szivedet, Ójjad hát hűségedet,
Kint ne okozz hivednek, Siralmat szemednek.

Ha én egyszer hűségedbe' bizonyos lehetek,
Akkor én valóba' boldog, és csak úgy lehetek.
Ne add az én hűségemet sok ezer kincsekért,
Ily szerelmed szolgájának nem adhatsz elég bért.
Éretted kincs, országok, Tömlöc, fegyver, rabságok,
Kár, halál és akarmik, Elöttem mind semmik.

De ha szived másnak adtad, lássad, még jókor van,
Addig eresszed szabadon rabod, mig ártatlan;
Egyet ugyancsak sohajtok, mikor túlem elválasz,
De egy utánad öröngőt [!] énbennem nem találsz;
Kár olyan után sirni, Akivel nehéz birni,
S mintsem árnyékot lesni, Jobb lesz mást keresni.

109. A ciklops

A ciklopsnak egy szemet festenek,
Szive, tudom, egy van egy testnek,
Szeme nincsen, szive sok van egy csalárd istennek.

Bár engem is vagy vakká tenne,
Vagy ciklopsszá lenni engedne;
Vagy ha már egy pár szemem van, annyi szívem lenne.

Vak nem vagyok; mert ha vak vólnék,
Szívemnek könnyen parancsolnék,
Sem az álnok Kupidónak soha nem hódolnék.

Ha egyszemű ciklops lehetnék,
Egynél több tárgy tán nem tetszhetnék,
S így a féltő szeretőnek eleget tehetnék.

Ha két szívvel vagy többel bírnék,
Egy szép mellett másért nem sírnék;
Mindeniknek osztogatnék, valamennyin kérnék.

De mi haszna? tündér képzések!
Im! én is, mint más teremtések,
Szívvel élek, s keserítnek pihegő nyögések.

Egy szívemnek több a mágnesse,
S lehetne bár több is részesse,
De magán akarja birni mindenik kedvesse.

Mint a vas-koporsó Mekkában,
Függ a Mahumed teplomában,
Két erő közt egyikének sincs birodalmában.

De majd egyik vevén hatalmat,
S másiknak okozván siralmat,
Bezzeg szívem hol találsz majd te is nyúgodalmat.

Űzd el szívem hát Ámort tőled.
Mig vagy vasat nem tesz belüled,
Vagy vakot; vagy minden asszony iszonyodik tőled.

110. Nagy kincs a nyugodt szív

Nagy kincs a szívnek nyúgodalma,
Ha kin a bűnnek nincs hatalma;
Nincsen olyan gyöngy, arany, kincs, melynek ez engedjen,
Bár akarmint fájjon a test, sebeket szenvedjen.

Ha hívem ölébe borúlok
Vagy kedves kebelébe nyúlok,
Száz balom közt is talállok benne nyúgodalmat.
Csendes elme, közös bánat, nem ismer fájdalomat.

Ha min sírni kell, ketten sírunk,
S minden terhet könnyebben bírunk
Vagy ő engem biztat édes és enyelgő szókkal,
Vagy ha ő sír, én letörölöm könnyit egy pár csókkal.

Igy ez a biztos megnyugvás
Minden bú ellen kész orvoslás;
Bár akarmit másnak Ámor adjon és ígérjen,
Nincs ölében olyan édes, mely enyimmal érjen.

111. Megcsalatkozott apelláta

Sohajtozik egy szép nimfa magában,
Majd nem leli sohol helyét bújában;
Egymást érő könnyhullása
Sebes szive orvoslása; De hiába.

Ámor ejtett rajta sebet nyílával,
Melyet módosan titkolt szép szavával,
Mindaddig, míg rabbá tette,
Akkor eltűnt s kinevette Hahotával.

Reggel éppen, mikor Vénus öltözött,
A nimfa panaszra bekéretőzött;
Ez lévén első szózatja:
Jaj! Istenséged magzatja Meggyőzött!

Ki hinné el ezt tenéked? mond Vénus,
Hiszen az én fiam, Ámor, csak koldús
Vak gyerek; de neked szemed
Ép s egészséges termeted; Mit bódúlsz?

Ő szenvedett meg mindeddig éltében,
Csaltátok ötet jártában-költében;
Legyen szemesnek a játék,
Vaknak ajándék adaték, Kölcsönben.

Zokogással alig tudá mondani
A nimfa, hogy e végzést megállani
Lehetetlen, apellálja,
Míg pártfogóját találja, Próbálja.

Junó, Diána és Himen megnézik
A nimfa ügyét és abban azt végzik,
Hogy a szemét köttesse be
És Ámort úgy ejtse sebbe, Ha tetszik.

112. Ámor panassza

Gyermekétől meghevülve Vénus egy árnyékra dült;
Rózsa volt mellére tűzve, melyre egy kis méh repült.
Ámor anyja bokrétáját bizton nézi, faggatja,
A méh sem késik, fulánkját az újába szalasztja.

Gyenge újja fájdalmában a kis Ámor jajt kiált,
Sí-rí, tombol, fúj markába, kérdi anyja: mit talált?
Felel Ámor: egy kis állat véletlenül meglepett,
Alighogy újomra szállott, keservesen megcsipett.

Gyógyúlható még te sebed, ugymond Vénus, kölcsönben
Esik ez neked s elhiggyed, hogy a kis méh mindenben
Téged példáz, ki bár kicsiny, csinál mérges sebeket.
Igy te fickó, noha piciny vagy, sértesz nagy sziveket.

113. Vétek is, nem is

Azt mondják, akik nem tartnak velem,
Hogy baj is, vétek is a szerelem;
Ugy a buja szeretet, megvallom,
S azt szívem, neked nem is javallom.

De nem mind éget és ront, ami tűz,
Sőt gyakran a meleg fájdalmat űz.
Igy a jámbor szerelem sem kínozt,
Sőt sok sebes színre flastromot hoz.

Ugy nem mind vétek az, amit minap
Kárhózzattal fenyegetett a pap;
Lám a legfőbb pap két fő-törvény[t] tett,
S mindenik nem egyéb, mint szeretet.

Hát hogy lehet nem bűnné, ami bűn,
Vagy ha a bűn az óltárnál megszűn,
Harag e azon túl a szeretet?
Vagy ha nem, azelőtt mi lehetett?

114. Marasztás

Azt hallom, kedvesem! elválsz tőlem,
Jaj! hová bujdosol el előlem?
Hát így bomlik-e fel a szerelem?
Igy cselekszel-e szerelmem, velem?

Nem két-három napra fogtunk kezét,
S ha szived akkor nem úgy érezett,
Hogy holtig hívem és állandó légy,
Mért nem mondtad meg, hogy még s mikor még?

Vagy ha feltételekben hiv valál,
S ez új ösztön benned, hogy megcsalál:
Maradj az elsónél vagy tégy próbát
S ne fogadj addig be indigénát.

115. Csók a bor közt

Fut az idő s nemsokára
legszebb korom majd elmúl,
Közelget éltem határa,
hajam barna szála hull;
De borral sebes szárnyjának
lépvesszőket vethetek;
Héj! bort hamar! múlásának
igy bízvást nevetetek.

Jer Manci! jer! mártsd rózsádat
tajtékzó poharamba;
Fond azt és mell-pántlikádat
fürtös barna hajamba.
Izleltesd szád édességét,
mig elérvén az álom,
Boldogságom teljességét
karjaid közt találom.

116. Elpártolt szerető

Árván sírván szívemet, kedvemet, szívemet, kedvemet
vesztem, epesztem vígságimat;
Senki nincs, ki helyettem, mellettem, helyettem, mellettem
szánná vagy bánná aggságimat.
Ki hiv társam volt, Az is elpártolt.
Álnokság, csalárdság, Álnokság, csalárdság
Vólt, ami szólt, Vólt, ami szólt.

Noha soha unalmat, fájdalmat, unalmat, fájdalmat
szivem szívének nem okozott,
Mégis hamis útakon, módokon, útakon, módokon
elvált, máshoz állt, buba hozott;
Ez a szerencse változó kincse:
Hol nem vélsz és nem félsz, hol nem vélsz és nem félsz,
Zár bilincsbe; Zár bilincsbe.

117. A tolvaj Ámor

Fillis nyugszik, mélyl átomban
a szép Fillis elmerült.
Imé Ámor jön azonban,
lopva oldalához ült.
Félreteszi tegzét, ívét,
egy nyilával utat nyit,
És kilopja Fillis szivét,
kit sebesen el is vitt.

118. Apáca, anyáca

A két ixot immár régen meghaladtam,
Mégis az átkozott pártában maradtam;
Nincs szivemnek reménysége, Hogy valaha felesége
Valakinek legyenek: Jaj, jaj! hova légyek?
Sokan komendálják, hogy légyek apáca,
De én inkább szeretnék lenni anyáca;
Százszor inkább férjhez megyek, Hogysem apácává legyek;
Nem szoktam kordához, De szoktam pártához.

119. Lekötelezettség

Mig élek, szép lélek! nem felejtlek;
Szívemből, lelkemből ki sem vetlek;
Én haljak, én múljak, én romoljak
Előbb, hogynem tőled én megváljak.
Szívemből, lelkemből kalitkácskát
Építek, mivelek hajlékocskát;
Ott benn légy, de hiv légy, mást ne szeress,
Csak nékem énekelj, kint ne szerezz.
Kedves madár vagy kis kalitkámban,
Arany, ezüst, kincses kamarámban;
Pin, pin, pin, pin, pin, pin, pintyőkécském,
Csin, csin, csin, csin, csin, csin, kis kincsecském.

120. Elég már

Hiszed-e már kinjaimból örökös hivségem?
Nem érdekl-e szivedet számkivetettségem?
Látod, érted mint fáradok!
Mint hó, naptúl elolvadok;
Engedj lábadhoz borúlnom,
Kegyelmet koldúlnom.

121. Édes kin

Akit elfelejtett Cupido, s nem ejtett
Keserves hálójába, Boldog az valójában,
Mert szívét fájdalom, Szemeit siralom
Még annak nem epeszi, Magát búval nem veszti.
Sok nyughatatlanság, Gondos álmatlanság
Nem állja bódult fejét, Vigan tölti idejét.
Nem így van én sorsom, Készíti koporsóm
A Vénus tegzes fia, Meglőtt rám felvont íjja.
Nemrégen egy szúzzal Ronta meg nagy tűzzel;
Égeti már mellemet, Alig lelem helyemet.
Vidám két szeminek, Pár szemöldökének
Nyíla szívem sebhette, Csak veszek már érette.
Ha piros rózsáit, Szép egy pár almáit,
Melyek orcáján gyűlnek, És fejr mellén ülnek,
Tekintik szemeim, Ujúlak sebeim,
Mikor azokhoz nyúlok, Sebesebb lánggal gyúlok.
Ha rendes formáját Vizsgálom, gyöngy száját
Csókolom, annál jobban Éled tüzem s fellobban.
Ha távol vagyok is Tőle, a kínok is
Csak nőnek; Oh édesem! Már tőled távol esem.
Az is baj, ha látlak, Az is, ha nem látlak,
Ég szívemben a nagy tűz Érted, oh drága szűz!
Szánd meg hát kínomat, Talán nagy lángomat
Édes csókod harmatja Egy kicsinyt megölthatja.
Apolgatásiddal, Mézes csókjaiddal
Éleszgesd betegedet, Ki óhajt csak tégedet.
Másként eltemeted, Ha szegényt megveted,
Ha kérésit utálsz, Meglásd, halva találod.
Ezt irasd végtére Koporsóm kövére:
Ez a Vénus ölén Holt meg nagy szerelmében.
Kupidó kínozza, halálát okozta;
Az Ámor betege volt S nagy szerelmében megholt.

122. Ámor monárka

Nézd el az egész világot,
Nem találhatsz oly országot,
Melyben titkos barátságot
Nem lelnél ily társaságot;
Akar falu, akar város,
Vénus előtt de nem záros,
Noha káros.

123. Páratlan epekedés

Bágyadt szívem jaj! mint kesereg!
Csorgó könyvem nézd, miként pereg;
Mint páratlan gerlicének, bús mellem hereg,
Erőm szakadt, könyvem fakad, lábom ténfereg.

Mérges Vénus! meddig epesztel?
Rabláncodrúl mikor eresztel?
Mert mondhatom, nem birhatom soha is ezt el;
Kemény kézzel, mert tetézel dupla kereszttel.

124. Tiszta a házasság

Az apostol Sz[ent] Pál szava kétségkívül igazság,
Melyben az is meg van írva, hogy tiszta a házasság;
Csuda mégis, hogy oly sokszor ellene mond pap, barát;
Akarki legyen a jámbor, eltévesztette sorát:
Csak vesztegette porát.

125. Lelked rajta

Jaj! fáj, fáj; de mit tudok tenni? Árván kell maradni;
Álnokul szerettél, Másokat kedveltél;
Álnok vagy, nem kell nékem szíved; Nem csalárd szerelmed.

126. Némának anyja sem érti szavát

Ha nékem szóltál volna, Most szeretőd szép volna;
De nekem nem szóltál, Velem csak tréfáltál:
Elmúlt idődet sirassad már.

Késő immár bánkódnod, Tőlem el kell maradnod;
Im látod útam, Induló lábomat:
Talán többé vissza sem jövök.

Maradj el hát reményem! Tündöklő gyémánt fényem!
Másszor eszed legyen, Szíved bátrabb legyen:
Szívért szólni másnak nem szégyen.

127. Segits Isten! nincs más mód

Jaj! hová légyek boldogtalan, szerencsétlen fejemmel?
Hol találhassak vigasztalást? nem érem fel eszemmel;
Szánj meg Istenem! Szánj meg engemet;
Te tudod igaz szeretetemet.
Adjad, hogy akiért szenvedtem, szeresse személynemet.

128. Száz közül egy

Könnyü venni feleséget,
Csakhogy ne végy ellenséget,
Avagy merő irigységet;
Száz közül is alig, alig, alig találsz egyet.

129. Sem szebb, sem jobb

Jaj szívem! mit gondolsz? Violám, mért nem szólsz?./:
Szebbet, jobbat nálamnál./: Jaj, szíved nem talál./:
Ritka búza, ritka, Melyben konkoly nincsen;
Ritka a szeretet, Melyben hiba nincsen;
Szebbet, jobbat nálamnál./: Jaj, szíved nem talál./:

130. Ne gondold az iriggyel

Ne járj hozzám szívem éjjel!
Inkább látlak nappal jőjj el;
Ha fogsz hozzám nappal járni, nem félhetsz senkitül;
Akik fogják irigyleni, távozzál nyelvektül.

Ámbár fogok nappal járni,
Mégis fogják irigyleni,
Hogy én téged édes szívem, szeretlek szívesen,
S az én szívem te szívedért törődik erősen.

Hadd irigylje, kinek tetszik;
Csak tartsd magad, amit illik.
Ha szeretni elkezdettél, szeressél mindaddig,
Miglen tested holtod után földbe nem tétetik.

Tovább, tovább, angyalocskám!
Kincsem! lelkem! galambocskám!
Kezed, orcád, ajakidat ezerszer csókolom;
S a te kegyes *gráciádba* magamat ajánlom.

131. Fáj, de nem tudom mi

Oh mely kínos gyötirelem Ez a titkos szerelem!
Ez betegit ennyire, Juttat halál révire.
Már bennem sebet tett, És rajtam erőt vett;
Alig járok, nem bírom, Ezt is sirva írom.

Mi bajom? nem tudhatom; Érzem, s ki nem mondhatom;
Belül van a nyavalyám, Róla nem szólhat a szám;
Fáj igen a szívem, Fogy igen a színem,
Szép rózsáim sárgulnak, Orcáim rutúlnak.

Fordúlj rám tulipányom! Liliomom! kívánom,
Oh! ha veled lakásom, Lehetne mulatásom!
Rózsás kert kebeled, Meleg ágyban teveled
Beállanék kertésznek, Ha tetszeném, csősznek.

132. Téli rózsza

Ritka kertben találsz télben kinyílt virágot,
Vagy zöldellő kedves kellő pálmafa-ágot.
De ím! mely nagy szerencse!
Bár akarki tekintse,
Nálam vagyon Istenemnek egy drága kincse.

133. Rajtavesztett vőlegény

Bölcsőmből kikelvén, Alkalmas időt élvén,
már emberkort értem;
A szép ifjúságban, Sok tündér mulatságban
bút nem is ismértem.
Mindig vigadtam, És magamat mulattam,
hopp-hoppot kjáltottam.

Muzsika, paripa, Tánc, vadászat s a pipa
foglatatosságom;
Azok társaságban, Ezek magánosságban
voltak mulatságom.
Mindig vigadtam, [És magamat mulattam,
hopp-hoppot kjáltottam.]

Ma jól lévén dolgom, Hólnapra nem vólt gondom,
békével nyugodtam.
Reggel felviradván, Semmirül sem aggódván
világgal játszodtam;
Mindig vigadtam, [És magamat mulattam,
hopp-hoppot kjáltottam.]

Már most házasságba Léptem, vagyok rabságba',
feleséget vettem,
Nagy ménest egy lóért, Sok nimfát egy asszonyért
kábúlt! elvesztettem.
Jaj! jaj! mit tettem? Feleséget vettem;
jaj! jaj! rabbá lettem.

Ruháim bővülnek, Mert ereim ürülnek
sok fáradságimban;
Gondom sokasodik, Ősz hajam szaporodik
hites aggságomban.
Jaj! jaj! mit tettem? [Feleséget vettem;
jaj! jaj! rabbá lettem.]

Akarsz békes lenni? Jól kell tudnom söpreni,
tudnom mosogatni.
Mint kezdnek sípolni, Nekem úgy kell táncolni,
szurdikba' hallgatni.
Jaj, jaj! mit tettem? [Feleséget vettem;
jaj, jaj, rabbá lettem.]

134. Férfi-gond, a néhai kis világban

Mi legyen a házasság? Evilági párosság.
Noha nem próbáltuk, Míg eddig megálltuk;
De úgy halljuk, hogy bajos, Szegény legénynek jajos.

Ezt mindenek megvallják, Valakik tapasztalják,
 Addig él kedvére A legény kényjére,
 Mig meg nem házasodik, Öszve nem párosodik.

De ha egyszer mással hál, Baja több, mint a fűszál,
 Gondja szaporodik, pénze takarodik,
 Laposúl az erszényje, Fogyatkozik reményje.

Feleségét kedvére Hogy tarthassa, kényjére,
 Mind azon törődik; Esze tekeredik,
 Még álma is abbúl áll, Bár feleségével hál.

E' bizony nem is csuda; Mert amit még nem tuda,
 Az asszony tudtára, Esze bunkójára
 Adja az ő férjének; Így nő bajja szívének.

Gazdasszonynak kell tűz-ház, Ha nincs, elhidd, hogy megráz.
 Üressel ha teli, Már kedvit nem leli;
 Panasszal lát dolgához, Haraggal szóll urához.

Asztal, ágy, szék, pad, fogas, Melyre tálat támogass,
 Házat ékesitse, Sok korsó kerítse;
 Mert ha különben lészen, Asszony kedvet nem vészen.

Tükör házban ha nincsen, Melybe néha tekintsen,
 Már morog magában, Dúl-fül haragjában,
 Mert fél, hogy éri szégyen, Ha haja félre-mégyen.

Házad előtt hatost jár, Már úgy hajt, mint a tatár;
 Csipkét, mást egyebet, Tudj' ördög, mit ebet,
 Parancsolja, hogy vegyél, Másként veled felcserél.

Gyalog rokka unalmas, Az újjánál ártalmas.
 Pergőt kell hát venned, Kedvét úgy kell tenned;
 Hogyha helyben nem találsz, Biz' a vásárra sétálsz.

Tuszli, cifra fejkötő, Tarka szoknya, hajkötő,
 Arra sok pántlika, mely merő muzsika,
 Kell biz' a feleségnek, Slézsiai gyolcs ingnek.

De ki győzné számlálni, Eszével feltalálni
 Az asszony szükségét? - Eb a szegénységét!
 Ne is próbáld, mert felsülsz; Jobb bizony mellé sem ülsz.

Jaj, hát még a konyhára Több kell, mint a szobára;
 Mert ha nincs, majd lesz per, Nem egy, hanem ezer;
 Ha minden szerszámod nincs, Bár szemébe se tekints.

A konyha légyen derék, Melyben térjen tál, fazék,
 A rántást és sütést, Mosogatást, főzést
 Hol kedvére tehesse, Ételt készíthesse.

Tűzhelyen ha nincs katlan, Az asszony irgalmatlan,
 Azon ha nincsen *üst*, Kedve múlik, mint füst;
 Ha láncon nincsen bogrács, Mindjárt azt mondja: *nix tájcs*.

Csészéknek, fazekaknak, Tányéroknek, tálaknak
 Hely legyen igen jó, Káposztának hordó,
 Pecsenyesütő, vasláb, Sótörő is legalább.

Lapát, dézsa, meszelő, Sajtár, túró reszelő,
 Serpenyő, vasrostély, Köcsög, melyben áll a tej.
 Gyuró-edény tésztának Szükséges a gazdának.

Tekenő, szita, rosta, Dagasztó láb, borosta,
 Szita is szükséges, Legyen elégséges,
 Vasas veder a kutra, Tyukborító a sutra.

Kicsiny kalán, nagy kalán Álljon a gazda falán,
 Bors, sáfrány, szegfű, só, Gyömbér is ha van, jó.
 Mazsola és mondola; Ni! asszony mit gondola.

Téjnek, vajnak hely legyen, Mert megtudd, hogy ér szégyen,
 Póka, tyuk, kácsa, lud, Ha nincs, főzni sem tud;
 Hosszú nyársod ha nincs, végy, Mert különben bótba mégy.

Pemét, piszkafa, orsó, Szénvonó, turi korsó
 Soha nincsen elég, Török-pusztúl mindég,
 Az gazdát így fárasztja Az asszony gondolata.

Hát még bölcsőt hol veszel, Pedig csak arra eszel;
 Addig ürög-forog, Hol örül, hol morog,
 Mig rengő pad nem lészen, S arra egy bölcső készen.

135. Kontestáció

Kellemetes kikelet! Mért futod ez levelet?
 Add neki nyílt kebeled, Rá legyen ily felelet:
 Lettem öröm-madarad, Megfogó léped,
 Bennem örökre marad Angyali képed.

Engemet a megölő Kis Cupidó nyila lő.
 Hát örömöm nevelő Szád heve jöjjön elő,
 Bús rabod így könyörög Sírva, tekintsed,
 Lábaféjébe csörög A te bilincsed.

Gondos egek remeke! Szép anya gyöngy remeke!
 Szivre ható csere kincs, Bus kegyesedre tekints;
 Szivemet e csoda tűz Érted epeszti,
 Oltsd el azért, deli szűz! Mert kirepeszti.

Tartom elédbe karom, Szállj ide, gyöngy madarom!
 S már minek is takarom? Lakj velem, azt akarom.
 Két kifeszült kebeled Helyt nekem enged,
 Hol melegülve veled Jég-szivem enged.

Páfusi drága madár! Tégedet egy csere vár,
Nem vagyok én csapodár, Szivedet add ide bár;
Szivemet én is adom Érte cserében,
Jól dobog, azt fogadom, Testem érében.

Gyöngy violám, kegyesem! Drága szerelmetesem!
Oh te szelíd madaram! Aki deríti nyaram;
Cipria mássa személly! Oh! be szeretlek!
Szép cica! hogy velem élj, Futva követlek.

A minap egy keveset, Hogy veled ülnöm esett,
Szivemet elragadád, Érte tiedet adád.
Lett pirosúlt ajakad Rózsa-virágom,
Gerlice-forma nyakad Szép arany-ágom.

Amikor felemelt Gyöngy karod engem ölelt,
Cipria megkötözött Csókjaid árja között;
Nagy tüzeket okozott ő hegyes íve,
Nagy szerelembe hozott ő kegye, szive.

Már ma tied vagyok én, Már parolát adok én.
Már vagyok angyalomé, Ő pedig a magamé.
Körbe fogott kebele Mint ragadó lép,
Hágy ugyan élni vele, Angyali szép kép!

Hittel adom jegyemet, Frigyemet és kezemet,
Ezzel is azt fogadom, Hogy magam általadom.
Szembe ha jut teveled, Meg ne tagadjad,
Néki kies kebeled Által is adjad.

136. A férjhez vágyó özvegyasszony

Vég el engemet, galambom! adj kezet hamar nekem!
Nincs szobámba' bátya, néne, nincs anyám, se gyermekem;
Özvegyasszony a nevem, de sok leány nem ér velem,
Sem ha birtok a szerencse célja, sem ha szerelem.
Az való, hogy a fogamnak egy sorocska híjja van,
Már hajambúl is kisedni a fejért, haszontalan;
Ugyde, lám! hiszen fogatlan a csikó mikor kivált,
Illik a haj is porozva, barnabőrűnek kivált.

Képem ifjuságot árúl, életet kökény szemem,
Van, vagyokra is tekintve, párosodni érdemem;
Pénzem untig; aki elvesz, annyi van, jut annak is,
Ágybelim, ha férjem annyi vólna, jutna hatnak is.
Csakhogy egyhez a hűséget úgy nehéz megállani,
Mint szokás az esküvésbe' más után kimondani;
Most különben egy se bírja szivem, egy se rejtekem,
Vég el engemet galambom! adj kezet hamar nekem.

137. A hódoltató

Ha nem láttam volna galamb képed,
Meg nem fogott volna léped;
Eddig szép nevedet csak gyaláztam,
Már most látom, hogy hibáztam:
Én is, aki eddig csak csúfolód voltam,
Szárnyaid alá hódoltam.

Mihelyt gyöngy szemedbe tekintettem,
Kupidótúl meglövettem;
Látván rózsaszínű szép orcádat,
Vidámon mosoly[g]ó szádat,
A szerelem bús szívemet általjárta,
Mely is nekem nagyon árta.

Mert ég bággyadt szívem újjabb tűztől,
Melyet kapott egy szép szúztól;
Csaknem elvette minden erőmet,
Pihegve töltöm időmet;
Oltsd el azért e nagy tüzet, drága lélek!
Mert meghalok, attúl félek.

Villám-módra járnak gyors szemeid,
Bárson színű szemöldökid;
Ha gyenge szemed-szád mosolyognak,
Könyveim árjai csordúlnak;
Essem a megölnő Kúpidó kezébe,
Holtig való bilincsébe.

Sír szívem és kesereg magában,
Megemésztődik bújában.
Mert nem szeretsz, én pedig szeretlek,
A viláért meg sem vetlek;
Ha gyenge két szép orcádat csókolhatnám,
Boldognak magam mondhatnám.

Minapi sétálás közt ígérted,
Hogy nem hagysz meghalni érted;
Jobb hát orvosolni a vett sebet,
Mint megölni a beteget.
Jó orvos az, aki, ha beteget gyógyít,
Karjai közt felmelegít.

Bús rabod ily változását érzi,
Mely szívét gyakorta vérzi;
Hogy hát nyavalyája könnyebbüljön,
Szived rajta könnyörüljön,
Adj helyt kebeledbe' tiszta szerelmének,
Légy orvossa sérelmének.

Hogyha pedig kérését megveted,
Ötet menten eltemeted,
És ezt írhatd fel koporsójára:
Akadt Vénus leányjára,
Kit hogy Kupido hálójába kerített,
Örvényjébe bemerített.

138. Nem lesz mindenkor így

Nem lesz mindenkor így, Szivedben bús ne légy;
El ne hagyd magad, Várjad jobb sorsodat;
A szerencse változik, Naptúl felleg távozik,
Szivedben bús ne légy, Nem lesz mindenkor így.

139. Kedves tolvaj

Ellopták szívemet, jól érzem,
Aki ellopta is, ismérem;
Tied vagyok, rabod vagyok, Megkötözött foglyod vagyok,
Édesem!

Szerencsés és kedves tolvaj vagy,
De ha már elloptál, el se hagyj;
Tied vagyok, [rabod vagyok, Megkötözött foglyod vagyok,
Édesem!]

139/a Hol lakik a Damon Nisája

Gerliceként nyögdecselek, Vigasztalást már nem lelek
Kincsem nélkül mintegy árván Kietlen pusztákon járván;
Oh örök gyászt szerze nékem Elrablott gyönyörűségem,
Más lett boldoggá általa, Ki az én reményem vala.

Nekem pedig bú, siralom Szerelmemért a jutalom;
Más lett [boldoggá általa, Ki az én reményem vala.]

Gyászba dült éltem hajnala, Boldogságom szép angyala!
Várhatom-e valahonnan, Hogy megvigasztal ujonnan?

Halavány hóld bus világa, Te vagy kinom bizonyosága,
Mely sok álmatlan éjjelem Együtt virrasztottad velem.

Süss kedvesem ablakára, Hints mély álmod szemhéjjára,
Hogy a bájoló szerelem Párnáján álmodjék velem.

Szerелеmben fogantatott, Szerелеmben tápáltatott,
Akit egy est homályjában Kisértem lak-hajlékában;
Oh mint repesett kebelem Rejteiben a szerelem,
Hogy azt egyszer ölelhettem, Akit már régen szerettem;
Téj-hó fehérségű melle Fel és alá szökdécsele,
Melyre pihegő kebele Elegendően felele.
Ott egy hegynek oldalánál, Hol egy szép patak folydogál,
Ott, hol a virágok gözi Az esthajnalt lekendőzi,
Ott van lakása e szépnek, E kellemetes tündérnek,
Oda kísérteté velem A heves forró szerelem.

139/b Csikóbőrös kulacs

Drága kincsen, galambocskám,
Csikóbőrös kulacsocskám.
Érted halod, érted élek,
Száz leányért sem cseréllek.

139/c Magyar tánc

Azt mondják hogy nem illik a tánc a magyarnak;
Nem ha neki bugyogót s fél nadrágot varrnak,
De pengő sarkantyúnak, Kócsagtollas főnek,
Illik; gyöngyös pártának, Magyar fejkötőnek.
A franc tánc mind negédes, mind szeles a német,
Nincsen mutációja, mid egyrül varr hímet,
Melancholis az anglus szövevényes lánc,
Csak az ugrós magyar tánc a Szent Dávid tánca.

139/d Katonahűség

Gyöngé nimfák! mit gondoltok, Hogy katonához hajoltok?
Hűségteket megbánjátok, Éltetek is megunjátok.
Hej! ne higgy a franciának, Mert ő nem ura szavának,
Más az ő kötelessége Nem is állandó hűvége.
Ugy esküdött k i r á l y j á h o z, Hogy nem hiv a hazájához,
De ha vivja nimfák szívét, Megmutatja vitézségét.
Ők a N i m r ó d o k kezei, A hatalom eszközei,
Tudnak A m o n példájára Nyerget rakni más hátára.

Ez á m i t ó k f a j z a t i n a k Ne higgy, mert megvakítanak,
A r a n y o d b ű l r e z e t v e r e t, M a g a p a p i r o s s a l f i z e t.
E z t i s s z í v e d b o s s z ú j á r a H ú z z a a n é g y s z e r e s v á m r a,
A k k o r k ö r ű l n é z v é n m a g a d, N e k e d ö t b ű l c s a k e g y m a r a d.
Nimfám őrizd hát szivedet, Ne vesztegesd hivségedet
Az ily gavallériára, Lengyel és franc katonára.
Csak mint a papiros-pénzhez, Ugy bizz az ő hivségéhez;
Ötödrészre változandó, S az ötöde sem állandó.
Oh leányok szivecskétek Vasbástyával kerítsétek,
Megérdemli csendességetek, Hogy harcoljon vitézségtek.

139/e A kegyetlen és késő tél ellen

Oh te komor fagyasztó tél! Nekem milyen nagy kárt tettél!
Virágimat elvetted; velek kedvemet is elenyésztetted,
velek elenyésztetted.
A te hideg lehelleted, Kegyetlen cselekedeted
Florának is bút hozott, Virágítúl már ő is elbucsúzott,
már ő is elbucsúzott.
E kegyetlen bucsúvétel S ez a hosszú külön-létel
Oh mint elszomorítja, Magát csak ez elmulttal vigasztalja,
elmulttal vigasztalja.
Mindenrül elfelejtkezik, hogyha visszaemlékezik
Azon boldog időkre, A virágok bájló szépségére,
[bájló szépségére.]
Midőn köztök sétálgatott, Szabad kényén danolgatott,
Mennyei boldogságot, Képzelt magának halhatatlanságot,
képzelt halhatatlanságot.
Midőn a sétálás közben Elfáradt az éneklésben,
Morfeus mák olajját, Hintette rá az álomnak balzsamját,
[az álomnak balzsamját.]
Ily szépen folydogálának Boldog napjai Florának;
De mely hamar elmúltak; Virágjai mind a Stixbe hullottak,
[mind a Stixbe hullottak.]

139/f [Az Ötödfélszáz Énekek 1814-i kéziratából]

Ti kies kietlenek, Ahol a bölcs istenek
leltek egyes lakhelet Cifra templomjok helyett:
Adjatok szent hónyotokban, Együgyű sátorotokban
teljes egy megnyugovást Érzető csendes lakást.

Itt az erkölcs bennetek, Egyedül itt élhetek
Feddheetlen életet, Ami bölcsét illetett;
Itt beszéllek alkotómmal - Itt halandó sorsosommal
Közlöm azt, s éreztetem, Hogy az Istent szeretem.

Sok nagyok csúf tetteit, Szívbe rögzött vétkei,
Elpuhult erkölcsöket, Semminek vélt bűnöket
Itt lehet jól megismérni, Legalább itt öszvemérni
Azzal, amint alkotott Isten egy ép állatot.

Ha naponként lelhetek, akivel jót tehetek,
Teszek, és nem tettetek, Égi módon szeretek;
Többi része is napomnak, Balra hajlott állatomnak
Jobbításában tel el S égi létemről felel.

Oh! ha itt megszállanom Engedéd szent vadonom!
Holtig engedd vándorod Nyughelyéül sátorod,
S majd ha lelkem jobb hazába Elmegy, egy hegy oldalába'
Ásni hagyd sírvermemet, S ott pihenni testemet.

139/g [Az Ötödfélszáz Énekek 1814-i kéziratából]

S mit? - félre hideg szók!
Sirbolt képezete
Bús emlékezete!
S túl más haza, várt jók.

A sirba ki dicsér
Téged Élet Anyja?
vagy ki gondolatja?
nem tudni mit ígér,
Értetlen örömben
Hogy majd része legyen,
Érzetibül ki megyen
el - s száll le veremben.

S kikkel teszel ott jót?
Nincs szód, se ki hallja
Szódat, s visszonzolja
hallván az örömszót.

Oh édes az élet,
S úgy jobb a halálnál,
mint a létel annál,
ami semmivé lett.

139/h (Az Ötödfélszáz Énekek 1814-i kéziratából)

Korcsmára legények!
Szent ház - egyes itten
A dúzs és az Isten-
átkozta szegények.

Ez kergeti bumat;
Bor gőzze kiveszti
Tülem, kirekeszti
minden szomorúmat.

Ha mára bemondom
Vendégnek magamat,
Ott töltöm napomat,
Holnapra mi gondom?

A bort Kati méri,
Dicséri hitelem,
Táncol néha velem,
S hűségig igéri.

Hogy soknak ne lásson,
Aprón metszegeti,
Akárki fizeti,
Eltér a rováson;

Jó ilyen világba
Holtig benne lenni
S majd táncolva menni
Másik mennyországba.

140. Remete-lakás

*Itt hagylak, édes nyugalom lakóhele,
Erató nékem mást rendele.*
Nem vala céloom menni, meg nem untalak,
Nyájas örömnék szentelt falak!
A csalattatás vala, S egy az Eris angyala,
Kik miatt nyugalمامat ma elcserélni kelle;
Itt hagylak, édes nyugalom lakóhele,
Erató nékem mást rendele.

Muzsikával ült, kis templomba költözött
Phoebus enyelgő énekek között;
S most magas tetőd felett A vig énekek helett
A *halál*madár siralma nyögve énekel le;
Itt hagylak, édes [nyugalom lakóhele,
Erató nékem mást rendele.]

Vacsorálva, míg az éltető nap elhaladt,
Vártuk a hódat az akác alatt.
Mely, ma, im! halál jele; Ugy konyúl le levele,
Mintha siromra akarna már lobogni véle.
Itt hagylak, édes [nyugalom lakóhele,
Erató nékem mást rendele.]

S *ím ki* a vig Ammon templomába' pap vala,
S társaságnak épült ház fala,
Mátúl olta remete; remete, de lehet-e,
Hogy Demokritus magábúl egy Timont cseréle?
Itt hagylak, édes [nyugalom lakóhele,
Erató nékem mást rendele.]

De lehet-e egy bölcs változásra ügyelő?
S vagy maga-megunt, vagy mást gyűlölő?
Lakjon ám ezer között, Vagy vadonba költözött,
Neki London és Robinson egy, vesződni véle.
Itt hagylak, édes [nyugalom lakóhele,
Erató nékem mást rendele.]

Házam Isten veled! hát uradtúl elmaradj.
S már nyúgodt lakást csak asszonyodnak adj.
Zárj ki tőle károkat. N[y]ughatatlan álmakat.
Eris is, nehogy berontson, úzd, rekeszd ki tőle.
Itt hagylak, édes [nyugalom lakóhele,
Erató nékem mást rendele.]

141. Hibás égi számvetés

Egek! megint mi büntetés? Megint hibáz a számvetés?
Bűn így itélni rólatok, Tudom; de megbocsássatok;
Ha még a jutalom se jó, Ha nincs meg a proporció
Az érdem és ama között; Bizony az ennyit üldözött
Fejem, bús ég! te tudhatod, Mi büntelen nyomorgatod!

Van egy bűnöm, megengedem, S ha díjja van, kisenvedem;
Gyerekkorom ha kérdezem, Nem állta meg szavát kezem.
S hogy Ariadne sirhatott, Tudom; mivel csalattatott;
Lehet, ha él, haragszik is, Lehet, hogy átkozódik is;
De Theseus ha kéntelen hagyá el, ugye büntelen?

Csak egy személly csalatkozott, Az is csak úgy barátkozott,
Hogy a sziv adta meg becsét, Nem a kötés, sem a pecsét.
S ezért az ég mire fakadt? Nekem elébb kötél szakadt,
Imé ma meg a második Bomol, vagyis csomósodik,
Egek! tehát mi büntetés? Ugye hibáz a számvetés?

S ha Theseus talán csala; De neki más parancsola,
Se nem szökés, sem elhagyás, ha kénytelen fut Énéas.
S ez az atyai tilalom, Nekem valóba' fájdalom;
S ha kell lakolni bűnömért, E kin nagyobbbal is felért.
Egek! tehát mi büntetés[? Ugye hibáz a számvetés.]

A háladatlan emberek Valóba' büntető szerek;
Kit eggyel ostoroz az ég, Ezer kinok helyett elég.
Rajtam ez ostor ily nagyon Kemény neme ezer vagyon.
Elég gyötörni mostan is, Ha milliom bűnöm van is;
Egek! tehát mi bünt[etés? Ugye hibáz a számvetés.]

Ti asszonyok feleljetek: Ki tett s tesz annyit értetek?
Sok, aki bántja szívemet, Sem óltja el hűségemet;
De ti, mivel fizettetek? Kevés, ha elfeledtetek,
Az ég korbácsi lettetek; Halálra is kerestetek.
A jó helyett gonoszt fizet - Kegyetlen egy felekezet!

No! hát sohase féltsetek, Kik így gyanúba vettetek.
Vasat kezemre nem vetek Se senkiért, sem értetek;
Próbáltam; és nem egy hetet, De nyárt-telet huszonhetet.
S míg ennyit éltem értetek, Kivénülök belületek.
S im mit nyere sok érdemem? Asszony ne fogja bé szemem.

Kasszandra volt előkelő, De oly gyanús jövődőlő,
Ki titkokat jelente ki, De senki sem hívé neki.
Ez asszony egy, kit énvelem Nem a Himen, se szerelem
Köt össze, hanem ez jelem, Hogy sem becsem, se hitelem;
Ti többiek a magatok Egeiben maradjatok.

142. Cimon és Iphigenia

Mi huhog itt valahol? Piripijó vagy bagol?
Tarka madár csit! csit! csit! Hadd alugyon a fogol.
Cifra madár csit! [csit! csit!] Hadd alugyon a fogol.

Még ma vére ontatik, S ő mely bizton aluszik!
Tarka madár csit! [csit! csit!] Hadd alugyon a fogol.
Cifra madár csit! [csit! csit!] Hadd alugy[on a fogol.]

Angyal! Ifigenia! Így kell-e meghalnia?
Tarka madár [csit! csit! csit! Hadd alugyon a fogol.
Cifra madár csit! csit! csit! Hadd alugyon a fogol.]

Oh, de obb felkölténem, Életét megmentenem;
Tarka madár csit! csit! csit! El van öldva a fogoly.
Cifra madár csit! [csit! csit!] El van [öldva a fogoly.]

Eredj angyal! Szabad vagy. Ne írtózz, ne késs, szaladj!
Tarka madár csit! [csit! csit!] Meg ne mondd, hol a fogol.
Cifra madár csit! [csit! csit!] Meg ne mondd, [hol a fogol.]

El ne árulj, te szebbik! Csak azt mondd, ha kérdezik,
Tarka madár csit! [csit! csit!] Szárnyra szállott a fogol.
Cifra madár csit! csit! Szárnyra szállott [a fogol.]

143. Az énekes nápeák

Robinzoni nápeák Is lehetnek gráciák,
Hogyha bennük ártatlan, S egyező három szív van,
S öszvehangzó orgonák.
Úgy akarják az egek, Ők is együtt zengenek;
Minden egész tag testek, Vagy egymással egyesek,
Vagy a nélkül betegek.
Az ezektől született Eredeti szeretet
Tartja fenn e nagy mindent; E hijjával nincsen szent,
Sem nem érez életet.
Gráciák, ha egyesek, S csak úgy a driadesek,
Ugy bizony, én is élek, S örülök élni velek
S bajaim is édesek.
Az ily élet minden nap Uj meg uj balzsamot kap.
De az énekes nimfák, Velek éljen, azt mondják,
Mind Apolló, mind a nap.

144. Bábi

Balszerencse! hát valaha lehet-e reménylenem,
Hogy ne légyen oly mostoha kezed holtig ellenem?
Hogy valaha megszűntessed néma keserveimet,
Haló porba ne temessed idő előtt éltemet.
Az időnek változási egymást nyomba követik,
A kies nap ragyogási a felleget kergetik;
Nekem eloszolhatatlan homálly fekszik mellemen,
Átok és gyógyúlhatatlan sebek vagynak szívemen.
Bárcsak olyan irgalmasok vólnátok, boldog egek!
Hogy csak egy órát, mint más sok rabok, szolgák s betegek,
Könnyebbülne szívem búja s levethetné terheit,
Venné le a sors bosszúja rólam sullyos kezeit.
Igy talán titkolt kinomat szerencsémnek képzeném,
Sok boldogabbnál magamat Boldogabbnak festeném:
De nekem néma félelem Mind búm, mind orvosságom,
Az emlékezet gyötrelem, Kin régi jó világom.

145. Üss bár, nem fog

Jót vártam; de mit kellett ennél jobbat a rosszát lett
Színes jótúl a jó helett reménylenem? méltán e' lett büntetésem,
Mert míg ez árva mellett Tükröt kell vala tartani,
Hogy végre szégyent vallani Ne kelljen, a tört oldani addig késem,
Hogy egyszer a lép lábomra Ragadt, a háló nyakamra
Tekerüle, kárba dűle sok késésem.

Tündéres álnok világ! ki szép test mellett árnyékot,
Aranylánc helyett vasbékót s éppen olyan ajándékot mutogattál,
Mint régen a boldogság arany ideje helyébe,
A Pandora pikszissibe' az egész világ kezibe mérget adott.
Vakok sokan észrevenni, hogy vesztekre fognak lenni,
Kik valóba' már hálóba csalogatják.

Mint kell hát, megkötozött lelkem! vadászoddal bántani?
Kell-e rabságodat bántani? s e világnak szemrehányani csalárdságát?
Nem: hanem a kin között bűm felejtve vígan élek,
Szabad madár lesz a lélek, ha semmit sem gondol velek, kik rabságát
Munkálódva többrül aggnak, Mint a rab s ha a haragnak
Nem szolgája, megtalálja szabadságát.

Ez lészen alkalmas büntetésed, irigy elme!
Hogy sem mérgeadtül félelme, sem fullánkodtül sérelme nincs szívemnek,
Nem lesz már oly hathatós Eb nyelvednek ugatása,
Mérges torkod rám morgása, hogy e miatt változása vig kedvemnek
Benned örömet gerjesszen, Engem meg buval eposszen,
Indítója s csufolója keservemnek.

Ám tessék, csalfa lélek! borsot törni az óromba,
De ne várd ám, ó goromba! hogy kövesse borsod nyomba túszkölésem.
Lüjj, vágj, üss, de nem félek, nem lesz érted töredelmem,
Megvan az én győzedelmem, Mert megtompúlt mind félelmem, mind érzésem.
Félre bosszú! félre méreg! S tőled, lelkem rágó féreg,
Bucsút venni, boldog lenni mit is késem?

146. Egy van, az is próba után

Múlándó, romlandó gyönyörűség!
Változó, gyászt hozó keserűség!
Mennyi bűt okoznak bús szívemnek!
Mérgezik mézít vig kedvemnek.

Múltság, barátság szárnyan járnak,
Unalom, siralom közé zárnak;
Mert igen hitetlen most a hűség,
Kin sir az ártatlan együgyűség.

Hogyha ma szép napjaim derülnek,
Egemre déllyestve felhők gyűlnek,
Ha két szív egymásnak most örülnek,
Az örömré bánatok kerülnek.

N[y]ájasság, társaság, egy órában
Öszveháborodik, dül dugában;
Vagy kétfelé válik az egyes szív,
Vagy egészen elmúl, s nem leszen hív.

Ugyhogy már *vétek* s *kár* a vig élet,
Sok jó közt csinál közt balítélet;
Én ugyan úgy látom, hogy sok szívek
Akarmint mutatják, ritkán hivek.

Egy szíve van hive csak egy szívnek,
De azt is, ha van is, úgy tartsd hívnek,
Mikor, általmenvén sok próbákon,
Erőt vesz az arany a rozsdákon.

147. Vólt, nincs, keresem, nem találom

Az igaz barát *képit* festve kicsinálni
Könnyebb, mint barátságot igazat találni.
A hív sem olyan belül, mint kívül a héjja,
S talán nincs is egyebe, csak csupa portréja.

Odavan a hajdani jámbor ártatlanság,
S most ez új világbeli csuf haszontalanság,
Minden tudományinak azt teszi tárgyának,
Mint mutassa a szívet másféle formának?

Azt szoktuk, ami *csunya*, szebbre festegetni;
S hát rajtad nem illik-e, csalfa szív! nevetni?
Ki magad rútságodrúl azzal elárulod,
Mikor a színmutaást s tettetést tanulod.

S tán ugyanez okozta a nagy romlottságot,
Ezzel csúfítottuk el az egész világot,
Hogy nálunknál csúfosabb szíveket majmoltunk,
Olyak lenni, amilyek nem vagyunk, tanúltunk.

Tán hamarébb térhetne az irigy magába,
Ha nem tanulna járni kétszinű ruhába',
De így a juh-bőr alatt bátor az ellenség,
Mikor farkast nem mutat kívül a jelenség.

Igy üldöz sok átkozott téged, jámbor lélek!
Szenvedek színlésedtől akkor is, ha félek;
S hát! ha nem tartozkodom, s jobbik oldalárúl
Tekintem, szemlátomást csókkal is elárúl.

Annyira ment már pedig az irigyek száma,
Hogy barátról, testvérről gyanakodhatsz már ma.
Akármilyen derékséget lát valaki benned,
Már irigy, és néked kell áldozattá lenned.

Ugy elosztottak pedig a minéműségek,
Hogy kinek egyre, kinek másra van szüksége;
S mit irigyel a disznó, hogy ő nem repülhet,
Ha azomba' a madár gazdagon nem élhet?

És csakugyan, ami nem szembetűnő benned,
A miatt könnyebb irigy nélkül is elenned.
S ha szem elől elmennél egy magánosságba,
Egy irigyet sem lelnél az egész világba'.

S ez az oka, hogy messzebb jobbak a barátok,
És forróbban szeretnek, akiket nem látok.
Itthon bennem mindennek megbotlik a lába,
A proféta sem kedves maga hazájába'.

Kedves itt is a nevem az irigyeknél is,
Azt vélnéd, hogy édesebb még az édesnél is;
De hiszen a színesnek ez kitanúlt mive,
Hogy akit utál s üldöz, szóval az is hive.

Szóljatok szerelmesim! szóljatok ti hivek!
Ti tőlem távol lakó hív baráti szívek!
Élesszétek szívemet egy néma *pennával*;
Felér ez ezer irigy tettetett csókjával.

Budai kies hegyek! Bácsi mezőségek!
Egynehány hív szívekkel gazdag kiességek!
Lengedeztetek felém hajnali szellőket,
S engem is odavinni tanítsátok őket.

148. A búba szokott

Menny, föld, tenger! sirjatok. Mert én nem hullathatok
Elegendő könnyeket. Vagy adjatok szemeket,
Melyek elég cseppeket Görgessenek képemen,
Sirjanak keservemen.

Kies hegyek! térségek! Völgyek és erdőségek!
Kik sok komor szíveket, És gondokkal tölteket
Vigasztaltok; ezeket Elhagyván, sirassatok
Engemet ti magatok.

Ha keserves kínjaim, Én árnyékos halmaim,
Csak egyedül magatok Okoztátok, hagyjatok
Azzal, akit siratok, Gyászom holtig viselni,
Szívem gonddal terhelni.

Sőt könnyekkel könnyemet Töldjátok, és engemet
A gyönyörüségektől, S a hajdan zöldségektől
Felgerjedt jó kedvektől Örökre elrejtsetek,
Tőlök számkivessetek.

Homály szálljon és vele A halál szemfedele
Könnyel buzgó szememre, Hogy ha vidám képemre
Tekintenek vesztsemre, Kik vagnak ismertenek,
Jobban ne gyötörjenek.

Mi haszna életemnek? Ha gyönyörüségemnek
Elmúlt a sirba temet És hólttá tesz engemet;
Kisztessem-e szívemet Ismét az elébbeni
Örömeket érzeni?

Nem: hanem más bérceken, Kietlen térségeken,
Ha búvóhelyt lelhetek S remetévé lehetek,
Kinombul építgetek Tömlöcöt örömömnek,
És koporsót testemnek.

A napkeleti szelet, Ha repül fejem felett,
Társnak megtartóztatom, Hogy míg sorsom siratom,
Segitse gondolatom Sebes szárnyán sietni,
Bánatom kettőztetni.

Vigye hírül mindennek, Akik engem kérdenek,
Hogy nem birván ezeket Az ezer keserveket,
Találtam egy rejteket, Melybe' megemésztetett
Szívem eltemettetett.

Tanítson mindeneket, Akik az örömeket,
Mint a vadat kergetik, Hogy mihelyt megsérthetik
Ez vad, mely kergettetik, Fenevaddá változik,
Ellenek hadakozik.

149. A buba merült

Árvíz módra szemeimből, nedves szemeimből
folynak alá könnyeim;
Apadhatatlan források, Kettős könnyforrások
lettenek két szemeim.
Minden óra reszketésre kényszeríti szi[ve]met;
A gond, a jaj, a bú, bánat, Sok ezer bú, bánat
Halálra hív engemet. Rövidíti életemet.

A hajnalnak repedésin, piros repedésin
más aluszik édesen;
Más szerelme kölcsönössit, szive kölcsönössit
csókolja szerelmesen.
Én a hajnalra tekintve Siralmam kettőztetem,
Sirok, hogy míg életemnek, Komor életemnek
Esthajnalát érhetem, Gyötrettetem - gyötrettetem.

A gyenge fülemülének, kis fülemülének
 éneklésse hangjai,
 És más a szelid erdőknek, árnyékos erdőknek
 kedves muzsikussai
 Nekem csak szomorú hanggal Érdekelik fületem,
 Kit visszavervén az Ekhó, a keserves Ekhó
 Kettőzi kétségemet, Sokszorozza keservemet.

A napnak fényes sugari, ragyogó sugari
 másba kedvet öntenek,
 De engem már virradtára, Oh! már virradtára
 sírní kényszerítenek.
 Gyötör gyanús félelemmel Minden öröm engemet,
 És még az elevenesség is - Az elevenesség is
 Fojtogatja szívemet; Felháborítja véretem.

Titkos én keserűségem, nagy keserűségem;
 az éltető állatok
 Magok tudják, s együtt sírnak, velem együtt sírnak,
 amit én mint siratok;
 A harmatos hold fényjétől kérd meg szívem titkait,
 Ő hallja pihe nyögésem, keserves nyögésem,
 Érzi lelkem kinjait, Tudja kemény fájdalmait.

A csillagok ragyogási, tüzes ragyogási
 pislogó fényt mutatnak,
 Mig álmatlan éjtszakákon, Néma éjtszakákon
 sírok, ők is siratnak;
 A tiszta ég könnyet hullat, S harmatozva engemet
 Könnyez: de mi haszna ennek? Oh mi haszna ennek?
 Egy nem szánja szívemet, Egy nagyítja keservemet.

150. Triumphus a szerencsén

Agyarkodik és köszörül pártütő kaszát rám
 A szerencse, tapsol, örül, mintha én nem látnám,
 Hogy kerekét addig-addig emelgeti,
 Míg tengelyéből kiveti, mikor nem is várnám.

Valamennyit kedveskedik cifra hírrel-névvel,
 Fáradt fejem terhasedik százannyi teréhvél,
 Amelyekkel, ha szememet bekötheti,
 Szédült fejemet leveti forgó kerekével.

Részlet elég barátokban, akik szemben szépek,
 De mihelyt barátságokba mélyebben belépek,
 Csak azt látom mindeniknek a *szívibe*,
 Hogy a sze[ren]cse kezibe madárfogó lépek.

Ha sok ezer kecségtetés mind szemembe tűnne,
Balsorsomon a nevetés soha meg nem szűnne,
De megismértette velem az átkozott,
Hogy nagyon elhatalmazott ez a világ bűne.

Addig ígér, addig szeret, míg van mit elvinni,
S mikor a szemembe nevet, alig tudom hinni,
Hogy mosolygó tekintete hiteget, és
Képtelen lesz a nevetés után szívem ríni.

De ne gondolj, vak szerencse! engem oly vak váznak,
Hogy mind jónak nézzem, amit jóra magyaráznak.
Állórcádat, tündér képedet ismerem,
S olyannak nézni nem merem, amint felruháznak.

Utálom én fényességét ez kevély világnak,
Tartom lelkem csendességét legfőbb boldogságnak,
Azt a hasznost, kedveltetőt, becsületest,
Mint színes jót és tettetest, nem tartom jóságnak.

Tessék másnak fennt héjjazni s magas polcon ülni,
Tessék a gyönyörűségnek s kincseknek örülni,
Jobb nekem szegény sorsomban, faházamban
Vidám magánosságomban vigan megvénülni.

151. A sorsával megelégedett

Boldog ember, akinek sokra nincsen gondja,
Aki a kedvet vesztő pénznek nem bolondja,
Boldog, aki kevéssel meg tud elégedni,
Aki, ha nincs is néki, el tudja szenvedni.

Mi haszna e világi kincsnek, gazdagságnak?
Mi haszna, ha ura légy az egész világnak?
Meghalsz, magad odébb mégy, itt marad mindened,
Sőt sokszor gazdagságod ás vermet ellened.

Mennyin futnak, fáradnak híjjábavalóért!
Mennyin túrnek sok rosszat egy kis színlett jóért!
Oh pedig, mely szegény az, és mely boldogtalan,
Aki sohasem nyugszik, fárad minduntalan.

Ez egy halált okozó fösvények törvényje,
Hogy sohasem telik meg a fösvény erszényje;
Akinek kevés elég, ez egy nyugodalma,
Arany annak a sár is, Sár az arany-alma.

A gazdagok gyakorta kísértetbe esnek.
Tört a sok pénz-halászhók magoknak keresnek.
Oh gazdag! ha majd egyszer megkérik lelkedet;
Ki hordja el rakásra gyűlt keresményedet?

Jobb jóllakni csak kenyérhájjal a kóldússal,
Mint éhen, rakott asztalt nézni Tantalussal.
Kár koplalni akinek vagyon elege.
Semmije sincs, akinek van, ha nem él vele.
Élj fösvényül, míg meg nem halsz az éhség *mia*,
Te gazdag szerencsének szerencsétlen fia!
Én, ha jövedelmemhez költségemet mérem,
Amim van, ha kevés is, én azzal megérem.

152. Az elvesztett békességes türés

Hamis szerencsének történeti!
Be minden kedvemet eltemeti!
Sok nyughatatlanság, Gondos álmatlanság,
Szívbeli fájdalom, keserves siralom
Fárasztják gonddal rakott fejemet,
Késértik buba merült szívemet.
Oh! mikor lesz vége mindezeknek
A szívbeli keserűségeknek?
Könnyeztetek egek! Sírjatok fellegek!
Mert emberi szemek Nem lesznek elegek
Eléggé megsiratni sorsomat,
Eléggé kifejezni kínomat.
Rajtam erőt vett már a siralom.
Nem szólhatok, mert nagy a fájdalom;
Ha kezdem számlálni, Nem tudok találni
Ez bokros jajokat Kifejező szokat;
Csak nyögök és keserves nyögésem
Bizonyítja kínos szenvedésem.
Vallyon, boldog egek! mit vétettem,
Hogy a kinoknak így kitétettem?
Talán minden bűnnek Büntetési szűnnek,
S mind az én fejemre Tódúlnak vesztmemre;
Lelkem tusakodik ő-magában,
Vigasztalást nem talál bújában.
A világra miért is születtem,
Ha ilyen boldogtalanná lettem?
Boldog valójában, Ki gyermekkorában
Sirba temettetett, S része nem lehetett
Az ilyen szívbeli fájdalmakban;
Im én miként törődöm azokban!

Tárgyúl tett bezzeg engem ezeknek
Sullyos rendelése az egeknek;
Sohajtva jajgatok, Sirok, míg sirhatok,
Nyögök, ha nem lehet, De erül ki tehet?
Csak az, aki reám bocsátotta,
S kinomat így megsokasította.

Ha hát senki sem segít dolgomon,
Egek! szánakozzatok sorsomon;
Pihenést adjatok, Mert már nem birhatok
Kinjaim terhével, Sebeim mérgével;
A kinok közt, Istenem! légy velem!
Ah! legyen már valaha kegyelem.

153. Békételenség után nemes meghatározás

Mit kinozod újra lelkemet? Kedvemet mit unszolod?
Mit boszontol, hogy keservemet Szüntetni parancsolod?
Holott csak az is elég kin nekem,
Hogy van szív, melyet az én énekem
Nem tehet a búa' társsává, Szivemhez hasonlóvá.

Roszzat nem akarni senkinek, Tudom, köteles vagyok;
De irigye vagyok kedvinek, Valakik olyan nagyok,
Hogy minden szomorú történetet,
Mint ami másképpen nem lehetett,
S mint szokott terhet úgy viselnek, S rá nem igen ügyelnek.

Minden szomorú körülöttem, Csak embertársom örül,
Ég-föld gyászba' rémlik előttem, Reszketés fogott körül,
Végzésim, amelyek rettentenek,
Mint nagy kő, fejem felett függenek,
Új-új gyötrellemmel készítnek, Új ütéssel rémitnek.

Hol vagytok? vidám indulatok! Hol! hová költöztetek?
Jertek elő! amit siratok, Hadd kérdezem tőletek;
Mert szívem, hogy vérzik, csak azt érzi,
De szegényt, azt sem tudja, mi vérzi?
S a' közt, ami enyhít és éget, Nem tehet különbséget.

A boldogság tetején ültem, Szerencse fia voltam;
Míg még a búban is örültem, A rosszal sem gondoltam.
A sok jó miként vált sok rosszá! Im!
Elmúltak szerencsésebb óráim;
Oh adj ama boldog angyalom-nak is órát, siralom!

Tégy egy próbát, boldog sors! velem, Tégy meg mindent kedvemre,
Akkor is, előre képzelem, Mi esik nehezemre.
Mint aki a méztől csömört kapott,
Irtózik, ha édesbe harapott;
Szívemnek is úgy ellensége Az öröm édessége.

Hordd elő hát furiáidat, Te bánatok istene!
Csattogasd tüzes korbácsidat Hátomon Tizifone!
Ez talán keservemen változtat;
Oh nem: lám, hiszen ez is írtóztat;
Egek! ki tud hát megkérlelni? Ki bajomra felelni?

Senki sem; ez úgy van intézve, Ugy akarják végzésim,
Hogy terhemet terhkel tetézve Lenyomnak szenvedéseim.
Addig járja szívemet a méreg
S mid beljebb furja magát e féreg,
Mig örök elszenderedésem Megszünteti érzésem.

De lehet-e ily csudálatos Neme is a halálnak,
Hogy a vér s szív egy utálatos Méregtáskává válnak?
S a lelket gyötörvén mig érzének,
Mikor már érzései nincsenek,
Rettenetes útra készítik, Kimenni kényszerítik.

Szüntesd lelkem! a keserveket, Légy ura te magadnak.
Fele[jt]sd a rémítő képeket, Kiket érzésid adnak;
Nehogy, ha majd itt hagyod testedet,
Ez a vád is gyötörjön tégedet,
Hogy szolgádnak nem parancsoltál, S e tömlöcben rab voltál.

154. Hűségtelen világ

Bocsásd el már, ó fájdalom! Oh szörnyű fájdalom!
utnak indúlt lábomat.
Jer velem, kedves angyalom! Én őrző angyalom!
könnyebbítsd utamat.
Sorsom azt nem hozza véle, Hogy ez utazásban
Komor felleges éjjele, Felleges éjjele
Hajnalt találna másban, Vagy örömet egyéb társban.

Kivel is kezdjem utamat? Siralmas utamat?
utra készülésemet?
Nem lelnék hiv barátomat, Igaz barátomat,
minden üldöz engemet.
Az irigység minden szívet Láncola magához.
Ugyhogy már nem lelek hivet; Nem, nem lelek hivet,
Hív társot a társához, Hív barátot barátjához.

Féniksként megemésztetett; - S a megemésztetett
szeretet, e tiszta tűz
Féniksként fel nem éledett, És ha feléledett,
ritka igaz, ritka szűz;
Ködök lettek s fergetegek A nap sugárából,
Bagoly költ ki - boldog egek! Költ ki - boldog egek!
Tán, elcserélt hamvából, Gyilkos az édesanyából.

Nincs hiv sziv, nincs igaz lélek; Nincs, nincs igaz lélek,
már bűn az áldozat is.
Már mással közleni félek, - Már közleni félek
egyetlenegy szómat is.
A magok szaván fogja el Az ártatlanokat.
S hát mért ne hagyja még ma el? ne hagyja még ma el
Lelkem e csalárdokat? Életemet vadászókat.

Tűnj el hát boldogtalanság! Oh boldogtalanság!
maradj el kevély sereg!
Már rég, hogy az ártatlanság, Szelid ártatlanság
lábod alatt ténfereg.
Vetettél lábamra békót, Rabszíjra kötöttél.
Láttam s érzem a szándékot, A csalfa szándékot,
Mellyel raboddá tettél, Rosszal a jóért fizettél.

155. Heraklitus

Jajra, bajra születtem s érettem:/: Junó s Lucina kesergettek,
Akkor, mikor anyámnak, dajkámnak:/: Méhéből s kezéből kivettek.
Mivel éltemnek s eredetemnek
Unalom, siralom:/: vólt kezdete.:/:

Vagy lám talám Megera vólt vala:/: Fájdalmas testemnek bábája,
Mérges, férges étellel, métellyel:/: Alektó szoptató dajkája,
Mert noha vérem Vignak dicsérem,
Ohajtás, sohajtás:/: harcol velem.:/:

Azon vagyon a sors is, a bors is,:/: Melyet a balsors tör óromba,
Hogy sok álnok utakon, módakon:/: Megöljön, még ifjukoromba’;
Ugyhogy ez nekem Gyönyörűségem
Volna, ha bár még ma:/: lenne végem.:/:

Félve, élve kinomat, bajomat:/: Mind többről-többre nagyobbítom,
Sirva, írva siralmas, fájdalmas:/: Versem sorait szaporítom.
Bármint sietek, el nem érhetek
Céljára, pontjára:/: fájdalmimnak.:/:

156. A hűség és szeretet ingerje

Mely mulandó, változandó e világi gyönyörűség,
Nyughatatlan, állhatatlan a szeretet és a hűség;
A szerencse drága kincse szabados szárnyan repülget,
Ha örülsz ma, hólnap újra szived bújja sirni sürget.

A barátok, kiket látok gazdag erszényért körültem,
Mind kihűlnek, elrepülnek, mihelyest megszegényültem.
Addig áldnak, sőt imádnak, míg magasabb hegyen állok,
S rám se néznek, fel se vesznek, ha lapály völgyre leszálllok.

156/a Nincs állandó hűség

Nem tud a hűséghez most e világ,
Nincs benne, keresd bár, állandóság.
Kerestem én azt, hol lenni véltem,
Hogy feltalálhassam, de nem leltem.

Láttam hűségtelen sok szüléket
Utálni, sőt ölni szülöttjüket;
És egyet sem, meghalni érette,
Kinek éltit önként eszközölte.

Láttam háládatlan gyermekeket,
Kik verték, sőt ölték a szüléket.
Egyet sem, aki el ne pártolna,
S szüléiért halálra ment volna.

Láttam barátokat - ilyen névvel,
De mind a jobb, nem bal szerencsével,
A nyomorúságban ma ugyan nem,
És hiv Pirithoust csak egyet sem.

Láttam szerelmes vak bolondokat,
Halál ellen kontestációkat.
Láttam fityegve siratni Fillist,
Halál révin egyet se Piramist.

Hogy kedvessét akarki szeresse,
Csak ön-haszon ma az inquieresse,
Bárha másoknak más benne végek,
Vagy a vagyon vagy gyönyörűségek.

157. Parnasszusról a csillagos égbe

Pegazel! vígy fel Urániához,
Ő maga hiva minap magához,
Amikor állapotom sirattam,
Hogy kinevettetem, elhagyattam.

158. A barátság csak kettős társaság

Sem drágább kincs, sem ritkább nincs, mint az a hűség,
S mint az az egymáshoz való igaz-lelkűség,
Mellyel társához a hív Barát és egyenes szív
Viseltetik, ez míg élünk, egy gyönyörűség.

Ugy tetszik, a fenevadak e társaságot
Jobban tudják, s jobban őrzik a barátságot,
Mint az okos emberek, Kik közt vagynak ezerek,
Kik ezt kisebbre becsülik, mint a világot.

A barátság oly társaság, hol mind ítélet,
Mind a törvény, mind a bíró csak a szeretet;
Tanú az igaz élet s a jó lelkiismeret:
Ezt az tudja, ki valaha híven szeretett.

Nem függ ebben egyik személyly a másikátul,
De függ a másikhoz való barátságátul.
Nincs itt szolga, szolgáló, Feljebb vagy alább való;
Mégi ha vétt társa ellen, fél s tart magátul.

Ily társaság két személynél többül nem állhat,
De olyan is ezer közül kettő ha válhat;
Mert más ám mást szeretni, Más meg barátnek lenni;
Szeretet barátságot nem mindig csinálhat.

Lehet ugyan valakinek két barátja is;
De, hogy kettőnek barátja legyen maga is,
Nem lehet; mert egyformán Kettőt szeretni, talán
Nem lehet; és nem hiszem, ha maga mondja is.

Nincsen ugyan a világon, aki szeressen
Téged, úgy, mint magát, tisztán s tökéletesen;
És így barátságot is, Amint igazságot is,
Csak aligha e világon lelteni lehessen.

Igaz; de van a hűségnek mégis fő pontja,
Mint van, aki barátjáért vért is ontja;
Van hát a szeretetben, Ez romlott természetben
Olyan, amit barátságnak tarts az életben.

Sokkal nagyobb két barát közt a kötelesség,
Mint amilyent a férjéhez tart a feleség;
Mert emez hív hit mellett, De annak hit sem kellett,
S eszre sem veszi, mikor meglett az egyesség.

Sok titka van, amit elrejt házastársátul
Az ember, de nem titkolja a barátjátul;
Ha csak mind a házasság, Mind az igaz barátság
Együtt nincsen egy személyben, kit tart sajátul.

Egyez egyik a másiknak akaratjával,
Nem fél tőle, ha esik is néha kárával;
Egyez a sziv, a lélek, S az akarat is vélek:
Pirithous pokolba megy Thezeussával.

Soha az igaz barátság el nem romolhat;
Erős kötel s kötés ez, mely fel nem bomolhat;
Ha hűségnek véget vet, Már nem igaz szeretet,
A világ is, elébb mint ez, összeomolhat.

Ha megveted barátodat és elválsz tőle,
Sohasem vóltál barát, kitetszik belőle;
Ez vólt szeretetednek Híjja és hűségednek,
Hogy hited s hiteled nincs állandó felüle.

Oh, pedig, mely sok ezren hív barátoknak
Nevét tulajdonítani merik magoknak;
Akik vagy becsületért, Vagy bújja szeretetért
Véget vetnek állhatatlan barátságoknak.

Sokat a pénzért törődő fősvény sziv s elme,
Sokat csak egy állhatatlan asszony szerelme
Annyira megveszteget, Tudok olyat eleget,
Hogy ha barát vólt, nem barát már ökegyelme.

Vigyázz tehát és megrostáld a barátokat,
És mindaddig barátoknak ne tartsd azokat,
Míg meg nem tapasztalod, Hogy károkat nem vallod,
Mert a világ megveszteget sokszor sokakat.

159. Kutyaszőr a marás ellen

Szüntesd lelkem! siralmidat, Szüntesd szemem! könyvedet;
Nincs miért epeszd magadat! Nincs mért gyötörd szivedet.
Sokszor a sziv ő-magának Maga csinál siralmat,
Ha enged maga bújának Magán venni hatalmat.

Úgy tetszik, hogy úgy fáj a seb, Amint a sebes érzi,
Az érzékenyt a legkisebb, Mint a nagy seb, úgy vérzi;
Az érzéketlen sziveken A nyilak megtompúlnak,
A könnyen hajló fejeken Kis terhek is nagyúlnak.

Szivem! te is még előre, Az unalmat képzelve
Terhet raksz a gyöngé főre, Mind több-több búval telve;
Attúl előre irtózol, Ami kedves lehetne,
S amin sirni gondolkozol, Abbúl öröm telhetne.

Ah szüntessed, játszi *lélek*! Kemény gondolatidat;
Semmit sem könnyited vélek Bánatod s kínjaidat.
Méreg bennem az egész sziv, Csupa bánat a *lélek*,
Bennem a bú a kedvvel viv, S már halódom, mig élek.

Mondd meg, lelkem! hogy tehessem könnyű tollá terhemet?
Adjad, hogy levetkezhessem, ami terhel engemet;
Tereh a toll a madárnak, De segíti repülni;
Vajha, akik szárnyan járnak, Tudnék tőlök enyhülni!

Ha az én szívem bánati Szárnyakká lehetnének!
Lelkem bolygó gondotati Messze repíthetnének!
Hadd tudnám fejér hattyúként Tollamat csikorgatva
Elhagyogatni lassanként Bánatomat, siratva.

Próbáld lelkem! a gyógyulást! Légy magadnak orvosa,
Hadd érezzen megtompulást Bennem a bú nyílvasa;
Tedd gyönyörűség *céljává* Mindazt, ami keserít,
Vesd ki, tedd földönfutóvá Bánatimnak ezerít.

Hiszen a nemes léleknek Ez fő tulajdonsága:
Hogy nem enged a terheknek, Mint a pálmafa ága;
Ha fáj is, fogd rá, hogy nem fáj, Ugy talán nem fog fájni,
És sziveden a síró száj Nem fog új sebet vájni.

Ah, nem lehet! hát mit tegyek Búm megenyhítésére?
Ha szabad lesz, visszamegyek Sebem eredetére;
Menj hát! és aki ostromot Készített bús szivednek,
Majd készít Junó flastromot Vérbe forgó sebednek.

Ez bántott meg; orvosod is úgy reményilem ez lészen,
Mind sebed, mind bánatod is eltörüli egészen;
Oly tüzes áromákból áll ez a himen fáklyája
Hogy magában tüzet talál, nem kell parázs alája.

160. Bús magánosság

Magánosság neveli, terheli sok bajaimat,
Az álom sem ügyeli éjjeli gondolatimat,
Mert le nem zárhatom, Akarmint untatom,
biztatom szemhéjjaimat.

Azt mondják: hajnal felé jön *elé* az édes álom,
Hát én mért érzésimet, szememet nyitva találom?
S hogy kerülsz engemet? Kerüled szememet?
oh álom! magam csudálom.

Leszállottál képemről, szememről nehéz mellyemre:
Elhagyta a szemeket, terheket rakni szivemre;
Sőt talán másra vál, S szemfedélt is csinál
a halál álmos szememre.

161. Nincs igaz szív

Világ! világi szín-mutatóság!

Nincs benned jóság, nincs állandóság;
Én azt tebenned sokszor kerestem,
De szándékomtól mindig elestem.

Nagy darabját láttam e világnak,
De mindenütt állhatatlanságnak
Festett áll-orcája, mely szép szembe',
De csalárd belül, tűnt a szemembe.

Egyik ember a másikat csalja,
Jótúl ijeszt, a rosszat javallja.
Tudja minden bolond ember fia
Már ma, mi a színes polícia.

Nincs igaz szív, nincs hűséges lélek,
Néha kit jó barátomnak vélek,
Az kerit, nyomorúttat hálóba;
Színmutató a világ valóba'.

Ha kér s adsz, köszöni s megáld érte,
De majd eszébe sem jut, hogy kérte;
Ha kérsz, ígér, és biztat szép szókkal,
De ereszt mindig üres marokkal.

Szemben dicsér s alig van szebb *nála*,
S ha félremegy, hárpíává vála;
Aki dicsért, az szóll le tégedet,
Színt mutat, de gyalázza nevedet.

Sok személyt tartottam már kedvemben;
Csupa angyal vólt, mint látszott szemben;
De későn sirva jutott eszembe,
Hogy kigyót tartottam kebelembe'.

Oh világ! búval óh meddig vesztel?
Istenem! meddig szenveded ezt el?
Oh festett képű színmutatóság!
Oh világi híjjáavalóság!

162. Színes szív kölcsön hív

Barátság! barátság! be ritka e világon!
Szivesség, egyesség csak egy sincs sok országon;
Unalom, siralom, keserűség, aggodalom
mind az öregség, mind az ifjúság;
Ugyhogy már legyen bár sogor, vér vagy testvér,
Nagy barátság, atyafiság, színesség, hamisság
közöttök nem újság.

Igazán hogy talán közelget az ítélet,
Mert öröm, nem öröm, amint telik az élet;
Ha egy nap szived kap egy kevés gyönyörűséget,
látsz keserűséget hólnap reggel;
Ha ma lelkem örül, hólnap buba merül,
Mert sok méreg, sok bosszúság, bokros nyomorúság
tódul rám sereggel.

A barát barátját, vagy aki barátja volt,
Gyűlöli, üldözi, ha csak kedve elen szólt;
Szines sziv, kölcsön hív, aki magát hívnek valja,
másfelül azt hallja sértett szivem,
Hogy aki hivségét mutatta s készségét,
Lábom alá vermet ása hamis fogadása,
s nem vólt nékem hivem.

Többnyire, ha kire vet a szerencse hatot,
S ha kinek vagy kincset vagy becsületet adott,
Fent héjjaz, mintha az mindörökké tartó vólna,
s hátra nem *rukkolna* a szerencse;
Sok hasonló nemes arra sem érdemes,
Hogy tekintvén közös sorssát, a halandó, társát
vig szemmel tekintse.

Sok pedig, bár eddig barátságot mutatott,
A világ s bűjaság rontja az indulatot;
És vagy a titkos ágy miatt barátjával felhagy,
s idejét áldozza szerelemnek,
Vagy ha bár velem jár, unszolást mástúl vár,
S utját tekeriti félre, amely ellenére
van a szeméremnek.

Ugyhogy már szivem, bár keresne barátokat,
Nem győzné eléggé megrostálni azokat;
Hacsak remetévé vagy magános gerlicévé
nem teszem buba merült szivemet,
Másképpen, nincs éppen tehetségem, szépen
A világ szája ízével, pompás szerelmével
közleni kedvemet.

163. A szerencse, ha megbuktat, ki is csúfol

De mit bánnam? s nem is bánom,
Hogy tovább nem jár utánam
A szerencse, melynek aranyas szárnyának
Csattogási mindig nyomomba valának.

Ő kerített, én kerültem,
Arany sátrort vont körültem;
De én féltem, mert mindaz, amivel unszolt,
Csalóka síp, fényes enyv, és hűss árnyék vólt.

De bezzeg most utóljára,
Kevélly szívem bosszújára,
Nemcsak az, hogy megrekesztette futásom,
Hanem ingerli csúfolva sohajtásom.

164. Álom, álom!

Álom! álom! édes álom! Nyúgodalom ha nincs nálom,
Karjaid közt megtalálom.

Általrepülsz vas zárokon, Bezárt ajtón s ablakokon,
Képzeltetetlen utakon.

Felülsz Hesperus szárnyára, S szállsz csendes madár módjára
A fáradtak szemhéjjára.

Te vagy Ámor nevelője, Reménység rengő bölcsője,
S bűm szem-fedő keszkenője.

Ha Ciprusban mulatozom, S ott tiszta liszttel áldozom,
S édesebre vágyakozom,

Édes álom elszenderít, Az uton egyet tekerít,
S Páfus ölébe leterít.

Néha szerelmem hibázik, Vénus Junóval csatázik,
Pislog tüze s nem szikrázik;

Egy jó álom helyrehozza, A jót édessel tornyozza,
S Dianát is megáldozza.

Néha tőlem távoly esik Szerelmesen vagy elkésik,
Titkos útját mások lesik.

Ezt az álom kipótolja, Mellém ülni parancsolja,
S mint a valót, úgy csókolja.

Álom! mely erős isten vagy! Nincs oly jó angyal, sem oly nagy;
Kincs, öröm, remény, minden vagy.

Hát hibázik annak szája, Ki vakmerőn mondogálja,
Hogy te vagy halál példája.

Vagy ha a halál csak álom, S ezt oly édesnek találom,
Hát mely édes lesz halálom!

165. A régi kis világ, arany idő

Nincsen ezen a világon gyönyörűség,
Csak egyedül a mezei együgyűség.
Hajdan ebben nemes ifjak nevelődtek,
S szüz leányok koszorúkat kötögettek.
Kinek a nyáj, kinek a kert vala mive,
Gőgre-gangra nem is ügyelt tiszta szive;
A teremtőt csuda munkáiba' látta,
S ugyanazért a halandót nem imádta.
Pásztori bot vólt a nagy gazda kezében,
Királykodott maga barma seregében,
De a botot emberekre nem emelte,
S barmainak emberül gondját viselte.
A magvető barázdát szánta, s alatta
Istent talált, ha vetettjét megaratta;
Kertészleány virágok közt múlattába'
Az Alkotót feltalálta fübe'-fába'.
Innen vagyon, hogy e világ addig vólt ép,
Míg a természet után járt az okos nép;
Istenasszony a mezei együgyűség,
Nála mulat mind a virtus, mind a hűség.

166. Az interesszált szeretet

Akiket a szerencse felvett jobb szárnyára,
Idegen tüzet visznek Ámor oltárára;
Boszontják a szerelmet, csufot üznek belüle,
Mint a több isten tesz, azt kívánják túle.
Oly személyválogató már ma a szeretet,
Amilyen e kis isten sohase lehetett,
Pénzen adnak hűséget, vagyis oly indulatot,
Mellyel az ördög is angyal szint mutatott.
Interesszált hűség jár szerelem nevében,
Az rakott ma mindennek fészket a szívében,
Nem néz formát, termetet, sem erkölcsöt, sem szívet;
Álorcával csinál a gazdagbúl hívet.
Oh kincs! oh rang! vakmerő Jázonok zsákmányji!
Szép színnel megcsalatott szeretők bálványji!
Arany-gyapjat keresnek, kik szerelmet tettetnek,
S így sok könnyenhívőt föld alá temetnek.
Vak gyermek a Kupidó, talpig öltözetlen.
Rá ruhákat aggatni vétek, és illetlen;
Szeress engem magamért, nem rangért, vagyonomért,
Csak egy hív szívemért, ez tulajdonomért.

167. Ritka madár

Ritka madár az igaz szív, az egyenes erkölcs nagy kincs.
Egy alig van, mint a Féniks egy saeculumban, vagy egy sincs.
Sok bájoló tekintetű, szép szint mutat áll-orcája,
De csak az ítéljen róla, aki benézhet alája.
Mert mikor demaszkírozod, akkor fogod megismerni;
És mindaddig csalattatás aranyhegyeket ígérni.
Törvény pedig s nevelésnek mintegy örök regulája,
Hogy a *galant* a szép alá rejtett hibát is csudálja.
És emiatt szembekötő s néma játék ez az élet,
Bilincsbe' nyög s rabszíjjakon szenved a józan ítélet.
Nem is lehet boldogúlni semmi külömb mesterséggel,
Hanem szembeszökni vele hasonló kétszinűséggel;
Jó szivednek Protheustúl kölcsönözz ezer formákat,
Vagy Árgus légy, s tolvaj szemmel lopd meg az ál-maskarákat.
És ha magad elmellőzvéen egészen a csalfaságot,
Megtarthatod ép szívedben a szelid ártatlanságot,
Megcsinálta a remeket, tiéd az Eris almája:
Ez ennek a saeculumnak minden filozofiája.
Ezzel nyerjük a nagy rangot, ezzel a kincset, jószágot,
Ezzel az édes szerelmet, s magát is a menyországot.
Nagy a világ taktikája, nehéz vele szembeszállni,
S a szembetűnő attacknál jobb titkosan retirálni.

168. Kazinczy Ifigénia

Ifigénia válik-e tőlem? S eltűn amaz angyal előlem?
Kivel, élte rövid idejében Rengtünk az öröm kebelében.
Ez az *édes*, ez *élet*, ez a *kincs*, *Keserű* már, már *elaludt*, *nincs*:
Elhunyt nemem egy *szemefényje*, *Eltűnt* kegyes anyja *reményje*.
Odalettem; eléltem időmet. - Leveré, s mely *kis tehr*[!] erőmet,
Amit, ha csak *akkora* lenne, Marpesszusi szikla se tenne.
Most érzem az élet unalmát, A *nincsnek* is arra *hatalmát*,
Hogy emésszen, szívet eposszen; Hogy örök siralomba rekesszen.
Hogy atyának lenni mi légyen? Hogy epedni, sírni se szégyen.
Hogy tán Demokrit atya nem vólt, Nem vólt se kis angyala, nem hólt.
Én víg, s az öröm fia voltam, De ma sírni, s csak ma tanultam;
Ifigénia! neked örültem, s minden szomorú ma körültem.

Nem örülök az emberi nemnek, Az egész föld pusztá szememnek,
 Ha mi vig van, előlem az is fut, Regmec maga, *Széphalom* is *rút*.
 Ébredj Ifigénia! Kelj fel! Örök álmatat akkorig üzd el,
 Mig szemmel látva megérted, Hogy atyád sír, könyvez is érted.
 Te valál örömöm nyugodalma; S Ifigénia néma hatalma
 Azt halni sietteti, veszti. Örökös siralomba rekeszti.
 Oh! elmegyek; ott lakom én is. Itt senki csalárd örömén is,
 Örömet, kedvet, se mit olyat, Építeni nem fogok újat.
 Oh! nem - s ez az én igaz *énem* Szikrája, kis én Ifigénem
 Meghalhat-e? nem; de mivé lett? Aluszik. Hát álom az élet.

169. Árion felszenteltetése

Árionnak ki született vak vala,
 Feltámadt már a fényes nap hajnala;
 Hát Orfee, hova utaz barátod?
 Miért kérded? mikor magad jól látod.
 Jól látod, Jól látod.

Árion e bűnnel tölt alsó égben
 Élt ismeretlen szentségtelenségben;
 Hát Orfee! mi vólt a te barátod?
 Miért kérded[? mikor magad jól látod.
 Jól látod, Jól látod.]

Árion eddig bekötött szemekkel
 Botorkázott kétséges lépésekkel;
 Hát Orfee! miért siet barátod!
 Miért kérded? [mikor magad jól látod.
 Jól látod, Jól látod.]

Árion csodálatos szentté lett,
 Tudja már, mi a *szépség*, *virtus*, *élet*!
 Hát Orfee! mivé lett most barátod?
 Miért kérded? [mikor magad jól látod.
 Jól látod, Jól látod.]

Árion, hogy a virtust megelhlhetette,
 A szent hajlékba Orfeus vezette;
 Hát Orfee! mi vólt? s mi lett barátod?
 Miért kérded[? mikor magad jól látod.
 Jól látod, Jól látod.]

Árion hogy hova utaz, tudja már;
 De nem látja, meddig terjed a határ;
 Hát Orfee! boldog a te barátod,
 De ő nem tudja, mi lesz még. Te látod.
 [Te látod. Te látod.]

Árion, a bölcsesség tornáccában
Megállott egyik oszlop árnyékában;
Hát Orfee! vezesd beljebb barátod,
Ő nem tudja, mi van belül. Te látod,
[Te látod. Te látod.]

170. Gyermek-ész, piros alma

Mikor én kis piciny gyermek voltam,
A piros almáért majd meghóltam;
De én már most nagyobb vagyok,
Szép gyümölcsben válogatok.
Akkor, ha piros volt, mindjárt kellett,
Tíz jó is kevés volt egy szép mellett;
De most nem kell, ha nem jó is,
Bár rózsaszínnel bíró is.
Nem kell mindég hinni a szemeknek.
Az esze is gyerek a gyerekeknek;
S míg az jobban meg fog érni,
A szüléktől kell észet kérni.

171. Az özvegy gerlice

Mi örömöd a sebet újra kimérgesíteni szivemen?
És kezemet új, de talán csupa játszi szövetségre kikérni;
Nem veszed-e észre kisírt szememen, elesett képemen,
Hogy nekem olyat semmi bájoló szóra lehetetlen ígérni?
Szár az ágon ültibe', ültibe' sirva nyögni, hergeni,
Nem szomorúbb állapot, állapot társa-veszett árva madárnak,
Mint énnekem éltemet, éltemet élni, de kesergeni,
E szomorú, páromat, páromat elszalasztott gerlicepárnak.

172. Eső után napfény

Be kevés ember van, Pedig lám milyen sokan
lakjuk e világot.
Ah, én tapasztalom S vadakban is sokallom
ez álnok vadságot.
Kín, bú, félelem, minden áll s tör ellenem,
jaj, hova kell lennem!

Plutó, mint zsákmányját, Ceres árva leányját
 oltárhoz idézte.
 Anyám siralmamat, Eltépett virágomat
 érzéketlen nézte;
 Kín, bú, félelem, [minden áll s tör ellenem,
 jaj, hova kell lennem!]
 Mint elragadtatott, Saskörömbe akadott
 gerlice, úgy sírtam,
 Sem az erőszakkal, Sem a kétes kínokkal
 végtére nem bírtam.
 Kín, bú, f[él]elem, [minden áll s tör ellenem,
 jaj, hova kell lennem!]
 Kitörtem záromat, Kifejtettem lábomat
 a vasbilincsekből,
 S mikor már azt véltem, Hogy mind kimenekedtem
 a tigris-kezekből,
 Kín, bú, félelem, [minden áll s tör ellenem,
 jaj, hova kell lennem!]
 Felderült kedvemnek, Szabad repülésemnek
 sok töröket hánynak;
 Kerülget sok cinkos, Kevés lévén egy gyilkos
 ez özvegy leánynak;
 Kín, bú, félelem, [minden áll s tör ellenem,
 jaj, hova kell lennem!]
 Könnyű kizsákolni, Hármasan megcsúfolni
 a megcsalatottat,
 Sok csapdos körülem, S készül tenni belülem
 eleven halottat.
 Kín, bú, félelem, [minden áll s tör ellenem,
 jaj, hova kell lennem!]
 Még az is bomlandó, Aki holtig állandó
 hűségig ígérte,
 Az epét torkomba, Török borsot óromba
 kila számmal mérte.
 Kín, bú, félelem, [minden áll s tör ellenem,
 jaj, hova kell lennem!]
 Azalatt más sok is, Im! az első gyilkos is
 sorsom sullyosítja.
 Késletet végemet, feléledt reményemet
 balra tántorítja;
 Kín, bú, félelem, [minden áll s tör ellenem,
 jaj, hova kell lennem!]

De hiszen az egek Tudják, hogy a betegek
 meddig szenvedhetnek!
 Érzik áldozatom S feljebb, mint elbirhatom,
 talán nem büntetnek.
 Megszán engemet, aki látja szívemet,
 s keserűségemet.

Derül már a reggel, Noha vastag felleggel
 küszköd a nap fényje.
 Oszlik már kétségem, S noha késik is végem,
 van erős reményje.
 Megszán engemet, [aki látja szívemet,
 s keserűségemet.]

A kisérteteken, Pokolbeli szirteken
 renddel általmentem,
 Ugy tetszik kinomtúl, Hosszas fáradságotmúl
 máris jót pihentem;
 Megszán engemet, [aki látja szívemet,
 s keserűségemet.]

Van Isten az égben, S akarmi nagy inségben
 kár úgy elcsüggedni,
 Hogy, ha bár rettegek, Ne tudnának az egek
 segítséggel lenni;
 Megszán engemet, [aki látja szívemet,
 s keserűségemet.]

Oszolj hát siralom! Bizom: a fő-hatalom
 kikél nemsokára.
 Felsegít engemet, Tévéen történetemet
 mások példájára;
 Megszán engemet, [aki látja szívemet,
 s keserűségemet.]

173. Az Isten se siet, se felejt

Boldog egek! csak ti vagytok a szenvedők jutalma,
 Elcsüggedni ti nem hagytok, mint fáradtak óltalma,
 Fent ül a megelégedtség magas palotákban,
 S őrt áll a biztos reménység fényes pitvaritokban.

Talán bölcs hatalmatoknak nincsen is más munkája,
 Hanem a nyomorúltaknak védelme és próbája;
 A sokat eltúrt sziveket újjakkal kísérteni,
 Oszlatni a keserveket, s végre kisegíteni.

Miként játszik minduntalan velünk az Isten újja,
Én, egy megszánt böldegtalan, vagyok élő tanúja,
Ki csak arra rendeltetem, hogy sok rosszat kiálljak,
S mikor csaknem elcsüggedtem, nyugodalmat találjak.

Próbákra szánt életemnek még alig zsengejében,
Az ártatlan szerelemnek rohantam *kebelében*,
Bóldognak véltem magamat hivem karjai között,
Nem ismervén meg sorsomat, mely máris üldözött.

Üldözött, mert az édesset alig hagyta kóstolni,
Máris a hiv *szerelmessét* kénszerített gyászolni,
Kezem közül kiragadta egyetlenegy kincsemet,
Magzatomat árván hagyta, és özvegyen engemet;

Az irigység, mely hivemnek életében csak suttogott,
Most töröket hány szívemnek, s hármasan előfogott;
A furiáktúl kölcsönöz rémítő ostromokat,
S engem bús lelkem ösztönöz visszaverni azokat.

Jó baráti és rokon sirbazárt hitvesemnek
Öszveesküdtek ártani szárnyra költ szerelmemnek.
Ohajtanák por testével nevét is eltemetni,
Hitvesét is gyermekével csontjaihoz fektetni.

Vétek! de megbocsássatok, hivem kedves hamvai!
Készek vóltak a szózatok s nem tudtam kimondani;
Már indult nyelvem átkozni hajdani szerelmemet,
De egy angyal imádkozni hiva vissza engemet.

Egy angyal, aki végtére megsokallván sorsomat,
Elfásúlt szívem kértére megszerzé nyugalmaamat;
Irigyeim eltűntének, S az irigység is velek;
Vagy elbujtak vagy nincsenek a ködök és a szelek.

Egek! mely csudálatosak bölcs rendelésitek!
Halandók előtt titkosak csuda végezésitek;
Ah! de tovább is legyetek roncsolt szívem óltalma,
Legyen csudatételek szenvedésim jutalma.

174. Szédelő fej a kerengő táncban

Sok szédelőgések, fej-kerengések,
titkos nyögések érdeklének;
Ritka jó álmom, melybe' halálom,
a bú s gond nálom itt nincsenek:
Tűröm öröm-forma kinam, de
Félve, élve, reszket inam.

175. Belgrád búcsúzása

Oh! én szegény Belgrád vára! Oh siralmas erősség!
Kinél volt hajdan, csudára Pallás, Mars a dicsőség.
Sok költséggel szereztettem, Országkulcsnak neveztettem,
S ím most számkivettetem.

Veszni tértem, veszni mégyek, Balsorsra lett jutásom.
Nem használt, de jaj! mit tegyek? oly erőssen állásom;
Nem ellenség taktikája, Hanem egy csalárd pennája
általa leve romlásom.

Bennem gyönyörűség vala Nézni a kegyes szemnek,
Sok pap, sok Isten angyala Mint könyörgött Istennek.
Sok cifra roppant templomok, Csudára épült klastromok
ékesen tetszettenek.

Akkor vala Belgrád vára Gyönyörűségnek helyje,
Ellenségünk bosszújára, Győzhetetlen ereje.
Kardok, ágyúk, fegyver-sorok, Golyóbisok, puskaporok,
Mindenféle fegyverek.

Dob, síp, trombita szavának Rettenetes hangjai,
Ezenkívül nagy várának Győzhetetlen falai,
Sok tábori készülétek, Amelyek ellent vetettek
az ellenség kardjának.

De most jel lévén adatva Mintegy Judás csókjával,
Jaj el vagyok árultatva Egy csalárd egy szavával;
El vagyok adva büntelen, Nyom, ront, veszt az istentelen
Ellenség ily szertelen.

Menj el hát, édes katonám! Menj el vitéz seregem!
Isten hozzád nyugodalmam, S minden gyönyörűségem!
Szabadságom elvesztettem, S amelyet benned vetettem,
odavan reménységem.

Felőled többet feltettem, Mint erőd is mutatott;
Van egy csalárd, eszrevettem, S mindentül megfosztatott;
Menj el hát, nézd meg hazádat, Fújd szomorú trombitádat,
Amit sorsod kiszabott.

Ki ne sirna, ha láthatja E keserves sorsomat,
Hogy, ki valék ország atyja, Elvesztettem rangomat.
Oda hirem, becsületem; Oda hadi készülétem,
raboltatik mindenem.

Minden megváltozott, értem Mindenekben végeket;
Vesztegetések bár értem Megmaradt erőtokeket.
Tegyétek ti magatokat, Ezzel még több siralmokat
hoztok. Oh, nem várt végem!

Isten hozzád hiv vezérem! Élj! az Isten szeressen.
Neked ajánlom hiv vérem, Élj soká s szerencsésen.
De tartsd emlékezetedben, És szánakozó szivedben
szerencsétlen esetem.

177. Tihan bucsúzása

Oh siralmas Tihan vára! Oly szomorú csendesség!
Melyben vólt hajdan csudára A baráti egyesség.
Klastromod magánossággá, Javad másra szállt jószággá
Lett. Oh kemény békesség!

Mikor énekszóval langal Ama lelki áldozat,
Somogybúl visszavert hanggal Hangzik a szent boltozat,
Melyre most az ország atyja Utolsó parancsolatja
Bécsbúl új ekhót hozat.

Amibül kegyes főpapod Számos szegényt táplála,
Abbúl, e szomorú napod Vallás-erszényt csinála;
Engedj! mások is engednek, Ez szent felkenettednek,
Mert hatalom van nála.

Engedj, oh víz közt épült föld! Földünk fejedelmének,
Már a második téli zöld Főpapod ősz fejének
Elég; s míg ez elérkezett, Lám másodszor adott kezet
Már Szent Benedekjének.

Isten hozzád papi sereg! csendes boldog társaság!
Im! elmúltodon kesereg S gyászol minden vigasság.
Könnyeznek Tihan bércei, Nyögnek Balaton vizei,
Oszlik minden mulatság.

Most, a vizeknek istene a tengeri nimfákkal,
Gyászos énekkel zengene S fekete csatornákkal
Szűrné savanyú forrását, Ha lárná Tihan sirását
Küszködni e próbákkal.

Isten hozzád kegyes főpap! Isten boldog lelkeddel.
Boldog vóltál, hát mai nap A balsorsot szenvedd el;
Tudom, te megelégedtél Sorsoddal, s kedvessé lettél
Istennél életeddel.

178. Tihan siratja az apáturát

Élsz-e még, szép Tihan vára? Oh jaj, csak addig élek,
Míg itt nem hágy nemsokára Ez útnak indúlt lélek.
Meghal-e hát Tihan vára? Meg: meglelketlenedik;
Tiz nap az élet; halálra hív a tizenegyedik.

Ha a lélek, a főpapon belülem elköltözik;
Az lesz az én végső napom, S kedvem gyászba öltözik,
Ő a lélek, addig élek, míg ő engem lelkesít,
S már nem élek, mert e lélek itt hagyja szerelmesit.

Ez, akit lelkemnek vélek, Valóban olyan vala,
Mint egy éggel frigyes lélek, Mint egy Isten-angyala,
A léleknek nincsen teste, Ennek nincsen testisége:
A lélek javát kereste, Az vólt gyönyörúsége.

Lelki vala hivatala, Lelki papság papsága,
Lelkes testben lelki vala A virtus valósága,
Ő vólt lelke klastromomnak, Mely vólt nyugovó helye,
De kedves szarándokomnak Kített már az ideje.

Szegényimnek lelke vala, Ő tartotta lelkeket
Bennek, de Tihan angyala Itt hagyja már ezeket.
Lelke vólt paptársainak, Lelkek gyönyörúsége,
Vólt, e kegyes atyafinak velek volt egyessége.

Ez jó lélek az isteni lelket a szent seregben
Meg nem szűnt dicsőíteni Valóságban s lélekben.
Ilyen atya készül útnak, Ilyen lélek költözik;
S már fiai mire jutnak? Tihan gyászba öltözik.

Édes atyám! Izraelnek szekere s lovagjai!
Ily kegyes atyát hol lelnek a próféták fiai?
Akik atyjoknak tartották, Már árván kesergenek;
Oh, de az árván hagyottak Hát hová leéendének?

Lesz-e Tihanon ezután annyi isten-áldása?
Amennyit vont maga után ez kegyes Illyés mássa.
Marad-e Elizeussa? ki keserű vizemet
Édesitse és lemossa Orcámról könyveimet.

Oh nem! hát atyáskodásod kezét míg csókolhatom,
Csókolom; és elválásod mindörökké siratom.
Jer velem Somogy! könnyezni, és echózzad jajszómat,
Hadd tudja jól megérezni Hiv atyánk siralmomat.

Mondd könyvezve velem együtt, Somogy is sirhat; - sirhat,
Somogy s Tihan gyászos verset Egymásnak írhat, - írhat.
Elmégy atyám? mégy főpapom? mégy angyalom? - angyalom.
Mégy? és az én búcsuzásom csak siralom; - siralom.

Tetszett Istennek! hát Isten hírével menjen. - Menjen.
Légy áldott kegyes főpapom! földön és mennyen; - menjen.

179. Bosszús biográfia

Születtem hétszázhatvanban Tizenegyedik májusban e világra.
Már huszonnégy esztendeje, Hogy jutott éltém ideje ez aggságra.
Kezdetivel életemnek Kezdeté lett keservemnek,
Nincs is ideje szívemnek A vígságra.

Fejem búra taszitotta, Számat is jajra nyitotta születésem;
Jajjal kezdődött életem, Ezer jajjal leve létem s nevelésem,
Buval értem bus napomat, Buval élem világomat,
Buval érni halálomat mit is késem!

Tán az anyám teje belyett Elősször is tigristejet hagytak szivnom;
Vagy szivet mardosó férget Ennem, és keserű mérget adtak innom,
Mert ha nézek balsorsomra, Ezer jaj jön egy jajomra,
Uj siralom siralmomra, S kínra kínom.

Életem elsőbb ideje, Egész három esztendeje nyavalyába'
Telt, kóró voltam, nem virág, Nem zöld, hanem egy száraz ág; minapába'
Mikor azzal dicsekedém, Hogy soha bajom nem érzém,
Azt beszéllé mind a szülém, Mind a bába.

Gyermekidőm sok ideig, Mind tizenkét esztendeig nyomorúság,
Sok bajok közt nevedés; Visszavonás, veszekedés, háborúság;
(Most is sok baj bánt engemet, Sok tereh [!] nyomja fejemet,
Megfojtja már életemet A bosszúság.)

Akkor kedves szüléimtől Messze s születtem földemtől el is váltam,
Az idegen kenyeret is, Az idegen hűséget is Megprobáltam;
Ott is életem unalom, Ott is ezer aggodalom,
Ott is keserves siralom-ra fakadtam.

A világ színmutatását, a szerencse változását megérzettem;
Láttam, türtem ezereket, Rosszakat, és amelyeket nem szerettem;
Az egy Isten vólt reményem, Atyámfia az erszényem,
Megbánta megtörött kényem, Hogy születtem.

Tizenötödik nyarába' Éltemnek papi ruhába öltöztettek,
Egy, névvel kollégiumba, De valósággal klastromba rekesztettek;
Voltanak ott is gyilkosok, A szines irigy okosok,
Noha voltak jók is és sok-an szerettek.

Már magam is azt gondolám Elkecserevedve, hogy talán pappá lések;
De, hogy nincsenek kedvében Világnak, isten kertjében a kertészek,
Nem akartam a kenyérért Krisztust követni, mert bérért
Ha szolgálok, haszontalan szolga lések.

Itt is azért ugy készülök, hogy akarmire kerülök, tudjak élni;
Mert jobb tudni kettőt-hármat, s így kicsinnyel a nagy jármat Felcserélni;
Mentem is, amint mehettem, És amit tudni szerettem,
Nem sok bolondnak engedtem Megítélni.

De akarmi tanúlt legyek, Látom, hogy kevésre megyek mindazokkal;
Euristheus uralkodik, Mig Herkules tusakodik A vadakkal.
Tartják bölcsnek s nagy okosnak Xanthust és philosophusnak,
Verik fejét Aesopusnak fabotokkal.

Már huszonegy esztendőmnek Közepén, csaknem időmnek regelébe'
Allegálok s földet mérek Prokátorok s indzsenérek seregébe';
Ott kezdtem okosabb lenni, A tört tőrrel keríteni,
S a világnak tekinteni a szemébe.

Itt is ezer a bosszúság; Minden csak szín-mutatóság ő-magába';
Mézet méreggel kevernek, borsot törnek az embernek az órába;
Minden csak bú, keserűség, Színes szív, hamis-lelkűség,
Senkiben sincs igaz hűség Valójába'.

De jóllehet, hogy mindezek Keservesek és nehezek mindenekben,
Ha a tromfot tromffal verem, Sokszor a hamist megnyerem ezerekben.
De csak egyet neheztelek, hogy bosszút olyaktúl nyelek,
Kiket a barmoknak lelek Seregekben.

Mint beteges oroszlálynak, Nehéz a vadkan fogának harapása,
Nehéz az erős bikának Nekiszegezett szarvának taszitása;
De egy rossz számár-fajtának Trucca goromba lábának,
Kétszeres meghalásának csaknem mássa.

Szinte olyan keservesen Szenvedi s mérge mérgesen forr szivére
Ha nemes-vérű embernek holmi buták tromfot vernek ellenére,
Sebjét sok sziv azért fedi, Mert mintsem ezt elszenvedi,
Inkább életét engedi a helyébe.

Talál szívem bánatjában Menippus oskolájában Orvosságot,
Mindezeket elszenvedem, s elszenvedve kinevetem a világot;
Felkeres még ha dolgába' Csügged, megbotlik a lába,
S rákötözött istrangjába behágott.

Vetemedjen akarmire, csakugyan észért senkire nem szorúlok;
Csak elmém maradjon épen, hogy el ne élhessek szépen, nem busúlok;
S noha csonka-bénna legyek, Mindig lesz számba mit tegyek;
Kenyeret kérni nem megyek, S nem koldúlok.

Hogyha ki truccol felettem, Adok *aztat*, amit ettem, ha kívánja;
Ótet hitván szűrgallérnak Tartom, magam kavallérnak, ha nem bánja;
A világnak s az ilyeknek, Kurvanyja sült tökfeknek
Mit nekem az embereknek a hitvánnya?

180. Mikolányi búcsúztatója

Válé szép kedves nép! már én elbujdosom,
Mert mutat nagy utat halál, a gyilkosom;
Bál helyett vak helyet készített, koporsót,
Mely keser-vesen ver, s mely siralmas marsot!
Aki kedvellette kedves énekemet,
Mondjon most helyette csak egy rekviemet.

Az Ámor-nak táborhelyjén már nem vitéz,
Amint vólt ez meghólt s megmerevedett kéz,
Melléte fektette lószőrös kezivét,
Sírjában híjában vizsgálgátok mivét.
S kinek ha-lottaka-t is ébreszt nótája,
Nem használ a halál ellen muzsikája.

Kihozta Orfeus Euridicéjének

Lelkét, szép hangjával a hegedűjének.
De mikor másodszor visszament testetlen,
Elfeledte a szép hangot a kegyetlen;
Aki más hasznára pengetted hurodat,
Probáld most jó doktor, gyógyítsd meg magadat.

Holt vagyok, gyászt hagyok földi korusomra;
Orfeus, Pindarus vágy társaságomra;
Vigadnak és adnak sok ezer csókokat,
Látván hazájokba érkezni társokat.
Sok szerel-mes szemmel tart áltaellenbe',
S már öt-hat kacsingat halavány szemembe.

Van elég víg vendég az Eliziumon,
Kik örül-nek körülfogván halálomon,
Ohajtva nézik a csendes árnyékokon,
Mig Káron kék hajón visz tüzes habokon;
Hegedűt nyújtannk távolyrúl kezembe,
Még Lethét nem ittam: minden jut eszembe.

181. Gyilkos kő

Egek! mit vétettem ellenetek,
Hogy ily boldogtalanná tettetek?
Most érzem sajnosan szívem bajját,
Mert aki magamé, Az sem saját.

Fátum-e vagy átok a fejemen,
Hogy pénzre alkusznak életemen?
Akinek állandó szívet adtam,
Gyilkosom, s vermet ás én alattam.

Amely szerencse szerencséssé tett,
Örök szerencsétlenségbe vetett.
Bár ebben szolgálna balsorsomnak,
Hogy lenne gyilkosa gyilkosomnak.

Sok kinccsel, jószággal gazdagított;
De bezzeg ez egyben szomorított,
Amely ellen már most sem rang, sem kincs,
Sem semmiféle vigasztalás nincs.

Ha ellenség volna ez kergető,
Idegentül szenvedni tűrhető,
De szívem gyilkolja szívemet, jaj!
Nincs veszettebb, mint a házi tolvaj.

Vagy ha Páris volna kompetensem,
Gondolnád, hogy bánnám? nem: ingyen sem.
De mikor hitvány tót icki-ficki;
Szeléndek, vadmacska, coki! sicc ki!

Vagy ha már Páris képét vette fel,
Bárcsak kedvessét lopta volna el;
És amint elbérmálta egy levél,
Lett volna tolvaj is ez Vertevil.

Nem vetném Menelaus módjára
Éltem érte kétséges próbára;
Mert megelgte a társ a másikat,
Megtalálta Minósné a bikát.

De könnyebben akarták felvenni,
Agamemnonná akartak tenni,
Egisztus keres Klitemnesztrának
Követ, halálára a gazdának.

De szerencsés levélre találék;
Vaktában Diomedessé válék,
És amely gyilkosom ellenem tört,
Megjelenté, hogy kerüljem a tört.

Igy rontá el a szerencsétlenség,
Amire vágy az istentelenség;
Az ártatlan ellen felvont háló
Öszveszakadt s lett hijjában való.

Én ugyan gyilkosimat nevetem,
Szerencse, hogy megmaradt életem;
Származhat még tőlem és helyetem
Orestes, ki bosszút áll érettem.

Addig pedig csak békével tűröm,
Noha most is fojtogat ez öröm;
Hiszen, lám nem úgy lett, mint akarta,
A titkot a tyúk is kivakarta.

Rút a nemes vérnek elcsüggedni,
Mihelyt holmi próbát kell szenvedni;
Balsors! ámbár mindemet elvedd,
Megmarad a kedvem, az nem tied.

Mint a bátorszívű oroszlányok,
A vaddisznóknak csak fittyet hányok;
Ha pedig mérgével nem birhatok,
Meduzának majd tükröt mutatok.

Ha tovább is törnek életemre,
Talállok Theseust védelmemre;
Ki megöli, látván ez praktikát,
Mind a Minotaurust, mind a bikát.

Én kedvem! én szívem! ne csüggedj el,
Mert az én szerencsém nagyobb ezzel,
Hogy vagyon szerencsétlen létemre
Olyan, aki vágyik életemre.

A bölcs nem azt nézi, mit szenvedett,
Hanem hogy még a sors mit engedett
Olyant, amivel vigasztalhatja
Magát, és balsorsát biztathatja.

Én is mostan szenvedtem próbákat,
Álnok mesterségű praktikákat;
S most látom, kárt is vallottam régen,
Mert gyilkost cseréltem feleségen.

De szerencsém, hogy míg megbukhattam
Vólna, e dolgot addig nem tudtam;
Mert semmi félelmet nem szenvedtem,
S eszre, hogy kibújtam, akkor vettem.

Szerencsém az is, hogy most tudhatom,
Mert már, hogy gyilkos, nem tagadhatom,
És megoltalmazhatom magamat,
Attúl, ki kívánta halálomat.

Vólt hát károm is, a feleségem,
De hogy nem tudtam, vólt nyereségem.
Mert meg jobb, hogy végire mehettem,
Hogy nem szeret, akit én szerettem.

Nem azt nézem tehát, mit vesztettem,
Hanem, hogy mely boldoggá tétettem,
Midőn, amitül nem is félhettem,
Attúl valóban megmenekedtem.

Egek! igazgassátok dolgomat,
Viseljétek tovább is gondomat;
Ne adjátok életem kockára,
Egy álnok asszony gyilkos markára.

182. Hipokondria

Be keserves énnkem, énnkem e nyomorúlt életem!
Uram, Uram! Istenem! Istenem! ölj meg Uram Istenem! engem.
Egyébbaránt életem, életem eltemetem, elvetem;
Akarok halálra, halálra kerülni, nehezebb dolog élnem.

Ixionnak ördögi kerekeken pergeni,
Nem nehezebb *állapot*, a pokol örvényibe' túrni,
Mint énnkem *életemet* élni, de kesergen, *élni*,
Siralomba sirva borúlni, de sohasem örülni, de sirni.

Bezzeg ugyan *egy ebi* harmincadot értem el,
 Szemeimnek arculatomra lecsoportozva csergedez, árja,
 Bűnös fejem, *Istenem!* nem tudom mit érdemel?
 Talán ugyan a pokol öblibe Pirithous ördöge várja.

Mig kezeim körmei, körmeim arculatom vérezik,
 Már azalatt *a pokol* ördögi-szin korma bekormol,
 Már heregő *mellibe*, lelkem amint érezi,
 Cerberus az ördögök ördöge pokol-örző mord ebe mormol.

Ha szivemnek *kinjai* már ennyire rontanak,
 Hát ezután, oh nyomorúlt fejem! óh mi követ engemet, óh jaj!
 Ha keservem árjai több sebes árvizeket ontanak,
 E nyomorúságba' kereng fejem, és fejemen borzadoz a haj.

Herkulesnek a zavaros színű Lerna vize gödribe
 Hét fejait berzegető fene sárkányjának *mételye*, mérge
 Sértegeti szivemet hétezer ördög-anya képibe',
 Mellemet emészti, halálra mar a pokolnak mardosó férge.

Tantalussal a vizeken *noha* nyakig ülök is,
 Étem, italom, kenyérem, borom elég vagyom, annak örülök;
 De tüzesek e vizek, e mia fázom is, hevülök is.
 Ha kicsit örülök is, újra meg újra siralomba merülök.

Odahagyta Titziust a maga májt szerető durva *madárja*,
 Én mellembe költözik és nekikeseredett szivemet éli,
 Eledele szivem ezer baja és itala könnyeim árja,
 Megeszi s emészti, vagyis maga májomat epére cseréli.

A Zizifus nagy kövit a magas hegytetőre görgetem,
 Visszagördül és soha nyugalomra tetejére nem érek.
 Fájdalmimat szenvedem és sirva könnyeimet pergetem,
 Egy jajt alig végeznek, újra szivem ezer siralmira térek.

Hárpia sereg, furiák raja sértegeti szivemet,
 Öldököli lelkemet és sebem lelkemnek ismérete marja;
 Pokol ezer ördöge már rabol és ragadoz engemet,
 Háborodott véretem a haragos ördögök apja zavarja.

Siralom újítja keservemet, ezereket újra hoz,
 Siratom is árva fejemnek ezer keserű sorsait, árván,
 Mint haragos *tengeri* zűrzavarok, úgy haboz
 Lelkem, éljen, haljon-e? de csakugyan, halálomat éhezi várván.

Már az anyaföld is az öblibe nem engedi siromat.
 Odahagyni, *végzeni* életemet mért is halasztom?
 Oh levegőég fejedelme! te szánd meg ezen sorsomat.
 Nem akarok élni, de félremegyek és magamat felakasztom.

183. Pokol és lelkiismeret

Be keserves nyomorúság töri bódult fejemet!
Sok ezer baj keseríti keseredett szívemet;
Bura lettem, buval élek, búra szültek engemet,
Buval öl meg, búval végzi halálom is e nyomorúlt életemet.

Sok sohajtással ezerszer könyörögtem eleget,
De hijjában feszegettem szavaimmal az eget,
Angyalok helyett körültem látok ördög-sereget.
Máris érzem a szívemben a perzselő pokolbeli tűz-meleget.

Lelkem-ismerete bennem pokolbeli tüzeket
Szerez, és szívet emésztő kinokat ezereket,
Lelkem érez keseregve belül mérges sebeket,
De keserves zokogás közt emlegetem, emlegetem én ezeket.

Italom könnyel elegyül, siralommal kenyerem;
Mikor öl meg ez emésztő keserűség? Istenem!
Oh hamar hozd el halálom, ha ugyan kérni merem;
Ugyis halálra készíti életemet háborodott vérem, erem.

Minden kinra, minden rosszra nekiszántam magamat;
Csak halálom kevesíti megsokasult kinomat.
Oh kegyetlen Párka! kérlek, hozd hamar halálomat.
Jövel irgalmatlan halál! jövel, éles fegyvereddel vedd nyakamat.

184. Kölcsönös lekötelezés

Valóság-e vagy csak álom! vagy csak képzelt félelem?
Hogy akitül most elválom, nem lesz többé énvelem.
Mert ha való, életemnek elfogytát is várhatom,
Mikor hivemtül s lelkemnek felétül megfosztatom.

Aki nélkül nem lehettem, aki birta szívemet,
Aki élt csak énérettem, Az hágy-e el engemet?
Oh nem, nem hágy az engem el. Nem hágy e gyötrelemben,
Aki egyedül érdemel helyet az én szívemben.

Ki mint a test a lélekkel, velem úgy megegyezett,
S engem holtig hiv kezekkel ölelni ígérkezett,
Hogy hagyna az el engemet, s ha elhagy, mit érdemel,
Akiért én életemet teszem fel és veszttem el?

Hol vetted hát félelmedet, Lelkem képzelődése?
Megcsalt-e tehát tégedet Barátod készülése?
Nem, mert megy és én is megyek; De együtt mégy-e vele?
Nem: az ég, hogy árva legyek, nekem más helyt rendele.

Ah! keserves elszakadás! ah! tündér bizodalom!
 Hallatlan árván maradás! Szivszaggató fájdalom!
 Hát nem ő hágy el engemet? őtőle én megyek el?
 És ez az, ami engemet olyan igen érdekel.
 Szívem lesz-e hát hitszegő? aki végít szakassza
 Egységünknek, Kesereg ő, S énreám van panassza;
 Ah! Serkenj fel játszi lélek! Ily álmodozásidbúl,
 Semmit sem veszel el vélek Bánatod s kinjaidbúl.
 Ne mentegesd barátodat és ne vádold magadat;
 Az ég bontja szállásodat, Siettetí útadat;
 Ha birnék Polluks lelkével, Kasztorom hiv mellébe
 Adnám felít életemnek, haláláért cserébe.
 Ő is, ha pokolban vólna dolgom Pirithoussal,
 Énérettem bátran szólna s lejönné Thezeussal.
 De ellenkező végzések Tiltják tehetségünket,
 Hogy ily biztos kísérések Nagyítsák kérésünket.
 Csak ez marad hűségünknek megbizonyítására,
 Hogy szerencsétlenségünknek kétszeres bosszújára,
 Mely egymástúl távolý vetett, Szívünk oly egyes légyen,
 Hogy csak összenőtt s köttetett egy kettős szívet tégyen.
 Búsítsd hát bár, oh fájdalom! búsítsd bágyadt lelkemet,
 Biztat én őrzőangyalom, s így vigasztal engemet:
 Ne sirj! mert kedves barátod tőled búcsút nem vészen;
 Elmegy, de mikor nem látod, még százszor hivebb lészen.
 Szíveinket sok gond járja, s őszverepedezzenek,
 Két szeméink könnyek árja csatornáí legyenek.
 De bús lelked, bús lelkemet édesen vigasztalja,
 Ha hiv szíved, hiv szívemet Thezeusának vallja.
 Polluksként ímé megosztom éltémet élteddel,
 En szívemet neked adom; Te azt szívedbe tedd el.
 Sem kelésem, sem fekvésem Nálad nélkül nem lészen,
 Álmom és felébredésem Rabod lészen egészen.
 Szomorú, de boldog szívem, búját így édesgeti,
 Hogy szívedtől azt, hogy hivem ne legyen, nem hiheti;
 Ebbe bízva elbocsátlak; bocsáss te is engemet,
 De zálogúl, míg meglátlak, vidd el veled szívemet.

185. Jó nap mondás, Fokra

Sajnálom, mélly álom! eltűnt látásodat,
 Hogy látod barátod s kedves szomszédodat.
 Irigylem, levelem! ezt a szerencsédet,
 Hogy módod adódott tisztelned Imrédet;
 Mit fognak Szántódnak most Fokon gondolni?
 Hogy nekem énekem itthon kell dúdolni.

Mit mondok? Oh gondok! mért tettetek rabbá?
Hogy lészek értetek rossznál is rosszabbá?
Ott lesznek, ott esznek a szombat kedvéért
Sok pap hust és Bakhust forgatnak Imréért.
S hát én csak mint a vak itthon guggon üljek?
És a szép gyászos nép között ne örüljek?

Bozótomon, kis tómon által sétálva,
S a nagy tónak habzó partjánál megállva,
Igy szollok Fok felé lejtő habjainak:
Mondjatok jó napot Fok mulatságinak;
Hogy engem a gondok itthon rekesztettek
S Imrénél vigadni el nem eresztettek.

186. Tengeri veszedelem

Felnyitnám már bús szivemnek régen bezárt ajtaját,
Ezer tenger fövényiből parta vetném hajóját;
De ha szél fújja vitorlámat, Azonnal rontja szándékomat,
Távoztatja partomat.

Látom immár, sokkal könnyebb a tengert elkerülni,
Hogysem kisdéd hajócskával éppen el nem merülni;
Oh, bárcsak azt ne értem volna, Hogy világ megcsalhatott volna,
Adta volna az Isten.

Oh, mely sokszor környüléztem, honnan jönne segítség?
Egymást érték ohajtásim, honnan jönne könnyebbség?
Sok társ van a szép szabadságban, De ritka a nyomorúságban
Ki életét feltegye.

Közel vagyok a romláshoz, bomlik immár a hajó,
Hányja-veti a sebes szél, Nem törik el, tán ha jó;
Jaj! jaj! jaj! a kétségbeesés, Tengerben örökös itt-veszés
Közelget már lelkemhez.

Jaj, fogjátok még pártomat, Tengerek istenei!
Ne hányjátok kis hajómat, bús Eolus szelei!
Mert már a tengeri veszélyben Itt kell elveszni ez inségben,
Istenem, ez mélységben.

Nem hallgatnak kérésemre semmit a nagy istenek,
Talán ugyan úgy végezték, hogy engem itt vesszenek;
Mely boldog, ki más kárán tanul; De mely kin, aki ekkép bámúl
A magáén, nagy Isten.

Az istenek e nagy veszélyt Azt vélnéd, hogy nem tudják,
Süllyedező kis hajómat, azt gondolnád, nem látják,
Sem eget, sem földet nem látok, Mintegy vak-merően hallgatok,
Vitetem a mélységbe.

Egy hab felrántja a hajót, A másik úgy lecsapja,
Hogy a pokol üres torka, Azt gondolnád, bekapja;
Istenem, szakad a hajó is, Öszve kell törnie, bár jó is;
Itt kell vesznem, Istenem!

Jaj! micsoda dörgő szókat hallok? csattogásokat,
Látok immár világot is, Sok menykő-hullásokat;
Két veszélly szállhat még fejemre; Bizom hát csak az Istenemre
Mindenestül dolgomat.

Ugy csapkodja a sebes hab gyenge hajóm oldalát,
Mint régen a görög tábor Ilium erős falát;
Mint egy-egy kőfal-törő szerszám, Ugy omlik a sok dühös hab rám,
Bomlik az erős hajó.

Nem bánom már, ha meghalok csendességben, Istenem!
Csakhogy végy ki ez inségből, ám vesszen itt mindenem;
Ne veszess ily különös helyen: Tengerben, ahol lennem kelljen
Cethalak eledele.

Ami kicsínyt a szárazon eddig élnem engedté, l,
Ne rontsd azt el a tengeren, ha kegyelmedbe vettél;
Szánj meg! mert im mindjárt elveszek, Tengerbe fulladt ember leszek,
Tekints imádságomra.

Ha ugyan csak ez vólt nálad, Istenem! elvégezve,
Hogy meghaljak vagy elvesszek, Miért hogy erre nézve
Tengerre vezettél engemet? S nem tetszett elvenned éltetemet
A szárazon, Istenem?

Miért inkább fegyver által halálra nem vezetél?
Vagy éltetnek csendes ágyban Mért véget nem vetettél?
Oh mely nagy s kész veszedelmekre Jöttem én, hogy a tengerekre
Jöttem szükségtelenül!

De szűnik már; a nagy Isten veri széllyel felleget,
A fényes nap sugárral érteti tisztább egét;
Oh Isten! mely csudálatos vagy, Egy órán igen haragos vagy,
Más órában jókedvű.

Eolus kezdi kötözni dühösködő szeleit.
Neptun hármass villájával csillapítja vizeit.
Nem hány már a hab dühössége, Csendesül a szél keménysége,
Hálá legyen Istennek.

Ereszd meg már a vitorlát, nem törík az árbocfa,
Szép nap lesz már, gyönyörű fény borítja az eget ma;
Csendes szél lengedez, viszi is A hajót s lassan eresztí is,
Közel van már a part is.

187. Sohajtás a hazához

Szemem, könnyeimnek forrása,
Áraszt keserű vizeket,
Mert szívem jaj-jajos zokogása
Kitekeri mind ezeket.
Mert lelkem izekre repedezik,
Ha hazámról emlékezik.

188. Pásztorélet

Ha gyönyörűségesen Él valaki, én frissen
Élek, juhász, a mezőben, Vezetvén nyájom erdőben,
A hegyek havasira, A vizek forrásira.
Mikor a nap megvirrad, Sugarival felhasad,
Juhaimat kieresztvén, Legelőre kivezetvén,
Harmatos fűvön járok, Zöld pázsiton sétálok.
Királyok koronáját, Nem kívánom pálcáját,
Jobb e pásztori bot annál, Királyok koronájánál;
Ilyen a boldog élet, Kivel Isten szeretett.

189. Tűrőké, szenvedőké a menyország

Sokat tűrnek, szenvednek, kik hiven szeretnek;
Kedvekre nem élhetnek, kik égbe sietnek;
Az ég az ő hívének mely koronát ígér,
Nem adja azt herének, ki szenvedni nem mér.

190. Bú és vigasztalás

Szerencsétlen órában lettem; Gonosz csillag alatt születtem;
Nyilván tapasztalom, Mert csupa fájdalom,
Szörnyű aggodalom, Keserves siralom Életem.
Minden keserít, amit látok; Vigság, tisztaság, kincsek, barátok.
Egek! mit gondoltok? Tudom, jól látjátok,
Reám mennyi átok Száll, mégsem szánjátok Sorsomat.
Ugy van, midőn emberré lettél Lelkem, szenvedni rendeltettél.
De bizzál Istenben, Megkoronáz menyben,
Légy jó reménységben, Mert már sok inségben Volt sorsod.

191. Siralom és bizodalom

Siralmas volt nekem Világra születnem,
Hogy ezeket kell szenvednem, Melyeket nem reménylettem.
Tigristejjel talám Tartott fel én anyám,
Jaj ki volt az én mostohám, Bánatját ruházta reám.
Sirjak-e? nem tudom: Ha késik halálom;
Óráként nőttön-nő kinom. Jaj hová legyek? nem tudom.
Igy kesergi magát Egy ifjú, világát
Elhagyván édes hazáját, Ekképpen siratja magát.
Siratom magamat, Elmúlt napjaimat;
Bizom Istenre gondomat, Eligazitja bajomat.

192. A kis világbeli nagy világ

Világ haszontalanság, Nincs benne állandóság;
Uj módit szereti, Minden azt kedvelli,
A régi már nem becses, Nem módi, nem is kedves.
Ha csak nem jó térdhajtó, A dáma, nem kacagó,
Ha nem vesztegető, Vagy ha nem bő költő,
Ha nem kockás, nem kártyás, Nincs becsi, ha nem hárfás.
Ha jó kockás, úgy kedves, Vásárra megy, úgy keres;
Ha pompás, veszteget, Ezreket elkölthet,
Férjén kívül mást szeret, Dáma másként nem lehet.
Tíz órakor felkelni Módi, betegeskedni,
Vagy pirosítani Magát, festegetni,
Mivel másként kelletlen, Ifjak előtt becstelen.
Táblánál imádozni, Templomot gyakorlani,
Bibliát olvasni, Szégyen jól tanulni;
Nem dáma, embert szólani Ha nem tud, mást mocskolni.
Kutya szokott egy bőrben Jární, csak egy köntösben;
Nem illik dámához, Nem uri rangjához,
Csak egy köntösben jární. Jobb azt olcsón eladni.
Magyar mente nem módi, Lengyel mente a módi;
A kantus kartonbúl, Ha készült ginganbúl,
Nagyobb parádét téssen, Kedvessége úgy léssen.
Az Isten jól teremtett, Senkit meg nem görbített;
Magyar váll nem módi, Görbe váll a módi,
Az is pedig ha kapcsos, Hátul igen manéros.
Aranycsipkés fejkötő, Sem az ezüstös hajtő
Nem módi, sokkal szebb, Sokkal tetszetesebb,
Ha egybe van töldezve, Pántlikával foltozva.

Csizma dámát nem illet, Hegyesebbeket léphet,
Ha cipőt lábára, Húz lába újjára
Pantoflit, férjhez mehet, Urfira is szert tehet.

Groffra vágnak a lányok, Kivált a kisasszonyok,
Szegénynek nincs becsi, Nincs nálok keleti;
Parucs immár a világ, Frajcimer is arra vágy.

Kárán tanul az okos; Addig senki sem gondos,
Mig a lapos guta, Végső inség sullya
Meg nem üti erszényjét, S más birja örökségét.

193. Páratlan hattyú

Mint sir a fejr hattyú Meander vize partján,
Mikor kesergi sorsát, Életének vég-órán,
Igy zokog a bús gerlice Özvegységében asszú fán,
Szerelmes párja halálán.

194. A károsodott könnyenhívés

Oh mely boldog, ki másoktól veszen példát magának,
Aki tanul s meggondolja állapotját sorsának,
Nem hisz senki színmutató, csalogató szavának,
Méz-szin alatt édesgető elpártolt rút vóltának.

Oh! én szegény árva fejem! estem ily rút szégyenben,
Akit soha életemben nem gondoltam szivemben;
Magyar lévén, egy csufola s dönté ily rút veszéllybe,
De látja ám mindezeket Isten a magas menybe’.

195. A barát

Ezerhétszázhetvennégyben Léptem ebben az életben Koldulásra,
Midőn legszebb ékességben Valék ifju gyengeségben, E nagy kínra;
Voltam legény, noha szegény, De most olyan mint az edény,
Kit eltörnek és kivetnek az utcára.

Egy híjján husz esztendeig, Szabadságom idejéig Vigan éltem,
Hogy ilyen rabságba essem, Ifjuságomat megvessem, Nem is véltem.
Magam asztalához ültem, Hová akatam, repültem,
Ah! hogy ezeket jobban meg nem becsültem.

Éjjel-nappal éneklenem, Most korusba el kell mennem Obsit nélkül;
 Lábom reszket, szemem viszket, Hányja az álom-kereket, Orcám kékül.
 Minden fordulásra nyögnöm, Ezerszer is kell köpdöznöm,
 Éjfél tájban az ágyamból fel kell kelnem.

Álmamban is jobb dolgom volt, Mint itt nappal, mert nem gondolt szivem arrul,
 Hogy eljönnek, felköltenek, A korusba elkergetnek az ágyamból;
 Aludtam, amint akartam, Álmom után csak nyujtóztam,
 Soha nem is gondolkodtam köldülésről.

Ablakomon sipol a szél, Serkenget, mozgat a nagy tél az ágyamban;
 Nem találván sokszor helem, A hideget szintúgy nyelem a korusban.
 Akadozok a tónusban, Mert nyálam megfagy kinomban,
 Ha estve megnedvesitem, a torkomban.

Szemeim homályosodnak, Térdeim szintúgy zsibbadnak az állásban;
 Ha kevésbé többit iszom, Korust könnyen elaluszom Éjfél tájban;
 Már olyankor rútúl néznek, Mindenfelül fenyegetnek,
 Hogy az ebek asztalához leültetnek.

Sokan vagynak, kik nem tudják a barátnak silán sorsát, nem is mondják;
 Eszik-iszik, imádkozik És azután jól aluszik, Azt gondolják;
 Mely nótákat fújnak sokszor, Hajaszála feláll olykor,
 Mégis neki meg kell járni csak mindenkor.

197. Szépség, kincs, pompa, mind semmi

Mit használ a szépség? Mulandó ékesség?
 Szépségek elmúlnak, Rózsák földre hullnak.

Mit használ a puha Bibor bársony ruha?
 Ezt csak féreg fonja, Mely szivedet vonja.

Mit az arany alma? Mely sárga, mint szalma;
 Az arany sárga föld, Ezt nagyra ne becsüld.

Mit a bibor ruha? Királyi szék s pálca?
 Bársonyszín, csigavér, Ez hát nem sokat ér.

199. Más a való, más a szín

Más szépnek lenni, más szép szint képire kenni;
 Sokszor az ördög-agyon angyali lárva vagyon.

Más az ezüst-füstös fanyelű kés, más az ezüstös,
 Mint festik, rutat s szépet akármi mutat.

Más lenni jónak, más tetszeni jóra valónak,
 Sok bor jó, de meszes; néha bolond az eszes.

Más nem vétkezni, más bűnét tudni fedezni;
Farkas is úgy juh lehet, szert ha juh-bőrre tehet.

Más igaz ügyűnek, más lenni csalárd hitetőnek,
Néha ki nem igaz is, látszik igaznak az is.

201. Sziv sziv rabja

Sohajtással telnek el, kelnek el éltém napjai,
Nyögök, mint az erdőknek, mezőknek bus galambjai,
Mert elmém kedvemmel, Majd minden ízemmel,
Szivemmel szived rabjai.

202. A tündöklő holdhoz

Híjjába csillogsz, disze az éjjeli
Menyboltozatnak! csalfa reményt reám;
Híjjába bíztatsz; megtanúltam,
Mézes ígéreteid mit adnak.

Zokogva térek szined elől oda,
Hol csendes árnyék lengedezésiben,
Sirhalmaim, halvány virágok
Illatozási között feküsznek.

Oh, nemsokára harmatos hantomon
Fog majd ragyogni szánakozó szemed;
Majd megtalálom egyszer én is
Hasztalanul keresett nyugalmam.

Szerelme kinját fülemülébe költ
Lelkem, az akác bánatos ágain
Énekli majd, mig a királyi
Reggel előtt szaladásnak indulsz.

203. A tiszta holdhoz

Hóld! mely szépen világítsz te a csillagos szép égről!
S nem tudod, mely hamar mond le egy leány a hűségéről!
Mig bús szemem sirva nézi, tiszta fényed mint halad,
Nyughatatlan szívem érzi, hogy vig kedve elszalad.

Magán árván járok-kelek egy álnoktól megvetve,
De akit nem gyűlölhettek egésszen elfelejtve;
Ott két mirtus árnyékában, hol a patak csergedez,
Lakik kisdéd hajlékában a hitszegő s örvendez.

Vess egy sugárt ablakjára halaványon szolgálva,
Hogy itt ülök, add tudtára, méltatlan megutálva;
Vagy ha talán itt hallgatja, mint nyög a fülemüle,
Mondd: szivem is így csorgatja könyvét buba merülve.

Oh, mely komor a természet, mely eddig oly ékes volt!
Minden öröm elenyészett, minden jó s szép már kiholt;
Mint egy néma temetőhely, egész vidék úgy látszik,
Ahol a sirkeresztek közt csak a zúgó szél játszik.

Ereszkedj le, édes álom! Fedd be fáradt szememet,
Talán benned feltalálom, ki megszánja ügyemet;
De csak az is eltávozik, mint egy rossz, hamis barát,
Aki mindjárt megváltozik, mihelyt szerencsétlent lát.

Képe vagy fa életemnek; nem rég szépen virúltál,
S példájára életemnek diszedbül kipusztultál;
De te várhatod a tavaszt, mely elúzi a telet,
Engem a bú holtig hervaszt, nincs számomra kikelet.

204. Hat esztendő's seb

Sinlődöm! esztendeje hat már elmúlt, gyötrődöm, nem újulok,
Orvosság kell a betegnek, Alamizsna a szegénynek;
Mind a kettő Bút enyhítő.

Ha így élek és reményem engem megcsal, egy hív lélek érted meghal;
Érc kőszikla a te szived, Ha még most sem szánod hived,
Ily sokára, Sok próbára.

Ki ejtett meg? a te szived, oh te gyilkos! sebesített, bár tekintsd meg;
Piros orcád mosolygása, Deli testednek mozgása
Rabszíjra vett, Kinokra tett.

Ha megloptál, engedned kell veled lenni, s ha megfogtál kémélleni;
Reménységem el nem vetem, Szivem többé nem epesztem;
Nem vagy márvány, Ne hagyj árván.

Majd bút okoz tehát a te mosolygásod, vagy kedvet hoz nyájasságod,
És egy, oh te szép teremtés, Lehet hát csak, és szerencsés,
Ki öledben, van Kebledben.

205. Ráró

Erdőkön, mezőkön járó, Térj vissza ékesen szólló szép ráró,
Csendesítsd szárnyaid, Álljanak meg már elfáradt lábaid.
Szivem sebesited, Vig kedvem epeszted,
Éltem rövidited, Mert bizony éretted
Kész vólnék letenni én életemet.

207. A holdvilágnál az árnyék

Szomorú csillagzat! mely bús sugárokkal
Játszol a csedesen csergő patakokkal,
Csak te vagy még ébren boldogtalanokkal,
Kiknek szive vérzik s küszködik bajokkal.

Hallod, hogy sohajtnak estvély homályjában,
Mikor a természet szunnyadoz álmában;
Nincs álom ezeknek gyászos gunyhójában,
Eltűnt, eltávozott bódogabb házában [!].

Ott egy temetőnek látom keresztjeit,
Lankadt szél mozgatja ciprus leveleit;
Oh ez árnyékozza soknak tetemeit,
Kik velem érzették az élet terheit.

Egy fejr árnyékot szemlélek sirjából
Suhogva felkelni, halottas honyjából;
Vajjon nem volt-e ez azoknak számából,
Kik mint én, könyveztek szivek bánatjából.

Bárcsak felém jönne, nem félnék képétül,
Több jót reménylenék borzasztó lelkétül.
Mint élő halandók kegyetlen szivétül,
Kiknek számkivetve vagyok kegyelmétül.

Jaj, de az is eltűnt, az is fut engemet,
Talán észrevette hullani könyvemet;
Nincs hát már senki is, aki nyögésemet
Hallaná s ehyhitni akarná ügyemet.

Üss, te boldog óra! amely inségimből
Ki fogsz szóllítani ezer gyötrelmimből;
Szakaszd ki ez sebes szívet kebelemből,
S csinálj port agyagból készített testemből.

Talán majd valaki jön sirom szélére,
Akasztván egy darab fátyolt keresztjére,
Reá emlékezik barátja szívére,
Egy könyvet gördítvén hideg tetemére.

208. Polikszena vagy Kalliroe

Végezd már álmadat, vesd rám szemeidet,
Imé Polikszéna fogja kezeidet.
Hideg ugyan minden tagja árnyékomnak,
De az ég most is tüze hajlandóságomnak.:/:

Meg ne rémülj kérlek halavány képemtől,
Mert a sir megfosztott minden szépségemtől;
Mélyly kék szemeimet kékség borította,
A halál hamuvá s porrá változtatta.

Két rózsát képzelte függni orcámon,
S vérpatak látszatott hömpölyögni számon;
De már rózsáimnak elhervadt szépsége,
Mint melyet a napnak éget hevésege.

Kiszáradt a patak, megszűnt a forrása,
Sőt helyét se tudnád, merre vőlt folyása,
Gesztenyeszín hajam lehullott fejemről,
Elenyészett feje gyengeség képemről.

Látd mint megváltozhat egy kinyíló virág!
Mégis bálványozva imádja a világ;
Mindentül megfosztott a halál törvényje,
Elfonnyasztott mindent a sirnak ösvényje.

Egyedül szívemnek maradt meg épsége,
Mert erre el nem hat halál tehetsége;
Azért ez éjjelnek csendes homályában,
Midőn minden állat szunnyadoz álmában,

Felkelék koporsóm hives rejtekéből,
Gyuladván szívemnek esküdt szerelméből,
Tehozzád sietnek elbágyadt lábaim,
S most téged ölelnek testetlen karjaim.

Neved napját hozza jövő világosság,
Ah! töltse szivedet érzékeny vigasság;
Én mást nem akarok mostani sorsomban,
Mert nincsen tehetség setét koporsómban.

Azért ezer áldást hintek életedre,
Nézzen kegyelmesen az ég személfyedre,
Ha pedig elvégzed pályafutásodat,
Isten angyalival töltsd boldogságodat.

Eltölt már az óra, már nem mulathatok,
Ah! mért szünet nélkül veled nem lakhatok?
Te élj! én siromban noha elrothadok,
Olvasd hamvaimon, hogy hived maradok.

209. A szerető a sirnál

Im, koporsód ajtajánál áll hiv szeretőd,
De látom, hogy be van zárva setét temetőd.
Nyisd fel, készen vár már karom, hogy ölelhessen,
Szívem pedig, hogy itt veled egyesülhessen.
Oh kegyetlen párkák, kik a sirba zárták,
Szívemet, kedvemet füstbe oszlatták.

Oh halál, mért kegyetlenkedsz az oly sziveken,
Kik csak most kezdtek örülni szent hivségeken?
Mért mutatod hatalmadat gyenge ágakon?
Tegnapi hajnalban kinyílt virágszálakon.
Bár birodalmadnak mi örömet adnak,
Hogy ezen erőtlen szálak hervadnak?

De nem jön hivemtül szózat, nem jön felelet,
Amely általhatná ezt a gyászos fedelet;
Oh pedig be jól ismerte elébb szavamat,
Most először hágy egyedül sirni magamat.
Ha elébb könyvem folyt, velem együtt gyászolt;
Örömünk, gyötrelmünk közönséges volt.

Feloldozta már a halál gyászköteleit,
Nem boríthatják már könnyek ékes szemeit.
Nyugodj tehát áldott lélek, békességedben,
Tudom, ha nem szolsz is, képem fel van szivedben.
Mig bennem a lélek piheg, gyászban élek,
Már többet vig kedvet nem is reménylek.

felelet:

Vajjon te vagy-e kegyesem, ki siráncokol?
Sűrű könnyhullatások közt itt fohászkodol.
Hallom hangját szavaidnak, mint tusakodol,
Halál ellen én miattam panaszkodol.
Oh kedves barátom, hiv szerető társam,
Siralmad, fájdalom nem szűnik, látom.

Szűnjék mégis ez gyötrelmed s szived fájdalma!
Midőn keserüségednek már nincs jutalma;
Megismertette szivedet halál hatalma,
Kinek hűségen tovább már nincsen hatalma;
Nincsen elevenség, bennem érzékenység,
Meggzűne, eltűne rólam a szépség.

A halál kegyetlensége neked nem vétett,
Mert ilyen változásokra szült a természet.
Sok keserű patakjából mindjárt meritett,
Mihelyest a semmiségből életre lépett;
Valakik születünk, ezen általesünk,
Vagy elébb vagy utóbb sirba kerülünk.

Ne retentsen a halálnak emlékezete,
Mert a hatalmasokra is terjed ereje.
Kit az élet édessége most kedveltete,
Azon nyomba majd a halál sirba követe.
Az erőt, szépséget, kincset, dicsőséget,
Elrontja; felbontja a szivességet.

Vége vagyon már, kedvesem! barátságunknak,
S abból származott világi boldogságunknak;
Vissza nem térnek orái vigasságunknak,
Sötét éjtszakába borúlt napja azoknak.
Azért magadba térj; értem tovább ne sirj,
Istentül ezentúl vigasztalást kérj.

210/a

Földiekkel játszó égi tünemény!
Istenségnek látszó csalfa vak remény!
Kit teremt magának a boldogtalan,
Mint védangyalának bokol untalan;
Sima száddal mit kecsegtetsz, Mért nevetsz felém?
Kétes kedvet mért csepegtetsz Még most is belém?
Csak maradj magadnak, biztatóm valál,
Hittem szép szavadnak, Jaj de megcsalál!

Kertem nárciszokkal végig ültetéd,
Csergő patakokkal fáim éltetéd,
Rám ezer virággal szórtad a tavaszt,
Égi boldogsággal fűszerezted azt;
Gondolatim minden reggel mint a fürge méh,
Repkedtek a friss meleggel rózsáim felé;
Egy hijját ismertem örömimnek még,
Lila [!] szívét kértem, s megadá az ég.

Jaj de friss rózsáim elhervadtanak,
Forrásim, zöld fáim kiszáradtanak,
Tavaszi vigságom téli búra vált,
Régi boldogságom méltatlanra szállt.
Oh csak Lillát hagytad volna, csak magát nekem,
Most panaszra nem hajolna gyászos énekem,
Karja közt a búkat elfelejteném,
A gyöngykoszorúkat nem irigyeném.

Hagyj el, oh reménység, hagyj el engemet
Mert ez a keménység úgyis eltemet;
Látom e kétségben, volt erőm elhagy,
Fáradt lelkem égbe, testem földbe vágy.
Nekem már a rét himetlen, a mező kisült,
A zengő liget kietlen, a nap éjre dült,
Bájoló lágy trillák, tarka képzetek!
Kedv, remények s Lillák, Isten veletek.

210/b

Szép hajnal emeld fel földünk felett
Az egek alatt tündöklő szent fáklyádat;
Bársonyban innepli majd napkelet
Az aranyozott felhők közt szüz orcádat;
Sok madarak koncertjei tisztelnek már,
Sok fatetőn éneklő fülemüle rád vár,
Jer, vedd el fényeddel a még iszonyú éjnek gyászruháját,
Hogy messze szélessze a mord ég fekete homályát.

211. Mars a törökre

Harsog az új trombitaszó. Dobolnak;
Harcra megyünk, a törökök unszolnak.
Ellepi már a pogány a Bánátot,
Illik-e hát neki mutatni hátot?
Hiszen honyunk több ezeret is látott.

Hová tettél? Kinizsi erős karja?
S édes Hazám hajdani sok magyarja?
Ki sok ezer törököt torkon verve,
Harc mezején halva hagyva heverve;
Most ezektől leszel-e megnyergelve?

Nem a sógort, nem a legyet [!] bántják már.
Magadban van, édes Hazám! a nagy kár.
Keskenyül már jóval a magyar határ,
Pusztit, éget szerecseny, török, tatár;
Hull a huszár, az az erős ellen vár.

Ha buzog még benned őseid vére,
Emlékezzél eleid hűségére:
Övedezd fel derekadat, ülj lóra.
Üss reá sas-szárnnal e tik-hordóra,
A törökre, béledet marcongóra.

A kereszttel, mely cimeredben látszik,
Sem a hóldszarv, sem a lófark nem játszik;
Ugy vigyázz négy folyóvized partjára,
Hogy ez, a hóld heve szorítására,
El ne szökjön tengerjárás módjára.

Ha hazádat hajdan is vérrel nyerted,
Mikor gothust, szarmatát megnyergelted,
Ma, ne kéméld sem a vérzést, sem a vért,
A dicsőség többet fizet és szebb bért
A halálért, mint idegen rabságért.

212. Húszár-mars

Nyergeld, vitéz huszár! jó lovadat,
Élesítsd, fényesítsd kardvasadat.
Téli kvártélyt tovább nem hagyok,
Enyhülnek a téli fagyok.

A spahi s a jancsár már készen vár,
Meztelen karral, kopasz nyakkal vár.
A dolmányt, a mentét boszontja,
A fegyvernyugvást felbontja.

A nagyvezérnek arany sátora
S testőrző vitézinek tábora
Szemünket boszontva fennálnak,
Gazdag prédával kínálnak.

213. Oskolás gyermek-mars

Jaj! be kesereg ez árva sereg! érted mint háborog?
Rája nyomorúlt siralom borúlt, szeme könnye nézd mint csorog.
Balszerencsáját siratja, Mert oda az édesatyja,
Igy buslakodik, panaszkodik, szomorú jajját hallatja.

214. Kisérő mars

Árva fejünk! jaj nyomorúlt, Egyedül magára szorúlt,
Buba siralomba borult; Édesatyánk imhol elmegyen;
Gyenge szegény árva sereg, sir, zokog és csak kesereg: jaj! hová legyen?
De ha itt hagysz szegényeket, Nélküled árva fejeket,
Kérjük a nagy isteneket, légyenek utaid vezére,
Reád gondot viseljenek s boldogul vezéreljenek utad végére.

215. Isten veled

Nyugodalom védelmezze, befedezze, csendes éltedet,
Bú, siralom fel ne bontsa meg ne rontsa soha kedvedet.
Hordozód, fedeződ, csak a szerencse legyen,
Mégpedig az is a legjobb szárnyára vegyen.
Adjon Isten minden jókat, Jószerencsét, áldást, sokat,
Holtod után, szentek után mennyekbe vigyen.

216. Elútazás

Ah bűnnek eresztett fejem! Hová lesz jó lakóhelyem?
Nincs mit tennem, el kell mennem;
Be keserves énekem, Ez utazó énekem fujni s elmennem.
Már valakiket szeretek, Isten maradjon veletek.
Hiv legyen hozzám szívetek,
Vigasztal is engemet, Mig csak érzem véretem, szeretetetek.
Olyan erős a szeretet, Hogy ha egyszer békot vetett
Lábunkra s megkötözhetett,
Már az ellen nem tehet, S nem szeretni nem lehet, Aki szeretett.
Szerettelek én titeket, Szerettem egyességeteket,
Tehát szereteteket,
Bujdosom akarhova, Nem felejttem el soha Én is ezeket.
Hunyik kedvem jó világa. Múl barátim társasága,
De megmarad barátsága.
Maradandó ez legyen, Szomorún ha elmegyen k - - maga.

217. Isten hírével

Hát csakugyan elválsz-e tőlünk? Tréfa kívül elmegy előlünk?
Eligazítod azokra Az erdélyi havasokra
Utadat, magadat.
Utazz tehát Isten hírével, Bujdoss ezer jó szerencsével,
Emlékezz meg jó dolgodra, Köztünk vólt vig lakásodra,
Fel kedvvel, jó szívvvel.

218. Raj-mars: másod raj

Ö[reg] A[nya]: Zaj! zaj! zaj! zúg honyomban, tán kasomban tört tolvaj. - lám, raj!
Vándor raj! Vén anyádtúl, jó dajkádtúl pártolsz? Bódúlt faj!
K[is] A[nya]: De csak haj! haj! haj! szorongani belül annyi ezeren csak aj-baj, baj;
Keressünk új tágas hajlékot, napvilágot, ott ama kihajló galy!
Ö. A.: Várj, várj, raj! Visszajössz még pártos vendég! menj bár! haj, haj, haj!

*

Ö. A. Fennyen bűg a kis anyó, de porhanyó szárnyán még elhull.
Haj! majd raj! akkor téged ellenséged majd megtol, feldúl.
K. A.: Rajta népem! - nem - én nem féltem sem seregem, sem életem; - nem, nem, nem.
Nagyanyótúl mul a hatalom; én országom vagytak ezentúl: új nem.
Ö. A.: Menj hát raj! eleresztlek, szálljatok meg ott, a bürkön túl.

*

M[éhesz] Bürkőn túl? jó, hogy tudom; s amint látom, arra tolong; ott dong.
Vén anyjok félve bánja, hogy leánya elhull, zug, busong.
Tasakomban van két kis anya, ha kívánja valamizuhaj vagy baj;
Szállj le, szállj! haj! raj! mennyei faj! Mi nemes zaj, mikor ekkép dong a raj!
Ugy zúgott egy igédben, a kezdetben, Isten! az élet-hang.
vagy: Ugy búgott nagy kezében, örök Isten! a lét-kezdő hang.

219. Balatoni mars

Tethis! aki parancsolsz egyik a tengernek,
Akit a balatoni nimfák is ismernek,
Nemes népség könyörög szép istenségednek:
Adj egy kis csendességet magyar tengerednek.

Simogasd meg Boreast, s kérjed, hogy kedvezzen,
És mint csendes Zefirus halkkal lengedezzen;
Sőt bird rá önnönmagát a szelek királyját,
Segitse Tihan felé lengyel vitorláját.

Ez uri felekezet, mely imádásodra,
Messze földről sereglett savanyú kutadra,
Ártatlan mulatságot akarna csinálni,
Természet ritkaságát Tihanba' csudálni.

Tihan is, mivel sziget, mint a te vidéked,
S az erdei istennék is birátid néked,
Semmi kisebbségire nem vál oltárodnak,
Ha e kies bérceknek egy vizitet adnak.

Vedd fel azért hajónkat sik vized hátára,
S vidd el azt Szent Benedek szigetje partjára.
Jól ismersz: meg nem csallak. De végy bár kérdőre,
Ártatlan utunk tárgyát megmondom előre.

Elrepülünk, ha segítsz, tele vitorlával,
Négy markos zöldingesek vaskos lapátjával,
Oda, ahól a nagy bérc leomlottnak látszik,
S a vizről, ha rálőnek, hármos hanggal játszik.

Onnan felmegyünk gyalog a nagy hegy hátára,
Melynek a templom épült egyik oromjára,
Megtekintjük, hol lakott Szent Benedek régen,
Kit József bujdosóvá tett e szép térségen.

Ennek van észak felül által-ellenében
Egy pázsitos dombóldal, kies fekvésében;
Sík mezővé vált helyje Narcissus sirjának,
Hol oszlopa volt, s már nincs, Junó leányának.

Ez hely most is oly kedves e bús istennének,
Hogy itt legigazabban megfelel nevének;
Idemegyünk, s megkérünk, kies Echó! téged,
Mint tette hajdan hanggá Ámor, istenséged?

Melyre ha elegendő feleletet vészünk,
Egy oszlopot emelünk, s arra írást tészünk,
A már haldokló Ekhó emlékezetére,
Ki nimfából hanggá vált, Narcissus lelkére.

Innen megyünk remeték pusztá barlangjába,
S vad leány (talán ugyan az Ekhó) likába;
Megnézzük földből sáncolt várát Attilának,
S mind, amit itt az egek remekül adának.

Onnan, ha visszahozol békevel bennünket,
Ismét tiszteletesen végzzük örömünket;
Puskaporral füstölünk Tethis oltárára,
Kikérvén, hogy vegyen fel többször is hátára.

220. Feleség! Isten maradjon veled

El kell menni, nincs mit tenni, jaj! jaj, be keserves!
Marsot vernek, pedig ennek engedni köteles;
El kell mennem, mert felvettem Hópénzem s azzal kötöttem
Zászlómhoz hitemet.:/:

Itt hagylak hát szerelmesem! maradj békességben;
F[eleség]: Utazz s jöjj vissza, kegyesem! te is egészségben,
Végyen az Ur jobbkarjára s ne járjon élted kárára
Semmi veszedelem.:/:

221. Tiszt-mars

A nap kerül, hajnal derül, már a szabott óra cseng,
Már minden sor, minden bokor lassú marssal zeng;
Serkenj fel hát, talpadra kelj
Szegény magyar! lóra székely! Kaballára szász!
Rest ember az, aki nem fut, Mikor előtte van az út,
A gavallér, mikor ráér, ha nem mehet, mász.

Bölcső hintó! cafrangos ló! társzekér! hámos kanca,
Négy nem derék kocsikerék, fakó targonca!
Cifra lektika, rezes hám,
Piros csalma s úti szerszám, Ugy készüljetelek,
Hogy utaimhoz kezdhessek, Csikorgás nélkül mehessek;
Katonásan és pompásan járjak veletek.

222. Verbungos húszár

Nosza gyertek legények! menjünk katonának
Éljük vigan napjait e hitván világnak;
Szép élet, gyöngy élet, ennél szebb nem lehet,
Azért jöjjön katonának, aki minket szeret.

A szép lovas katonának arany az élete,
Csillog-villog az oldalán szép vitéz fegyvere;
Szép élet, gyöngy élet, [ennél szebb nem lehet,
Azért jöjjön katonának, aki minket szeret.]

Császáromnak bémehetek bátran személyéhez,
Éles fegyverem kivonom, állok a székéhez
Szép élet, gyöngy élet, [ennél szebb nem lehet,
Azért jöjjön katonának, aki minket szeret.]

Nádasdi közlegénységből ment fel marsalságra,
Mivel sokszor fűzött burkust a magyar pórázra;
Szép élet, gyöngy élet, ennél szebb nem lehet,
[Azért jöjjön katonának, aki minket szeret.]

Spléni, Hadik és Siskovits azzal híresedtek,
Hogy a szakszoknak véréből gátot rekesztettek;
Szép élet, gyöngy élet, [ennél szebb nem lehet,
Azért jöjjön katonának, aki minket szeret.]

Ha a portára kimégyen, nyér az ellenségtől,
Ha a kvartélyjára mégyen, nyér a menyecskétől;
Szép élet, [gyöngy élet, ennél szebb nem lehet,
Azért jöjjön katonának, aki minket szeret.]

223. Laudon és Belgrád

L[audon]: Belgrádra, vitézim! omoljatok,
Mert míg inaimra felállhatok,
Falait rontom, bontom, haragom tetejére kiontom.
Basa: Ha veszélyt nem vársz tőlem, szaporán takarodj el előlem.
L.: Mig csak meg nem veszem ezt a várt, itt kell lennem;
Ozmán, bármint hadanázz, e kárt meg kell tennem.
Adj hát pardont, azt üzenem. B.: Nem, Nem.

L.: Én sem megyek addig előled el,
Mig ellenem állni törekedel;
Faladon dörgő mérgem ropogó tüze rontva rohan be.
B.: Magam is bombim bömbölve dühös seregedbe lövöm be.
L.: Lüdd rá szurkos lobogó lángom, mit felelget? -
Szűnj meg; rémülve fejez zászlót már emelget;
Pardont kér tán vagy jó választ. B.: - Azt, Azt.

224. Nyert is, veszített is

Szép dolog ez, Szép dolog ez!
Deli, deli, deli, deli, deli dolog ez.
Rút dolog ez, Rut dolog ez!
Csunya, csunya, csunya, csunya, csunya dolog ez.

225. Gyalog verbunkos

Ha meguntad életedet,
Feleséged, gyermekedet,
Haj! gyere pajtás! katonának;
Jaj! dehogy megyek, mert levágnak.

Ne félj pajtás nem bántanak,
Csak a karddal tapogatnak,
Haj! gyere pajtás! [katonának;
Jaj! dehogy megyek, mert levágnak.]

Ha nem tudtál lovagolni,
Megtanítunk gyalogolni,
Haj! gyere [pajtás! katonának;
Jaj! dehogy megyek, mert levágnak.]

Ha nem tudtál imádkozni,
Megtanítunk dohányozni,
Haj! gyere pajtás! [katonának;
Jaj! dehogy megyek, mert levágnak.]

226. Megyek, de visszajövök. Szerelmes mars.

Adió kincsecském, innen már elmégyek,
Képtelen, kelletlen, nem tudom, mit tegyek.
De hiszem, valaha hogy még visszatérek,
Akar így akar úgy, szeretlek, míg élek.
Tudod rózsám! amikor mód volt benne némelykor,
Veled játszottam olykor, Ha szinte nem is sokszor.
Most is érted vérem forr, Kivált ha gyúlasztja bor.

Mig élek galambom, el nem felejthetlek,
Eszemből, kedvemből soha ki sem vetlek;
Akarholott járok, téged emlegetlek,
Annyira, megvallom, szivemből szeretlek.
Élek-halok érted, Ha nem vagyok melletted,
Senkit rózsám kívüléd Nem szeretek helyetted;
Te is tudom, szereted, Személyemet kedvelled.

Mely nehéz énnekem tőled elválásom,
Akivel néhányszor vala mulatásom,
Ha szinte házadnál nem vólt is szállásom,
Sem szép személlyeddel kedvemre lakásom.
Ez a vége versemnek, Engem kinek neveznek?
Szomorodott szívűnek, Élete-kesergőnek,
Engem hívnak engemnek, Téged rózsám! kincsemnek.

227. Mars, megyek: elhagylak, de szeretlek

Hasztalan, kedvesem! el kell válnom tőled;
Más országra megyek, eltűnök előled.
Lám eléggé keserves ez szerelmes szívemnek,
Hogy ezután nem lehetek párja kedvesemnek.
Ha szabad, elviszem szivedet is vélem,
Nem élet életem, ha a nélkül élem.
De hiszem, valaha hogy még visszatérek,
Akar így akar úgy, szeretlek, míg élek.

228. Pajkos huszár

Adjon Isten jó szerencsét annak az anyának,
Aki fiát felnevelte lovas katonának.
Ördög adjon rossz szerencsét annak a kurvának,
Aki fattyát felnevelte gyalog bakancsosnak.

229. Marasztás

Ne menj el, gyermekem! Miklós Sámuelem!
Ne cselekedd ezt velem.
Itt hagysz-e, anyádat! Ki szoptattam szádat,
Hiv nevelő dajkádat.
Ne menj el, marasztlak, Meg is házasítlak,
Mert úgy élek, ha látlak.

230. Holnapután-mars

Mikor masirozunk, Kapitány uram?
Mikor masirozunk, Kapitány uram?
Holnapután vagy azután, Holnapután vagy azután
Édes katonám.:/:

232. Takarodóra mars

Adjon Isten jó éjszakát, Mindennémű bő áldását,
Bocsássa hozzád angyalát, Nyugtassa meg szived álmát.
Alúdj galambom édesem, Álmadj felülem kegyesen,
Hogy jó volna mellém szállni, S páros életet próbálni.

233. Búsuljon a ló, elég nagy a feje

De mit töröm fejemet? hiszen nemcsak engemet érdekelnek
A gond s a sok bajok is, ily szomorún mások is énekelnek.
Alig vagyon, ki oly nagyon örülhessen,
Ha néha ne keseregne keservesen.
Vigasztalják magokat, ha találnak társakat a szegények,
Mint fáradtan utazó s egymásra találkozó jövevények;
Könnyebb a jaj, és a sok baj fogyatkozik,
Ha sokára bus társára találkozik.
Hát ezer bajomba' is, ha még ezer vólna is, vigan élek.
Tudok olyat eleget, akivel még életet nem cserélek.
Félre gondok! hoppot mondok, ha sántán is,
Hopp éjfélben! hopp ebéden s vacsorán is.

234. Csalt, de nem bánom

De mit törődöm én vele? habár az ördögökel
Közösködik, ha mindene fenékkal áll s forog fel;
Ha mit eddig tettem érte, Szivem erre maga kérte.
De lám csalárd az emberi negédes alacsonyság.
Az Ámor, egy alávaló kevély haszontalanság.
Velem ő csak fababázott, S idegennel cimborázott.

235. Kozák tánc

Sárgacsizmás gavallér! Aranyos szoknya gallér;
Ad emez, ha amaz kér, Egyik másik mellé fér.
A muzsikus fujja, Hangzik az ujjujjajja,
Peng a sarkantyúja, Repül szoknya hátúlja,
A hurok pengenek, pergenek, keringenek,
Nékem is, neked is tetszenek az ilyenek.

236. Tapsos tánc

Örzsé! Zsuzsi! Katica, Rúzs! Juli! Maris! Évica! Baris!
Most felesen, seregesen, öszvegyültünk, rendet ültünk;
Van elég bor is.
Táncra készítsd magadat, Rázd meg ingó farodat,
Senki sem áll ellenem: Gyere most velem.

237. Bécsi magyar tánc

Bécsi német így varr himet a magyar notaformára,
S ez notára, ló módjára topog minden sorára.
Járvál ha tudsz, te is kuruc! holmi lassú minéteket.
Lépj és fennyen tégy lábhegyen kigyótekervényeket.

238. Szala hala, Szala rákja

Igaz, hogy a Zalavölgye sok berekkel van tele.
De hiszen lám e' se mindig csupa rossznak a jele.
És csakugyan ennek is van java s szépecskéje:
Szala hala, Szala rákja, Szala menyecskéje.

239. A meztelen Rozi

I[stók]: Édesanyám! adj tisztát rám, Csupa piszok üngöm, gatyám,
Rozi néném bemocskolta, Ennye! kutya-parancsolta!
A[nya]: Fólt hátán fólt egy üngöm van, Egy meg félig gallératlan,
Én rám, fiam! ne tátsd a szád; Hacsak péntölt nem adok rád.
I. Hogy menjek hát házasodni, Ha nem engedsz tisztálkodni?
Vonjuk le Rozi péntölét, S egy gatyának szabjuk felét.

- A. Hát ha Rozit kérni jönnek, Hol vegyek majd üngöt ennek?
Ő sem gyermek, nincs már ölben, Ő sem járhat fél pöntölben.
- I. Nem bánom én, ebugattát, Vegye rá a magafontát,
Vagy ha felet vesz magára, Ráncigálja elő-hátra.
- A. Ne beszélj, édes Istókom! Itt van minden cókom-mókom
Kimosom gatyád hirtelen, Bújj el itt addig meztelen.
- I. Nem bánom hát édesanyám! De Rozi is elbújjon ám;
Félek, magam megijedek, Ketten legyünk meztelenek.
- A. Üsse a kű, én sem bánom, Az lesz derék dinomdánom.
Vagy inkább mosót fogadok, Magam is mellétek bújok.

240. Ad formám Dábár, Sós András módjára

Csipkebokor, kormos agyag, énekemet énekeli,
Majd megürül a poharam, töltsd koma teli;
Sárgarigó, tarka túró, rezes kalapácsot,
Bükkfa nadrág, tüdős hurka, mámoros kovácsot,
Akassza fel háromágú vasvilla nyakára.
Fogj egy ebet, koppasszuk meg, jó lesz vacsorára.

Gyalogolni kurtafarkú paripa körme tetején,
Akit meg nem bir a lába, Járjon a fején.
Komámasszony félrecsapta paszomántos kontyát,
Ölbe hordja cigányasszony sikító porontyát.
Oda neki, ha bevette, majd ki is okádja:
Förödjünk meg komámasszony, elég nagy a kádja.

Hagyma rapé, répa lapát, feneketlen kamarába',
Tegnap szüle egy gyermeket a zsidó bába;
Mesterember, aki nem tud kapúfélfát vágni,
Mustot innya, retket enni, szalonnabőrt rágni;
Zöldköpönyeges katona vállalta magára,
Csomót kötött amaz ordas lekonyúlt órára.

Dinnyehajbúl fakarika kurta tehenet faraga,
Nyulat öltek, azt piritják, érzik a szaga;
Ritka madár okos ember ezen a világon.
Amoda függ sánta rigó egy letörött ágon;
Csonka kanász a lábára famankót csinála,
Igyunk egyet, gyere pajtás, van egy garas nála.

241. Isten fizesse meg

Ellakánk ezt a napot Isten szent hírével,
Sok bőrkulacsot tölténk erős szőlőlével.
Gazdánk egészségéért egyet-egyet ittunk,
Egymással a vajtában részegen is víttunk.

Bibianát ellaktuk, s *Leokádiát* is,
Vajha! sokat tölthetnénk úgy mint ezt a mát is;
Ellakhatnánk F - - - e mái formára
G. L. - - születése napját nemsokára.

Az asztalt tizenöten ma körülüllöttük,
Kedves atyánkfiának örömét megtettük,
A ter bibe vel ternos-t el sem is mulattuk,
Csak egy híjjával vóltunk, azt is megmutattuk.

Oh! ha az ész is, mint a barátság törvényje,
Egy vólna, s a sok észnek titkos szövevényje
Ne tenne tizenötből hetet s tizennégyet,
Mindnyájunk életéért innánk egyet-egyet.

242. Travestált Lorenekhenmein

Mi csak neked, mi csak neked, galambom! a keresztneved? *Bábi*.
Sohasem vólt másnevű szeretőm, csak *Bábi* nékem.
Oh légy hát te is nekem szeretőm, édes szivem!

Mi csak neked, mi csak [neked, galambom! a keresztneved?] *Cenci*.
Sohasem vólt másnevű szeretőm, csak *Bábi*, *Cenci* nékem.
Oh légy hát te is nekem [szeretőm,] édes, édes szivem!

Mi csak neked, mi csak [neked, galambom! a keresztneved?] *Dudi*.
Sohasem vólt más[nevű szeretőm, csak] *Bábi*, *Cenci Dudi* nékem.
Oh légy hát te is [nekem szeretőm,] *édes, édes, édes* szivem!

Mi csak neked, mi csak [neked, galambom! a keresztneved?] *Fáni*.
Sohasem vólt más[nevű szeretőm, csak] *Bábi*, *Cenci*, *Dudi Fáni* nékem.
Oh légy hát te is [nekem szeretőm,] *édes, édes, édes, édes* szivem!

Mi csak neked, mi csak [neked, galambom! a keresztneved?] *Lizi*.
Sohasem vólt más[nevű szeretőm, csak] *Bábi*, *Cenci*, *Dudi Fáni*, *Lizi* nékem.
Oh légy hát te is [nekem szeretőm,] *édes édes, édes, édes, édes* szivem!

Mi csak neked, [mi csak neked, galambom! a keresztneved?] *Manci*.
Sohasem vólt [másnevű szeretőm, csak] *Bábi*, *Cenci*, *Dudi*, *Lizi*, *Manci* nékem.
Oh légy hát [te is nekem szeretőm,] *édes édes édes, édes, édes, édes* szivem!

Mi csak neked, [mi csak neked, galambom! a keresztneved?] *Náni*.
Sohasem vólt [másnevű szeretőm, csak] *Bábi*, *Cenci*, *Dudi*, *Fáni*, *Lizi*, *Manci*, *Náni* nékem.
Oh légy hát te is [nekem szeretőm,] *édes édes édes édes, édes, édes, édes* szivem!

243. Rák-mászás

1.	Azé
ezé
ezt a likat	hosszú
kurta
sánta furta,
ezt a likat, likat,
likat, likat, likat
<i>sánta furta.</i>
2.	Vastag száron
a záp-tikmonyt	lóggó körte
<i>öszvetörte</i>
3.	Bumbus
varga
főzőkalánt	csalma
kapta
<i>beléskabta</i>
4.	Kovács
ördög
marka teli	álom
nyelje
<i>nyállal telve</i>
5.	Magyar
német
mondd meg neki	asszony
legény,
<i>magad szegény</i>
6.	Gördül
csusz a
órod füstös	a tök
lába
<i>vágányjába</i>
7.	Nyári
Böske
fordítsd napnak	meleg
hugom
<i>majd bedugom</i>
8.	Csöpög
dugaszt
azt a kocsis	a bor
neki,
<i>verette ki</i>
9.	Dagad
jeges
de serpenyőt	barát
vizbe
<i>asszony visz be</i>
10.	Nyisd meg
talán
mi-ingya-á,	biró!
izé,
<i>ne-em biz én.</i>
11.	Csusz a
szürke
meggyógyúl a	likba
féreg
<i>köröm méreg.</i>
12.	Kemény
tányér
van még leve	legény
öntő,
<i>egy fölöntő</i>
13.	Van-e
tűzd a
két gombolyag	cérna?
szüzet,
<i>csak egy tüzet.</i>

14.	A kis
szüzet
vérzett dárda	balha
furta,
<i>agyonszurta.</i>
15.	Mig a
gyapjat
Farkas rikkant,	birkás
koppaszt,
<i>azt, azt, azt, azt.</i>
16.	A sós
dézmát
S majd a papnak	kuttúl
kérek
<i>sós bort mérnek.</i>

244. Deák Ciceró

Mikor én még gyermek voltam, A dióért majd megholtam,
De mivel most nagyobb vagyok, A leányért majd meghalok.

Egyik utcán végigmentem, A másikra tekintettem,
Egyet-kettőt füttyentettem, Tudom, miért cselekedtem.

Nem adnálak a világért, A kecskeméti vásárért,
A vásárral mit csinálnék? De teveled veled hálnék.

Élek rózsám! nem holtam meg, Szerencsédre maradtam meg.
Szólj hát egyet utóljára, Szivem vigasztalására.

Megérem még azt az időt, Sirva mégy el kapum előtt,
Szólok hozzád egyet-kettőt, De azt sem úgy, mint azelőtt.

Jaj csillagom teremtetted! Ki volt nálad a múlt este?
Ablakodon voltam lesbe, Láttam, ki ült az öledbe.

Üngöd alatt kaparászott, A melleden agarászott,
Sokszor szemedbe nevetett, Szerelmesen ölelgetett.

Jaj, ne vessed a szememre; Csak egyszer ült a térdemre.
Az is csak úgy futtában volt, Egyszer-kétszer hogy megcsókolt.

Lám! te másét szeretgeted, Nyalogatod, ölelgeted,
Másnak *fejed* a tehenét, Hasogatod lepedejét.

Foglald már magadat jóba, Ördög bujjék az órodba;
Mert ha többé mást is szeretsz, Énnálam nélkül ellehetsz.

245. Klázli és kancsó

Némelyek azt mondják, hogy Dunán túl
Aki nem tud magyarul, megtanúl;
Dunán túl, magyarul,
Eb ne legyenek, nem hazudok, megtanúl, magyarul.

A Dunán túl a bort isszák klázlibúl,
Kiszedik a rosztprádlit cintálibúl;
Dunán túl, magyarul,
Bezzeg ugyan lelkesen van magyarul, Dunán túl.

Mások meg azt mondják, hogy Tiszán túl
Aki nem tud magyarul, megtanúl;
Tiszán túl, magyarul,
Eb ne legyenek, nem hazudok, megtanúl, magyarul.

A Tiszán túl a bort isszák kancsóbúl,
Hörbölnek a paszulylevet csuporbúl;
Tiszán túl, magyarul,
Bezzeg ugyan lelkesen van magyarul.

246. Hamis rovás

Korcsmárosné kápolnája a pince,
Imádságos könyvecskéje az icce;
Rójjá, rójjá, rovás ára, hány icce,
Csak azt mondja a vendégnek: fél icce, fél icce, fél icce.

Korcsmárosné a térdeig szüzecke,
Térden fellyül köldökéig menyecske;
Rójjá, rójjá [rovássára hány icce,
Csak azt mondja a vendégnek:] fél icce, fél icce, [fél icce.]

Korcsmárosné egy szép legény szerette,
Amit ivott, mind másokra metszette;
Rójjá, rójjá rovássára, hány icce
Már azt mondja a vendégnek: húsz icce, húsz icce, húsz icce.

247. Pedig hogy hálá Istennek

Fut az oláh hegyoldalon,
Magyar legény rác parlagon.
Didalom, madidalom, dilamalom, madidalom, dilamalom.

Lám megmondám, Rabul öcsém!
Hogy nyergeljünk két paripát.
Didalom, [madidalom, dilamalom, madidalom, dilamalom.]

Rabul öcsém rabul esék,
De én magam elszaladék.
Didalom, [madidalom, dilamalom, madidalom, dilamalom.]

Meleg málé tarisznyámban,
Málé mellett korpacipó.
Didalom, [madidalom, dilamalom, madidalom, dilamalom.]

248. Kuruc tanya

Fennyen tartod a nagy órod, kevély Pozsony vára,
De panaszos, amit eszel, noha pénzed ára;
Miattad vólt az országnak nem régen nagy kára,
De neked is úgy lehet ám dolgod, nemsokára.

Lám a hires Esztergom is, látd-e, miként jára!
Aki régen hágott vala nagy ugorkafára.
De most szegény visszaesett a feje lágyjára,
Mert Nagyszombat visel gondot szép oskolájára.

Nagyszombat is mindenekhez tartja magát tárva,
Mindenféle ellenségnek nem vala bezárva,
Kuruc, német szállást talált benne készen várva,
Nem csuda hát Esztergomnak ott lakni, mert árva.

Ugy maradott Szakolca is, mint egy hires kurva,
Mindenfelül a kőfala által vagyon fúrva,
A sánca is kívül-belül mind öszve van túrva,
Mert valamit érzett benne ama dühös morva.

Három hires Komáromok vagynak az országban,
Mindeniknek elég jutott a külső jószágban;
De az egyik többet ivott, hihető, a Vágban,
Mert a többit nem engedi élni szabadságban.

Révkomárom pogácsákból vagyon felépítve,
A bástyái szalonnával vagynak erősítve,
A házak is mind tejfellel lévén fejtítve
Semmi csuda, hogy így el van vára hiresítve.

Hires Nagy-Győr magyar város, de most német birja,
Azért sovány, mert németre szállott minden zsirja.
Gazdag város vólt régenten, mint kronika írja,
De most azon is aggódik, hol lesz az ő sirja.

Pest és Buda közt a Duna már egyszer elégett,
De az Isten elóltani küldött segítséget;
Kiért szegény magyaroknak ád jó reménységet,
Hogy még Buda lát valaha királyi felséget.

Kassa tartván Eperjessel, Lőcse lengyelekkel,
Elpusztíták Tokaj várát tüzes fegyverekkel.
Az esztelen kurucok is mind együtt ezekkel
Igy ronták meg az országot fegyveres kezekkel.

Kincses Soprony szabadságban mégis megmaradott,
Egyes volt a kurucokkal, de kezet nem adott,
Az ellenség kezébe még sohasem akadott,
Mert a sok kincs, sok ajándék ott el nem szakadott.

Kevély Pápa mint a páva, de nincsen orcája,
Mert akarmely nyalka kuruc könnyen fér hozzája;
Ez a nyalka kurucoknak kedvesebb hazája,
De most ottan sem kelletik katonák lazája.

Télen-nyáron tele sárral Sárvárnak utcája,
Nem híjjában, sárban épült pusztá palotája,
Megrozsdásúlt, nem csillog már fényes vitorlája,
Mindenfelül szorongatják, üres a konyhája.

Özvegy leány, kis Szombathely, kurucok mátkája,
Nyalka vitézek szívének felnyitott bárkája,
Rimaszombat városának kedves leánykája,
Híres-neves Nagyszombatnak árva unokája.

Szabad Szentgrót e szent névvel méltán neveztetik,
Mert ott a Bakhus-istennek templom építtetik;
Hegye-völgye tele borral, azért kedveltetik,
Tőlem is hát neki vivát most énekeltetik.

249. Fejd anyám, fejd

Láttad-e? láttad-e azt *a bárányt*?
Kit apám vett a vásárban fél pénzen, fél garason.
fejd anyám! fejd, fejd anyám! fejd.

Láttad-e! láttad-e azt *a juhot*!
Ki ellette azt a bárányt, akit apám vett [a vásárban fél
pénzen, fél garason,
fejd anyám! fejd, fejd anyám! fejd.]

Láttad-e! láttad-e azt *a farkast*?
Ki megette azt a juhot, ki ellette azt a bárányt, kit
apám [vett a vásárban fél pénzen, fél garason,
fejd anyám! fejd, fejd anyám! fejd.]

Láttad-e! láttad-e azt *a puskást*?
Ki meglütte azt a farkast, ki megette azt a juhot, ki
ellette azt a bárányt, kit apám [vett a vásárban fél
pénzen, fél garason,
fejd anyám! fejd, fejd anyám! fejd.]

Láttad-e! láttad-e azt *a bikát*?
Ki megölte azt a puskást, ki meglütte azt a farkast,
ki megette azt a juhot, ki ellette azt a bárányt, kit
apám [vett a vásárban fél pénzen, fél garason,
fejd anyám! fejd, fejd anyám! fejd].

Láttad-e! láttad-e *a mészárost*?
Ki levágta azt a bikát, ki megölte azt a vadászt, ki
meglütte azt a farkast, ki megette azt a juhot, ki el-
lette azt a bárányt, kit apám [vett a vásárban fél pénzen,
fél garason,
fejd anyám! fejd, fejd anyám! fejd.]

250. Rákoczy Sámuel

Püspök várossába hogy bémentem vala,
Nem sokad-magammal, csak század-magammal.

A váradi bassa vendégségben hiva;
Egy cseppet sem késtem, csakhamar elmentem.

Mikoron bementem a város kapuján!
Mikoron bementem a város kapuján!

Egyfelül a bassa fogá jobbkezemet,
Másfelül a pogány kötözi testemet.

Mi dolog vitézek! hogy engem kötöztök?
Mi dolog, vitézek, hogy engem kötöztök?

Talán azt tudjátok, hogy én rab nem vagyok,
Héj! ha azt tudnátok, térdig vasban járok.

Megüték a dobot a piac közepén,
Megfuvák a sipot a torony tetején.

Urak sallangóssa! Rákoczy Sámuel!
Uri méltóságod szolgaságra vál el.

Urak sallangóssa! Rákoczy Sámuel!
Kényén tartott tested térdig vasban hever.

Ha a tenger vize mind ténta volna is,
Valamnennyi fűszál mind penna volna is,

Mégsem irhatná le kinjai sokságát,
Melyekkel emésztik szegényt, ő nagyságát.

más hagyomány szerint

Püspök városába midőn beszállottam,
Gyönyörű hadamnak trombitát fuvattam;
A váradi bassát ebédre hivattam,
Melyet keservesen bezzeg megsirattam.

A basa is engem vendégségbe hiva,
De tettetésével igen megcsúfolta;
Hogy századmagammal a kapun bémentem,
Igen kezdé vágni s kardra hányni népem.

Mi dolog, Istenem! hogy vágják népemet?
Nem látom már többé sok szép seregemet;
Egyfelül a basa fogá jobbkezemet,
Másfelül a lobonc kötözi testemet.

Mi dolog, vitézek, hogy engem kötöztök?
A király hadának én soha nem véttek;
Sőt Magyarországbán óltalmazom őket,
Az engem gyűlölő német seregeket.

Sokan azt hirdetik, hogy szabadon járok,
Pedig dehogy járok, most is csak rab vagyok;
Igy piros két orcám igen elhervadott,
Kényén tartott testem szolgaságra hágott.

Úri méltóságon rabszíjakra jutott,
Boldog állapotom tőlem elmaradott;
Azért fényes napom behomályosodott,
Hogy nagy uraságom így alacsonyodott.

Rákoczy nemzetbül származott gyermekem!
Édes kedven fiam, Rákóczy Józsefem!
Istennek ajánllak, jeles urfiaim!
Valakik hol vagytok szerelmes magzatim.

Szép udvari népem! gyönyörű cselédim!
Lássátok, szánjátok keserves inségim;
Nektek is azt mondom, kedves hiv jobbágyim!
Istennek ajánllak, én édes hiveim!

Egyezer és hétszáztizenkettődikben,
Kisasszonyhavának második hetiben,
Irtam ez verseket nagy keserűségben,
Ujheli tömlőcnek setét mélyységében.

Uram! már elvettem, amit nekem adtál,
Szenvedem a sorsot, amire juttattál,
Ne hagyj így sílnlődni, jöjj el édes Atyám!
Hozd el végső órám, add meg szép koronám.

251. Kuruc, hajdú és paraszt

Patyolat a kuruc, Gyöngy a felesége,
Hetes vászon a hajdú, Köd a felesége;
Borjúsáju parasztember,/: Kura felesége:/:

252. Tél, szél

Zöld erdők harmatját, Piros csizmám nyomát
Hóval lepi be a tél;

A magas hegyeken, Kietlen bérceken
Fujdogál a hideg szél.

253. Gyere be rózsám!

Béborúla, Már elmula A nap fényes világa;

Gyere be rózsám! gyere be, Csak magam vagyok idebe.

Addig a házambúl ki nem mégy,

Mig három szál gyertyám el nem ég.

Az erdőkön, A mezőkön Gerlicék zengedeznek;

Gyere be rózsám! [gyere be, Csak magam vagyok idebe.

Addig a házambúl ki nem mégy,

Mig három szál gyertyám el nem ég.]

De mi éppen Most másképpen Folytatjuk dolgainkat;

Gyere be [rózsám! gyere be, Csak magam vagyok idebe.

Addig a házambúl ki nem mégy,

Mig három szál gyertyám el nem ég.]

254. Uri remete

Duna vize lementében, Kalocsának ellenében,

Estem bánat örvényében, Uszok bának tengerében.

Van lakásom egy kis házban, Hol busong szívem magában.

Egyszer eszem csak napjában, Hálok pedig dunyhás ágyban.

Nem jó hozzám jövő-járó, Noha ajtómon nincs záró,

Elfut innen gróf és báró, Nem lehetek vendég-váró.

Nem bánom mindazonáltal, Aki ezen megyen által,

Ne forduljon felém háttal, Béfogadom éjjel-nappal.

255. Büdös a rokka

Kriska! Kriska! miért jöttél ide?

Menj el, térj el a guzsalyra, szöszre;

Nem megyek fonni, Szöszte, anya! vonni,

Mert megéget a kis tiló, S odavan a téli fonó,

Vig tavasz van.

256. Megholt feleségem

Megholt feleségem, Satis tarde quidem,

Odavan reményem, Debuisset pridem.

Be jó gazdasszony volt. Cuncta dissipavit,

A bort sem szerette, Et semper potavit.

Oh ha visszajönne, Quod Deus avertat,
Bőjtölnék érette, Ut ibi maneat.
A templomba mégyek, Adibo popinam,
Imádkozom érte, Moerorem deponam.
Be megcsókolgatnám, Tractarem ictibus.
Be megölelgetném, Per dorsum fustibus.

257. Kend be a fejért

Uram! büntesd meg a hagymát, Mely keserű,
Lám a répa mely édes!
Ha megfőznék káposztával, Disznófarkkal,
Meghehelné apád is.
Uram, büntesd meg a Rékasit, Mely fekete,
Lám a Zsebő mely fejr!
Ha bekennék kulimázzal, Disznószarral,
Elmehetne kóldúlni.

258. Miskólczi leányok

Egybegyültek, egybegyültek a miskólczi lyánok,
a miskólczi lyányok.
Ühü, ejha! a miskólczi lányok!
Öszvehordtak, [öszvehordtak] egy marok lisztecskét,
[egy marok lisztecskét,]
ühü, ejha! egy marok lisztecskét
Meggyurák azt [meggyurák azt] zsiros gombotának,
[zsiros gombotának,]
ühü, ejha! zsiros gombotának.
Odaméne [odaméne] a Filkó kutyája,
[a Filkó kutyája,]
ühü, ejha! a Filkó kutyája.
Mind megette, [mind megette] a kutya fajtája,
[a kutya fajtája,]
ühü, ejha! a kutya fajtája.
Igy lön vége [igy lön vége] zsiros gombotának,
[zsiros gombotának,]
ühü, ejha! zsiros gombotának.

travestálva. 1790-ben.

Egybejöttek, egybejöttek A karok és rendek,
a karok és rendek,
ühü, ejha! a karok és rendek;
Öszvehordtak, [öszvehordtak] sok instrukciókat,
[sok instrukciókat,]
ühü, ejha! sok instrukciókat.
Kifőzték azt, [kifőzték azt] Egy új diplomának,
[egy új diplomának,]
ühü, ejha! egy új diplomának.
Odaméne [odaméne] a Ferkó kutyája,
[a Ferkó kutyája,]
ühü, ejha! a Ferkó kutyája.
Mind megette, [mind megette] a kutya fajtája,
[a kutya fajtája,]
ühü, ejha! a kutya fajtája.
Igy lön vége [igy lön vége] az új diplomának,
[az új diplomának,]
ühü, ejha! az új diplomának.

1812-ben

Egybejöttek, [egybejöttek] a karok és rendek,
[a karok és rendek,]
ühü ejha! a karok és rendek.
Öszvehordtak, [öszvehordtak] sok instrukciókat,
[sok instrukciókat,]
ühü, ejha! sok instrukciókat.
Kifőzték azt, [kifőzték azt] Egy új financiának,
[új financiának,]
ühü, ejha! egy új financiának.
Odaméne [odaméne] a Ferkó kutyája,
[a Ferkó kutyája,]
ühü, ejha! a Ferkó kutyája.
Mind megette, [mind megette] a kutya fajtája,
[a kutya fajtája,]
ühü, ejha! a kutya fajtája.
Igy lön vége [igy lön vége] a financiának,
[a financiának,]
ühü, ejha! a financiának.

259. Kátedli, Bábedli

Kajcárnénál, Kráknénál, két kislyányt esmérek,
Kátedli, Bábedli ketten egy testvérek;
Kátedli gondjátúl újjul, Vigan örül most, nem búsul,
Ama felső szobában, Így énekel magában:

A gvárdának, gárdának a kávét megfőzöm;
Mindennek, mint egynek a baját nem győzöm;
Lábom nyomom, farom rázom, Mint az ürge a pórázon;
Ugye, Józsi! való ez? Ugye bizony, hogy való?

260. Cigánytor

Egyszer a cigányok gyűlést hirdetének A városban;
Éppen akkor történt halála vajdának A sátorban.
Nosza Julis! kincsem Maris! Járd meg most, rakd meg most!
Nem ér veled magyar legény, Járd meg most! Rakd meg most!
Padra cicám! az anyjával; Járd meg, magam a lyányával,
Beszéltem én az apjával, Tudom, hogy nem bánja.:/:

261. Tessék

Sohasem ettem olyan jót, mint szépanyám főzött vólt,
Mandruckőbül, tűzkübül, Büdöskübül, menykübül.

262. Korpa cibere

Jöszte hozzám, szép legény! Együnk ketten derelyét.
Hát a gazda mit egyék? egyék korpa ciberét,
cib, cib, cib, cib,./:./: ciberét.

263. Fing és fütty

Tavali ürkök kaszálék, úgy megégett, hogy!
Egy vénasszonyt felgyújték, úgy megégett, hogy!
Aki nekem rosszakaróm, úgy megigya, hogy hogy hogy!./:

Két *tikom* tavali, három harmadévi,
Ha tudtátok, hogy enyim, *mért* adtatok enni?
Tyityó tarka, tyityó barna, tyityó mind a három.:/:

264. Búfelejtés

Más a veréb, más a fecske,
A dongó-légy, a *menyecske*;
A békavirág nem rózsza,
A vad egres nem malozsa.

Más az arany, a sárgaréz,
A gombóta, a lépesméz,
Nem sirat egy rigót egy nyár,
Nincs fél pénzben száz arany kár.

265. Kopasz fejedelem

Árokszállásánál volt egy *veszedelem*,
Melynek oka vala kopasz *fejedelem*.
Hajtott, hajtott, haj-rá-hajtott, mint a sárkány úgy ordított,
Nem vólt *engedelem*.

266. Taníts meg magyarul

Most jöttem Aradrúl, Most jöttem Aradrúl, Nem tudok magyarul.
Csillagom asszonyom! Galambom asszonyom! Taníts meg magyarul.:/

268. Gondáné kakasa

A Gondáné kokassa felállott az ajtóra,
Hátraszegé a nyakát, Felberzenté a farkát.
Kukorikolj kakaskám! Lencsét eszik az anyám:
Míg ma meg nem kotlanám, Egyet én is tojhatnám.

269. Ama kislány eladó. Sós András

Rőt kopó koppantó, Korpa cipó, szépapó!
Ama kislány eladó, Ama legénynek való.
Rác turó, pillangó, Szórólapát, daráló;
Ama kislány [eladó, Ama legénynek való.]
Szároz csecsű szolgáló, Meleg málé zab mankó,
Ama kis[lyány eladó, Ama legénynek való.]
A pástétom cukorral, Rigó péra vasporral;
Ama kis[lyány eladó, Ama legénynek való.]

270. Töltött galamb és kutyacom

Ej haj! micsoda! leányoknak vacsora,
Töltött galamb combja;

Ej haj! micsoda, legényeknek vacsora
Tarka kutya combja.

271. A mádi ártány

Egyszer a nemes Kunság egy ártányt vitete
Hodosi kapitánynak a mádi szüretre.

Nyolc erős márjasokon ajándékul vette,
A célra nem viheté, az útban megdögle.
Jaj! jaj! édes komám! odavan, megdöglött az ártány,
Ahol fekszik döögölve a szekér hátulján.

Fogá Istók a késit, a torkába szura,
A vérit kibocsátá, világbúl kimula.
Jaj! jaj! édes kom[ám! odavan, megdöglött az ártány,
Ahol fekszik döögölve a szekér hátulján.]

Nézzed, komám! az ártánt! szuszog-e az óra?
Hát már akkor az óra tajtékot is túra.
Jaj! jaj! édes komám! [odavan, megdöglött az ártány,
Ahol fekszik döögölve a szekér hátulján.]

Szarka Péter pediglen nagy csergéssel mondja:
Én teremt-ügy segéljen, nem vagyok az oka.
Jaj! jaj! édes komám! [odavan, megdöglött az ártány,
Ahol fekszik döögölve a szekér hátulján.]

272. Tüzet eszik

A vénasszony bogározik, ide s tova kalandozik,
Tüzet eszik, vasat szarik, patkószeget okádozik.

273. Bálámné báránnya

Hol voltál? báránkám! A kert alatt asszonykám!
Mit ettél ott? báránkám! Sáshegyet asszonykám!

Mit ittál rá? báránkám! Forrásvizet, asszonykám!
S ki vert meg? báránkám! A juhász, asszonykám!

Mivel vert meg báránycám! Egy nagy bottal asszonycám!
Fájt-e hát? báránycám! fájt ugyan, asszonycám!
Sirtál-e? báránycám! Sirtam ám, asszonycám!
Hogyan sirtál báránycám? Be! he! he! he! asszonycám!

275. Nos quoque fuimus Troies

Én is vóltam, ami vóltam, Ki köt ki vélem?
Ha vén vagyok is, szebb vagyok Soknál, úgy vélem.
Hogyha valaki gavallér, Vagyok én dáma,
Személyemnek, szépségemnek Meglátására
Nemes ifjak, gavallérok Gyakran eljönnek.

276. Mi hijja a tavasznak?

Arate boves! arate: Nam, cur, quia, quare? fecit me arare.
Bár gyönyörű a tavasz, Bátor vigad minden gaz,
Mégsem látom a mezőben, Hogy sétál amaz.

277. Járd meg tubám! járd meg

Telekes bocskor! gyöngyös kapca! járd meg tubám! járd meg.
Vörös nadrág, sárga csizma, járd meg tubám! járd meg.
Majd elmenjünk a korcsmára, De engem is várj meg,
Megjárom én a kopogót, tubám! Te is járd meg.

278. Kontyos komámasszony

Vérem komámasszony! Csak olyan az asszony,
Ha beissza rongyát, Félreteszi kontyát,
Elpeseli magát.

279. Nincs maradás

Most jöttem Erdélyből, Erdély országából,
Három paripával, egy rongyos subával.
Kertre béres, kertre! barom mellé, gulyás!
Nyáj juh mellé juhász! disznó mellé kondás!

Nem vétettem semmit, az ég bizonyságom,
Még sincs maradásom, köztetek lakásom.
Szegény árva fejem nincs hová hajtani,
Szegény árva fejem nincs hová hajtani.

280. Mészáros, csapláros.

Nem leszek én mészáros, Inkább leszek csapláros.
Csaplárosné borral él, Bornak a javával él.

281. Lektikás kapitány

Ahol megyen egy kislyán, Általmene a Dunán,
Utánna a kapitány, Kétkerekű lektikán.

282. Világ fattya, világ csufja

Míg a pénzemben tartott, Voltam világ fattya,
Hogy a pénzem elfogyott, Lettem világ csúfja.
Hej, láncos lobogós Vigyorgó dámája!
Be sok szegény legénynek Vóltál pazérlója.

283. Fenyőfa legény

A szárazon ne uszkálj, Jó legény! megállj!
Leánnyal szembe ne szállj, Benne ne piszkálj,
Mert pislogó szemed szurja, Órod a tajtékot turja;
Oh szegény, fenyőfa legény!

A szárazon ne uszkálj, Jó leány! megállj!
Legénnyel szembe ne szállj, Benne ne piszkálj,
Mert pislogó szemed szúrja, Órod a tajtékot túrja;
Oh szép szűz! Égessen a tűz.

284. A részeg baka

Csipkebokor, pókháló! Megégett a szolgáló;
Ha pocstétát nem kerülsz, Te bizony belemerülsz.

Görbe bicsak; reszellő, Riska tehén tőgyellő,
Mese, mese, mesd ketté, Tehén seggi, rágd ketté.

286. Német corralis

Csaknem elájultam, hogy meghallottam,
Hogy németet szeretsz; eliszonyodtam.
Magyartúl lett pártolásod, hidd el, megbánod,
Hogy bugyogóba szerettél, még megutálod;
Mikor foltozgatod, akkor meglátod.

De hiszen nem bánom, csak had szeressen,
Az ölébe fogjon és ölelgessen,
Teljen kedved tászlijában, máncsétájában,
Melyet kezén, mellyén visel, a kurvanyjában.
H[uncut] minden német Magyarországon.

287. Mikor lesz nyár?

Cserebogár! cserebogár! Mondd meg nekem, mikor lesz nyár?
Mikor a tök virágozik, A vénasszony bogározik,
akkor lesz nyár.

288. Karikát a végére

Adjon Isten jó szerencsét! hogy réfit a vászonnak?
Komámasszony egy tál lencsét adott anyámasszonynak.
A kisasszony vastag vászon német ingbe öltözött,
Egyet fingám, melyre komám csimbókokat kötözött.

289. Kató ángyom

Nem vagyok én beteteretereteteg,
Csak a szerelem bábárabárábábánt,
Szeretőm szerelmemeremerememe,
Szivem hasogatjatyaratyatyatya.
Kincsem Kató ángyo[gyorogyorogyogyo]m,
Add nékem a lyánoda[radaradada]t,
Mert úgy megszerette[tereteretete]m,
Majd meghalok ért[etereteretet]e.

290. Nyár és tél

Ehol jön már nagy a nyár, A kisasszonyny mibe' jár?
Laput keres, abba' jár, Azt is pedig, ha talál.

Ehol jön már a nagy tél, A kisasszony mivel él?
Tormát reszel, azzal él, Azt is pedig, hogyha lél.

291. Majd meglátom én

Annyi nékem az irigyem,
Mint a fűszál a mezőben, Mint a fűszál a mezőben.

El akarnának veszteni,
De az Isten nem engedi. [De az Isten nem engedi.]

Megmutatom, hogy ki vagyok,
Óromra tojni nem hagyok, [Óromra tojni nem hagyok.]

Sok akar, de kinevetem,
S majd magával megetetem, [S majd magával megetetem.]

292. Ki veszi ki a kigyót?

Kebelembe búvék egy nagy áspiskigyó.
Vedd ki apám! vedd ki! bizony nem veszem én.
Eredj az anyádhoz, majd talán kiveszi;
Vedd ki anyám! vedd ki! bizony nem veszem én.

Eredj a bátyádoz, majd talán kiveszi;
Vedd ki bátyám! vedd ki! bizony nem veszem én.
Eredj az ángyodhoz, majd talán kiveszi;
Vedd ki ángyom! vedd ki! bizony nem veszem én.

Eredj sógorodhoz, majd talán kiveszi;
Vedd ki sógor! vedd ki! bizony nem veszem én.
Eredj a nénédhez, majd talán kiveszi;
Vedd ki néni! vedd ki! bizony nem veszem én.

Eredj a mátkádhoz, majd talán kiveszi;
Vedd ki mátkám! vedd ki! bizony kiveszem én.
Kebelembe búvék egy nagy sáspis kió [!],
Vedd ki mátká! vedd ki! bizony kiveszem én.

293. Ropp

Recsegtetének, ropogtatának, Dio, dio, recsegtetének;
Dio! dio! recsegtető, ropogtató, ropp, ropp, ropp!

294. Cigány temetség

Meghólt, meghólt a cigányok vajdája,
Felesége sátorfáját számlálja;
Birgander gule csororum szardikhec, szar mangedabule.

Igy siratja cigányasszony az urát:
Kurva legyen, édes uram! az anyád;
Birgander gule csororum szardikhec, szar mangedabule.

Bárcsak addig meg ne döglöttél volna,
Mig vagy három szürke kancát lophattál volna;
Birgander [gule csororum szardikhec, szar mangedabule.]

295. Boszorkányos

Hopp ördögös boszorkányos Seggesvári korcsomáros!
Annyit vettem az örömből, Majd kibújok a bőromból;
Járd meg, lányom! a lejtőt Azzal a fickóval,
Én nyargalózni megyek A seprő kóróval.

296. Rossz szerszám

Nemes ember, szürdölmány, Fakó kocsi, kender hám:
Már e bizony mind a kettő rossz szerszám.
Jutka lányom, darócing, Ebtüsszentés, macskafing,
Mérek én is neked annyit, mint egy sing.

297. Ba-ba-barát

Van egy hitván, tetves, rongyos vá-vá-város,
Csakhogy nem jók a lakosok ká-ká-kákát, nádat aratni,
Abból tüzet rakatni.

Ott az embert csakhamar megszól-szol-szolják,
Az órokat minden likba tol-tol-tollat sokat fosztani,
Azt párnákra osztani.

Amit hallnak, más fülibe sug-sug-sugják,
A nyelveket hátok megé dug-dug-dugaszkell a hordónak,
Széna, abrak a lónak.

Ez verseket írta egy rossz ba-ba-barát,
Ki nem hiszi, kapja fel a sza-sza-szarvastag az uraknak
Lencse, borsó barátnak.

298. Nézz szemre, főre

Oh te nagy Babilon, Komárom városa,
Hétszer bőjtölt érted Debrecen városa.

Bátorkeszinének Háza meggyuladván,
Nyargal a tűz széllyel egész kevi úccán.

Zsidráknak, Mizsáknak és Abdenagónak
Istene megtartá házát Vorágónak.

Isten megtartotta, Ember elrontotta,
Szemre, főre nézve Telekynek adta.

299. Puszta lik

Őszvejöttek a banyák, pusztalikat vájnak;
Végigmenék az uccán, semmit sem adának,
Karakóra kéretének, Oda sem adának.
Egy vénember becsosszanék, Annak taszítának.

300. Várj meg holló, várj meg!

Amott kerekedik egy fekete felhő,
Abban tollászkodik egy fekete holló.
Várj meg holló! várj meg, hadd üzenjek tőled
Apámnak, anyámnak, jegybeli mátkámnak.

Könnyen megismerhetd annak háza táját,
Piros rózsák lepik arany almafáját,
Gyémánt az ablakja, üveg az ajtaja,
Magának kék szeme, aranyszínű haja.

301. Keserű lejtő

De megmondám, hogy ki ugrik, édes lányom!
Kinek egy van, kinek kettő édes lányom!
Nekem egy volt, az is megholt édes lányom!
Jaj, odavan nekem immár (minden) vigasságom.

Keserű nékem a lejtő, a lejtő, édes lányom!
Könnyü annak, akinek van, édes lányom!
Nekem egy volt, [az is megholt édes lányom!
Jaj, odavan nekem immár (minden) vigasságom.]

302. Megunt párta

Bágyad az én szívem, nincsen erőm,
Mert tél és nyár elmúlt, nem volt kérőm;
Jönne bár akkora, mint egy köröm,
Meglenne a lakzi s minden öröm.

Oh bárcsak egy legény könyörülne,
Ámbár ha hitvesül el sem venne,
Csak attúl a kintül megmentene,
Hogy pártám fejemen ne fityegne.

Jaj! mi lelt? leányom! tán elájulsz;
Nossza gyermek, hamar barbélyért fuss.
Mondd neki, siessen, ha odajutsz,
Mert a nénéden van nagy katarus.

Oh! nem kell énnékem semmi orvos,
Csak szükség háborgat, ama koros;
Főképpen, hogy pártám igen poros,
S nem lehet oly eső, amely megmos.

Tudod, gyerek! hol van Borbél Ferenc,
Ki az érvágásban nem encenbenc,
Mind egyben, mind másban igen fürgenc,
Többet ér, hogysen más huszonkilenc.

Az! az kell énnékem, hogyha volna,
Ki a köppölével jól megrakna;
Akkor az én szívem megújúlna,
És minden kívánság úgy elhagyna.

Már régen tetszetem termetemet,
És régen várom jó szerencsémet;
De csak egy sem ugat, mit kell tennem,
Jobb volna cigánnyal éltem kötnöm.

303. Jobban vigyázz ezután

Nem tudom, ki szeretne, Ha mint én, úgy ismerne;
Szépek ugyan fogadásid, Sokat érnek ajánlásid,
De szavad nem állandó, Szived máshoz hajlandó.

Bizonyosnak ítélted, Hivem maradsz, úgy véltem;
De mely hamar elpártoltál, Mással öszvebarátkoztál,
Tekintésid mutatják, És kinyílatkoztatják.

Fáj a szívem, megvallom, De Istennek ajánlom;
Hiszem, hűséged büntetve, Csalárdságod lesz fizetve,
Mikor szíved bánkodni Fog, értem szomorkodni.

Nincs haszna már bánkodni, Késő is szomorkodni,
Neked szívemet mért adtam, Éretted ennyit fáradtam,
Holott jobban szeretne Más, annyi bút nem tenne.

Lelsz veszélyt a tengerben, Csalárd szívet emberben,
Ki csak szép szókkal csalogat, Alattomban mást nyalogat,
Csak szemben kedveskedik, És színül hizelkedik.

Szerelmednek vess határt, Mert végtére meg is árt,
Keress magadnak oly jegyest, Ki sohasem hány álnok lest;
Ha szivedben meghódol, Tőled az el nem pártol.

Szerelmes virágszálom! Tőled én már megválom,
Megbocsáss igaz hivednek, Ki titkát tudta szivednek;
Magadra vigyázz immár, Hogy ne érjen nagyobb kár.

304. Ühühü

Az ujdón-új policiát ha kívánod ühühü,
E világnak praktikáját ha nem bánod, ühühü;
De vigyázva kell szollanunk, mert különben ühühü,
Sokat félben is harapnunk, egyébberránt ühühü.

Mostani világnak dolga csak olyan, mint ühühü,
Ebben mindjárt lészen dolga, ki minden szint - - -
Ki mindenkor akar nyerni, az többnyire - - -
Készakarva kell veszteni, de azonban - - -

Ki nem tud jól levet csapni, s mindenképpen - - -
Magas polcra nem fog hágni, hanem éppen - - -
Szemmel, szóval csalogassad,
Szivedet ki ne mutassad, ha van benned, he he he.

Ábrázatod változtassad, másik belső - - -
Kedvedet alkalmaztassad, de csak külső - - -
Sokszor így kell mérget falnod,
Azokat is csókolgatnod, kiket inkább he he he.

Ne higgy most senki nyelvének, hogyha mindjárt - - -
 Se lének se pecsenyének, mert az is már - - -
 Felhőn várat építeni,
 Avagy embereknek hinni, hidd el csaknem he he he.
 Sokaknak mosolog szájok, mint belül a - - -
 Vagy sirásra áll orcájok, de csak fellyül - - -
 Azt vélnéd, hogy benned nyugszik,
 De szivekben kígyó fekszik, ha nem vigyázz - - -
 Keveset is kell szollani, s a többit el - - -
 Sokat túrni és hallgatni s magában el - - -
 Nem jó minden pápaszemmel,
 Hanem rokszor csak félszemmel, ujjaid közt - - -
 Ha fel akarsz akasztatni, csak parányit - - -
 Ha pedig magasztaltatni, ugy százannyit - - -
 Erkölcse most kereskedni,
 Vétket pénzen kell megvenni; amit szived - - -
 A szivbéli barátságnak már csak neve - - -
 De a pompás ajánlásnak nagy kelete - - -
 Kiki maga szolgálatját,
 Probáld meg jóakarátját, És meglátod - - -
 Asszonyok is fent héjjaznak, noha rövid - - -
 Férjeiken uralkodnak, mintha már ők - - -
 Csak tudnák, hogy mely bolhások,
 Talán büszke vágyódások Egy kevésé - - -
 Az ő nyelvek mint a posta, soha nyugtok - - -
 Szivek pedig mint a rosta, semmi titkot - - -
 Mindent dobbal, trombitával,
 Jaj annak, aki magával, Hallgassunk, mert - - -

305. Generalis insurrectio

Megbolondult a világ, fegyverben az ország,
 Elmúlt a szép békesség, Támadt sok ellenség.
 Öszvevesznek királyok, Nagy hatalmas császárok,
 Uri méltóságok.
 Szegény magyar nemzet is bánatját újítja,
 Mert királyné asszonyunk táborba hivatja,
 Készül minden vármegye, Az országnak jobb része,
 Mert kéntelen véle.
 Katonát a nemesség, Hajdút a szegénység,
 Szorongatja mindenütt őket az ellenség,
 Lovat, zablát, karabint, Kardot, pisztolt, pantallért,
 Készítnek új mundért.

Szomorkodik, bánkodik Gazda ő-magában,
 Kelletlen és kedvetlen nyúl a ládjában,
 Előveszi erszényét, Számlálgatja költségét,
 Régi keresményét.

Öszvemennek némelykor szomszéd asszonyával,
 Panaszkodnak egymásnak Jutka leányával;
 Imé szegény mit tegyünk, Borra valót hol vegyünk,
 Csizmát is minn vegyünk.

Minapában eladtam egy pár kappankámat,
 Tikom, ludam, kenderem, kevés olajkámat:
 Abbúl reám mi esett, Amit uram keresett,
 Eb szájába esett.

Nem azért neveltem fel egynehány csibécskét,
 Kiért adott a tikász egy kevés pénzecskét,
 Hogy katonára költsem, Az ő erszényét töltssem,
 Szobáját is fűjtssem.

Elvitte az uramnak egy szép paripáját,
 A nyakába vetette rozsdás karabinját,
 Egy aranyos szép nyerget, Péter bátyám fegyverét,
 Aba köpönyegjét.

Jó ember a korcsmáros, megalkudtam véle,
 Hogy az uramnak szólna, nem kell félni tőle,
 Nosza tehát csak igyunk, Mert itt jó helyen vagyunk,
 Estig dorbézzoljunk.

Jaj! édes komámasszony! ugyan pórul járánk,
 Pálinkára valóbúl igen kipusztulánk;
 A kasbúl is kifogyott. Erszénybül is kikopott,
 Igyunk már egy koppot.

Elküldtem a szolgát hét funt pecsenyéért,
 Vagy Katica lányomat két pint jó színborért;
 Hadd hólnapra dolgozat, Tedd sarokra rokkadat,
 Megöntöm torkodat.

Megeheti uracskám sovány kenyerét is,
 Megihatja reája a jó friss vizet is,
 Nosza rajta csak igyunk, Mert itt jó helyen vagyunk,
 Estig dorbézzoljunk.

Jer be hozzám katona, no járjunk egy táncot
 Majd a nyakamba vetek egy szép aranyláncot,
 Hejje hujja, katonám! Gyöngyvirágom tulipám[!]
 Édes majoránám!

Nem maradt az uramnak semmire valója
 Elöl-hátúl kitetszik füstös dudogója,
 Magamnak is üngöcském, Elszakadt pöntölöcském,
 Kilátszik a micském.

306. Adakozó komámasszony

Vérem! vérem komámasszony! Majd egy marok lisztet adok;
Jó tészta-e? komámasszony! Héj, jó tészta, komámasszony!
Kétszer szitán szitálták, Ugyan meg is szitálták,
Sűrű szitán szitálták, Ugyan meg is szitálták.
Vérem! vérem komámasszony!

Vérem! vérem komámasszony! Majd egy marok lencsét adok;
Jó tiszta-e? komámasszony! Héj, jó tiszta, komámasszony!
Mihelyt szottyan, mindjárt rotytan,
Mihelyt szottyan, mindjárt rotytan.
Vérem! vérem [komámasszony!]

Vérem! vérem komámasszony! Majd egy csupor vajat adok;
Jó irós-e? komámasszony! Héj, jó irós, komámasszony!
Köpün, köpün köpülték, Ugyan meg is köpülték.
Vérem! [vérem! komámasszony!]

Vérem! vérem komámasszony! Majd egy kancsó bort is adok;
Jó csipős-e? komámasszony! Héj, jó csipős, komámasszony!
A konty alá tölteni, Fel lehet hörpenteni.
Vérem! [vérem! komámasszony!]

307. Ki a Náni bolondja?

Vas a patkóm, réz a szege, Szeretőmnek kék a szeme;
Ha a festőhöz vihetném, Feketére megfestetném.
(Majd elvigyük Kenesére, Megfestessük feketére.)

Náni, Náni! szívem Náni, De jó volna veled hálni!
Veled együtt játszadozni, Mind virradtig mulatozni.

Pest mellett egy szép kertecske, Ott lakik egy szép menyecske,
Hol a legény nem új fecske, Kit készen vár a menyecske.

Megmondtam már a Náninak, Tartson szeretőt magának,
Ne tartson mást bolondjának, Vegyen bolondot urának.

308. Beteg a szeretőm

Csak az nekem keserves, Hogy szeretőm beteges,
Édes rózsám! ne halj meg, Szerencsémre maradj meg.

Veszek neked főkötőt, Cickarton előkötöt,
Fejér fátyol keszkenőt, A lábodra cipellőt.

Ihol jön az aratás, Én is úgy élek, mint más,
Én sem leszek heverő, Kapa-kasza-kerülő.

309. Az ángyom pogácsája

Ángyom adott egy pogácsát, vajjon hol egyem meg?
Kerülj hátul, kukorodj le, mintha szarnál, edd meg.

310. Német katona

Mikor én katina folt, Isten ugyse nad ur folt,
Turos taska nem szeret folt, Bor, pecsene én megkrancsolt,
Kasztasszonnak fekszik vólt, Kasztának sekbe rug folt.

Zenim madar kasztaszon Setálik a piarszon,
Madar katina meglátik, Komplementus megsinalik,
Job kellik enim erszin, De most fan szegin legin.

Zením labod nins strimflit, Kifan nekem segged lik;
Kamiszol is sak rondos fan, Posborban is lábod nincs fan,
Koctauzend már én lopik Suna rondos kalapik.

Nekem is fan edd dámát, Pécsben három nad kurfát,
Zenim penzik mint mekiszik, Osztán nekem sekbe rugik,
Ertek visz Madar ország, Nekem mondik kurfanád.

311. Ujjatlan, aljattan üng

Végy el engem kincsem, kilenc üngöm készen:
Ujja hijja, gallér hijja, egy csepp alja sincsen.

312. Fosó gém

Elfogyok én, mint a fosó gém;
Feleségem engem, kenceficél engem.
Elfogyok én, mint a fosó gém.

Sem drága kincs, sem oly orvos nincs,
Melymegvidámitson, Aki meggyógyitson.
Elfogyok [én, mint a fosó gém.]

318. Subscriptio

Miska fiam kruksz, Éva leányom, kruksz,
Magam is kruksz, Feleségem Duna Zsuzsa kruksz.

320. Mindenkinek kurvanyja

Ez urát nem szereti, hát ennek kurvanyja,
Az meg a feleségit, Annak is kurvanyja;
Sem szive, sem hive nem érdemel mást,
Hanem férges diót, azt is pedig fást.

324. Ej! haj! beteg asszony

Léva táján oda föl, beteg asszony nem kel föl,
Ej, haj! beteg asszony nem kel föl.

325. Ki a katona?

Hajdú vagy te, nem katona, Nem kell neked abrak, széna,
Turós táska vacsorára, Szép menyecske éjtszakára.

327. Szájahúlt legény

Az a legény csak szájahúlt, Ki még leány mellett nem ült.
(a többi szöveg hiányzik)

329. Jámbor tus

Igyunk gazda rovássára, Ez a haszon a konyhára,
Töltsd tele pajtás, Töltsd tele pajtás!
Jó bor ez, de jól is csuszik, Jó bor; eb, aki nem iszik.
Töltsd tele [pajtás, Töltsd tele pajtás!]
Te nekem tölts, én meg ennek, Rád köszönöm, szállok kendnek.
Mondd te is pajtás. Mondd te is pajtás!
Félre gondok! bú távozzon, A barátság virágozzon.
Mondd te is [pajtás. Mondd te is pajtás!]
Én fenéig eltemettem, Körömre felhörpentettem,
No te is pajtás! No te is pajtás!
Nem üres már itt a garat, Rajta legény, kapj poharat,
No te is [pajtás! No te is pajtás!]

330. Pokol-tagadó tus

Igyál torok! nincsen pokol, csak a papok mondják,
A dereka most düledez, korcsmárosok bontják,
A fedele régen puszta, nádbúl vólt, elégett,
Küldjünk oda minden puha viz-isza vendéget.
Küldjünk oda [minden puha viz-isza vendéget.]

331. Szántodi tus

De csakugyan énnekem is van olyan énekem, itthon ülve,
(Bárcsak az örömhangok, elérnének délre Fok-ra kerülve)
Mely nyelvével szőlőlével tölt múzsámnak,
Már kiáltott egy vivátot jó gazdámnak.
Hát sokáig éljete, én is iszom értetek egy pohár bort,
Ha délig elérhetek, sokasítom véletek én is a sort;
Hogy köztetek nem lehetek, bizony bánom,
Mert híjjános a magános dinomdánom.

332. Billikumos tus

Nincs egy hajtás, Töltsd tele pajtás!
Mettszek az olyan fél findszával,
Három is elkél egy hujjával.
Nincs énnékem Nagy mértékem,
Billikumom csak fél iccét tesz;
Töltsd tele háromszor, sem sok lesz.
Félre gondok! Mind bolondok,
Kik ma velem tust nem danolnak,
A poharak közt is búsúlnak.

333. Bajomi tus

Hálá légyen, hálá! lenyugszom,./:
Mikor ilyen tizenkettőt megiszom./:
Megiszom./: Mikor ilyen tizenkettőt [megiszom].

335. Magános tus

Bruá, bruá físszenszászá, Bruá, bruá físszenszászá.:/
Egészség utánna.

336. Éjféli tus

Igyunk reggelig gazda rovássára,
Hosszabb lopókat vessünk hordajára;
Ez iszik, mások nézik.:/ Ez is ihatnék.

338. Veres-boros tus

Én iszom kedvedért, Friss egészségedért.
Igyál te is Vitellia! Igen jó ez butellia;
Jó édes, nem mérges, Semmi az, hogy veres.

339. Gyűléskori tus

Főispány, vicespány[!], Főnotárius,
Főbíró, vicebíró, Komiszárius;
Hát az a sok menykű esküdt.:/ S a prokátorok.

340. Diétai tus

Dunán innen, Dunán túl, Tiszán innen, Tiszán túl,
Dráván innen, Dráván túl, Száván innen, Száván túl;
Dráva, Száva, Duna, Tisza, Kurvanyja, ki meg nem issza.:/
Megissza már.:/ Meg is itta már.

341. Kerengő tus

Ez a pohár bújdosék, Éljen a barátság!
Kézről-kézre adassék, Éljen a barátság!
Éljen, éljen, éljen az.:/ Éljen a barátság!
Ezt a pohárt megittam, Éljen a barátság!
Csak egy cseppet sem hagytam, Éljen [a barátság!]
Éljen, éljen [éljen az.:/ Éljen a barátság!]

342. Vénember tus

Jaj! a vén embernek feje kopaszodik,
Szeme csipásodik, óra taknyosodik,
Segge tágul, m-a lágyul,./: Ina hajladozik.

343. Krápulás tus

De die in diem vinum est bibendum,
Taliter-qualiter est inebriandum.
Mindennap, mindennap, jó borral kell élni,
Annyira, mennyire./: Meg kell részegedni.

344. Víg-dombi tus.

Akinek most kedve nincs, Annak egy csepp esze sincs,
Igen lassan foly véri, Talán lopó sem éri;
Ha felkötnék a füstre, Vagy a pálinkás üstre,./:
Megérdemlené./:

345. Ifju legény tus

Szegény legény nem csuda, ha a bort szereti,
Mert ötet sok búbanat gyakran hányja-veti.
De ha szerit teheti, A kancsót felveheti,
Buját, baját, minden gondját azzal eltemeti.

346. Vénasszony-tus

Sármány, seregélly, apró pinyőke,
Kis veréb, nagy veréb, öreg búbos tik;
Százestendőös kanverébnek, kanverébnek./: Hátul a seggi.

347. Menyecske-tus

Három óra már, Majd megvirrad már.
Uccu patkó! piros csizma! Ki patkol meg már?
Uccu patkó, piros csizma!./: Ki patkol meg már?./:

348. Szűzleány-tus

Hányat termett a mogoró? Haj liliom!
Tizet-huszat a mogoró, Haj, liliom!
Tizet-huszat a mogoró:/: Haj, liliom!

349. Pap-tus

Legyenek örvendetes napok, Egybegyültek a papok;
Le van téve tisztas kalapok; Ha egy cimbalmot kapok,
Apollót, táncolót, Majd hívok muzsikálót.

350. Szüreti tus

Jó bor ez gazda! Jó szőlő hozta,
Az Uristen áldja meg, aki ezt kapálta.
Megissza már.:/: Meg is itta már.

Jó bor ez gazda, Jó szőlő hozta;
Az Uristen áldja meg, aki ezt megissza.
- Megissza már.:/: [Meg is itta már.]

351. Poéta-tus

A menyecske a szobába' Papot rekeszt a ládába.
Gondolkodik ő magába',:/: (Pótold ki:) Mit hazudjon hamarjába?

352. Véssei tus

Nincsen e világon ennél szebb szó: Igyunk borbúl, mely igen jó.
Ennek emberek közt kelete nagy, Mert te, Bachus-isten, jó vagy.
Élj barátom! szerencsésen, mindig frissen;
(Pótold ki:) Ennél szebb énektek sincsen.

354. Fejér boros tus

Fejér korsó, fehér bor, Mindjárt rám kerül a sor;
Haj rirom, galambom!:/: (pótold ki:) Tapogasd meg a combom.

355. Korcsma-tus

Feltett szándékom nekem csapszéken meghalni,
Jó bort tele torokkal nyelni, de nem nyalni;
Mig a setét angyalok Érettem eljönnek,
S részegeknek aluvó nótát énekelnek.

356. 1806-diki tus v[agy] vig-dombi

Nyolcszázon túl a hatodik
Terméstül ész okosodik:
Kettő után a harmadik
Pohár felé iparkodik;
Vig-dombrúl ágyúk dörgenek,
Peti, neked most töltenek,
Igyál, igyál, ürítsd ki mind.
Lenyomtam a torokba mind.
A bilikum nem tréfaság,
Éljen a nemes társaság!

357. Böjti csik és - - - -

Kincsem! ha én veled hálnék, Majd meglátnád, mit próbálnék?
Ráismernél hivségemre, Sohasem vetnéd szememre.
De látom, hogy nem kellek én, Sem vasárnap sem pénteken.

Első ismeretségembe' Beleuntál szerelmembe,
Nem is próbáltad erőmet, Fegyveremet, nyilvánsszömet.
Nem hijjába' nem kellek én, Sem [vasárnap sem pénteken.]

Piros orcán jobban kaptál S olyan édesbe haraptál,
Amely csak nyelveden érzik, De szíved tőle nem vérzik;
S hát e miatt nem kellek én [Sem vasárnap sem pénteken?]

De majd meglátd, nemsokára, Ráunsz a piros almára,
Ha másérül megismered, hogy szárával be nem éred,
S nem mondod, hogy nem kellek én [Sem vasárnap sem pénteken.]

Ha rászoksz, nem nézel szemre, Sem főre, hanem érdemre,
Az édest nem csóktúl kéred, - - - - -
Bezzeg akkor majd kellek én, Mind [vasárnap, mind pénteken.]

Jó idő tart nemcsak délig, Az édes jó nemcsak félíg;
A citrom hamar elrohad, Pogácsa-alma megmarad.
Azért másoknak kellek én, Mind [vasárnap, mind pénteken.]

- - - - - / - - - - -

- - - - - / - - - - -

Ugy-e? hát, méltán kellek én, Mind vasárnap, [mind pénteken.]

358. Van-e, szívem! tudtodra?

Iskátola gurgula! Égi harmat! zuzmara!

Van-e, szívem! tudtodra! Felhágtam az ágyodra.

Piros rózsza! gyöngy alak! Vagy minek is mondjalak?

Van-e, szívem! tudtodra! Csókot adtál ajkamra.

----- / -----
----- / -----

Mézes madzag, kócostúl, Lóggó körtvély száraztúl,

Van ám, szívem! tudtomra, Csak ne forrjon torkomra.

Van egy kis kert, eb hele, Tökmagot vetünk bele.

Van-e szívem, tudtodra? Ott hagytam a számodra.

Édes gyökér, mondola, Vagy nem is tom, mi vala.

Van ám, szívem tudtomra, Érzem is már éhomra.

359. Sebes kutyaftában

Minap az utcán mentembe' Jön egy legény ellenembe,

Kacsint egyet a szemembe, S azzal üte árt szívembe.

Oly édes vólt, mint az álom. Én is mindjárt secundálom,

Visszamenve is találom, Képét, testét megvizsgálom.

Merre mentem, jól megnézi; Utját ő is úgy intézi,

Hogy menésem megelőzi, Így tüzem fával tetézi.

Utján még egyet tekerit, Gondolja, mindjárt megnyer itt,

Alig is, ha el nem merit, A szerelem törbe kerit.

Addig, addig, hogy házamba Ér, melyben lakom magamba',

Bejön s esik a nyakamba, Nyilván, nem is alattomba.

Eljátsszuk Vénus játékát, érdekli szívem tájékát;

----- / -----

360. A borbélylegény

Igaz, megtanúltam jól a mesterséget,

Megvágtam az eret jól, de nem oly végett,

Hogy úgy inat sértsen és két szüzességet,

S be ne tudjam kötni a tett sebességet.

De jaj! az érvágás szolgált a vesére,

361. Te se szólj, én se szóllok

Nekem is az ördög egy banyában,
Szép színre bemázolt áll-orcában
Büntelen fejemre fent Nyillal újra megjelent Minapában.
Tühegyű kemény nyelve hegyének
Nyilvasai szivembe jövének,
Ó bizony sok ördögök Körme közt *ikább* nyögök, Mint, egy vénnek.
Már becsületembe belegázolt,
Fekete fekélly színre bemázolt.
Minden ördögátkokat, Kurvahordta rongyokat Rám ruházott.
Mert csak a bűnnél vénebb ne vólna,
Róla beteg szivem mást gondólna:
Hogy két köcöléje van, De már erre bénna kan se szorúlna.
De mit akar vélem nyelved mérge,
Te maradhatatlan földnek férge?
Mit irigyl elrogyott testednek zsugorodott bűdös kérge?
Vagy ha már a lépet felemelted,
Oly bután miért nem szégyenelted
Billegetni sipodat, Hogy csalóka célodat el nem érted?
Rám kenéd a mocskot, letörültem,
Hizelkedj most, mérges eb! körültem,
Mert kimondom nevedet, S hogy én a te fészkedet Meg nem ültem.

363. Ennye!

Egy vénasszony borjut őriz, mind elszalajgatja,
Mért nem mentél keríteni? ebszülette fattya!
Ritka szitán, meleg nyáron hűsebb a nap fényje.
Felfogódzzék Kató néni, mind kilátszik. - ennye!

364. Pipás orvos

Az én - - borbé legény, Hugom asszony beteg szegény;
Jöjjön hozzám vacsorára, Meggyógyítom virradtára.

----- / -----
----- / -----

367. Leány-a. b. c.

Gyere pajtás! katonának, hajja rózsza! csókra csók!
Most leányok verbuálnak[!], Hajja rózsza! [csókra csók!]
Ezek ám jó katonák, Nem ölnek ők, azt mondják.
Hajja rózsza, tubarózsza; hajja rózsza csókra csók!

Olyanok most a leányok, hajja rózsza! csókra csók!
Mint a jó szelid bárányok, hajja rózsza! csókra csók!
Nyirni hagyják magokat, Árúlják a gyapjokat,
Hajja rózsza, tubarózsza, [hajja rózsza csókra csók!]

Angyal! Ángyom egy szülötte! hajja rózsza! csókra csók!
Kacsintásom elérte, hajja rózsza! csókra csók!
Ne *Angyalom!* egypár csók; Adj *te is* egyet, nem kell sok.
Hajja rózsza, tubarózsza! hajja rózsza csókra csók!

Bábi bárányszárakra vágyik, hajja rózsza hajja haj!
----- hajja rózsza hajja haj!
----- / -----
Hajja rózsza, tubarózsza; hajja rózsza hajja haj!

Cenci cinkos egy kis állat, hajja [rózsza hajja haj!]
Édes ennél a szolgálat, hajja [rózsza hajja haj!]
Cenci! csintalan cicám! Jer, hadd szorítlak hozzám!
Hajja rózsza, tubarózsza; [hajja rózsza hajja haj!]

Cili célba vett valakit, hajja [rózsza hajja haj!]
De a menykü se tudja kit, hajja [rózsza hajja haj!]
Cili! csak nekem hinnél, Kettő mindig jobb egynél.
Hajja rózsza, tubarózsza; [hajja rózsza hajja haj!]

Dudi melle dudorodik, hajja [rózsza hajja haj!]
Csöcsi, fara domborodik, hajja [rózsza hajja haj!]
Van itt Józsi, hajja haj! mind duda mind derekalj,
Hajja rózsza, tubarózsza; hajja rózsza hajja haj!

Bébi bibirkélni szeret, trallalalom, trallala,
Néha talál is egeret, trallala[lo]m, trallala
----- / -----
Trallalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.

Fáni fünek- fának adna, trallalal[om, trallala]
Kópé mint a Gori Panna, trallal[alom, trallala.]
Kövér, csaknem megpattan, Három putton fara van,
Trallalalom, [trallalálom, trallalalom, trallala.]

Franci franciát szeretett, tral[lalalom, trallala,]
Attúl olyan pettegetett, tral[lalalom, trallala,]
Ferkó is attúl kapott Minap egy üres dobot,
Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Hánival jó volna hálni, Tral[lalalom, trallala,]
Mert ő meg szokta szolgálni, Tral[lalalom, trallala,]
Még csak egy szem tökmagot Szolgálatlan nem hagyott,
Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Hát az a másik *Johánka*? Tral[lalalom, trallala,]
Tömött bélű kisleányka, Tral[lalalom, trallala,]
Borjuhús még, porcogós, Jól jár itt a mészáros.
Tral[lalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Juli juhait vezeti, Tral[lalalom, trallala,]
Szomszéd juhászt integeti, Tral[lalalom, trallala,]
Mosolyogja, hogy csötör-tökön volt a Dömötör,
Tral[lalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Katinak - - - - - Tral[lalalom, trallala,]
- - - - - Tral[lalalom, trallala,]
- - - - - / - - - - -
Tral[lalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Lizi hizik az anyjára, Tr[allalalom, trallala,]
Jó vólna vetni próbára, Tral[lalalom, trallala,]
- - - - - / - - - - -
Tr[allalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Léni szüntelen lemónis, Tr[allalalom, trallala,]
Mert Antalnak satirionis Tr[allalalom, trallala,]
Kell a nagy urbarium segítő liktarium.
Tralla[lalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Manci macskamód cselekszik. Tr[allalalom, trallala,]
Nyakba mászik, ölbe fekszik, Tr[allalalom, trallala,]
- - - - - / - - - - -
Tralla[lalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Mici! metszesz akkorával, Tr[allalalom, trallala,]
Egy krajcáros kusztorával, [Trallalalom, trallala,]
- - - - - / - - - - -
Tralla[lalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Náni néni már vénecske, Tr[allalalom, trallala,]
Többet tud, mint hat menyecske, Tr[allalalom, trallala,]
- - - - - / - - - - -
Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Örzse pördül, mint az orsó, Tr[allalalom, trallala,]
Parasztosan sem utolsó. Tr[allalalom, trallala,]
- - - - - / - - - - -
Tralla[lalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Panni péntölös, de csinos, Tr[allalalom, trallala,]
Husa kemény, bőre szivos, Tr[allalalom, trallala,]
- - - - - / - - - - -
Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

Pépi pénteken fejeget, Tr[allalalom, trallala.]
 Szomszéd gulásnak integet, Tr[allalalom, trallala.]
 Jó combos, nem emelős, Jól leadja, jó fejős.
 Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]
Rozi rovást tart magának, Tr[allalalom, trallala.]
 Hogy azt válassza mátkának, Tr[allalalom, trallala.]
 Akitül többször kerül, S meg is rakja emberül;
 Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]
Sári sárga, mert kíváncsi, Tr[allalalom, trallala.]
 Többször kíván, ugye, bácsi? Tr[allalalom, trallala.]
 ----- / -----
 Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]
Stanci, stanca Marinával, Tr[allalalom, trallala.]
 Bán, himpókos mátkájával, Tr[allalalom, trallala.]
 Jobban tudsz te, mint a pók, -----
 Tral[lalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]
Tóni ----- Tr[allalalom, trallala.]
 ----- Tr[allalalom, trallala.]
 ----- / -----
 Tr[allalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]
Trézi tréfának itéli, Tr[allalalom, trallala.]
 ----- Tr[allalalom, trallala.]
 ----- / -----
 Trall[alalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]
Vica viccsog s mint a szája, Tr[allalalom, trallala.]
 ----- Tr[allalalom, trallala.]
 ----- / -----
 Tr[allalalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]
Zsófi zsufa fakó haja, Tr[allalalom, trallala.]
 ----- Tr[allalalom, trallala.]
 Jobb ám ez mindeniknél, Szebb ez a legszebbiknél;
 Tralla[lalom, trallalálom, trallalalom, trallala.]

368. Két szerető, két kerítő

Két menyecske szeretőm volt, Mind a kettő Szabóné volt,
 Két vénasszony kerítőm volt, Mind a kettő boszorkány volt.
 Az egyiket megégették, A másikat présbe tették,
 Azt bizony jól cselekedték, Mert ők azt megérdemlették.

369. Hagyján

Gyenge piros két arcád, két orcád
Más csókolja, de nem én, de nem én;
Hadd csókolja, ha nem én, ha nem én,
Ha már engem megvetél, megvetél.

Gyengén vetett ágyadat, ágyadat
Más dibolja, de nem én, de nem én,
Hadd dibolja, ha nem én, ha nem én,
Ha már engem megvetél, megvetél.

370. Angyal és ördög

Nem anyátúl lettél, Rózsafán termettél,
Piros pünköst napján Hajnalban születted.

Eb anyátúl lettél, Kőkényfán termettél,
Tátos Luca-napján Éjfélben termettél.

371. Pi-fa-ba

Azt mondják, azt mondják, igazán is mondják:
A szomszéd lányának szük pi-pi-pi-pi-pi-piros csizmája van.

Azt mondják, azt mondják, igazán is mondják:
A szomszéd legénynek nagy fa-fa-fa-fa-fa-fa-fa-baltája van.

Azt mondják, azt mondják, igazán is mondják:
A szomszéd legényje a szomszéd leányát megba-ba-ba-ba-ba-ba-baltafokozta.

372. Sokfelé

Alúlról fuj hideg szél, Hasad a jég kétfelé.
Hajt a gulás kifelé, Makó, Vásárhely felé.
Viszik a lyányt felfelé, Hull a párta lefelé.

----- / -----
----- / -----
----- / -----

373. Kicsiny, de jó

Jöszte kincsem! jöszte bé, Magam vagyok idebé;
Gyenge leány vagyok én, Sokat nem adhatok én.
Ami kicsinyt adok én. Bizony jót is adok én.

374. Gyöngyvirág

Ej haj! gyöngyvirág! Teljes szekfü szarkaláb,
Bimbós majoránna.
Ha kertedbe mehetnék, Piros rózsát szehetnék [!],
Szívem megujulna.

Ej haj! gyöngyvirág! Teljes szekfü szarkaláb,
Levendula-virág!
Ha kertedbe mehetnék, Én ott kertész lehetnék,
Mindjárt meggyógyulnék.
Ha kebledbe nyulhatnék, Piros csizmát szabhatnék,
Mindjárt megpirkantánálak.

375. Enyim vagy, nem másé

Kurva vagy te, Badariné galambom-adta!:/:
Haj Gubáné, Gubáné! Vezett-hordta fiáé!
Enyim vagy, nem másé.

376. Ki kocogtat az ajtón?

Tá turó tepertő, Koró billentyűje!
Nézzed lyányom a lyukon, Ki kocogtat az ajtón?
Édesanyám, a varga, olyan mint a nagy marha;
Nem kell nekem a varga, Nem kell nekem nagy marha.

Tá turó tepertő, Kóro billentyűje!
Nézzed lyányom a lyukon, Ki kocogtat az ajtón?
Édesanyám a deák, olyan mint a gyöngyvirág;
Az kell nekem, a deák, Az kell nekem, gyöngyvirág.

377. Szép leány

Szép a leány ideig, Tizenhat esztendeig;
Ha idejét haladja, A legénynek a leány csak bolondja.

378. Válaszolj vagy oszolj

Szívem! szived, szép szerelmed Felgyújtotta tüzemet,
Azért szánj meg, mégis szánj meg, ne epezd bús szívemet.
Mondd meg szived szándékát, válaszolj;
Ha pedig nem, kurvanyád! csak oszolj,
Hozzám ne nyúlj, se ne szólj.

379. Szép asszony

Szép asszony a papné, Szurtos a kovácsné,
Büdös a pacaltúl Mészáros Andrásné.

380. Tuba gilice

A csaplárné lába között tuba gilice,
A környéke meg van festve, csupa fekete.
Tuba, tuba, tuba, tuba, tuba gilicécske!
Barnahaju, barnaszemü barna menyecskécske!

381. Nagy leány

Én istenem! be nagy lyán! Csecsi, fara be nagy mán!
-----/-----

382. A deák

Ne irtózzál kincsem a deáktúl,
Gyengén nevelt teste a longátúl;
Megadja az árát, a törvénynek díjját, Gavallérúl.

383. Péntek, szombat, vasárnap

Ma péntek, hólnap szombat, bizony megkéretnek,
Hólnapután vasárnap, bizony hazavisznek,
Még tán éjfél sem várnak, bizony lefektetnek;
Jaj nekem, szívem dobog, inaim reszketnek.

384. Ne szólj neki, csak ints neki

Pápán, Győrben, Komáromban, Jó szokás van az asszonyban:

Ne szólj neki, csak ints neki, Mindjárt tudja, mi kell néki!

385. Edd meg magad

Édes a szar, mig meleg, Ha nem hiszed, kóstold meg.

Úlj fel rá, nyergeld meg, Ha nem mehet, ott edd meg.

386. Kató lányom!

Mid fáj néked? Kató lányom! hopp.

Hasam vége, hátom vége, édesanyám! hopp.

Mivel kenjük? Kató lányom! hopp.

Paprikával, foghagymával, édesanyám! hopp.

Mit adjunk *érte*? Kató lányom! hopp.

A négy ökröt, a két lovat, édesanyám! hopp.

Hát minn szántsunk? Kató lányom! hopp.

A négy macskán, a két kutyán, édesanyám! hopp.

Kurvanyád neked, Kató lányom! hopp.

Te vólnál az, s neked is az, édesanyám! hopp.

388. Közel van, csak egy hajtás

Kukorica hajtás, hajtás! - - - - pajtás, pajtás!

Van itt közel pajtás, pajtás! Pedig csak egy hajtás, hajtás.

389. Papi és Csát

Ha megunod magad, Jó négy ló elragad,

Közel van Papi Csáthoz. Jó mulatságot okoz;

Osztán szőr-mentében Rákászhatz a vízben.

Közel van [Papi Csáthoz. Jó mulatságot okoz.]

390. Bogár és tetü

Csipd meg bogár a seggit, Lapos tetü a tökit,
Ha nem tudott játszani, Hadd tanuljon táncolni.
Jöszte hozzám, édes rózsám! Csókra vár a mátkád.

393. Alúl veszed hasznát

Alúl ásd, alúl véd, alúl veszed hasznát,
Ecettel, tormával edd meg a mindgysáját;
----- / -----
----- / -----

395. Egy garas ára

Azért adtam egy garast, Hogy a tiéd egy araszt;
De ha nem lesz egy araszt, Visszaveszem a garast.

396. Mosogató szolgáló

Hajdinánom *loccs*, Mosogatok most,
Szaladj innen édes rózsám, nem adhatok most.:/
Hajdinánom *loccs*, Gyere kincsem most,
Elvégeztem a dolgomat, - - - - :/

397. Cigány Lackó

Jaj, jaj, a fam! Azt gondoltam, az uram,
de lám, mind egy menkü.

----- / - -

398. De az igaz

Német asszony, komámasszony! lassz baj dír,
Hadd nyújtozzam, húzódozzam, tasz felt mír;
----- / -----
----- / -----

399. Facipő

A barátok feketében, facipőben járnak;
Azok élik világokat, akik ketten hálnak.
De én szegény árva legény csak egyedül hállok,
Tapogatok, tapogatok, semmit sem találok.

400. Könyen megismerszik

Hat nap van egy hétben, Hetedik vasárnap,
Bárcsak, édes rózsám! Egyszer láthatnálak.
Mihelyt megláttalak, Mindjárt szerettelek,
Szívembe vettelek, El nem felejtelek.
Átkozott a posta, ki azt a hirt hozta,
Hogy az én édesem Dunán túl van fogva.
Megösmerném ötöt Lova járásárúl,
Lova járásárúl, Nyereg-ülésérül;
Az az én édesem, Az az én kegyesem,
Kinek a csákója Vállát verdegeli,
Pozsonyi kalpagja, Győri bokrétája,
Aranyos a szára, Száz arany az ára.

402. Hajja csók, gyerere (töredék)

Amit adtam, jegygyűrűmet tedd a kisujodba,
Ha kimégy is, ha bemégy is, megemlékezz róla
Hajja, csók gyerere, Gyönyörű cserere,
Nyenyenye, retytye, Retytye, nyenyenye.

403. Aranyhal

Én vagyok a halászlegény, Én állok a tó közepin,
Én fogom az aranyhalat Világoskék paplan alatt.
Engem szeress, ne bátyádat, Boszontom a termő fadat.
Én vagyok a rózsá virág, Engem szeret egész világ.
----- (7x2 közölhetetlen sor)

406. Gunárnyak

Nem kell nékem hosszú, vékony, se nem kell rövid, vastag,
Megelégszem akkorával, mint egy öreg gunár-nyak;
Süket legyen bár, vagy vak, Legyen csonka, bénna, vak,
Estve-reggel, szeget-szeggel, dupla legyen az abrak.

407. Kadenciák

A te szoknyád olyan tarka, Az egeket hasogatja,
A te szemed olyan fényes, Mint az égen a csillagok,
A te csókod olyan édes, Mint a lépesméz a kasban.

A te orcád olyan piros, Mint az a szép csöppentett vér,
A te melled olyan fejr, Mint a tiszta alabástrom,
- - - - - Mint a hajdu-káposzta, bor.

407/a Göcseji falusi ének

Fuss *Terézi*! mi lelé,
Nézed a *tik-ház* felé
Udvarunkb'?' mi röpdözött
A *majorságok* között?
Szárnnyel a *kan póka* csattog,
Gágog a lúd, *góca* sáppog:
Tán az a hozzánk kapott
Kánya meg' rajtok csapott.

Mennyi kárt tett, a *csufos*
Már, az a csudálatos?
Benne van ide-tova
Huszonöt *forintoba*:
A minap is ő hordá el
Tiz *pizsellém* az *annyáel*,
Danna hogy bújjék bele,
Gyötröhödjék meg vele.

Egyszerit meg a *manók*
(Mert ebül szabá *Csicsók*
Boronábul a falat,
Róka is be-tér alatt)
Mind a *jószágba* tekerték;
Ott meg egyig *együ*-verték;
A *attúl* a *derék*, ha is,
Sározatlan még ma is.

Mert csak érnék rá magam,
Vagy magam, vagy az uram; - -
De mikor hol *rittnya* jár,
Hol reá más dolga vár;
Uraságunkra is rá-ért
Messze künni fokla fáért,
És ha, nincs minn, felele,
Majd *hitet hányat* vele.

De pedig *tegnap* előtt,
Egy öcsém hozzánk *bejött*,
Véle mig ebédelénk,
(Ecetes *vázsut* evénk),
Fölnek-e? vagy *lenek* mentek?
De közel már sohol *nincsek*.
Itt körül *ökreimnek*
S már talán nem enyimek.

Göcseji ének

Még alig *világodott*, Hogy kicsiny s már *fáradott*
Két loat im *hajtonak* Vágtatást a *partonok*.
Errenek tart, s hogy *feleje* Mentem, látom, a *papeje*
A *szekér* szintűgy röpül, Rajta j a' *céhmester* ül.
Sónyú képü fi szegín, Már koros de *hőslegín*.
Bús egyébűtt, de örül a *fejér ruhás* körül.
Víg az asszonyok *közöttö*. Érettenk a pap *küldöttö*.
Gyöjjön és véle vigyen, Bármí *keserven* [!] legyen.

408. Hajnal

Piros hajnal! fényes napsugárok!
Engem is, ki itt homályban járok,
Sebes szárnyatokra Felvevén, azokra
az égi sarkokra ragadjatok.
Ahol rendelt a Teremtő néktek
Lakást, ahol ered fényességtek.
Hadd légyek társatok, És amint utatok
terjed, vonjatok utánatok.
Ott lakik az egek alkotója,
S te vagy, szép hajnal! az udvarlója;
Vigy fel udvarába, Te! ki tornáccába'
bársony ruhába' ékeskedel.

Ha te is ilyen dicsősséges vagy,
Hát annak dicsőssége milyen nagy,
Aki teremtette E mindent s azt tette,
hogyan közepette fényeskedel.

Kijössz ama pompás palotából,
Mint egy vőlegény ágyasházából,
Arany öltözettel, Fényes tekintettel,
ujjatsz élettel [!] mindeneket.

Veres bársony színed fejedredik,
S fehérséged jobban tüzesedik,
Ha széles határod Elfutja sugárod
és körüljáró az eget.

Hol vetted fogyhatatlan tüzedet?
S ki tett ily tűztengerré tégedet?
Mikor volt kezdeted? S hány már kerületed?
mégsem emésztet meg magadat.

Isten! Te vagy az a hatalmasság,
Tiéd a méllség és a magasság;
A nap prédikálja, Mint kezded munkája,
s lelkem csudálja hatalmadat.

409. Esthajnal

Hová tűnsz el, áldott napnak fényje?
Isten csodatévő teremtményje!
Te minden tüzeknek, Csillagseregeknek,
forgó testeknek Fejedelme!

Egy napi futásod elvégzettet,
S előáll a föld színén helyetted
A szürkés csendes est, S már a munkára rest
mind a fáradt test, mind az elme.

De gyors az én lelkem, felébrenni,
A kék magas égig emelkedni,
Meglesni mentedet, Mint közlöd fényedet,
tüzes testedet más népekkel.

Itt az esthajnal pirossal kékes,
Az ég apróbb lámpásokkal ékes;
S mindjobban setétes Lesz, amint a csendes
éj ballag rendes lépésekkel.

Azt vélném, dicső fény! hogy eltűntél,
Lefeküdtél, vagy égni megszűntél,
S amint egy mesében Költötték régenten,
a nagy tengerben elmerültél.

De te pedig most is világítasz,
 Másutt hajnalt, itt estét újítasz,
 S majd szórsz új tüzeket, Adsz hajnal-szineket,
 ha fél kereket bekerültél.

Ha észak felé felemelkedel,
 Vagy útag alá, délnek mendegél,
 Hosszát napnak, éjnek, Hevét nyárnak, télnek,
 mint egy mértékkel, úgy méred el.

Soha pedig ezt el nem hibitod,
 Csigas útag oly halkad fordítod,
 Hogy, miként kezdődik Mented s mint végződik,
 sok bölcs vesződik törvényeddel.

Oh Isten! természet alkotója!
 Nap s csillagok útja forgatója!
 Ez megmérhetetlen Mindennek, egyetlen
 egy és végetlen fenntartója!

Lehet-e dicsősséged példája
 A szép eszhajnal tüzes orcája?
 Oh nem, ez csak téged Hirdet, mint felséged
 s nagy dicsősséged hirmondója.

410. Születéskori esztendőfordulat

Eltölt ismét egy esztendő Mulandó életembül,
 Siet az elköltözendő lélek ez por testembül;
 Az elmúlt idő mulandó vóltomat bizonyítja,
 A lélek, hogy ő halandó nem lehet, azt tanítja.

S e kettő közt bizakodva tántorgó reménységem,
 Azt kérdezi gyanakodva: lesz-e? s mikor lesz végem?
 Por-testemnek változási egy véget jelentenek,
 De lelkemnek vágyodási édesen serkentenek

Azt vélni, hogy életemmel nem végződik lételem;
 Oh, hát? a biztos hiszemmel mint játszik a félelem?
 Mely nagyon öszveláncolta e két ellenkezőket,
 Aki folyini parancsolta s haladni az időket;

És Istentől vett lelkemet változáshoz szoktatta,
 Mikor sárból lett testemet öneki társul adta,
 S azt véli a szegény lélek bomlandó sátorában,
 Hogy csak úgy élek, ha élek a test társaságában.

Ha csak azt teszi az élet, amit e testben élek,
 Oh mely szerencsétlenné lett ugy ez az élő lélek!
 Amint sokasodnak s gyűlnek a test apróbb részei,
 Ugy egyszersmind elrepülnek renddel gőzölgései.

A ma született emberről azt mondjuk: most kezd élni;
De kérdd meg bár, mást fog erről a természet itélni.
Sőt amikor születünk, ott kezdődik halálunk,
Halunk, míg testi életünk végre nem találunk.

Halunk mindennap; megholtunk, mikor elvégeztetik
Életünk, s e tömlőc-boltunk étellel cseréltetik,
Amaz örökkévalóság ajtaja fel lesz nyitva,
S mi vagy te? oh halandóság! mi? ehhez hasonlítva.

Egy hatalom, a végetlen örökkévalóságban
Élt és él, képzelhetetlen boldog magánosságban.
Teremtett jó tetszéséből ez hatalom világot,
Az időben a semmiből hozott ki valóságot.

Hogy hát vagyon e világban idő s idő-haladás,
Az örökkévalóságban nincsen azért szakadás;
S úgy nézzük e szakadatlan örökkévalóságot,
Mint egy elgondolhatatlan határu hosszúságot.

De nincsen oly hasonlítás, mely ezt kifejezhesse,
Nincs gondolat, sem gyanítás, amely ezt képzelhesse;
Ugy teremtődött a lélek, hogy örökké fog élni,
De míg e por-testben élek, azt sem tudom szemlélni.

Hogy: meg nem halni mit térszen? és élni szünetlenül?
Az idők után mi létszen? s mi a *végetlenül*?
Ha megfrissíti testemet ama lelkeknek atyja,
Ugy hogy örök lételemet ez por is megbirhatja.

Akkor a több teremtett lelkek társaságában
Látom az örök életet az Isten országában;
De mégis a minden testnek s minden léleknek atyja
Magát nekem, mint *Mózesnek*, csak hátulról mutatja.

Akkor is hát csak értetlen érzem a boldogságot,
A kezdet nélkül végetlen örökkévalóságot;
Lesz mégis örök éltetemnek egy nagy gyönyörűsége,
Lesz tudományja lelkemnek arról, hogy nem lesz vége.

Érzeni fogom valóban Istentől vett lételemet,
Amaz örökkévalóságban látom eredetemet.
Értem tiszta természetét amaz örök Istennek,
De, hogy kezdet nélkül létét meg nem foghatom ennek,

Mindig ismerem, s egészen mégsem fogom érteni,
Ezt a fő jót annyit térszen mindörökké érzeni;
Ez a gyönyörűségeknek vég nélkül való sora,
Melyet érez sok lelkeknek s angyaloknak táborá.

Ismerni az Istent s látni, s mégis mindig találni
Benne, amit csudálhatni s azt imádva csudálni;
Mely valamint oly végetlen az örökkévalóság,
És olyan képzelhetetlen el nem gondolhatóság.

Hogy mikor már addig megyen az elme gondolatja,
Hogy most mindjárt véget érjen s megszűnjön folyamatja,
Meg az, amit végetlennek nevezünk, ott kezdődik,
Mert időszakasszal annak hossza nem méretődik.

Az örök gyönyörűség is olyan megfoghatatlan,
Hogy ott a mérték s a vég is éppen gondolhatatlan,
Én lelkem! hát mit irtóznál megoszlattatásodtúl?
Vétkeznél, ha siránkoznál, hogy elválsz test-társodtúl.

Halál ez a mi életünk; ez a létel-változás,
Amit ennyire szeretünk, csak csupa fogyatkozás.
Uj test kell a lélek mellé, hogy örökké élhessen,
Oh, hát kívánni nem kell-e? hogy e test elvettessen.

Hogy az, ha feltámasztatik, lehessen rohadatlan,
Amidőn visszaadatik belé a halhatatlan;
Vétek-e hát ohajtani, hogy a halál siessen?
Hogy az örök e mostani végesnek véget vessen?

Vagy irtóznál-e, oh lélek! korábban hazamenni?
Melynek, akarmeddig élek, egyszer csak meg kell lenni.
Pályafutás ez az élet, s aki hosszabban futja,
Bár fáradsága többé lett, egy tárgyra megy az útja.

Oh! boldogok e kisdedek, kik korán megholtanak,
S mig én bujdosva szenvedek, már hazajutottanak;
Felváltották állhatatlan sátorjokat az éggel,
S élnek az elfogyhatatlan örök gyönyörűséggel.

Az én időmből eltelt már huszonkilenc esztendő;
Nem tudom még tovább hány vár s hány lesz megérkezendő;
De ha még százezerekkel hosszabbakat érnék is,
Minden élők életekkel s erejekkel birnék is,

Meg kell egyszer futásomban a végső ponton állnom;
Meg kell hálnom és azonban halhatatlanná válnom.
Fogoly vagyok és naponként halálra vitetem,
E tömlöcen apródonként fogyatkozik életem;

S mikor a sirba vitetni látom rab társaimat,
Elöttem eltemettetni szemlélem barátimat,
Nemcsak hogy meg nem bátorít életem hosszúsága,
Sőt jobban-jobban szomorít a példák sokasága.

A halálra rendeltettek két órával mit nyernek?
Azt, hogy gyötrődést szereztek az órák az embernek.

Szűnj meg hát nemes voltodat azzal mocskosítani,
Lelkem! hogy ez rab-házadat sajnálad felváltani.
Mennyei boldog hazádnak örök gyönyörűségén,
Teremtődnek és atyádnak végetlen dicsőségén.

Buzdítsd lelkem! vágyásodat, végy magadnak szárnyakat,
Nézd meg lakos társaidat, a boldog angyalokat,
Akik szüntelen hangzanak Szent! szent! szent! énekléssel,
Az Isten előtt állanak örök gyönyörködéssel.

Mikor lesz, óh imádandó Isten, lelkeknek atyja!
Hogy lelkem, ezt a romlandó sár-házát elhagyhatja?
Mikor? Oh! mikor megyek el atyámnak hajlékába,
A megdicsőült lelkekkel fényeskedő hazába.

411. Újesztendei ének

Jer e napnak hajnalában, jer! a napok is mennek,
Lelkem! dicső templomába a hatalmas Istennek.
A nap, az ó-esztendőnek végezvén fordulatját,
Dicsőíti az időnek és az egeknek atyját.

S öltözvén hajnal-szinekkkel inneplő ruhájába,
Megáll reszkető térdekkal az Isten tornáccába'.
Várja bölcs teremtményének új parancsolatait,
Hogy ez új kerületjének mint forgassa utait.

Emeld fel, lelkem! magadat te is a magasságba,
Csudáld hatalmas uradat ama világosságba',
Kinek semmi setétséget nem szenved fényessége,
Nem tud változást, sem véget végetlen dicsősége.

Képzелhetetlen karjain nézi e mindenséget,
Függve tartja bölcs titkain a kezdetet s a véget,
Az időt szabad tetszése részekre osztogatja,
Az ő minden teremtménye, a földnek sok állatja.

Vigyáz tévedhetetlenül kiki maga útjára,
Sietve megy szünetlenül kiszabott határjára.
Lelkem! szent gondolatokkal jer a magas egekbe;
Jer az Istenhez, azokkal az égi seregekbe'

A végetlen istenséget áldó sokaságokkal,
S annak dicsősége végett teremtetett állatokkal;
Oh! hallik énekléseknek örvendező zengése,
Hallik a boldog lelkeknek Szent Szent! Szent! éneklése.

Akik a halandóságot fellyűlmúlván örülnek,
Hogy érzik a boldogságot és benne részesülnek;
Én elkem! mikor vetkezed le halandó testedet?
Isten! mindenható kezed, hâ rontja el mivedet?

Aki csak azért kívánja, hogy tovább itt élhessen,
Hogy mint kezed alkotmányja tégedet dicsérhessen,
Add tudtomra, oh végetlen! azt a boldog végemet,
Amikor ezt a testetlen s halhatatlan lelkemet

A vég nélkül örvendőknék iktatod seregébe,
Ahol a boldog időknék boldog esztendejébe'
Imádandó Istenemnek egy ünnepet szentelek,
S Istentül vett lételemnek igazán megfelelek.

412. Isteni gondviselés

Sok kérdések, sok kétségek, sok okok jönnek elől
Az Istennek csudálatos gondviselése felől.
Sokan az erős Istennek e hatalmat megadják,
Sokan kételkednek benne, sokan pedig tagadják.

Tagadja felfuvalkodva sok bolond ő magában,
Ki nem tudja, mi van rejtve el az Isten titkában;
Sokan a gyenge hitűek kételkednek felüle;
Sokan hiszik és szeretik; sok hiszi, de fél tüle.

Aki tagadva nem hiszi, jobb ne higgyen Istent is,
S azt, hogy maga teremtette Isten e nagy mindent is,
Mely ha magában semmiből valósággá nem válhat,
Bizony, gondviselő nélkül magában fenn sem állhat.

Ha ki kételkedik benne, nézze meg e világot,
Majd kiveri elméjéből ez vétkes gyanúságot;
Hitték ezt, de más név alatt a régi pogányok is,
És jólt tudták, hogy őket más igazgatja, magok is.

S csak azok kezdtek először erről kétségeskedni,
Kik nehezen tudták a rossz állapotot szenvedni;
Nem tetszett, mivel magoknak nagyon kedveztek, soknak,
Hogy rossz dolgok van a jóknak, és jó a gonoszoknak.

A gondviselés törvényét sok vallja felfordultnak,
De magának van felfordult s vak szeme nyomorultnak;
Azt gondolja, ha nem érti az Istennek titkait,
Hogy nem Isten igazgatja a világnak dolgait.

De ám sok gondolatokat forralj s dicsekedj vélek,
Te Isten gondviselését tagadó kevély lélek!
Lesz még idő, megsiratod elméd gondolatait,
Mikor nyilván meg kell látnod Isten titkos útjait.

Mikor gondot visel rólad, megdicsőíti magát,
S megmutatja azok ellen, kik nem hisznek, haragát.
Hogy hiheted az oktalan természeti dolgokat
Ugy állni fenn, hogy magok igazgatnák magokat?

Tél, tavasz, ősz, nyár, az éjnek s nappalnak változási,
Napnak, hódnak, csillagoknak botlás nélkül járási,
Melyek a kezdettől fogva soha el nem tévedtek,
S a bölcsék elméjének is sok gondot szereztek.

Ezeknek mindig egyaránt lett járása-kelése,
 Mind Istennek csudálatos, titkos gondviselése,
 Kinek, amint a nagyokra, úgy a kicsinyekre is
 Gondja van, s Isten hírével mozdúl a férgecske is;
 Ugyhogy bámulhatnál inkább, mint kételkedj azokon,
 Amiket mivel az Isten csudálatos utakon.
 Olyan bölcsen egyezetteti az eszközt a végekkel,
 Hogy a bölcsök sem érik fel ezt a titkot eszekkel.
 Sokszor e világban való teremtetett, dolgok közül
 Olyan csekélységet vesz fel e nagy munkás, eszközül,
 Mely által véghez visz gyakran csudálatos dolgokat
 S tartóztatja a kicsinyek által is a nagyokat.
 Csak egy asszony volt az oka Trója veszedelmének,
 S ez veszedelem eszköze Róma épülésének;
 Egy Cézárnak gondolati, melyek forrtak magából,
 Lám monárkiát szerzettek a Róma városából.
 Eszter, szegény zsidó leány, eszköze volt sokaknak,
 Az Ahasverus szándékátul megszabadulássoknak;
 A Hollofernes vitézi szándékjoktól elesnek
 Judit által, ki által lett hólta Hollofernesnek.
 Ugy sokszor nagy eszközöket választ a kicsinyeknek
 Véletlenül megesendő beteljesedéseknek;
 Egy király koronázása eszköze sok raboknak,
 A hóhérok markából lett megszabadulássoknak.
 Kiadnak a fejedelmek oly parancsolatokat,
 Amelyekkel véghezvinni akarnak nagy dolgokat,
 Azonban a gondviselés azokat úgy rendeli,
 Hogy aki meg sem gondolta, nem várt örömét leli.
 Így a nagy Isten hatalma játszik a szerencsével,
 S nagy hasznot tesz sok szegénynek titkos segedelmével.
 Mely megvizsgálhatatlanok az Istennek dolgai!
 Végére-mehetetlenek bölcsessége titkai.

413. Az Isten: - természet

Szűnj meg lellem! a természet derékségét csudálni,
 Melyet napkelet s enyészet meg nem szűn prédikálni.
 Szűnj meg, mondom, csudálkozni a természet munkáin,
 Inkább illik tudakozni a hajnalnak óráin.
 Mikor a néma setéség csirkázó sugárokkal
 Oszlik és a kies térség az égi madarakkal
 Nagyságát bizonyíttatja a természet urának.
 Ki az, aki így forgatja részeit, és magának

Lételt ád és rendes folyást az áldott természetnek,
Csinál mindennap új tojást sok új teremtetettnek?
Emelkedj fel az egekre, én lelkem! gyors szárnyakkal,
Buzdulj fel ilyen énekre a mennyei karokkal:

Szent! Szent! Szent! s Seregeknek Istene! teremője,
Minden része az egeknek, az ő gondviselője
Dicsőségével megtelve énekli nagyságát,
Melyre a föld is feelve dicséri méltóságát.

Ő ád újra megéledést a füstként elmúltaknak,
Egymás után következést a valóknak s vóltaknak;
Amit az ő hatalmával a föld titkon párázik,
Hasonló titkos munkával mint a mag kicsirázik,

És terem apró cseppeket, kik öszvesereglenek,
Lassan-lassan, és felleget s záporosót nemzenek;
És így visszajön a pára maga eredetére,
Lehullván a föld hátára, S annak veteményére

Termesztő erejét adja, hogy annak hasznosságát
Noha minden szem láthatja, ne tudja valóságát;
A tengert, a nagy tavakat látva látják mindenek,
Melyek nagy foglalásokat árjakkal betöltenek.

Tudják azt is, hogy ezeket folyóvizek nagyítják;
De kérdd meg bár a bölcseket, kételkedve gyanítják,
Hogy ha titkon a tengerek ki nem gőzölgenének,
Az oda folyó viz-erek benne meg nem térnének.

Mi mérsékli hát ezeket oly igaz mértékekkel?
A kipárázó cseppeket a befolyó cseppekkel?
Ki teszi oly egyenlőkké, hogy a tenger mélysége
Ki nem szárad, sem örökké el nem fogy teljessége?

Sem pedig partjain fellyül sohasem emelkedik,
Nem keres szárazt térhelyül, és meg nem szélesedik,
Te vagy-e az? oh természet! vagy csupa *rend* vagy-e te?
Hogy ami most elenyészett, az másnak eredete

Legyen csak önként magátul? Oh nem lehet képzelni,
A csupa rend hatalmátul ezeket így kitelni;
Kell lenni megfoghatatlan egy olyan valóságnak,
Melyet maga-gondolatlan vakjai a világnak

Vagy nem látnak és nem vesznek észre a látottakból,
Vagy mindannyi istent tesznek és csinálnak magokból,
Mikor az örök Felséget heverőnek állítják,
És e roppant mindenséget magán állni tanítják.

A földet mi kényszeríti, hogy távolyról érezzen,
Vagy a nyers fát mi segíti, hogy ő úgy megegyezzen
A hódnak fogyta s töltével, hogy mikor a hold tele
Van, a fa gazdagabb lével egyszersmind teljen vele?

Azt mondd, hogy a hóld teste okozza mindezeket?

De vajjon hát ki kereste ki úgy azt a kereket,
Hogy az oly rendes uton jár, oly egyenlő tengelyen,
Hogy az ember hóldtöltét vár ez időben, ez helyen?

Mi okozza messzeségét oly egyenlőn töltékor,
Hogy a fának nedvességét bővítse éppen akkor?
Sőt csak azt is mi okozza, hogy köröltünk forduljon,
Most minden fényjét meghozza, majd egészen elmúljon?

Van-e hát oly *inquiessse* ezen forgó testeknek,
Mely mozgásokat vezesse s utat szabjon menteknek?
Ha vagyon, mint az órának vonó-terhe s mozgója,
Ezen mozdulás okának ki az igazgatója?

E nagy órát ki tekeri fel, ha lefoly kereke?
Vagy azt is új erő veri s más természet remeke?
S hát ennek az új erőnek ki ad erőt mozgani?
Mert azt is önként-menőnek lehetetlen tartani.

Ha önként megy, itt a lélek, ez a mindenhatóság,
S ez, ami így bánik vélek, nem *rend*, hanem *valóság*,
Ha pedig ez a mindenség öröktől fogva vagyon,
És így nem kell rá istenség, hogy mozgó erőt adjon.

Bolond! örökkévalónak ha hihetd a világot?
Mért nem hihetsz megtartónak egy olyan valóságot,
Melynek abban áll oly nagyon képzelhetetlensége,
Hogy ő volt, léssen és vagyon, nincs kezdete, sem vége.

Sőt, ha van örökkévaló, inkább az Isten legyen,
Mint világ, mert tudnivaló, hogy semmire sem megyen
A durva test ő-magátúl, nemhogy rendet tarthatna,
Ha csak Isten hatalmátúl nem függne s nem tartana.

Akarmit higgy hát Istennek, te vak istencsúfoló!
Az csak igaz és mindennek s neked is tudni való,
Hogy nem lett e nagy mindenség magátúl, sem fenn nem áll,
Ha csak valami istenség nem tart, éltet és táplál.

És így a megfoghatatlan Isten gondviselése
Szinte úgy tagadhatatlan, valamint fenn-függése
A roppant égi tüzeknek, s azoknak karikái,
S amint élnek a kerteknek füvei és plántái.

Nem az tehát csudálásra méltó, hogy a természet
Most egy dolgot újjúlásra hoz, más meg elenyészett,
Csak az Isten a csudára méltó, ő teremtette
E mindent, s erős karjára elébe terjesztette.

Hogy mindentudó szemei nézzék és úgy vezessék,
Nehogy forgó kerekei az utat elveszessék,
Méltó hát a természetet, de okosan vizsgálni,
Nehogy ami teremtetett, Istenül kezd csudálni.

Hanem minden dicsősséget adj egyedül Istennek,
Aki e nagy mindenséget alkotta s ura ennek;
Áldott légy te! oh felséges! oh hatalmas alkotó!
Áldott kezed erőssége s áldott a mindenható,
Hogy magát teremtésiben nyilvánvalóvá tette
S az okos ember testében lelkét úgy helyhez-tette,
Hogy felemelt fővel állva az eget nézhesse,
És a nagy Istent csudálva magát gyönyörködtesse.

414. Halál

Oh mulandó gyönyörűség! Világ tündér formája!
Oh szív-rettentő szörnyűség! Halál halvány orcája!
Köztetek mely nagyon Kis közbenvetés vagyon.
Legfeljebb nyolcvan esztendő Az embernek élete,
Addig is füstre kelendő, Ami gyönyörködtete;
Egy boldog is csak alig Van, s nincs is, a halálig.
Amelyek legkedvesebbek Embernek életében,
Azok legkeservesebbek A siralom völgyében,
Gyötrenek, mikor végek Van, a gyönyörűségek.
Oh! hát halhatatlan lélek! Mit kapnál e világon,
Ha e földet, melyben élek, Felválthatd menyországon?
Ott vál a hit valóvá, A remény megnyert jóvá.
Borzad a haj hallására A halál nevezetnek,
Holott ez visz birására Ama boldog életnek.
Oh érzéketlen elme! Oh rossz világ szerelme!
Meddig kése! hát Istenem! Boldogítani engemet?
Mikor lehet hozzád mennem? S meghajtanom térdemet
Istenem oltárinál, Jézusom lábainál.
Segíts, innen elköltözve Menni ama városba.
Ne nyögjek itt megkötözve S veretve térdig vasba,
Testemnek tömlőcében, A bűnnek kötelében.
Jer én lelkem! menjünk haza Jézusom hazájába.
Ott fenn van a boldog haza, Édesatyánk házába',
Hol már sok szentek vagynak, S minékünk is helyt hagynak.
Maradjatok magatoknak Ti képzelt boldogságok!
Engedjete! raboknak Szabadulást, rabságok!
Engem a Jézus, mint hív Követőjét, hazahív.

415. Kálvinista karácsony

Én ma Palesztinából jöttem, Valaki hát itt állsz előttem,
Ide hallgass, légy figyelmes, Hogyha lelked vólt sérelmes.
Ha kell, orvosra igazitlak, Merre keresd? majd megtanítlak;
Indulj el Betlehem felé, Látsz egy istállót, menj belé.
Ahol is a barmok közt járkálj, De gyereksírást hallván megállj.
Merre sirdogál, menj oda; kérdd meg: ez vajjon kicsoda?
Felel az angyal: Isten fia, Kit itt ekképpen látsz sirnia.
Igy sanyargatja szent testét, látván az emberek estét.

416. Pápista karácsony

Jaj! szegény! de fázik, Könyveitől ázik,
Nincsen neki párnája, Sem cifra nyoszolyája;
A széna lágy párnáa,
Barmok jászla melegítő kályhája,
Ökör, számár lehellet reája.
Noszahát jöjjetek! Velem siessetek,
Vigyünk neki báránycsókát, Egy kis irós vajacsokát,
Tikmoncsókát, turócsokát,
És pediglen egy csutóra borocsokát;
Igy köszöntsük a született Jézusokát.

417. Rengesd (töredék)

Szűz Mária e világra nekünk szent fiát hozá,
A jászolban helyheztetvén őtet imigyen szólla:
Aludjál el galambom! Nyugodjál virágszálom!
Igy énekelvén, és örvendezvén.

421. Jézushoz sohajtás

Nincs oly szempillantás,
Melyben sok ohajtás
Ne ötlene bús szívembe;
Ha a halál mérges
Szándéka reám száll,
Oh Jézus én gyötrelmemben,
Te légy nekem segedelmem.

422. Szent szeretet

Oh szeretlek! Oh szeretlek! Uram! szívből szeretlek.
Ne hagyj tőled elszakadnom, Sem a világhoz ragadnom;
Bár mindentül megfosztassam, Csak igazán elmondhassam:
Oh szeretlek, oh szer[etlek, Uram! szívből szeretlek.]

423. Bizodalom

Uristen, jól látod, Mely hibás én életem,
Csak hajlik a rosszra Én gyarló természetem;
Melyért ámbátor nagy Bennem a félelem,
Bizom, mert nálad sok, Tudom, a kegyelem.

424. Világ

E világ miolta Fennáll ő mivólta, Sűrű változás;
Minden dolga inség, Nyögés, keserűség és ahítozás.
Nincsen benne állandóság,
Minden híjjába-valóság.
Hát mégis mért vagyon, Ember, hogy ily nagyon Világban örül,
Hogy gyűjtsön jószágot, Földön sok országot Eljár és kerül;
Minden dolgát ahhoz szabja,
Hogy légyen világnak rabja.

425. Szent! Szent! Szent!

Minden teremtetett állatok
Az Uristent áldják;
Neki sok ezer angyalok,
Szent! Szent! Szent! azt mondják.

426. Uram! segits akkor

Uram! mikor éltemnek Vége lesz, s lelkemnek
Testből ki kell menni,
Akkor segits engemet, kérlek, siess lelkemet
A dicsőségbe felvinni.

427. Térj meg

Ha megtérni szándékozol A bűnből valahára,
Ugyan miért várakozol Ezután más órára?
Hiszen, térj meg bár mindjárt,
Ez neked semmit nem árt,
De azt bizony megsíratod, Ha továbbra halaszgatod [!].

428. Távozz hivság!

Elkészültem, Megfeszültem A testnek s e világnak;
Távozzatok, Ne csaljatok, Kik örültök hivságnak.

429. Bálám csillaga

Szivünk vigszággal ma bétölt, mert ígéret szerint felkölt
Istenfélők számára
Az igazság fényes napja, Uj Testamentomnak papja
Eljött, kit sok szent vára.
Csillag, villag [!], ragyog már lám, Melyet Bálám látta régen;
Fénylik, mint szép nap az égen.

430/a Isteni jelentés a természet felett

Semmi világi bölcsesség Még csak meg sem sejtette,
Amint az isteni felség Magát kijelentette,
Hogy teremtő, király csak ő, Istene isteneknek,
Erős, irgalmas, jóltévő,
Oltalma a hiveknek, Atya, Fiú, Szentlélek.

430/b Trisagion

Szent, Szent, Szent a Seregeknek Ura.
Teljes a menny és föld az ő dicsőségével.

430/c Uram Jézus! Segíts meg

Midőn eljő az én órá, Hogy útra, kell indulnom,
Kísérj engemet, oh Uram, Segítségedet látnom;
Lelkemet az én végemen Ajánlom szent kezeidben,
Te azt megtartod, tudom.

TEMLOMBELI ÉNEKEK

431. Vasárnap

Isten! Ez roppant egeknek Bölcs s erős alkotója!
A lételnek és letteknek Hatalmas fenntartója!
Te képzelhetetlen nagy, Örök és végtelen vagy:
Együtt mélyység és magasság! Tiszta tűz és világosság.

Isteni munkásságodnak Legelső teremtményje,
Mint tiszta valóságodnak Sűgárzó szüleményje,
Ama *világosság* lett, Melyet szád lelke kivett
A setét temérdekségből, S széjjellövellett az égből.

Bennem egy okos erőnek, Végtelenül munkásnak,
S lételedet ismerőnek, Mint égi származásnak,
Eredete is te vagy, Te! oh egyetlenegy Nagy!
Minden valónak kútfeje! S minden élőnek ereje.

Világosítsd hát lelkemet, Világosságok atyja!
Érdekeljen úgy engemet Világod sűgárzatja,
Hogy értsem lételedet, És tudjam felségedet
Jól s értelmesen tisztelni, Okos ünnepet szentelni.

Örvend lelkem, midőn téged Nyilván Istenének vall,
S dicsőíti istenséged Több kezed munkáival,
Az egek seregei Egyenlő zengései
Közt, értelmes versezetben Dicsér a gyülekezetben.

Jó vagy te, jónak szerzője! Minden teremtesidnek.
De jó vagy, idvezítője Választott hivednek.
Szent vagy és bünt gyűlölő, De nagyon könyörülő.
Mint erőd megmérhetetlen, Ugy irgalmad véghetetlen.

Ezzel az erős hiszemmel Imádom felségedet,
Ily biztos vallástétellel Dicsőítlek tégedet;
Én por, de a te mived, Bűnös lélek, de hived,
Alkotmányja hatalmadnak, Tárgya örök jóságodnak.

Közöld velem, hiv fiaddal Atyai jóságodat.
Együtt örök hatalmaddal Éreztesd irgalmadat,
Azzal éleszd hitemet, Élesítsd értememet,
Érdemesits por létemre Mennyei eredetemre.

432. Hetfű

Mindenekre elégséges Isten! örök alkotó!
Te vagy egyedül felséges, Egyedül mindenható;
Te vagy, valamint mindennek Főoka és szerzője,
Ugy az élő elevennek Naponként éltetője.

Adsz sok érzékeny mivednek Lehellést az órába,
 S kezdetben, teremtesednek Másodszori sorába,
 Az eszközt elkészítetted Parancsoló erővel,
 Ez nagy földet körülvetted Magasan levegővel.

Uram! mely megmérhetetlen A te nagy bölcsességed!
 Mennyi lelkes és lelketlen Teremtés dicsér téged!
 A melyek minden haladék S szünet nélkül születnek,
 Vagy ezen vékony folyadék Nélkül nem lehellhetnek.

Ilyen elevenítője Szentlelked is lelkemnek,
 Minduntalan élesztője Ujjászületésemnek;
 Ez teszi fogyhatatlanná Benned vetett hitemet.
 Ez tántorithatatlanná Gyenge reménységemet.

Uram! tovább is lelkesíts Szentlelked erejével,
 Szent törvényidhez édesíts, Jézusom érdemével;
 Adj kedvet és boldogságot Lelnem, rendelésidben,
 Engedj állhatatosságot Mind holtomig, a hitben.

Elégítsd meg, Jó Istenem! Testi szükségimet is,
 Mert a te kezéd, nemde-nem? Formálta testemet is.
 Táplálj, s naponként szükséges Élelemre valót adj.
 Mert mindenre elégséges És csak egyedül te vagy.

433. Kedd

Jó vagy, Uram! te és igen jól-tévő,
 Téged ez a föld, és a földön lévő
 Minden teremtés egyedül jónak vall,
 Minden történet bizonyít s magasztal.
 Téged imád az élet és tenyészet,
 S örök urának ismér a természet.

Amiket a te hatalmad, kezdetben
 Lenni akart, meny és föld nevezetben,
 De még formátlan setét pusztaságban,
 Majd úgy rakád el az ékes világban,
 Hogy a valóság és a létel jónak
 És édesnek tesszen, minden valónak.

Elválasztád a szárazt a vizektől,
 Mely különválván már a tengerektől,
 Harmadik szódnak fogantja e' lett,
 Fűekkel, fákkal a föld kizöldellett,
 Melyeket maggal s tenyésző erővel
 Alkottál több ízekre menendővel.

Oh Uram, jó vagy! Nagy a te jóságod,
De bölcs egyszersmind mindenhatóságod;
Még embert s barmot nem is teremtetél,
Már atya és hiv gondviselő lettél,
Akiknek földet, lakhelyet teremtesz,
Számokra mindent előre készítesz.

Föld vagyok én is, agyagból készített
Alkotmány, melyet lelked lelkesített;
Isteni szóddal csinálj csudát bennem,
Adj jó erkölccsel gyümölcsössé lennem,
Szent erőd tartsa hitemet, s élessze,
Termékenységét szüntelen terjessze.

Adj részt egyszersmind a földnek zsirjában,
Bőkezűséged testi áldásában;
Csak annyit kérek, amennyi ez véges
Életem szükségére elégséges.
Hogy élvén lelkem dicsérhessen téged,
És megtartómnak vallja istenséged.

És mivel bűnünknek következése,
Hogy munkával jár a földnek termése,
Adj erőt nékem földedet mivelní,
Adj zsírt a földnek tenyészni s érlelni,
Adj nyugodt szívet tebenned reménylni
S áldásiddal mértékletesen élni.

434. Szerda

Buzdúlj szívem! imádni teremtetet,
A rakott ég is dicsőíti ötet:
Az égitestek nagy sokasága
Hatalmának fényes bizonyága.
A nap és hód az ő keze munkái,
A csillagok, a setét ég fáklyái
Mindenhátóságát bizonyítják,
S véghetetlennek lenni tanítják.

Ő rakta rendbe teremő munkával,
Ő szállítá ki hatalmas szavával
Ama setét homály burokjából,
Az eredeti létel hónjából;
Meghatározta mindeniknek helyjét,
Temérdekségét és vonzó erejét,
S pontokat rendelt, melyeknél fogva
Egymást körül-kerülik forogva.

Nem vólt még Ádám agyagbúl formálva,
Nem vólt egészen a föld megcsinálva,
Mikor az égnek tüzes teste,
Az Alkotónak régibbb mivei
Az Ur nagyságos dolgait hirdették,
Végetlen hatalmát dicsőítették,
Fent ragyogtak léteknek örűlvén
S a Magasságost körül-kerűlvén.

Add magad társúl én lelkem! ezekhez,
Adjad imádó szódat énekjekhez;
Tégy szabad vallást az Alkotórúl,
Az örök élő Mindenhatórúl.
Csak te lennél-e magad érzéketlen,
Midőn az égnek seregi szűnetlen
Végetlen hatalmát bizonyítják
S megfoghatatlanságát tanítják?

Ők, amely út van szabva járásoknak,
Állandó törvénnyé tették magoknak:
Utát nem vesztnék, mindig forogva
Annyi ezer esztendőttől fogva.
Hát én? Kit mint legnemesebb edényjét
Alkotott, megvessem-e szent törvényjét?
Én ne járnék-e bölcs rendelése
Szerént, az ő lelkes teremtese?

Bird, Uram! és tartsd lelkemet lelkeddel,
És vezess engem hatalmas kezeddél
Utjain a te rendelésidnek,
És alkalmaztasd szent törvényidnek
Probakövéhez azt a szabadságot,
Mellyel az embert, ezt a kis világot
Amikor magad életre hoztad,
Mások felett magajándékoztad.

Hogy ne akarjak semmit, ami néked
Nem tetszik, és megsérti istenséged,
Téged ismerjelek legfőbb jónak,
Egy örök élő Mindenhatónak.
Téged imádni legyen legfőbb munkám,
Téged dicsérjen szűntelen szívem s szám,
És ahonnan vettem származásom,
Mennyeiekre legyen vágyásom.

435. Csötörtök

Oh minden élőnek Istene! s atyja!
Akinek lelke s hatalmas szózatja
Kezdetben a tengert melegezte[!]
És élő testekkel tenyésztette;
A levegőt is szárnyas állatokkal
Megrakta, mint megannyi lakosokkal.

Hány ezer-félék kezeid munkái?
Mint hatalmadnak szintannyi csudái;
Hát a két nemből való tenyészet?
Hát a két ellenkező természet?
A víz azoknak, kik a földön laknak,
S a levegő kész halál a halaknak.

Oh csudatévő hatalom s bölcsesség!
Oh imádandó két tökéletesség.
Nincs nyelv, mely méltán tudná dicsérni,
Nincs elme, amely fel tudná érni
A nagy Istennek Örök valóságát,
Ámbár óránként érezze jóságát.

Áldott légy élő s kimerithetetlen
Kútfeje minden életnek! végetlen
És kezdet nélkül való hatalom!
Én por, imádom s Istennek vallom
Felségedet, mint lételem szerzőjét,
Ugy életemnek is gondviselőjét.

Nálad nélkül nincsen erő, nincs élet,
Minden, ami lett, s ami élővé lett,
Elmulik és vesztí életét,
Ha megvonandja szád lehelletét;
Nálad nélkül s szüntelen csudatétel
Nélkül egy nap sem lehet el a létel.

Tarts meg életben kegyelemnek Atyja!
Mig kedvednek tartja szent akaratja,
Élvén hadd imádjam istenséged,
Senki a sírban nem dicsér téged;
Nekem fő gondom rövid életemben,
Téged imádni s csudálni mindenben.

436. Péntek

Zengjetelek áldást, ti okos, de véges
Állatok! a végetlen és felséges
Urnak, a minden test Istenének,
Nemes lakosi a föld színének!
Emberek! akik birtok értelemmel,
És ti is barmok! kik sokféle nemmel,
De mint az ember vagytok formálva,
Az egy Isten képétül megválva.

Isten, a kezdetkori nagy munkában,
A teremtésnek hatodik napjában,
Parancsolt lenni szelid barmokat
És mindenféle vadállatokat;
Végre, mikor már mindent megcsinála,
Egy deli testet agyagból formála,
Melynek órába lelket leheltet,
S ez neki földi helytartója lett.

Ember! mi vagy? mit, mivel érdemlettél,
Hogy Isten képe egyedül te lettél?
Neked is, ámbár okos remeknek,
Eredeted föld, mint a többeknek.
Mit tettél kedvére az Alkotónak?
És mivel tetted magad méltónak,
Hogy téged tegyen ilyen nemessé?
S mindenek felett dicsőségessé.

Oh! csak Istennek szabados tetszése,
Nem pedig állatod különbözése,
Hogy hasonló sárból ékességre
Formáljon s méltóztasson az égre.
Oh! ki vetné hát, szabad Ur! szemedre
Azt is, hogy szent s büngyülőző létedre
Nem adtál minden elesetteknek
Kegyelmet, hanem csak némelyeknek?

Serkenj lelkem! Istenedet ismérni,
Zendülj nyelvem! őt szüntelen dicsérni;
Mások felett ő engemet ezekkel
Áldott meg, nyelvvel és okos lélekkel;
Emelem hát lelkem! s számot megnyitom,
S alkotóm imádására forditom.
Szüntelen áldom bölcs teremtőmet
És dicsőítem gondviselőmet.

Oh Isten! bölcs mestere szép testemnek!
És örök forrása nemes lelkemnek!
Im! hirdetője vagyok nevednek
S élő tanúja bölcsességednek;
Mert t e, mikor még minden, kezdetkorban
Öszvekeverve vólt egy zürzavarban,
Engem szántál ily ékes edénynek,
Lelkes, okos, remek teremtenynek.

Amennyivel hát derekabbá tettél
Másoknál, és képedre teremtetted,
Annyival buzgóbb vagyok dicsérni
Nagyságodat, s létedet ismérni.
Nagy vagy Uram! te, bölcs, erős, felséges,
Egy szabad Ur s mindenre elégséges.
Tőled vett s hozzá visszatérendő
Lelkemtől örökké tisztelendő.

437. Szombat

Oh mely igen jók az Ur mívei!
Bölcsök az ő nagy tettei.
Minden teremtés az ő kezében
Legjobb a maga nemében.
Ő az embert is épnek formálta,
Tökéletessé csinálta.

De az örök Jóság, még azokban
A jónak alkottattakon
Látszó jótétit nem eléglette,
És míveit úgy szerette,
Hogy a majd megromlott munkájának
Orvossa lett romlásának.

Te vóltál ember a legnemesebb,
Te vagy a legtetszetesebb
Míve ama jó s bölcs Alkotónak;
S im ennek a legszebb jónak
Jósága a bűn által elbomol,
Az Isten képe megromol.

Im! a cserép az alkotójával
Köt ki kevély vágyásával,
Az ember készül istenné lenni,
És a tiltott fárul enni;
Látja a fő jó, hogy ez majd így lesz,
És a rosszal mégis jót tesz.

Az egy istenség hármasság titkában
A béke tanácsában
Elrendeli, hogy Isten testté lesz,
S az emberért eleget tesz.
A Fiú a bűn terhét viseli,
Az Atyát megengeszteli.

Mi vagy, ember? Aki még nem valál,
Már, amit majd a bűn s halál
Rólad levon az Isten képéből,
Isten, maga jó kedvéből
Modját találja visszaszerzeni
S a bűnöst idvezíteni.

Oh isteni végtelen kegyelem!
Oh imádandó szerelem!
A port először lelkesíteni,
S magad-formájúvá tenni!
Majd a halálból ama hajdani
Életre visszaváltani!

Éleszd Uram lelki életemet,
Segítsd erőtlenségemet.
Mig e por-testben éltetsz engemet,
Bírd minden jóra lelkemet,
Hogy földi életem mennyben részt vegyen,
S itt annak pitvara legyen.

438. Karácsonkor

Örvendjétek keresztyének! Nyiljatok meg nyelvek és szívek!
Az idvesség Istenének Mondjátok áldást minden hívek!
Felváltatott víg örömmel A haláltól való félelem,
Kit véghetetlen érdemmel Meggyőz az isteni kegyelem.

A Megtartó ma született. Az örök Isten emberré lett.
Ma! ma! visszaszereztetett Az igazság s elvesztett élet,
Kiküldé szerelmes Fiát Istenünk, a teljes időben,
Hogy a kezes, a bűn díjját Fizesse s szenvedje testében.

Oh imádandó titkai Ama béke tanácsának!
Oh nagyhatalmú dolgai A menny és föld szabad Urának,
Aki által teremtetett S lett minden serege az égnek,
Az Ige, testté született; Egy személlye az Istenségnek.

Hármat és három egészet Vallok egy örök természetben,
S egy személyben két természet Egyesül a ma születettben.
Mint Fiu-Isten születik Öröktől fogva sz[ent] Atyjától,
De embernek nevezetik, Testben születvén szűz anyjától.

Mindenik csuda születés, Mindenik elgondolhatatlan,
Hogy asszonytúl Isten lett, és A halandótúl halhatatlan.
Hogy a végetlen Istennek Származása és atyja légyen,
S egész személye mint szentnek, Isten fiának neveződjen.

Ennek örülnek az egek, S a titkok méllségén bámúlnak,
Idvezlik angyseregek Jézust, s előtte leborúlnak,
A Magasságost tisztelik, E földön békességet zengnek,
És innepnappá szentelik Emberré léttit az Istennek.

Áldom én is szent nevedet Én királyom! Szenteknek Szentje!
Vigan ülöm innepedet, Krisztusom! Istennek felkentje!
Magasztalom felségedet, És imádlak szent félelemmel,
De egyszersmind szerelmedet Megölelem igaz hitemmel.

439. Karácsony másodnapján

Dicsőség mennyben az erős Istennek!
Áldás a földön s kegyelem mindennek!
Eljött a bűnöst, nyavalyást gyógyító,
Megszabadító.

Őtet idvezlik az egek lakossi,
Az ártatlanság örökös sorsossi.
Örvendnek és innepeket hirdetnek
A születettnek.

Nekem is az angyali seregekkel
Zeng rebegő nyelvem örömeikkel.
Áldja lelkem élete megszerzőjét,
Idvezítőjét.

Oh elfajúlt emberi mag! s nemzetség!
De oh isteni kegyelem s szövetség!
Kit kötött e pártot ütött nemzettel,
Az elesettel.

Az asszony magvát megígérte régen,
S annak győzedelmit az ellenségén;
Jézus vólt ígérve, az Ur fogadta:
S im! meg is adta.

Isten emberré született, halandó
Testet öltözött fel az imádandó;
Az egek földi születést rendelnek,
Immanuelnek.

Igy lett az élet halandóvá,
Az igaz bűnné, Jézus szószóllóvá.
Hogy a bűnösnek igazsága lenne,
S élete benne.

Szent, igaz Isten! Te ki büntetetlen
Nem hagyod a bűnt, hanem azt egyetlen-
Egy Fiad véreből is előkéred,
S bérít kiméred.

Én is bűnös, a gonosz útra tértem;
Im! de a kezes megadózott értem,
Tégy részessé, Istenem! ez érdemben
És kegyelemben.

Romlottságomnak *ősi terhét* vedd el,
Számptalan *tett bűneimet* engedd el.
Tégy menyben, melyet kezesem közössé
Tett, örökkössé.

440. Nagypénteken

Jézusom! imádom szent nevedet!
Áldom erős szerelmedet!
Aki öröktől fogva születél,
S bűnömért emberré lettél.
A büntetést kiálltad helyettem,
És meg is holtál érettem.

A mindennel bíró szegénnyé lett;
Küszködik az örök élet
A rettentő halál fájdalmival,
Harcol kemény kinjaival;
Halála nemétől iszonyodik,
Vért izzad és szomorkodik.

Im! kiadá Isten édes fiát,
Hogy fizesse a bűn díjját;
És minden bűnt magára vállalja
Az, aki bűnt nem tud vala,
Ki által ég és föld formáltatik,
Emberek áltul kinzatik.

Aki fog itélni mindeneket,
Holtakat, eleveneket,
Azt most halandó bírák büntetik,
Az halálra ítéltetik;
Felbomol a természetnek sora,
Meghal az életnek ura.

Bújj el és rejtse el tekintetét
Fényes nap! aki tégedet
Teremtett, szenved. Testbe öltözött
Isten függ az ég s föld között.
Föld! rendülj! és sirt készíts testének,
Ennek az Isten szentjének.

Oh isteni végetlen szeretet!
Imé mivel nem lehetett
Más mód, hanem ártatlannak kellett
Szenvedni a bűnös helett,
Hogy ember legyen az az ártatlan,
Azzá lett a halhatatlan.

Ez teszi végetlen érdeművé,
Győzhetetlen erejűvé
Azt, az embertől ki nem telhetett,
De Istentől segítettett
Teljes elégtételt és kinokat.
Ez győzi meg a poklokat.

Nyerj nekem is, Jézus! érdemeddel,
Teljes elégtételeddel,
Édesatyádtól, a megbántatott
Istentől, bűnbocsánatot.
És lakos társúl hivedet vedd be
Mennyei örökségedbe.

441. Húsvét

Győzelem! győzelem! a halál meggyőzetett.
Ama felkent fejedelem megnyerte az életet.
Az erős bajnok erőt vett a pokolnak kapuján,
S feltámadván általesett a halandóság sullyán.

Hol vagyon hát diadalmad? Halál! békélhetetlen
Ellenség! hol van hatalmad? harmadnapi kegyetlen!
Áldozott az Ur felkentje, De sírban nem maradott.
S az erős Istennek szentje Teste meg nem rothadott.

És mint az ő egy halála Váltság s érdem sokakért,
És elégtétel van nála Minden választottakért,
A zsenge felébredése Is zálog a hiveknek
Közönséges felkelése Felül minden szenteknek.

Oh Jézus! mi halhatatlan életre teremttünk,
De majd élni alkalmatlan Természetűkké lettünk.
És te oly jó vagy, hogy minket új életre segítesz,
Megöldöklöd bűneinket, és megelevenítesz.

Nem nézvén Isten voltodra, Atyánkfiává lettél;
Örök ige! te magadban Emberi testet vettél,
Hogy annál fogva magaddal egyesíthess bennünket,
S megnyerd feltámadásoddal Volt örök életünket.

Csókolom nagy irgalmadat, Atyának egyszülöttje!
De *imádom* hatalmadat, Oh Istennek küldöttje!
Aki szabad tetszéssel értem halált vállaltál,
De majd tulajdon erőddel A sirbul feltámadtál.
Tápláld úgy munkás hitemet, Élő reménységemet,
Hogy ez isteni érdemet, Az én győzedelmemet
Használjam a bűn álmából leendő felkelésre
S feltámadásod titkából való részesülésre.

442. Pünkösöd

Tűz van! égi tűz lobog, Meglepi a hiveket.
Szél s kemény szellő robog, És betölt sok sziveket.
Lángoló nyelv és vele Szél, az Ur lelke jele.
Ama megfeszített Test az égbe vitetett,
És helyébe küldetett Ez reánk kitöltetett
Lélek, örökké való Gyámol és vigasztaló.
Oh csudálatos malaszt! Láthatatlan óltalom!
Nyelv, s az Ige küldi azt, Tűz, de égi hatalom.
Szél, de lélek van benne, A kegyelem Istene.
Isten, aki tűzbe' jött Mózeszt elbocsátani,
S szélbe' met Illyés előtt Őtet bátorítani,
Most kettős erőbe', szent Szélbe' s tűzbe' megjelent.
Bátorítja sziveket A Jézus hiveinek,
Tudományt és nyelveket Oszt kiküldöttjeinek;
Tudatlanból' tanítót Tesz, s betegből gyógyítót.
Egy halász ha prédikál, Fog sok ezer lelkeket,
S míg dühössen üzi Pál A megoszlott hiveket,
Utba' éri leverő Mennyei tüzes erő.
Érzik a hatalmasok, E világi istenek,
Szenvedik a gyilkosok, Üldöző kegyetlenek,
Ezt az égből küldetett Szent tüzet és szelletet.
Terjed a tűz az egész Föld színére hirtelen;
Fúj e szél s hatalmat vesz Ahol akar, szüntelen;
Lelkesíti sorsosít, Szentel és világosít.
Add nekem is, Istenem! A te áldott lelkedet!
Szent tűz! adjad érzelem Éltető kegyelmedet.
Adj hitet, szeretetet, Lelki boldog életet.
Mennyei vigasztalom Bátorítsa lelkemet,
Támogassa gyámolom Gyenge reménységemet.
Szabja rám azt hitemmel, Amit Jézus érdemel.

443. Mennybemenetelkor

Szent egek! minden böldegok hajléki!

A nagy Király jön, nyilatok meg néki!

Nagy oszlopi a csillagos égnek!

Engedjete útát e felségnek,

Aki kezdetben titeket teremtet,

Aki azt monda: legyen ég és föld, s lett;

Aki Igéje a nagy Istennek,

Aki által lettenek mindenek.

Ő a békeség örök tanácsában

Főszköz lévén a váltság titkában,

Emberré lett annak idejében,

S a bün terhét szenvedte testében.

Megholt s áldozott a pokol kínjával,

De fel is támadt maga hatalmával;

S már győzedelmes bajnok módjára

Felmegy és ül szent Atyja jobbára.

Mennybe menése az ember fiának

Záloga lelkem polgári jussának,

Melyet szerzett, mint kezes, vérével,

S melyet közöl minden ő hivével;

Ő emberré s én atyámfivá lett,

Engem Atyjának örökössévé tett,

S maga előre mennybe felmene,

Hogy nekem is helyet készítene.

Oh kegyes Jézus! Idvességem ára!

Nyertes kezes! Ki szent Atyád jobbára

Magasztaltattál, aki örök, nagy,

Az Atyával egyenlő Isten vagy.

S arra csináltál utat érdemeddel,

Amivel úgy birsch, mint örökségeddel;

S istenségednek lakóhelyébe

Mégy könyörülő főpap képébe'.

Áldlak, imádlak mindörökké téged,

És dicsőitem örök istenséged.

Jó vagy Uram! te! igen irgalmas,

Pap és király, kegyes és hatalmas,

A te érdemed az én nyereségem,

Mennybe menésed élő reménységem,

Hogy engem is, mint örökségedben

Részesítesz nyert dicsőségedben.

Adjad Ur Jézus! hogy még e világban
Sátorozván is, ama mennyországban
Részt vehessek, s mint tulajdonommal
Szentül éljek polgári jussommal.
És hogy e földet jó cselekedettel,
Hozzád való szent s buzgó tisztelettel,
Mint lakos társsa minden szenteknek,
Pitvarává tegyem az egeknek.

444. Virágvasárnap

A nagy király jön! Hozsánna! hozsánna!
Zeng a kiáltás előtte s utánna.
(vagy: Jertek! tiszteljük, hivek! királyunkat,
Im jön, testében hozza váltságunkat.)
Zöld ágakat szeldeljünk útjára;
Békességet hoz népe javára.
Áldott, aki jött az Urnak nevében,
Általa léptünk az Isten kedvébe'.
Békesség ott fenn a mennyországban,
Áldott az Isten a magasságban.

Oh Szentegyház! Hivek boldog országa!
Mely édes ez a Jézus királysága!
Szelid, szegény ő és alázatos,
De nagy irgalmú és csudálatos;
Ő igaz, és a bűntől szabadító,
Poklot, halált és népeket hódító.
Vasvesszővel birja ellenségét,
De szeliden őrzi örökségét.

Jézus király, és magát annak vallja,
De hogy királlyá tegyék, nem javallja;
Ő noha Isten, Sion királyja,
Lett az időben szolgák szolgája.
Jön számárháton alázatossággal,
Aki pedig bir az egész világgal;
Nem jön királyi fényes biborban,
Nem fegyverekkel zörgő táborban.

Oh édes Jézus! Atyádnak szolgája!
De Isten, népednek kegyes királyja!
Vezérelj jóra egész éltünket,
Tégy tulajdon népeddé bennünket.
Légy segítségül, ki a magasságban
Űlsz, Isten! és e véren vett országban
Tégy engedelmes hiv polgárokká
S nyert kincseidben birtokosokká.

Hogy csak a Jézus és az ő szent Atyja
Törvényje légyen és szent akaratja
Cselekedetink zsinórmértéke;
S áldott Királyunk királyi széke
Hiv sziveinkben légyen felemelve,
És hűségére életünk szentelve;
S tegyen méltóvá a Jézus vére
A minden szentek lakóhelyére.

445. Mindennap, reggel.

Támad a nap, serkenj lelkem! Reggeli buzgó énekem
Zengjed az Ur hatalmát!
Áldjad az ő szent házában, A komor éj homályjában
Megmutatott oltalmát.
Mig szemeim elszunnyadtak, Testtagaim mind nyugodtak,
Ő nem aludt, nem fáradt,
Gondviselése szünetlen, Ereje megmérhetetlen,
S minden testre kiárad.

A nap az ő fényességét És nevelő melegségét
Messzire kilöveli,
Ámde az ő munkásságát, Mind melegét mind világát
Csak annyira neveli,
Amig elhat és kívánja Nagy de véges alkotmányja
Gömbölyü környékében:
Isten egyedül végetlen, Mély s magas, és ő egyetlen-
egy, a maga nemében.

Sőt a világosságnak is, A világitó napnak is
Isten a fenntartója,
Ennek az elfogyhatatlan Tűznek örök halhatatlan
Élete, táplálója.
Énnekem is, mint mindennek, Lételem e nagy Istennek
Van tehetőségétül:
Minden ajándék ötöle Származik, a jó belüle
Árad, mint kutfejétül.

Ezt pedig ő úgy árasztja, Hogy a napot feltámasztja
Mind gonoszokra s jókra.
Minden az ő teremtese, És kihat gondviselése
Számptalan állatokra.
És erejét sugárzatja, Rangja szerint osztogatja
Rendre minden élőnek:
Ez az az elérhetetlen Titka ama véghetetlen
Isteni szent erőnek.

Nekem is, ő remekjének, Akibe élő lelkének
 Kész erejét lehellett,
 Ad tudományt és értelmet, Ad szabad észet és figyelmet,
 Az élelenség mellett.
 Képzni és rendbe szenni, És azokon bölcselkenni,
 Amiket érzésem fest,
 A tudományt nevelhetni S renddel előbeszélhetni,
 Amiket érez a test.

Áldom azért hatalmadat És különös jószágodat
 Értelemmel dícsérem.
 Gondviselésed szorgalmát, Mint rövid élted oltalmát
 Bizodalommal kérem;
 Mái nap is táplálj, éltess, Légy őrizőm, és részeltess
 Bő kezéd áldásában.
 Adj bátorságot lelkembe', Bizni egész életembe'
 Szent Atyám oltalmába'.

446. Új esztendőben

Végetlen! romolhatatlan Fő hatalom! örök valóság!
 Kinek élted halhatatlan, Lételed örökké-tartóság;
 Te vagy a kezdet, végezet, Forrása s élete mindennek,
 És az idők elvégezett Bölcs intézésed szerént mennek.

A vóltat és a leendő Végetlenséged általéri,
 A hónapot és esztendőt A nap és hód útjával méri.
 Sűrű homállyal befedi Élte végét minden élőnek,
 Csak ő maga nem szenved Válozásait az időnek.

Eljuttatott bölcs tetszésed Minket is, ez új esztendőre,
 De nem tudjuk: rendelésed Mi lesz? mi leszünk jövőre?
 Csak azt tudjuk a példákbul, Hogy mint még minden por földde lett,
 Mi is ez árnyékvilágbul Kimúlunk és rövid az élet.

Bölcs Isten! hát e rövidet Tanits meg bennünket használni,
 S amely napokat engedett Bölcsességed bölcsen számlálni.
 Hogy amaz örök életet Kezdjük el még e testben élni,
 Melyre lelkünk teremtetett, És majd testünk is fel fog kelni.

447. Te Deum az auszterlici ütközet után

Isten! örök Ur! nagy Felség! Kinek a menny fényes hajlékod.
 Az erő, ország, dicsőség A tiéd, a te ajándékod.
 Téged imádnak az egek, És reszketnek nagy félelemmel.
 Ama hatalmas seregek Szódtul függnek nagy figyelemmel.

Te osztogat sz országokat, Porból emelsz királyi széket.
 Egy szód épít hatalmakat, Ad és elvesz erőt, értéket.
 Mózesből tesz hódoltatót, Hadverőt a fegyvertelenből,
 Királyt a megcsúfoltatott Dávidból, egy alacsony nemből.

Te őrzöd felkentjeidet, Gondot viselsz kezéd mivére.
 Igazgatód népeidet Akarod szent tetszésére;
 Kedves a király élete Nálad, minden veszedelemben,
 S erős karod őrizete Bátorítja a félelemben.

Erős karod őltalmaz Minket is kétséges ügyünkben,
 Mig a király és a haza Ingadoz vala félelmünkben.
 Hatalmad megéretté Nagyságát a fejedelemmel,
 Kemény veszélly fenyegeté, De az Isten tartotta szemmel.

Isten az a csudálatos Bajnok, aki fegyver nélkül viv,
 Nincs ellene fogatos Ostrom, erő, vas, dárda, kézív.
 Parancsol, s sok rossznak gátot Vet a szivben s az indulatban,
 Ellenségéből jóbarátot Tud tenni, egy szempillantásban.

Áldás azért és dicsőség Istennek, a maga népénél;
 Nincs bástya, nincs jobb erősség A Seregek Ura nevénel.
 Rólad, oh áldott őltalom! Minden nyelv énekszóval zengjen;
 Tiéd Uram a hatalom! Áldott légy Isten földön s mennyen.

Őltalmaz erős Istenünk! S tarts meg örökké sz[ent] erőddel.
 És akik törnek ellenünk, Törd őszve őket vasvessződdel.
 Önts állandó keménységet, S benned bizakodást szivünkbe,
 Adj, Ur Isten! békességet E földön, minden mi időnkbe'.

448. Bölcs Salamon énekje

Csókoljon meg engem az ő csókjával,
 Mert szerelmid vetekednek a borral,
 Neved mint a drága kenet,
 Illatosan elterjedt Jó szaggal.

Azért szeretnek téged a leányok;
 Vonj hát engem s én teutánad futok;
 Ha bévisz palotájába
 A király s ágyasházába Jutandok.

Akkor benned vigadozva örvendünk;
 Méz szerelmid jobbak a bornál nekünk,
 Előhordjuk hát azokat; -
 Akik szeretünk, igazat Beszélünk.

Szép vagyok, ha barna vagyok is, szintén,
 Mint a sátorban lakozó kédárén;
 De Salamon sátorában
 Sincsen egy-egy valójában Szebb, mint én.

Ne nézzétek, hogy fekete én színem
Ne, hogy a nap nagyon megsütött engem,
Mert az én anyám gyermeki
Veszedelemre tették ki Szépségem.

Neheztelvén ellenem, más szőlőnek
Rendelének engem ők őrzőjének,
Hogy magamérul letettem,
S őrizője nem lehettem Szőlőmnek.

Mondd meg nékem szerelmem, valójában
Hol legeltetsz? hol tanyázol dél-tájban,
Mert mi haszna sátort vonnom,
S társaid nyájját nyomoznom, Hijjában?

*

Jer! ha nem tudod, te legszebb! én szépem!
Nem lelsz e nyáj után nyomomra nekem;
Itt e pásztorgunyhók mellett,
Itt legeltesd kecskéidet, S less engem.

Szép vagy mátkám! mihez hasonlitsalak,
Mint a délceg lovai Farahónak,
Orcád drágakő-sorokkal,
Szép nyakad arany láncokkal Ragyognak.

A király, amidőn mellettem üle,
Nardus jó illatja származik tőle.
Mirha-csomó hál keblemben,
Mikor ő az én ölemben Ledüle.

M[átka]: Ciprusfák az én szépem szerelmei,
Mellyel búják az Engadi szöllei;
K[irály]: Szép vagy én mátkám, olyanok
Szemed, mint a galambok Szemei.

M.: Szép vagy, szebb soknál szerelmesem! sokkal,
Ékes háló nyoszolyánk zöld ágakkal,
Cédrusfák házgerendáink,
Rakva mulató helyeink Ciprussal.

449. Ugyanazé [Bölcs Salamoné]

Én vagyok Sáron rózsája, Nyiló tavasz gyöngyvirágja;
Mint mikor sok tövis közé liliom költözött,
Olyan ékes az én mátkám a leányok között.

Szerelmesem az ifjakat, Mint almafa a vad fákat,
Haladja s óhajtók ülni árnykában ennek,
Mivel gyönyörű gyümölcse édes én inyenek.

Menyegzőbe vezet engem, Lobogója a szerelem;
 Adjatok almákat ennem és erősítsetek
 Borral, mivel az én szívem szerelembe' beteg.

Szerelmesem betegített, Ölében elszenderített,
 Balkeze tartja csendesen ráhajolt fejemet
 S másfelül a jobbkezevel megölel engemet.

Kénszeritlek mindenekre, Szarvasokra, vad kecskékre,
 Ti Jeruzsálem leányi, hogy ti szerelmemet
 Fel ne verjétek, hanem hadd alugyon, míg szeret.

Szerelmesem szava hallik, Vig hang a halmokon játszik,
 Olyan, mint szarvasfi vagy őz; im áll a falun túl,
 Látszik a rostélyon által, néz az ablakomról.

Jer, ugymond, szépem! ölembe, Nincsen tél az én kertembe',
 Virágzik a föld, énekkel zeng a pünköszt hava,
 Hangzik nálunk a szerelmes gerlicének szava.

Az első fige megéri, Szőlő-virág illatozik,
 Kelj fel, én mátkám! én szépem! jer az én ölembe,
 Jer a kösziklás vadonból virágos kertembe.

Mutasd meg nekem orcádat; Hadd halljam szólni szép szádat:
 Mert szavaddal te szívemet, te gyönyörködtetted,
 Éltre hozza szememet Ékes tekinteted.

Fogjátok meg a rókákat, Ama szőlőpusztítókat,
 Mert a mi szőlőnk virágzik. - Az én szerelmesem
 Az enyim, s őt a lilium völgyből ide lesem.

Miglen a nap e tájékon Majd erőt vesz az árnyékon,
 Térj meg akkor és olyan légy, szerelmem! gyöngy alak!
 Mint az őz, vagy Bether hegyén lakó szarvasfiak.

450. Ugyanazé [Bölcs Salamoné]

Én az ágyasházamban Kerestem nagy biztomban
 Az én kedvesemet, Kit az én lelkem szeret.

S nem találván, azt mondám: Hova lett az én mátkám?
 Felkeresem szépemet, Kit az én lelkem szeret.

Elmegyek a városra, Minden utca-szorosra,
 Ha megleném őtet, Kit az én [lelkem szeret.]

Mig azokon kutattam, Az őrzőkbe botlottam,
 S tőlük kértem őtet, Kit az én lel[kem szeret.]

Hogy ezektől elváltam, Kedvesemre találtam.
 Megragadom hát őtet, Kit az én [lelkem szeret.]

Hogy az éjj homályjába' Atyám ágyasházába
Bevezessem őtet, Kit az én [lelkem szeret.]
Jeruzsálem leányi! Hagyjátok őt alunni.
Fel nem költvén őtet, Kit az én [lelkem szeret.]
Ki az, aki ott feljő, Mint mirha- s tömjén-felhő,
Ő, ismérem őtet, Kit az én [lelkem szeret.]
Füstje a patikának Jóillatú porának
Nem haladja őtet, Kit az én [lelkem szeret.]
Im! ez a Salamonnak Ágya, mely körül vannak
És ott őrt állanak Hatvan erős férfiak;
Fegyverfogók mindnyájan, Járatossak a hadban,
S éj félelmi ellen Oldalaik fegyverben.
Salamon csináltatta A szobát, faragtatta
Libanus fáiból, S nyoszolyáit aranyból;
Ezüstök oszlopjai, Bársonyok paplanjai.
Szeretettel s lyánkák Megpádimentomozták.
Nézzétek, jöjjetek ki, Ti Sionnak leányi!
Salamont pompájában, az arany koronában.
Ezt az anyja szerzette Mátkájáért s érette,
Szive vigasságára, Lakadalma napjára.

.oOo.